
RELECTURA DEL NACIONALISME

UNA ANÀLISI DE LES TEORITZACIONS SOBRE EL NACIONALISME A CATALUNYA.

JOSEP MILÀ I MASOLIVER

Juny 1.986

RELECTURA DEL NACIONALISME

UNA ANÀLISI DE LES TEORITZACIONS SOBRE EL NACIONALISME A CATALUNYA

Josep Milà i Masoliver

- Tesina presentada al Departament de Sociologia
de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de
Barcelona.

- Director: Salvador Cardús i Ros.

Professor Titular de Sociologia de la U.A.B.

- Aquest estudi ha rebut un ajut de la
Fundació Jaume Bofill.

*Agraeixo molt especialment l'ajut i les ensenyan-
ces d'en Salvador Cardús, així com els consells
valuosos dels senyors Max Canher, Miquel Coll i
Alentorn, Josep Ma. Espinàs, Jaume Lorés i Ra-
fael Ribó, i d'en Jordi Porta de la Fundació
Jaume Bofill. També el meu reconeixement sincer
a totes les amigues i amics que m'han ajudat en
l'elaboració del treball de camp, durant la re-
dacció del text, i en el mecanografiat i revi-
sio definitiu.*

Sabadell, juny de 1.986

CONTINGUT

	<u>Pàgina</u>
PRESENTACIÓ	1
CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTUDI	4
A) Metodologia i contingut	4
B) Propòsits i limitacions	6
C) Terminologia	7
<u>CAPÍTOL I: ALGUNES QÜESTIONS PRÈVIES</u>	8
I.1 "NACIÓ CULTURAL", "NACIÓ POLITICA" I "NACIONALISME"	9
I.2 CONSIDERACIONS SOBRE ELS MOVIMENTS NACIONALISTES CONTEMPORANIS	13
1) Delimitació del significat de Nació	14
2) Relacions entre Nació i Estat	15
3) Factors per a una consciència diferenciada	17
4) Nacionalisme, classes socials, moviments na- cionals i moviments de classes.	19
I.3 LES ENTREVISTES PERSONALS	22
<u>CAPÍTOL II: EL TREBALL DE CAMP; INVESTIGACIÓ QUANTI-</u> <u>TATIVA</u>	29
II.1 ABAST I CLASSIFICACIÓ DE LES DADES	29
II.2 ANÀLISI PER AUTORS: CONCENTRACIÓ, TIPOLOGIA I FREQUÈNCIA.	31
II.3 ANÀLISI PER PUBLICACIONS: COMPARACIÓ AMB L'ANÀLISI DELS AUTORS	34
II.4 ANÀLISI TEMPORAL: PUNTES MÀXIMES, MITJANES, CICLES I TENDÈNCIES.	37
<u>CAPÍTOL III: EL TREBALL DE CAMP; INVESTIGACIÓ QUALI-</u> <u>TATIVA</u>	40
III.1 CRONOLOGIA	40
III.2 RELACIÓ ENTRE ESDEVENIMENTS D'INCIDÈNCIA CONCEN- TRADA I ARTICLES	43
III.2.1 Diada nacional de l'Onze de setembre	43
III.2.2 Missatges institucionals	44
III.2.3 Viatges internacionals del President de la Generalitat i acords amb el Go- vern central	44

	<u>Pàgina</u>
III.2.4. Vint-i-cinc anys de "Serra d'Or"	45
III.2.5. Debats parlamentaris, conferències, jornades.	45
III.3 RELACIÓ ENTRE ESDEVENIMENTS D'INCIDÈNCIA PERLLON- GADA I ARTICLES.	46
III.3.1. Simbologia	46
III.3.2. L'Estat de les Autonomies	47
III.3.3. La llengua	48
a) El recurs contra la "lleï del català"	48
b) El recurs contra els productes eti- quetats en català	49
c) L'ús del català a l'Administració militar.	50
III.3.4 Definir el nacionalisme i la Cata- lunya d'avui.	50
III.3.5. Les eleccions autonòmiques	52
III.3.6. Catalunya i Espanya	53
III.3.7. Immigració i convivència	55
III.3.8. Esquerra i nacionalisme	56
III.3.9 El Cas de Banca Catalana	57
III.4 EPÍLOG	57
<u>CAPÍTOL IV: ANÀLISI DE CONTINGUTS: ELS CENTRES D'INTERÈS</u>	64
IV.1 LA TEMÀTICA GEO-ECONÒMICA	66
IV.2 LA TEMÀTICA FILOSÒFICA	70
IV.3 LA TEMÀTICA HISTÒRICA	75
IV.4 LA TEMÀTICA ANTROPOLÒGICA	84
IV.5 LA TEMÀTICA SOCIOLÒGICA	91
IV.6 LA TEMÀTICA SOCIO-LINGÜÍSTICA	104
IV.7 LA TEMÀTICA PSICO-SOCIOLÒGICA	109
IV.8 VALORACIÓ GLOBAL	112
<u>CAPÍTOL V: L'ANÀLISI DE CASOS</u>	115
V.1 ENTORN DE LA NECESSITAT DE REPENSAR EL QUE S'HA DIT	116
V.2 ENTORN DE LA "SOCIETAT CIVIL"	121
V.3 ENTORN DE LA "CATALUNYA CIUTAT"	133

	<u>Pàgina</u>
<u>CAPÍTOL VI: REFLEXIÓ FINAL</u>	144
VI.1 CONSIDERACIONS SOCIOLOGIQUES	145
VI.2 RESUM DE LES PRINCIPALS CONSTATAIONS	149
<u>ANNEX NÚM. 1. CRONOLOGIA DEL PERIODE JULIOL 1983 - DESEMBRE 1984.</u>	153
<u>ANNEX NÚM. 2: ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS PER AUTORS</u>	176
<u>ANNEX NÚM. 3: ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS PER PUBLI- CACIONS.</u>	206
<u>ANNEX NÚM. 4: ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS PER DATES</u>	237
<u>ANNEX NÚM. 5: DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DEL NOMBRE D'ARTICLES RECOLLITS.</u>	272
<u>BIBLIOGRAFIA.</u>	280

No oblidem que el pensament i la paraula -i la poesia- són eines, crosses, expedients amb què hom pretén de suplir defectes. El preu -un acompte- de la tal vegada inassolible hominització integral. La vida pròpiament dita se'n podria ben passar.

PERE QUART

PRESENTACIO

Reflexionar sobre el que s'ha escrit, rellegir i repensar el nacionalisme, analitzar les teoritzacions publicades a la premsa, és reflexionar a partir de mots, de llenguatge, d'escriptura. Es referir-se, poc o molt, a la tasca de convertir les idees i creences en paraules per a escriure i comunicar. És, també, topar amb la disciplina que imposa el joc de la gramàtica.

Sovint un moviment o iniciativa popular pot aportar molta més informació que milers de pàgines sobre nacionalisme, i els sociòlegs demostren que cal atendre als comportaments populars quan es pretén comprendre el funcionament de les col·lectivitats. I els poetes s'han queixat sovint de les limitacions que suposen les paraules quan es volen expressar sentiments, creences, o, fins i tot, senzillament vivències.

El present estudi pretén oferir, des d'una perspectiva sociològica, una anàlisi dels escrits que han parlat sobre nacionalisme a Catalunya en una època concreta i que s'han publicat a la premsa. Escrits, en forma d'articles de fons, que inclouen uns estils de raonar, de polemitzar, de difondre criteris i opinions al voltant d'uns centres d'interès. Amb el material recopilat he anat bastint el text, pas a pas, respectant el lligam directe i clar entre els resultats de la

investigació i l'anàlisi posterior. En aquest sentit, haig d'agrair molt especialment l'ajut de Salvador Cardús, que m'ha aconsellat en el desenvolupament de l'estudi, i m'ha encoratjat per tal d'anar-lo completant tot mantenint una òptica essencialment sociològica. No cal dir, emperò, que de les possibles mancances finals en sóc l'únic responsable. Igualment vull regraciar als senyors Max Cahner, Miquel Coll i Alentorn, Josep Ma. Espinàs, Jaume Lorés i Rafael Ribó els seus consells i opinions manifestats durant les entrevistes que vam celebrar.

D'altra banda, hem de tenir present que la investigació se centra en allò que podríem dir la difusió de criteris, opinions i reflexions a través de la premsa, amb totes les matisacions i esbiaixaments que això suposa: interessos periodístics, vinculació a l'actualitat concreta, tendències ideològiques... (De fet, per a analitzar la percepció i el concepte que els catalans tenim del nacionalisme caldria un treball de camp molt ampli i complex, que permetés conèixer com ens apropiem i reinterpretem les ideologies difoses, com construïm socialment una certa "realitat nacional" i com entenem el contingut de la paraula "nacionalisme").

També vull fer constar que a través del meu treball m'ha semblat endevinar que hi ha pocs estudis sociològics sobre el nacionalisme català, com a fenomen vinculat a la dinàmica social del país. Més aviat, hom s'ha referit a l'evolució històrica, als orígens del pensament nacionalista, a biografies, o a projeccions de futur.

Crec que la sociologia, pot ajudar a resituar i repensar l'anomenada qüestió nacional, o, millor encara, el "fenomen nacionalista"; això m'ha esperonat a endinsar-me en un estudi limitat i modest, àvid, tanmateix, d'aprofundir-hi amb respecte i prudència.

Rellegir allò que s'ha escrit i publicat sobre el nacionalisme a Catalunya, evidenciant i desemascarant els continguts i les ideologies, pot ajudar-nos a precisar com "maneguem" la realitat a través de conceptes i categories difoses per la premsa.

En definitiva, a Relectura del nacionalisme, voldria que hom hi pogués copsar un esforç d'anàlisi sociològica seriosa, i un intent de plantejar interrogants

que ajudin a conèixer el fenomen del nacionalisme dins la societat catalana d'avui dia.

Sabadell, juliol 1983

L'Escala, maig 1986.

CARACTERISTIQUES DE L'ESTUDI

A) METODOLOGIA I CONTINGUT.

El desenvolupament d'un mètode científic adient, amb rigor i respecte, coneixedor de les limitacions pròpies de l'investigador però constantment voluntariós en la tasca d'obtenir la màxima objectivitat i profunditat possibles, crec que ha d'ésser l'eix bàsic de tot estudi sociològic.

I en el text present això ha representat una preocupació continuada, de manera que el treball de camp s'ha desenvolupat de forma exhaustiva i rigorosa, i els comentaris i valoracions que faig s'han anat deduint directament a partir dels resultats obtinguts; cap construcció teòrica no s'ha escrit al marge de la investigació.

La metodologia desenvolupada consta d'un primer pas de recollida d'informació general que m'ha permès delimitar i concretar l'abast de la investigació. He portat a terme, d'una banda, una tasca de consulta de documents, llibres, articles de premsa, ..., etc., relacionats amb el tema del nacionalisme.

Fruit d'aquesta etapa preliminar o introductòria són els dos primers apartats, des d'un punt de vista bàsicament històric: l'un comenta els conceptes de "nació cultural", "nació política", i "nacionalisme", i l'altre parla dels principals trets dels moviments nacionalistes contemporanis. Ambdós són breus perquè només pretenen incloure quatre pinzellades que emmarquin la temàtica general de l'estudi i serveixin per anar-hi entrant, com un primer tast.

Més endavant, aquest procés previ de lectura, em va facilitar la realització d'unes entrevistes personals que permetien completar aquest primer capítol de l'estudi i passar al desenvolupament estricte de la investigació. Les entrevistes, comentades al tercer apartat del primer capítol, han estat de tipus obert, sense guions fixats, semblants a l'anomenat estil *focused interview* (entrevistes no dirigides, que se centren en un tema concret, en aquest cas el nacionalisme a la Catalunya d'avui dia, i que permeten un millor profundiment i coneixement del discurs reflexiu i dels raonaments emprats per l'entrevistat). Cal, lògicament, triar personatges vinculats al tema objecte d'investigació perquè es produeixi una teorització més intensa.

Amb l'apartat sobre les entrevistes personals es clou el capítol inicial de l'estudi, capítol que, com deia abans, vol configurar un marc teòric ampli

i obert que ens presenti algunes qüestions relacionades amb el discurs i les teoritzacions sobre el nacionalisme.

Després de tot això, vaig concretar el treball de camp que portaria a terme: recollir els articles de fons publicats a la premsa de Catalunya i que fessin referència al nacionalisme, des d'una perspectiva àmplia. Les publicacions consultades rigorosament dia a dia foren l'Avui, El País, i la Vanguardia. Igualment, vaig seguir El Món, setmana a setmana, i L'Avenç i Serra d'Or, mes a mes. Addicionalment, també s'analitzaren alguns articles d'El Ciervo i d'El Noticiero Universal.

El període d'estudi, d'altra banda, es delimità de la següent manera: comença un mes abans del coneixement de la sentència del Tribunal Constitucional sobre la LOAPA, i s'acaba el desembre de 1984, després de les segones eleccions autonòmiques al Parlament de Catalunya. Així, vaig configurar un espai de temps que va del juliol de 1983 al desembre de 1984 (divuit mesos de durada). Aquesta acotació, a més, podria detectar les possibles variacions dels continguts dels articles abans i després dels citats esdeveniments polítics.

Amb aquests criteris, s'han recollit cinc-cents setze escrits que, en el període determinat, fan referència, des de diferents perspectives, el terme del nacionalisme a Catalunya.

Aquests escrits s'han analitzat, primerament, des d'un punt de vista quantitatiu (Capítol II): distribució en el temps, distribució per publicacions, principals autors, ... Segonament (Capítol III), s'ha realitzat una anàlisi més qualitativa que consta de l'elaboració d'una cronologia del període que permet identificar els principals esdeveniments socio-polítics (detallada a l'Annex núm. 1). D'acord amb això, s'ha estudiat la relació entre els articles recollits i els fets que han caracteritzat el període. S'han determinat, com veurem, uns fets puntuals i unes polèmiques que han durat varis mesos.

El següent pas és el de l'anàlisi dels continguts i centres d'interès dels articles recollits, determinant les diferents temàtiques tractades pels autors. Així es configura el quart capítol.

Amb aquest procés d'anàlisi dels resultats de la investigació, he pogut deduir les principals constatacions (que consten al darrer apartat del Capítol IV). Per tal d'aprofundir en algunes de les conclusions que s'apunten, al capítol cin-

què he emprès una anàlisi de casos centrat en uns quants escrits que giren a l'entorn d'uns mateixos conceptes. Aquesta tasca permet, a més, exemplificar algunes de les constatacions anunciades prèviament.

En definitiva, la reflexió final permet contextualitzar el present estudi des d'una perspectiva sociològica, i, en un darrer apartat, fer un repàs a les principals constatacions apuntades al llarg del text.

B) PROPOSIT I LIMITACIONS

El propòsit essencial de l'estudi és el d'obtenir una mostra d'escrits que reflexionin i opinin sobre el nacionalisme a la Catalunya d'avui dia, mostra que permetrà una anàlisi dels continguts, evidenciant els centres d'interès dels autors, desenmascarant els interessos ideològics, i determinant les característiques dels discursos més utilitzats.

Ara bé, el desenvolupament de la investigació parteix d'uns supòsits inicials:

- Els esdeveniments socio-polítics del període estudiat motiven una certa tendència a escriure sobre el nacionalisme a Catalunya, i des de diferents perspectives.
- Els articles de fons publicats a la premsa inclouen els raonaments, opinions, reflexions, criteris, ..., més actuals i amb més difusió.
- Els escrits recollits no són llegits per un percentatge massa alt de ciutadans, però aquests es troben especialment sensibilitzats per les qüestions relacionades amb el nacionalisme, a causa de les característiques del període analitzat (sentència sobre la LOAPA, recurs contra el català, eleccions, polèmiques, ...), esdeveniments que s'han difós, també, per canals de gran incidència en la vida privada (ràdio i televisió). Per tant, pot molt bé suposar-se que els escrits estudiats han tingut certa incidència i que la societat catalana es trobava receptiva als temes relacionats amb el nacionalisme.

Nogensmenys, hi ha tres aspectes del treball de camp que vull deixar ben clars, tant per les limitacions que suposen com perquè suggereixen possibles noves línies d'investigació:

- S'han consultat publicacions que tenen com a àmbit de difusió tot Catalunya la qual cosa vol dir que la premsa i revistes d'àmbit comarcal no han estat estudiades. Aquesta limitació deixa oberta una línia ben concreta de nova investigació: la de comprovar si fora de Barcelona capital, a les ciutats de comarques, s'escriuen teoritzacions amb opinions, criteris, i reflexions diferents a les constatades en el present estudi.

- Igualment, l'acotació temporal pot convidar a portar a terme una nova investigació de semblants característiques però en un període diferent per tal de detectar possibles evolucions o modificacions.

- Cada publicació tendeix a mostrar una línia ideològica amb uns criteris determinats que suposen un garvell que pot condicionar els autors i els escrits. Els interessos periodístics, per tant, poden influenciar l'elaboració dels continguts dels escrits recollits.

C) TERMINOLOGIA

Pel que fa a la terminologia, haig de dir que he intentat tenir cura de l'estil emprat amb l'objectiu de facilitar al màxim la comprensió del text i la seva relació amb la investigació realitzada i amb les cites incloses. En efecte, la claredat i senzillesa són els aliats fidels que permeten comprendre millor els lligams entre les anàlisis qualitatives i les reflexions finals. Igualment, per tal de no trencar el fil essencial dels comentaris ni la visió més ràpida i compacte del treball, s'han inclòs diferents annexos amb tota la informació de base detallada per a ser consultada opcionalment quan hom vulgui conèixer la relació del material recollit.

D'altra banda, cal dir que el terme "nacionalisme" l'he utilitzat en el sentit que li dona Fabra: "devoció a la pròpia nació, a la seva unitat, a la seva independència", o bé, segons el diccionari de l'Enciclopedia Catalana:

"actitud política: derivada directament del fet d'atribuir, en un terreny ètico-polític, un valor altíssim al fet nacional o a la nació". Ambdues definicions es poden complementar, de fet, i cal entendre el terme, en el marc del meu estudi, en un sentit ampli que englobi tant una "actitud" com una "devoció". A voltes, igualment, he utilitzat el terme catalanisme com a substitutiu de nacionalisme atès que, en definitiva, el treball fa referència al fenomen del nacionalisme a Catalunya.

Un altre aclariment terminològic que considero necessari és el dels termes "intel.lectual", "ideòleg" i "polític", utilitzats com a categories operatives que permeten ampliar l'anàlisi dels resultats obtinguts pel que fa als autors. Tal com explico al Capítol II, la definició de les categories esmentades s'efectua en base al contingut dels articles, la freqüència en què escriuen els autors, i la repetició i reiteració de conceptes, idees, o opinions. Així, els escriptors que més publiquen acostumen a utilitzar esquemes repetitius, amb conceptes "de moda" relacionats amb fets socio-polítics concrets. Són els "ideòlegs" o opinàtics. Els "intel.lectuals" escriuen de forma més abstracta i generalista, amb referències "doctrinals" i amb menor dedicació. Com a "polítics" s'han considerat els autors vinculats a organitzacions polítiques i sindicals i que acostumen a escriure amb motiu de fets molt recents i puntuals, des d'una perspectiva bàsicament partidista.

Fetes totes aquestes anotacions sobre les característiques del present estudi, tan sols vull manifestar que si, tot i haver-me cenyit estrictament a l'anàlisi del material recollit, en resulta al final una lectura atractiva i suggerent, n'estaré especialment satisfet. A la vegada, desitjo que es pugui entendre com una tasca sociològica de comprensió i aprofundiment en el camp de la teorització escrita sobre nacionalisme a la Catalunya de tombants de segle.

CAPITOL I

ALGUNES QÜESTIONS PREVIES

El contingut d'aquesta primera part de l'estudi pretén esbossar algunes línies generals que ens introdueixin al tema estricte del treball de camp. No més enllà d'unes pinzellades generals i breus, prou suaus com per encabir-hi moltes més acotacions i temàtiques d'aquelles que s'apunten. Ara bé, sí que m'ha permès obtenir alguns criteris per a delimitar i especificar millor el tipus de treball de camp més adient als propòsits de la meua investigació, el seu abast i la seva amplitud. Igualment, malgrat tractar-se d'un marc teòric que ens apropa al tema concret d'estudi, crec que inclou alguns aspectes prou interessants i significatius i que poden completar els comentaris dels resultats obtinguts més endavant. Voldria, però, que s'entengués aquesta primera part com un pas previ, un tast inicial, que consta de tres apartats: el primer fa referència als conceptes de "nació cultural", "nació política" i "nacionalisme"; el segon apunta alguns trets dels moviments nacionalistes contemporanis; en tercer lloc, explico el contingut de les entrevistes en profunditat que vaig portar a terme.

I.1 "NACIÓ CULTURAL", "NACIÓ POLÍTICA" I "NACIONALISME".

Molt sovint el concepte de nació s'analitza atenent a la seva vessant política i institucional (com a vertebrador de reivindicacions populars canalitzades per partits polítics); amb aquesta perspectiva, més aviat reduïda, s'estableixen uns orígens i un desenvolupament, en definitiva, una certa història.

Parlo, emperò, d'una perspectiva més aviat reduïda perquè alguna vegada s'ha criticat la limitació de l'anàlisi històrica als aspectes polítics i institucionals ⁽¹⁾. Així, en una línia més ampla, podem arribar a reconèixer que a Europa, les "nacions polítiques" van ser abans "nacions culturals" i no poden considerar-se tan sols una conseqüència de les transformacions industrials, socials i polítiques dels segles XVIII i XIX. El concepte de "nació cultural" comportaria una perspectiva molt més oberta i permetria valorar, malgrat les difi-

---

(1) Vg., per exemple, MIRA, Joan F.; Crítica de la Nació Pura, Ed. Tres i Quatre, València, 1984; o bé BALCELLS, A.; MARTI, C.; i TERMES, J.; Història nacional i història social a la revista L'Avenç núm. 87, novembre de 1985.

cultats d'anàlisi i concreció, factors com la formació d'una llengua pròpia, la vivència popular del sentiment de pertinença a una comunitat, la vida quotidiana peculiar (hàbits, costums, valors, festes,...), la transmissió de pautes per via oral, la vinculació a un espai o territori concret,... Aquests i d'altres factors ajudarien a estudiar el desenvolupament d'una cultura col·lectiva diferenciada.

D'acord amb tot això, per al cas de Catalunya i dels Països Catalans, el concepte de "*nació cultural*" ens podria traslladar ben bé als segles IX i X, quan hom comença a parlar amb un llenguatge diferenciat del llatí. Igualment, la progressiva unificació dels comtats catalans i els esforços legislatius i institucionals (Assemblees de Pau i Treva, Corts Catalanes) són elements a tenir en compte en l'anàlisi d'una col·lectivitat que en els segles XI i XII mostrava ja una vitalitat cultural i política notable. En una etapa més recent, els historiadors han destacat que després de la decadència econòmica i del defalliment social i cultural de tot el segle XVIII, la societat catalana inicià una represa comercial a partir del segon terç del segle XIX. Aquesta represa fou la base per als primers intents d'industrialització de l'estructura econòmica del nostre país, ocupant un lloc capdavanter en l'àrea peninsular, i també comportà una dinamització de les activitats socials i culturals. El despertar de les iniciatives culturals pròpies, l'anomenada reinaxença, es vehiculà, sobretot, a través de la llengua, de les lletres. En aquest context hom comença a parlar d'activitats nacionalistes, de nacionalisme. Així, es configura un cicle que comença amb la represa econòmica, segueix amb el desvetllament cultural i intel·lectual, especialment de la literatura, i continua amb una plasmació i vertebració de la dinàmica del país en el camp polític tot omplint de significat, i d'utilitat, el concepte "*nacionalisme*". Sembla clar, doncs, que no podem parlar de nacionalisme a Catalunya sense fer referència a la seqüència que comença molt abans del 1900 i que inclou molts condicionants previs a l'eclosió política.

Donada aquesta eclosió, hom comprova que el nacionalisme contemporani pren diferents formes segons quina sigui l'època concreta i la classe social hegemònica. En un primer estadi, la configuració en l'àmbit polític es troba molt lligada a la puixança cultural i intel·lectual, i no es concreta en projectes de govern. En estadis posteriors, l'abast de la configuració política es va ampliant, supera les èlites intel·lectuals per arribar també a la burgesia i als treballadors, i defineix uns "*principis nacionalistes*" que inclouen la defensa i l'establiment d'unes institucions pròpies i la protecció de la cultura i l'economia.

Es així que el nacionalisme a Catalunya pren diferents caires en funció de l'època i de la classe social protagonista, tot i que sembla mantenir sempre un substrat comú basat, sobretot, en els trets que defineixen el concepte de "nació cultural".

D'altra banda, amb el desvetllament polític de començaments de segle trobem els següents corrents de pensament ⁽²⁾:

a) El romanticisme. Es fonamenta en una dimensió sentimental que esdevé un element mobilitzador de la identitat col·lectiva. Hi ha dos factors ideològics que juguen papers importants dins d'aquest corrent: la sacralització i deificació de la pàtria (que adopta també una naturalesa materna), i la relectura singular, mitificadora, heroïtzant, de la història. La importància de les imatges, símbols, i de la llengua és molt gran, a la vegada que es defensa un interclassisme, un sentiment esperançat de Catalunya, i una capacitat racionalitzadora del sentiment nacional afectiu. Elements molt relacionats, a la vegada, amb els trets bàsics del romanticisme europeu.

b) El tradicionalisme. Aquest corrent de pensament es troba molt influenciat pel tarannà de la Catalunya agrària fins a l'extrem de buscar en la vida rural les essències vitals de la nació. Mostra, lògicament, una tensió i un conflicte històric amb el creixement burgès capitalista, amb el món urbà i amb el cosmopolitisme.

c) El radicalisme. L'exageració de les idees romàntiques porta a posicions tenaces com les de Josep Narcís Roca i Farreras o Domènec Martí i Julià. Defensen un futur del país català deslligat de tot imperialisme, amb una projecció utòpica dels seus valors diferenciadors.

d) La posició burgesa. Des de 1874, la burgesia catalana d'alguna manera va anar recopilant i fent seus els diferents pensaments nacionalistes. Coincidí amb l'esperit preindustrial dels romàntics, el tradicionalisme de Torras, el catalanisme conservador de Mafé i Flaquer, el nacionalisme de Prat, alguna cosa del federalisme d'Almirall i també, més endavant, amb l'ambiciós projecte de la Catalunya gran dins l'Espanya gran de Cambó.

---

(2) Seguint l'esquema presentat per MERCADER, J. i HERNANDEZ, J. a Las corrientes nacionalistas (I i II) a "El Noticiero Universal" de 9-IV-84.

e) La ideologia federalista recull tres fonts d'inspiració bàsiques: la forma política republicana enfront al règim monàrquic; la secularització de la vida davant la cosmovisió del tradicionalisme catòlic; el principi descentralitzador oposat a l'unitarisme centralista. Francesc Pi i Margall (1824-1901), president de la 1a. República (1870), i Valentí Almirall (1841-1904) en foren uns clars exponents d'aquest projecte renovador enfront de l'antic règim i a favor dels drets de Catalunya.

f) La posició marxista davant el nacionalisme es vertebrà cap el 1930-31 en tres projectes obrers: l'anarcosindicalisme federal i antiestatista (CNT); el socialisme marxista (USC, Federació Catalana del PSOE); el comunisme (leninista i trotskista) (POUM) que periodificà la trajectòria del nacionalisme català en tres etapes: primer el nacionalisme és hegemunitzat per la burgesia, després per la petita i mitjana burgesia i, al final, pel moviment obrer.

Més enllà d'aquesta esquematització, sovint es considera que la qüestió del nacionalisme arranca de problemes teòrics. De fet, la teoria nacionalista originada amb la revolució francesa i que més tard parlà d'"Estats nacionals", va tendir a assimilar Estat i nació, com si fossin dues realitats d'igual naturalesa històrica. I durant molt de temps, i encara en determinats corrents actuals, les ciències socials quan utilitzaven el concepte de nació es referien exclusivament a l'Estat. Per la seva banda, el romanticisme, inspirat sobretot en Herder i Fichte, va elaborar un nacionalisme els trets del qual he comentat més amunt. Recordem, a més, que Herder considerà la nació com un organisme biològic, producte de l'herència comuna d'una mateixa llengua i una mateixa història.

En un altre camp del pensament social, el marxisme, també es va elaborar una teoria nacional que en la seva versió més ortodoxa es mostrà insuficient per a comprendre la complexitat dels nacionalismes i de les realitats nacionals. Aquesta teoria, amb fortes influències a Catalunya com ja he escrit, la va formular Stalin el 1913, en pugna ideològica amb els austro-marxistes Otto Bauer i Karl Renner. Considerava la nació com una categoria històrica de l'època del capitalisme ascendent, sorgida en el procés de liquidació del feudalisme —procés en el qual la burgesia es convertia en la "*classe nacional*" per excel·lència— i definia la nació a través d'una sèrie de trets imprescindibles per a la seva existència. Tanmateix, a partir dels anys seixanta aquesta herència teòrica es reformulà amb noves perspectives, de manera que els nacionalismes

varen començar a ser estudiats com a moviments socials i no tan sols com a moviments polítics, ideològics o estrictament culturals.

En el si del marxisme s'inicià una revisió crítica en profunditat de la teoria stalinista, hegemònica fins aleshores. Es recuperaren els textos de Marx i Engels, i també els d'Otto Bauer i Ber Borojov. Els treballs de Davis, Bloom, Löwy, Haupt, Weill, Rodinson, Carrère d'Encause varen col·laborar en la nova tendència d'investigació sobre els nacionalismes, la comprensió dels moviments socials i la recuperació dels clàssics. A més, l'actualitat i la força dels moviments nacionalistes contemporanis del Tercer Món evidenciava la necessitat de considerar dos nivells d'alliberament i de mobilització: el nacional i el social al mateix temps. Aquest fet significava el trencament de les concepcions eurocentristes hegemòniques i la reubicació del fenomen en un espai i en un temps diferents.

Tenint en compte aquest procés de reformulació teòrica a nivell universal, fins a quin punt a Catalunya hi ha hagut veritables intents de revisar les bases del pensament nacionalista clàssic? Cap a on han evolucionat els corrents nacionalistes primerencs? S'ha abordat l'anàlisi del nacionalisme actual des d'una visió multidisciplinària? Se l'ha tractat com un fet amb implicacions ideològiques, culturals, polítiques i socials alhora? Hi ha hagut anàlisis sociològiques que l'emmarquin dins les característiques de la societat catalana actual?

La meua investigació pretén, amb senzillesa i cenyint-me als resultats que es van constatant, aportar alguns elements significatius que puguin ajudar a debatre tots aquests interrogants.

1.2 CONSIDERACIONS SOBRE ELS MOVIMENTS NACIONALISTES CONTEMPORANIS.

Els elements discursius més remarcats i repetits en l'anàlisi de les aproximacions al nacionalisme, també es poden anar detectant si observem els estudis sobre la dinàmica dels moviments nacionalistes contemporanis arreu del món. Efectivament, aquesta observació, ni que sigui molt ràpida, ens mostra la gran atenció que hom ha atorgat a aspectes com la delimitació del significat de Nació, les relacions entre Nació i Estat, els factors per a una consciència diferenciada, i el paper del nacionalisme en relació a les classes socials, els moviments de

classe i els moviments nacionals. Els estudis s'han centrat, sobretot, en l'evolució i transformació d'aquests darrers aspectes al llarg del temps, utilitzant bàsicament l'anàlisi històrica.

1) Delimitació del significat de Nació.

Tal com comentaré en posteriors capítols, es dona una preocupació dels socio-lingüistes per la definició de conceptes com nació, nacionalitat, poble, pàtria, minoria nacional o ètnia. A l'Estat Espanyol es palesa una clara ambigüitat a resultes d'aquestes qüestions semàntiques. La Constitució espanyola del 1978, en el seu article 2, parla de "*la Nación española, patria común e indivisible de todos los españoles*" i del "*derecho a la autonomía de las nacionalidades y regiones que la integran*", el que sembla diferenciar nació, nacionalitat, pàtria i regió.

Tanmateix, ben sovint veiem que nació i nacionalitat s'utilitzen sinònimament per a qualificar les regions de Catalunya, Euskadi o Galizia, a la vegada que se substitueix conscientment el concepte d'Espanya (assimilat a "*nación española*") pel concepte més jurídic d'"*Estado Español*".

Semblantment passa quan hom es refereix a França-nació o a Estat francès-República francesa, i, de fet, a tots els Estats que presenten una multiplicitat ètnico-nacional en el seu si. Podem afirmar que les arrels d'aquest debat sorgeixen, d'una banda, d'estratègies polítiques diferenciades, de projectes polítics oposats; d'altra banda, provenen de la definició conceptual que inspira tota una teoria concreta sobre la nació. Certament, subsisteix encara l'assimilació formulada per la revolució francesa entre Nació i Estat nacional. En aquest sentit, només es podria parlar de nacions a partir de l'Estat. Però la història contemporània ens matisa aquesta teoria quan explica que "*moltes formacions nacionals que avui dia ningú dubtaria a qualificar com a nacions, durant molt de temps no solament no posseïren Estat propi sinó que fins i tot varen ésser repartides entre diversos Estats*"⁽³⁾, tal com cito al següent punt.

Tot plegat sembla indicar que el nucli de la qüestió se centra en la "*necessitat d'elaborar una teoria de la nació que posseeixi un valor universal*"⁽⁴⁾.

A partir de la definició d'Stalin quan parlava de nació com "*una comuni-*

---

(3) PAGES, P.; Els moviments nacionalistes contemporanis, a la revista L'Avenç, núm. 54, novembre 1982

(4) PAGES, P.; Ob. cit.

tat humana estable, històricament formada i sorgida sobre la base d'una comunitat d'idioma, de territori, de vida econòmica i de psicologia"⁽⁵⁾, aquest segle s'ha anat caracteritzant per l'estudi de dos elements relacionats amb la nació i el nacionalisme: la importància del fenomen de la llengua i del caràcter nacional.

Ja l'any 1908 Karl Kautsky afirmà que la llengua era el criteri més clar d'identificació de la nació pel paper de primer ordre que jugava en la vida social dels pobles. Recordem també que anys abans Engels i Marx havien dit del llenguatge que no era l'expressió de la consciència dels homes sinó la consciència mateixa.

La importància del concepte de caràcter nacional remet al nucli metodològic apuntat per Bauer el 1907 quan definí la nació com "*un conjunt d'homes units per la comunitat de destí històric en una comunitat de caràcter*"⁽⁶⁾. Però el caràcter nacional de Bauer no era una força independent, abstracta —en el sentit que podia haver-li donat el romanticisme— sinó la condensació de tota la història de la nació, la història dels avantpassats, les condicions de la seva lluita per l'existència, les formes de producció, etc..

L'anàlisi històrica dels processos culturals, entenent per cultura la "*síntesi dinàmica en el nivell de la consciència de l'individu o de la col·lectivitat, de la realitat històrica, material i espiritual d'una societat o grup humà, de les relacions existents tant entre l'home i la naturalesa com entre els homes i entre les categories socials*"⁽⁷⁾, permetria avançar en aquesta línia d'interpretació, sobretot si considerem que els hàbits culturals més genèrics són els que condicionen les formes de comportament col·lectiu de les societats i grups socials.

2) Relacions entre Nació i Estat.

En la història contemporània es pot establir una certa tipologia pel que fa a les relacions entre l'Estat i la Nació, i els intents de construir la Nació des de l'Estat.

---

(5) STALIN; El marxismo y la cuestión nacional, Ed. Anagrama, Barcelona, 1977, pág. 45

(6) BAUER, O.; La qüestió nacional, Ed. La Magrana, Barcelona, 1979.

(7) CABRAL, A.; Unité et lutte, París, 1975

a) Primerament, cal tenir en compte que l'existència de tres imperis europeus fins els anys 1919-1920 va comportar l'existència de realitats plurinacionals de difícil desenvolupament. Tanmateix, aquest fet també es dona en Estats que no han estat considerats, si més no en el sentit usual, Imperis: Estat espanyol, francès, britànic, rus, xinès o iugoslau. El cas dels Estats Units d'Amèrica planteja un problema diferent: l'existència de minories ètniques i nacionals, sense adscripció territorial precisa: negres, indis, xicans,...

b) En segon lloc, cal fer referència a les nacions dividides entre diversos Estats: Polònia (des de 1795 fins el 1919), Irlanda, Catalunya, Euskadi, Armènia, o la mateixa Alemanya.

c) El món àrab presenta una multiplicitat d'Estats en una àrea geogràfica molt uniforme. Es caracteritza per una unitat des del punt de vista històric, social i cultural, que ha permès de parlar d'una única nació àrab que engloba tots els països que foren arabitzats de manera permanent després de la conquesta islàmica. En l'estratègia de molts moviments nacionalistes àrabs la conquesta de la unitat política comuna ha passat a ocupar el primer pla.

d) En els països de l'Àfrica negra la situació és bastant diferent: els Estats independents es varen constituir sobre la base de les demarcacions territorials imposades pels països colonitzadors i de divisions ètniques de tipus tribal, divisions que tot sovint es concretaven en les diferenciacions idiomàtiques i en les contradiccions tribals. Els Estats independents de l'Àfrica negra no es van constituir a partir d'una unitat nacional, d'una nació preexistent, sinó d'unitats històriques diferents de la nació. I també és de destacar que en molts casos l'acció de l'Estat ha esdevingut fonamental per a crear les solidaritats tribals i socials que permetessin desenvolupar una unitat nacional sobre la base del propi Estat.

Amb aquesta breu tipologia només pretenc constatar que les relacions entre Estat i Nació són molt diverses i es troben en funció de variables històriques, socials, econòmiques, geogràfiques, religioses, ...Sembla, per tant, força explicable que aquesta temàtica aparegui sovint en els discursos d'intel·lectuals i d'ideòlegs polítics arreu de món i també a Catalunya (tal com comentaré als capítols següents).

Hem d'adonar-nos, d'altra banda, que estem parlant d'una relació (Estat-Nació) que pot variar amb el temps i que aquest fet podria demostrar que la na-

ció és una realitat social més permanent i essencial que l'Estat o que les fronteres administratives i polítiques entre Estats.

3) Factors per a una consciència diferenciada.

L'existència d'una consciència diferenciada i nacional, un dels elements bàsics per al discurs nacionalista, sembla pressuposar l'existència d'una consciència determinada per als membres d'una comunitat: "*La consciència de formar part d'una unitat històrica de tipus nacional diferent a les del seu entorn*"⁽⁸⁾. Sovint els historiadors pretenen esbrinar si la consciència nacional pot substituir prèviament als moviments nacionalistes. Josep Termes, per al cas català, estudia la pervivència d'una consciència idiomàtica que es produiria tant en el terreny escrit com de la paraula, i analitza també unes constants històriques en el comportament col·lectiu (antiestatisme, antimilitarisme) com a manifestacions d'unes característiques psicològiques inherents a la "*consciència nacional catalana*".

Aquest tipus d'anàlisi coincidiria amb el que explicava a la pàgina 10 tot fent referència al concepte de "*nació cultural*" com a categoria més àmplia que la del concepte de "*nació política*". En aquesta línia, els investigadors socials busquen les "*estructures nacionals de les formacions socials*"⁽⁹⁾, els seus orígens, el seu desenvolupament i la seva presentació actual, amb la finalitat de destacar determinades característiques diferencials com a definidores de la nació. És el cas, per exemple, de l'estudi de Pierre Vilar sobre Catalunya, on es parla d'una realitat de grup ("*personalitat regional*") i de territori (històricament, econòmicament, políticament, geogràficament) que pot permetre utilitzar el mot "*nació*".

Segons R. Ribó, aquestes aproximacions metodològiques haurien de permetre trobar l'explicació real, de base, de les "*diverses manipulacions i instrumentalitzacions del fet nacional per part de les diverses classes socials*", i una "*disciplina, sobretot la història, haurà d'explicar-nos el fons de la qüestió i la sociologia ens hauria de servir per explicar la forma sota la qual se'ns presenta a cada moment*". I afegeix "*dic 'hauria' perquè en la sociologia actual trobem molts pocs conceptes plantejats correctament per l'estudi d'aquesta qüestió, la majoria d'ells referits a realitats exclusivament a nivell men-*

(8) PAGES, P.; Ob. cit.

(9) BOURQUE, G. i LAURIN-FRENETTE, N.; Classes sociales et idéologies nationalistes au Québec: 1760-1960, a "L'home et la societé", núm. 24-25, pàg. 222.

tal, amb una validesa molt limitada; conceptes que són pràcticament inservibles per a aplicar a la realitat històrica" (10). Aquestes afirmacions semblen apuntar que hom concedeix a la història un paper preponderant, mentre manca una clarificació i concreció del que ha de ser l'estudi d'aquest tema des del mètode sociològic. En els capítols posteriors reprendré aquestes qüestions.

Si atenem al procés concret que s'esdevé en la consciència d'un poble i que pot motivar el sorgiment d'un moviment nacional, és possible establir la tipologia que segueix:

a) La reivindicació lingüística apareix en molts moments com la reivindicació fonamental. En el segle XIX el romanticisme va possibilitar un renaixement lingüístic de moltes llengües sense tradició literària escrita. L'exemple txec i el de les llengües eslaves en general és el més eloqüent. Igualment, en el nacionalisme català les reivindicacions lingüístiques han estat permanents. A l'Estat francès els nacionalismes bretó, occità, català, basc, en expansió des dels anys seixanta, iniciaren el seu combat a partir de la reivindicació de les llengües pròpies.

b) La religió juga en ocasions un paper integrador de la consciència nacional: a Irlanda l'opressió nacional exercida pels anglesos fou sobretot una opressió religiosa. En el nacionalisme basc el catolicisme jugà un paper important, fins a l'extrem que Sabino Arana va arribar a escriure que la qualificació més important de la raça basca era el seu catolicisme. En el món àrab, l'Islam suposa el signe de diferenciació més notable en relació al món occidental, i la seva revalorització social en molts països ha representat un acte d'afirmació nacional i de recuperació cultural. I la unitat jueva durant molts segles es mantingué sobretot a partir de la unitat ètnica i religiosa.

c) Les reivindicacions culturals, en el sentit més ampli, exerceixen de vegades rols importants en el sorgiment dels moviments nacionalistes.

Per a Amílcar Cabral el moviment anticolonialista de l'Àfrica negra "és, abans que res, un acte de cultura". I la reivindicació cultural africana passa molt sovint per la recuperació de les tradicions, formes de vida i de sociabilitat, anteriors a la colonització. Els teòrics de la negritud abonen àmpliament aquest criteri. En aquest sentit, el rebuig a formes culturals estranyes, en

---

(10) RIBO, R.; Aproximació metodològica al fet nacional, en *Recerques*, núm. 4, pàg. 123.

la majoria de països colonitzats, es vertebra aviat en un rebuig envers l'estranger.

d) La consciència nacional, en d'altres casos, pot originar-se o explicitar-se a partir d'una consciència de subdesenvolupament econòmic o de dependència econòmica. Tom Nairn, per al cas britànic, assenyala com el desenvolupament desigual que el capitalisme anglès va imposar a la Gran Bretanya durant els segles XIX i XX creà zones de subdesenvolupament econòmic i que la consciència d'aquest subdesenvolupament, en el marc de la crisi de l'Estat britànic, possibilità l'aparició de "neonacionalismes". En el cas dels països colonitzats, la primera forma d'explotació acostuma a ser l'econòmica, i la presa de consciència nacional es produeix, en un primer nivell, en la presa de consciència d'una explotació econòmica per part de la potència estrangera.

4) Nacionalisme, classes socials, moviments nacionals i moviments de classes.

Especialment la historiografia marxista, tal com explica Pelai Pagès a l'article citat a (1), va partir de la teoria stalinista de la nació per identificar tots els moviments nacionalistes com a moviments burgesos: des del moment en què la nació és un producte directe de les revolucions burgeses, tots els moviments nacionalistes són en essència moviments burgesos. Aquesta interpretació ha estat àmpliament criticada pels greus errors històrics i metodològics, atès que:

a) Considera les revolucions burgeses com a revolucions únicament i exclusivament de la classe burgesa. (Avui es coneix prou bé la importància de la participació popular en la lluita antifeudal i sabem que aquesta participació es va produir per motivacions pròpies i de vegades —però no sempre— coincidents amb les de la burgesia).

b) Identifica nació amb burgesia, quan la nació es presenta històricament com un conglomerat de classes i, per tant, comporta necessàriament un contingut interclassista.

c) Planteja les relacions entre burgesia i moviment nacionalista des d'una perspectiva intemporal, com si la història fos estàtica i l'evolució del capitalisme no modifiqués la dinàmica de les relacions socials.

El cert és que els moviments nacionalistes contemporanis són moviments socials gairebé sempre interclassistes, malgrat que en moments concrets del seu desenvolupament hi hagi una classe hegemònica. Segons Pelai Pagès, l'estudi històric hauria d'incidir, almenys, en tres elements:

a) L'anàlisi de la manera com una opressió nacional perjudica una o varies classes socials: el colonialisme europeu a l'Àfrica, per exemple, utilitzà la col.laboració d'èlites autòctones per a consolidar el seu domini.

b) L'anàlisi de l'hegemonia d'un o altre grup social en el si del moviment nacional per tal d'observar els interessos immediats a què serveix la lluita nacional en cada moment de la seva història, en la mesura que cada grup social interpreta el fet nacional des de la seva pròpia òptica, i la reivindicació nacional adopta diferents variants segons el grup que la plantegi i segons el moment en què es plantegi.

c) L'estudi, en cada cas concret, de la participació dels diferents grups socials en els moviments nacionalistes i les motivacions que els impulsen a aquesta participació.

En un altre ordre de coses, l'estudi de si els moviments nacionalistes configuren lluites nacionals autònomes, o bé són epifenòmens de les lluites de classes, també ha motivat una polèmica teòrica i metodològica important. La línia interpretativa que partint de Marx i Engels, ha anat desenvolupant el marxisme, acostuma a subordinar sempre els moviments nacionalistes i les lluites nacionals a les lluites de classes.

Tanmateix, hem de relativitzar la lluita de classes com a motor de la història en la mesura que la seva universalització comportaria considerar que molts grups humans del Tercer Món vivien "en una altra història" fins el moment que entraren en relació amb els països més industrialitzats. La categoria "lluita de classes", a més, no permet entendre l'evolució social en la seva globalitat ja que fenòmens com ara les lluites nacionals i els corrents nacionalistes depenen de molts altres paràmetres.

Per a alguns casos de països del Tercer Món, autors com Samir Amin o Maxime Rodinson no dubten a considerar "la predominància de la lluita nacional en la fase de la lluita per la independència" i que "la tendència principal ha es-

tat que les lluites d'alliberament nacional, en diferents graus, són el motor de la història contemporània".

En l'article citat a (10), Rafael Ribó parla de l'anàlisi de la formulació de la idea de nació per part de la classe dominant, i ho defineix com a "*element de cohesió i de solidaritat d'un cos social dividit i enfrontat per interessos contradictoris*". Aquesta visió, per tant, dóna rellevància a l'evolució històrica de les societats, i als interessos de les classes dominants en cada època, interessos que fonamentarien la formulació d'una determinada idea de nació que transmetria la ideologia dominant. Amb aquests termes s'analitza "*la qüestió nacional*" (fent servir la mateixa expressió de molts autors) des del pensament marxista actual: es tracta d'una forma transitòria, d'un procés basat en una idea abstracta i en uns elements reals recollits per a estructurar una consciència, i un espai de poder. La formulació de la idea de nació, i, en conseqüència, de la ideologia nacionalista, facilita la uniformització social que convé als poders polítics i institucionals establerts.

D'altra banda, el pensament marxista actual ja no considera incompatibles el moviment obrer i el moviment nacional perquè "*la mateixa classe obrera és nacional en el sentit que es mou i es desenvolupa en un determinat ambient històric, en una estructura nacional que caracteritza la formació social*"⁽¹¹⁾.

En definitiva, caldria estudiar la manipulació de la idea de nació, amb una base real que ho facilita, i la funció estatal d'uniformització, per tal de referenciar el fet nacional en un temps històric concret, amb una classe i una ideologia dominants i determinades.

Sembla clar, en conclusió, que els canvis d'enfocament són importants i que cal anar revisant la metodologia històrica utilitzada fins ara, així com les categories i tipologies que se'n deriven. A la vegada, amb aquest apartat intento concretar alguns temes que són objecte de debat teòric en parlar de moviments nacionalistes arreu del món; i que poden tenir relació amb els continguts dels escrits que tracten el nacionalisme a Catalunya. Amb l'anàlisi del material recollit en la meua investigació podem veure fins a quin punt es dóna una certa coincidència en els conceptes, definicions, elements discursius ideològics, etc..., entre autors catalans i autors estrangers. D'entrada, en el

---

(11) RIBO, R.; Ob. cit., pàg. 133

següent apartat obtindrem una primera informació mercès a la realització de les entrevistes personals.

1.3 LES ENTREVISTES PERSONALS.

Tal com deia en iniciar aquesta primer part, a fi d'emmarcar i concretar millor l'àmbit i l'abast del treball de camp, ha calgut passar per una etapa de lectura general de documents sobre el nacionalisme i la seva relació amb la societat catalana. Posteriorment, vaig portar a terme cinc entrevistes a diferents personalitats per tal d'identificar les temàtiques més importants que se citaven, les qüestions que més preocupaven, les diferents òptiques d'anàlisi del nacionalisme. Tot, però, en un context general i preliminar, com a pinzellades introductòries sense afany d'aprofundir. Aquest fet em portà a considerar, tanmateix, que la recollida de material no havia d'atendre el tema nacionalista de forma massa estricta sinó més aviat àmplia i generosa, que permetés copsar les seves relacions amb la dinàmica i l'estructura de la societat catalana.

Per tot això, els articles estudiats i que es troben classificats als annexos presenten un ventall ampli de perspectives i temàtiques molt diverses, però que no es troben alienes al nacionalisme sinó que ajuden a emmarcar-lo millor dins un període ben concret de la Catalunya dels anys vuitanta.

Cal concloure, per tant, que les entrevistes dutes a terme van permetre:

a) Deduir pautes d'elaboració i criteris de selecció per a la tasca de recollida de material del treball de camp (articles de premsa). Concretament, em van corroborar la importància de recollir els articles amb uns criteris amplis que permetin situar el nacionalisme dins l'evolució política, social i econòmica de la societat catalana de tombants de segle.

b) Apuntar línies d'interpretació dels resultats obtinguts amb la investigació i anàlisi dels continguts dels escrits recollits.

Les entrevistes en qüestió les vaig realitzar de forma oberta, sense guions previs, pràcticament seguint i aprofundint el discurs de l'entrevistat. Així, vaig aconseguir una notable fluïdesa i espontaneïtat, i un coneixement més

ampli dels raonaments que cada personatge construïa en relació al nacionalisme en la Catalunya d'avui dia.

A partir de les converses mantingudes, he establert un seguit de temes bàsics a l'entorn dels quals es desenvoluparen les entrevistes. Així, les qüestions més tractades van ésser:

- Factors explicatius i estructuradors de la nació i el nacionalisme. Problema dels "mínims exigibles" per a parlar de nació. Conflicte i diversitat: definidors de la nació avui dia?

- Importància de la llengua i la cultura.

- La perspectiva tradicional i la moderna.

- La nació és temporal? La mort del nacionalisme tradicional implica la mort de la nació?

- Diferències entre nadius i immigrants pel que fa a la percepció de conceptes com "nació" i "nacionalisme".

- El paper de l'Estat i de la "*societat civil*".

- La importància dels factors econòmics.

- La influència de la universalització de les formes de vida, de la cultura, la llengua, les comunicacions, ...

- Els historiadors i els mites.

- El bilingüisme.

- La manca de debat intel·lectual.

- L'escassetat d'idees pot fer recórrer als símbols?

- Significat de ser o sentir-se nacionalista.

- El futur de les nacions i dels moviments nacionalistes.

- El paper de les oposicions externes.
- Consciència nacional - consciència de classe.
- Esgotament de la credibilitat i l'eficàcia pedagògica del discurs nacionalista?
- El nacionalisme com a reducte defensiu davant el progrés i la modernitat?
- Dialèctica del dret a l'autodeterminació: individual - col·lectiva.

Els personatges que accediren tan amablement a parlar sobre la qüestió del nacionalisme a Catalunya van ésser: Max Canher, Miquel Coll i Alentorn, Josep Maria Espinàs, Jaume Lorés i Rafael Ribó. A continuació es presenten els principals aspectes de cada entrevista, tot i que l'eix central ja ha quedat exposat amb la relació anterior de les qüestions fonamentals.

El senyor Max Canher que em rebé al despatx de la seva editorial va subratllar la importància de la llengua pròpia i del seu desenvolupament, per al present i el futur de Catalunya. Caldrà, a més, gaudir de recursos econòmics per part del Sector Públic per dedicar a la cultura perquè així es pot incidir sobre el comportament i les creences de la gent.

D'altra banda, el nacionalisme, el considerarà essencialista en el sentit que ha de connectar amb les tradicions, les arrels, el tarannà de la població. El cosmopolitisme és, en tot cas, un matís, una tendència accidental.

Trobà a faltar una manca de debat i una manca d'intel·lectuals catalans que parlin sobre nacionalisme. El voluntarisme autèntic, l'ambient familiar, la manera de pujar els fills, la resistència, l'empresonament en època franquista, ... són indicadors vàlids per a considerar una persona més o menys nacionalista.

Definí el nacionalisme com una transició cap a una nova situació sense les opressions que provoquen actituds resistencials. És important estimar la simbologia, els mites, ... D'altra banda el desenvolupament post-industrial no té perquè perjudicar la consciència nacional; al Japó, a tall d'exemple, no ha passat res d'això. Igualment, a Catalunya segueix persistint una consciència col·lectiva diferenciada.

Es molt important l'ensenyament del català i el seu ús per a tot tipus de temàtica, sense haver de recórrer al castellà. A més a més, no podem oblidar la idea de Països Catalans com a àmbit lingüístic i cultural que cal potenciar.

En el marc noble i auster del Parlament, el senyor Coll i Alentorn manifestà que el nacionalisme existeix perquè Catalunya no és una nació sobirana, hi ha llibertats i drets que s'han d'anar recuperant. Quan els haguem recuperat, el nacionalisme no tindrà sentit perquè serem una nació plena.

La llengua i el caràcter atemperat són elements importants de diferenciació; igualment ha influït la història, el clima, la situació geogràfica. A més, a l'hora d'estudiar el nacionalisme, cal considerar un cicle històric llarg, amb diverses "renaixences": econòmica primer, després cultural i més tard política. No es pot partir d'aquest segle. Cal analitzar-ho amb més perspectiva, i referir nos sempre a l'existència dels Països Catalans.

Respecte al futur, opinà que els immigrants s'aniran integrant i que la llengua i la cultura no es perdran malgrat les tendències homogeneïtzadors generals. Féu notar que en la primera legislatura hi havia tretze parlamentaris castellanoparlants al Parlament català, i a la segona, només tres.

D'altra banda, considerà que "catalanisme obert" o "contra els nacionalismes", són expressions inventades per a justificar posicions polítiques i poder criticar els altres (el catalanisme real sempre ha estat obert a tots els corrents de pensament i a tots els homes). Són categories que no serveixen per a estudis veritablement científics. Hi ha teories, digué, que semblen voler frenar el nostre desenvolupament.

Josep Maria Espinàs va escriure a l'Avui⁽¹²⁾, dies després d'haver dinat junts, que "...a més dels joves coneguts, hi ha els que ocasionalment se m'adrecen per, tal com deia, demanar confiadament el meu ajut. Els dos casos més recents són el d'un xicot que està preparant una tesi sobre nacionalisme i el d'un altre que vol que l'orienti sobre lectures (...) Com que sóc nacionalista em toca també poder opinar responsablement sobre una tesi centrada en aquest tema. Sóc incapaç de projectar cap mena de tesi, ni sobre el nacionalisme ni sobre fumar en pipa. Els plantejaments globals i les formulacions de caire acadèmic no s'han fet per a mi (...)"

---

(12) ESPINAS, J.M.: No en sé, excuseu-me, en el diari Avui, 21-II-85.

Tanmateix, no cal dir que el senyor Espinàs aportà comentaris molt suggerents com ara que no li preocupava tant què entén avui la gent per nacionalisme, com què s'entendrà en el futur. Podria ser que tot fos diferent, que, per exemple, parléssim anglès i fóssim una república independent. Hi ha infinitat de variables que influeixen i que són difícils de valorar; o sia, que es podria dir a la gent: "Mireu, m'interessa que sigueu nacionalistes; ara bé, trieu la raó que més us plagui". La gent parla i escriu avui sobre nacionalisme perquè és un tema que no està resolt, és ple d'interrogants.

D'altra banda, Espinàs no ha pretès mai de treballar pensant en un procés històric, o en un projecte comú, o en un futur on hi haurà aportat alguna cosa. No coneixem el futur, ni els canvis previsibles, ni com serà Catalunya. Estarà content que passi el que ha de passar. No podem pretendre sentir-nos portadors d'herències i de mantenir projectes històrics a través dels anys. No es planteja qüestions de futur perquè sap que tot pot ser diferent.

Donà importància, això sí, a les necessitats econòmiques de les persones en el sentit que es podria ser nacionalista perquè es té el lloc de treball i millors possibilitats de viure a Catalunya. També són elements importants l'existència d'un sentiment de pertinença a un país (que és més accentuat que el de la població d'altres països) i la llengua, tot i que remarcà que la gent busca primerament la satisfacció de necessitats bàsiques (com pot ser una feina que permeti viure).

Respecte al concepte de "*cultura catalana*" opinà que hom en parla quan hi ha poca llibertat política i que, en canvi, no té sentit parlar de "*cultura belga*", "*cultura iugoslava*", "*cultura USA*" (en tot cas, "*cultura als USA*").

Finalment, va destacar que ell creia convenient poder diferenciar el que es pensa, més cerebralment, del que es creu, més visceralment, quan analitzem qüestions relacionades amb el nacionalisme.

Davant la crisi general d'avui dia, el nacionalisme pot jugar un paper de refugi, em comentava Jaume Lorés, en el seu despatx del Patronat d'Investigacions Socials de la Generalitat. La crisi econòmica perjudica Catalunya, afegeia, i fa que no es confiï en el futur. Hom té por de perdre el lloc de treball i no hi ha mobilitat. La societat civil perd dinamisme, s'atomitza, i creix la fe en l'"*Estat-providència*", en les iniciatives del sector públic (estatal o autonòmic). Potser es creia que la democràcia portaria automàticament riquesa i benestar.

Tot plegat fa que ens quedem amb la llengua i la cultura com a fets diferencials, però seria perillós fonamentar-ho tot en aquests dos factors.

També es dóna una incertesa i un desconeixement davant el futur, el que fa disminuir la inversió i incrementar la por a la decadència ja que mai no s'ha sofert una crisi llarga i forta com l'actual. Al mateix temps, la població és més permissiva i menys exigent (la qual cosa no vol dir que sigui més liberal), i el nacionalisme a Catalunya es presenta buit de contingut, sense projectes de futur ni de present (es parla de modernitat tècnica i econòmica, però no de cultural i social, per exemple).

Lorés es manifestà preocupat pel tema del nacionalisme, per la importància dels aspectes culturals, per l'absència de debats intel·lectuals, i per la tasca dels polítics. Entenia el nacionalisme com una etapa de transició cap a un independentisme o bé cap a un ple federalisme. De fet, considerà que l'existència o no d'un Estat sobirà independent és un factor a tenir molt en compte en l'anàlisi del nacionalisme.

"Nació" i "nacionalisme" són categories creades en un moment de la història per a explicar o conceptualitzar una realitat social concreta; són invencions que poden desaparèixer amb el temps. Així ho exposava Rafael Ribó, tot i que opinava que existia un fet català concret i una psicologia col·lectiva diferenciada... que llavors els ideòlegs utilitzen per a fer les seves interpretacions i polítiques segons els interessos més immediats.

D'altra banda, Ribó, que em rebé a la seu del Comitè Central del PSUC, va considerar que hi ha una manca de debats i de presència d'intel·lectuals "no espanyolistes", que els qui critiquen el nacionalisme català no pensen que també es pot parlar de nacionalisme espanyol. Actualment a Catalunya hi ha un procés de desnacionalització, i la migradesa dels pressupostos per a cultura (comparats amb els de nacions com el Quebec, posem per cas) no n'és un factor aliè.

El bilingüisme no és un fet real perquè es dóna sempre el domini d'una llengua sobre l'altra. Ara bé, cal entendre el nacionalisme com un fenomen complex, multidimensional, no reduïble només a llengua i cultura.

Pel que fa a la consciència nacional, aquesta és més forta que la de classe ja que en el món actual hi ha molta interdependència, mobilitat social, professionalització, terciarització, ..., el que fa més difícil delimitar una conscièn-

cia social o de classe que una consciència nacional. I això ho ha demostrat l'evolució dels resultats entre les dues eleccions autonòmiques catalanes.

En començar aquest apartat ja he volgut deixar constància de quins temes van constituir l'eix essencial de les diferents entrevistes personals. Ara, després d'aquesta breu referència a cadascuna d'elles per separat, voldria subratllar alguns aspectes que m'han semblat generalment acceptats i prou clars per als diferents personatges:

- El nacionalisme no és una característica que es justifica en sí mateixa sinó com a pas cap a una altra situació en la qual ja no tindrà sentit parlar de nacionalisme.

- La crisi econòmica i tots els seus efectes negatius (atur, incertesa envers el futur, desinversió,...) afecten la percepció social de termes com nació, nacionalisme, cultura catalana,..., ja que hom procura essencialment satisfer les necessitats més immediates.

- Les iniciatives del sector públic poden influir molt en el relleuament de la cultura i la llengua catalanes.

- Tanmateix, no s'ha de pensar només en llengua i cultura a l'hora d'estudiar els factors estructuradors d'una nació (la psicologia col·lectiva diferenciadora és un factor que hom ha considerat molt important).

- Actualment, hi ha una manca de debat entre intel·lectuals catalans i una excessiva tendència a escrits ideològics.

Els darrers comentaris sobre el contingut de les entrevistes personals acaben de dibuixar un marc teòric general que permet passar a l'anàlisi del treball de camp estricte. Així doncs, en el següent capítol s'inicia la descripció de la investigació i dels resultats obtinguts. Amb l'anàlisi del material recollit (que es detalla als annexos finals) hom podrà retrobar algunes qüestions apuntades en aquest primer capítol, però des d'una perspectiva que se cenyeix a les teoritzacions canalitzades a través de publicacions a Catalunya, i en un període concret.

CAPITOL II

EL TREBALL DE CAMP: INVESTIGACIÓ QUANTITATIVA

La investigació quantitativa del treball de camp realitzat és una tècnica d'anàlisi del material detallat als annexos, tècnica que permet obtenir una base empírica útil no en si mateixa sinó per a passar, d'una banda, a l'aprofundiment qualitatiu del tema, i, d'altra banda, a l'elaboració d'un discurs més genèric sobre les teoritzacions del nacionalisme a Catalunya.

En aquest sentit, dins el present capítol sobre investigació quantitativa es fa referència a la concentració, freqüència i tipologia dels autors dels articles registrats, a la canalització per publicacions, i a la distribució en el temps durant el període considerat (el que serà la base per a una posterior anàlisi qualitativa de la relació entre articles i esdeveniments culturals, socials o polítics).

Els diferents comentaris s'emmarcaran sempre en el temps del treball de camp (entre juliol de 1983 i desembre de 1984), i en l'espai definit per les publicacions objecte de seguiment número a número (L'Avenç, Avui, El Món, El País, Serra d'Or i La Vanguardia) mentre que d'altres fonts són puraments puntuals i poc significatives des del punt de vista de la investigació quantitativa (cas dels articles d'El Noticiero i El Ciervo).

II.1 ABAST I CLASSIFICACIÓ DE LES DADES

A grans trets, i tal com mostra el quadre I, el total d'articles, notes de redacció i editorials inclosos als annexos és de 540, dels quals 516 corresponen al període estricte del treball de camp. A nivell d'autors i de col·lectius tenim un total de 231, que són 219 si considerem els que han escrit durant l'esmentat període. Aquestes xifres ens donen una relació de 2,26 articles per autor (inclosos els signats per col·lectius però no les editorials), i de quasi bé un article per dia.

D'altra banda, cal puntualitzar que dins la categoria d'article no s'hi inclouen les editorials i notes de redacció (englobat als annexos sota el nom genèric d'"Editorial") atès que són escrits no atribuïbles a un autor concret i que, per aquest fet, no s'han seguit amb regularitat (però si que es tro-

ben assignades a les publicacions corresponents i amb la data d'aparició). Per tant, quan hom parla de la relació entre articles i autors, no es consideren les editorials però sí els articles signats per col·lectius o grups de persones. A la vegada, cada col·lectiu és tractat com un autor més dins del conjunt.

Fets aquests aclariments necessaris, el quadre següent ofereix el resum i els totals de l'anàlisi quantitativa aplicada al treball de camp:

QUADRE 1*: ABAST DE LA INVESTIGACIÓ

	<u>Període de l'estudi</u> <u>(juliol 1983-desembre 1984)</u>	<u>Total</u>
a) Nombre d'articles	494	518
b) Nombre d'editorials i notes de redacció	22	22
<u>Total</u>	516	540
c) Nombre d'autors	207	219
d) Nombre de col·lectius	12	12
<u>Total</u>	219	231
a / c+d	2,26	2,24
e) <u>Total de dies</u>	504	
e / a	1,02	
e / a+b	0,98	

* Nota: Tots els quadres que es presenten s'han confeccionat a partir de la informació que consta als annexos del final de l'estudi.

II.2 ANÀLISI PER AUTORS: CONCENTRACIÓ, TIPOLOGIA I FREQÜÈNCIA.

A l'annex núm. 2 hi consta la relació alfabètica de tots els autors dels articles registrats. Són un total de 219 persones més 12 col·lectius, i en el període del treball de camp (juliol de 1983 a desembre de 1984) hi entren 207 autors i els mateixos 12 col·lectius, xifres que serviran de base per als següents comentaris.

Tal com indica el quadre III els vuit autors que tenen més articles publicats (10 o més) i relacionats amb el tema del nacionalisme, representen el 3,9% del total d'autors i el 30,2 dels articles. Per tant, es dona la concentració de pràcticament un terç dels articles a mans de tan sols vuit autors. Sobresurt, a més, la importància de la producció de Jaume Lorés i, molt a segon terme, de Manuel de Pedrolo.

D'altra banda, observant la distribució per publicacions, es comprova que l'Avui és la que té la major participació dels vuits autors més prolífics, mentre a El País no hi escriu cap d'aquells (quadre IV). La Vanguardia ocupa el segon lloc i hi mostra un pes important Jaume Lorés i la "fidelitat" de Manuel Ibañez-Escofet. Aquesta fidelitat és també molt clara per part de Joan Crexell, Josep Espar i Manuel de Pedrolo respecte a l'Avui. En canvi, Josep Ma. Lozano, Josep Ramoneda i Jaume Lorés destinen els seus escrits a dues publicacions diferents, mentre els d'Ernest Udina són íntegrament per a El Món.

Filant més prim, i per tal d'aportar més amplitud a aquesta anàlisi, es poden definir tres categories operatives que ens diferenciïn els autors. Així, d'acord amb el contingut dels articles que escriuen i amb la vinculació més o menys directa o indirecta a partits polítics, a organitzacions sindicals, a corrents d'opinió, ..., podem determinar la categoria de polític, d'ideòleg i d'intel·lectual.

Concretament, els ideòlegs, siguin escriptors, filòsofs, economistes, periodistes, historiadors, sociòlegs, ..., mostren una repetició i una reafirmació de criteris concrets, éssent, per tant, escrits bàsicament d'opinió. Així, presenten un seguiment o una vinculació a polèmiques i debats, o a esdeveniments socials i polítics d'actualitat, certa assiduitat en la publicació d'articles de

fons i una preferència per un diari determinat. Considerant tots aquests paràmetres, tenim que la majoria d'autors referenciats als annexos corresponen a la categoria d'ideòlegs, bé per la seva alta producció escrita (que, a més, acostuma a girar a l'entorn d'una mateixa perspectiva), bé pel contingut dels articles (molt vinculat a debats d'actualitat, i a idees i conceptes "de moda").

En segon lloc, se situen els intel·lectuals que malgrat la dificultat en diferenciar-los dels ideòlegs, es presenten com menys vinculats a ideologies, més esporàdics i generalistes, amb menys dedicació a discursos legitimadors a través de la premsa i més centrats a l'anàlisi àmplia de qüestions relacionades amb la societat i el nacionalisme (i amb una terminologia més doctrinal que no els ideòlegs).

Per últim, per darrera dels intel·lectuals, hi ha els polítics amb clares vinculacions a organitzacions concretes i a l'acció política, i que no acostumen a escriure sobre qüestions abstractes, teòriques i de pensament, sinó fent referència a estratègies d'acció a partir de fets i situacions concretes (recursos del Tribunal Constitucional, dates històriques, eleccions...):

QUADRE II: CATEGORITZACIO DELS AUTORS

	<u>TOTAL</u>	<u>%</u>	<u>PERIODE D'ESTUDI</u>	<u>%</u>
Polítics	32	13,8	31	14,1
Intel·lectuals	63	27,3	54	24,7
Ideòlegs	136	58,9	134	61,2
	<u>231</u>	<u>100</u>	<u>219⁽¹⁾</u>	<u>100</u>

(1) No inclou col·lectius.

Per tant, d'acord amb aquestes categories generals, es pot considerar com a ideòlegs en el marc de la meua investigació, els vuit autors més prolífics esmentats abans, el que ve reafirmat per la seva assiduitat, dedicació i contingut discursiu, elements que tendeixen a racionalitzar i conceptualitzar situacions i fets concrets, teoritzant sobre les actituds i opinions que es donen en els àmbits socials i polítics.

QUADRE III: ELS AUTORS QUE MES HAN ESCRIT

<u>Autor</u>	<u>Nombre d'articles en el període d'estudi</u>	<u>% sobre el total</u>	<u>Freqüències (dies/article)</u>
Crexell, Joan	18	3,64	28
Espar, Josep	13	2,63	39
Ibàñez-Escofet, Manuel	17	3,44	30
Lorés, Jaume	40	8,09	13
Lozano, Josep Ma.	12	2,42	42
Pedrolo, Manuel de	24	4,85	21
Ramoneda, Josep	13	2,63	39
Udina, Ernest	12	2,42	42
Total	149	30,16	4

QUADRE IV: DISTRIBUCIO PER PUBLICACIONS DELS PRINCIPALS AUTORS

<u>Autor</u>	<u>Nombre articles en el període</u>		<u>Distribució per publicacions</u>			
		<u>%</u>	<u>Avui</u>	<u>El Món</u>	<u>El País</u>	<u>La Vanguardia</u>
Crexell, J.	18	12,1	18 (100%)	-	-	-
Espar, J.	13	8,7	13 (100%)	-	-	-
Ibàñez-Escofet, M.	17	11,4	-	-	-	17 (100%)
Lorés, J.	40	26,8	-	14 (35%)	-	26 (65%)
Lozano, J.Ma.	12	8,1	9 (75%)	3 (25%)	-	-
Pedrolo, M. de	24	16,1	24 (100%)	-	-	-
Ramoneda, J.	13	8,7	-	2 (15,4%)	-	11 (84,6%)
Udina, E.	12	8,1	-	12 (100%)	-	-
Total	149	100,0	64 (43,0%)	31 (20,8%)	-	54 (36,2%)

Si incorporem a l'anàlisi la dimensió temporal cal dir que, si bé en el conjunt d'articles (494) ens dona una freqüència de període estudiat (504 dies) pràcticament igual a un article per dia, i que cada tres dies, com a molt,

surt algun autor dels registrats, si ens limitem als vuit autors més prolífics tenim que cada quatre dies, com a màxim, surt algun article amb temes sobre nacionalisme signat per algú d'ells (tal com es dedueix del quadre III).

Per autors, lògicament, les freqüències més altes corresponen als que tenen major nombre d'escrits publicats en el període estudiat, sense fer ara referència a la periodicitat de les publicacions.

II.3 ANÀLISI PER PUBLICACIONS: COMPARACIÓ AMB L'ANÀLISI DELS AUTORS.

Si atenem a la classificació dels articles i dels autors per publicacions (Annex núm. 3), podem establir el següent quadre general⁽¹³⁾

<u>QUADRE V: DISTRIBUCIÓ PER PUBLICACIONS DEL TOTAL D'ARTICLES</u>					
<u>Publicació</u>	<u>Nombre articles en el període</u>	<u>%</u>	<u>Nombre autors i col.lectius</u>	<u>% sobre el total d'autors</u>	<u>Articles per autor</u>
L'Avenç	9	1,8	9	4,1	1,0
Avui	216	43,7	98	44,7	2,2
El Ciervo *	5	1,0	5	2,3	1,0
El Món	93	18,8	49	22,4	1,9
El Noticiero *	3	0,6	2	0,9	1,5
El País	35	7,1	32	14,6	1,1
Serra d'Or	20	4,1	19	8,6	1,1
La Vanguardia	113	22,9	47	21,5	2,4
Total	494	100,0			

(*) No inclosos en el treball de camp estricte

D'aquest manera comprovem que l'Avui, La Vanguardia i El Món, per aquest ordre, són les publicacions que més articles han tret sobre temes relacionats amb el nacionalisme. Al mateix temps, cal matisar que si tenim en compte que l'Avui no es publica els dilluns, i que el Món és setmanal i que durant el mes d'agost de 1984 no va sortir, la intensitat d'articles per dia de publicació

(13) Cal aclarir que el nombre d'autors i col.lectius no coincideix amb el total del Quadre I perquè hi ha autors que escriuen a més d'una publicació.

seria el següent:

QUADRE VI: ARTICLES PER DIA DE PUBLICACIÓ

Avui	0,50
El Món	1,37
El País	0,07
La Vanguardia	0,22

Aquest cocients ens situa El Món en primer lloc, mentre l'Avui es manté com a capdavanter pel que fa a la premsa diària, i El País com el darrer.

També veiem que a l'Avui hi escriuen un 44,7% del total d'autors i col·lectius registrats, el que dóna una intensitat mitjana d'articles per autor igual a 2,2. Per a El Món aquest cocient és d'1,9, i per a La Vanguardia puja una mica més: 2,4, mercès, sobretot, a la freqüència de Jaume Lorés i, encara que en menor quantitat, de Manuel Ibàñez-Escofet i Josep Ramoneda. Aquesta concentració es comprova si observem el percentatge d'articles apareguts a La Vanguardia (22,9% sobre el total) comparat amb el d'autors (21,5% sobre el total). Aquesta relació és diferent a la resta de publicacions, on el percentatge d'autors sobre el total és superior al d'articles apareguts.

Cal destacar, també, que El País és el diari que ofereix menys concentració per autor ja que hi escriuen un 14,6% del total, té un 7,1% dels articles, i això dóna un cocient d'article per autor igual a 1,1.

D'altra banda, sobresurt clarament l'important pes, en nombre d'articles i d'autors, del diari Avui com a canal de sortida dels discursos relacionats amb el nacionalisme i explicitació de la seva ideologia. Destaquen, en aquest sentit, el pes de Manuel de Pedrolo, Joan Crexell, Josep Espar i Josep Ma. Lozano, tal com he comentat a l'apartat anterior.

Utilitzant les categories d'autors descrites a la pàgina 31 (ideòlegs, polítics i intel·lectuals), podem arribar a d'altres comentaris prou significatius. D'entrada notem el pes preponderant dels ideòlegs a totes les publicacions objecte del treball de camp, exceptuant L'Avenç i El País:

QUADRE VII: TIPUS D'AUTORS PER PUBLICACIONS

<u>Publicació</u>	<u>Polítics</u> % s/. total au- tors de la pu- blicació.	<u>Intel.lectuals</u> % s/. total autors de la publicació	<u>Ideòlegs</u> % s/. total au- tors de la publi- cació.	<u>Total</u>
L'Avenç	11,1	77,8	11,1	100
Avui	16,3	8,2	75,5	100
El Món	12,2	22,5	65,3	100
El País	31,3	31,3	37,4	100
Serra d'Or	10,5	26,3	63,2	100
La Vanguardia	17,0	27,7	55,3	100

Sobre el total d'autors que escriuen a cada publicació, els intel.lectuals tenen un pes molt alt a L'Avenç (revista de clara dedicació a la història), i relativament reduït a l'Avui, mentre El País i La Vanguardia mostren percentatges semblants i no tan baixos.

Contràriament, El País presenta força pes dels polítics: un 31,3% del total d'autors que escriuen en aquell diari. Igualment, es pot constatar que ben bé la meitat dels polítics citats als annexos han escrit algun article a l'Avui.

Malgrat tot, hem de recordar que la gran majoria d'autors (61,2%) corresponen a la categoria d'ideòlegs i es distribueixen, sobretot, entre l'Avui (que té el 44,8% del conjunt d'autors) i La Vanguardia.

La preponderància dels ideòlegs en el diari Avui també es pot deduir si considerem que del total d'autors que hi escriuen, un 16,3% són intel.lectuals, i un 14,8% polítics, el que dona un 75,5% per als ideòlegs. Aquest darrer percentatge és igual a 37,4, 55,3 i 65,3 per a El País, La Vanguardia i El Món, respectivament (Quadre VII).

D'aquesta manera, El País és l'únic diari en què els ideòlegs del nacionalisme no signifiquen més de la meitat del total d'autors que escriuen sobre el tema. En canvi, el percentatge de polítics i d'intel.lectuals és superior al de La Vanguardia i l'Avui, la qual cosa també podria indicar, *strictus sensus*, que especialment aquests darrers, els intel.lectuals, adopten el rol d'ideòlegs dels temes relacionats amb el nacionalisme quan escriuen a El País.

II.4 ANÀLISI TEMPORAL: PUNTES MÀXIMES, MITJANES, CICLES I TENDÈNCIES.

A partir dels Annexos núms. 4 i 5 es pot conèixer la distribució en el temps dels articles i editorials, aix com els totals per setmana i per mes, en el transcurs dels divuit mesos de durada del treball de camp.

El desenvolupament d'aquest apartat té per objectius la detecció de cicles i de tendències, a partir dels valors màxims i mínims, i, a continuació, la divisió del període estudiat en etapes concretes que puguin ser útils per a l'anàlisi qualitativa posterior. D'aquesta manera, es passa de referenciar l'estudi en base al calendari formal a reestructurar-lo d'acord amb els resultats de la investigació quantitativa i d'acord, també, amb les hiptesis prèvies i els objectius explicitats.

Tal com s'indica al quadre VIII, la mitjana d'article (incloses les editorials) per mes és igual a 28,7, la qual cosa ens permet efectuar una primera diferenciació atenent al fet de si se supera o no la mitjana. (vegeu la relació de valors a l'Annex núm. 5)

<u>QUADRE VIII: MITJANES D'ARTICLES PER MES I PER SETMANA</u>			
	<u>Mitjana del període</u>	<u>Valor màxim</u>	<u>Valor mínim</u>
Nombre articles i d'editorials per mes	28,7	43 (setembre de 1983)	14 (agost de 1984)
Nombre articles i d'editorials per setmana	7,2	21 (8-15 setembre 1983)	2 (vries setmanes)

Tenim, per tant, que els mesos que tenen valors superiors a la mitjana són els que segueixen:

any 1983
juliol
agost
setembre
novembre

any 1984
febrer
març
abril
maig
juny
setembre
octubre

Mentre la resta de mesos tenen valors inferiors a 28,7 articles:

Any 1983

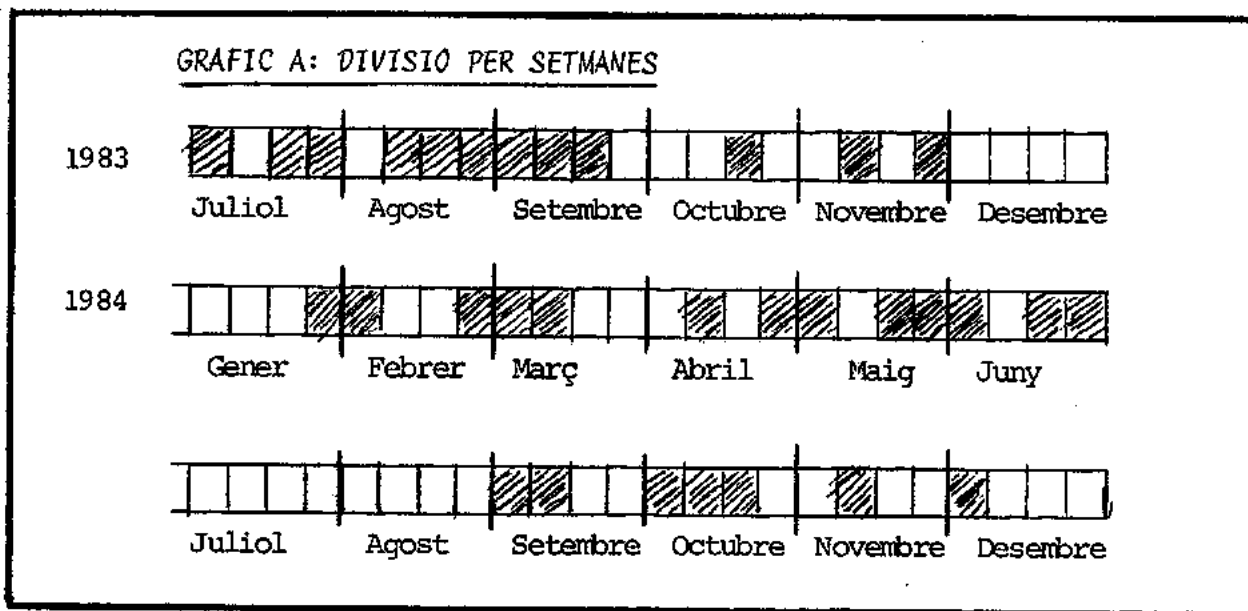
octubre
desembre

Any 1984

gener
juliol
agost
novembre
desembre.

D'aquesta primera aproximació es pot veure que l'únic mes que es repeteix dins del grup de valors superiors a la mitjana és el setembre. Per sota de la mitjana, i també en el període estudiat, es repeteix el mes de desembre.

Si efectuem l'anàlisi per setmanes, obtenim el següent gràfic ratllant les que tenen valors superiors a la mitjana (7,2 articles setmanals):

Aquesta informació permet concretar i detallar l'anàlisi de les dades mensuals, pel que fa als valors màxims i mínims obtinguts. Això ve corroborat pels gràfics de l'Annex 5 que ens mostren que les puntes del període configuren uns cicles prou clars:

Creixement

1983: Juliol a setembre
1984: Febrer a juny
Setembre i octubre

Davallada

Octubre a desembre
Gener, juliol i agost
Novembre i desembre.

Els cicles indiquen que el mes de setembre de cada any coincideix amb una etapa de creixement, i el mes de desembre amb una davallada. Al mateix temps, els mesos de juliol i agost, especialment aquest darrer, varien molt d'un any a l'altre i ocupen situacions diferents (el 1983 de creixement i el 1984 de davallada). També podríem puntualitzar que, d'acord amb l'anàlisi setmanal de l'Annex 5, el cicle que va de juliol a setembre de 1983 presenta una intensitat de 9,3 articles per setmana, el de febrer a juny de 1984, 8,1 i el de setembre a octubre d'aquest mateix any, 8,5. Igualment, és fàcil observar que els mesos de febrer a abril de 1984 ofereixen un nombre d'articles de mitjana inferior als de maig i juny. Aquest "salt" ens permet dividir el cicle en dues fases: la que va de febrer a abril, amb una intensitat de 7,8 articles setmanals, i la de maig i juny, amb un valor superior: 8,6.

Totes aquestes constatacions es reprenen a la investigació qualitativa i s'amplien d'acord amb l'anàlisi cronològica de correspondències entre articles, editorials, autors i publicacions, d'una banda, i esdeveniments socials, polítics o culturals, de l'altra. Així, passarem de cicles fonamentats en el temps, a cicles fonamentats en els fets que estructurin l'evolució i la dinàmica de la societat i que incideixen en l'elaboració de discursos escrits sobre nacionalisme i temes relacionats, d'acord, sempre, amb el material recollit.

Finalment, podem destacar (encara que sigui a títol indicatiu atesa la poca durada de la sèrie), que sembla apuntar-se una lleugera tendència a la disminució del nombre d'articles publicats, disminució que es podria estancar a l'entorn de valors entre 4 i 5 articles per setmana. Això ens donaria una freqüència d'articles per dia inferior a la del període estudiat, que era pràcticament 1.

Nogensmenys, cal matisar que aquests darrers comentaris són previsions a partir d'una sèrie relativament curta i que es poden veure modificats per infinitat de variables, tal com s'explica en l'anàlisi qualitativa del treball de camp. Ara bé, si que és important recordar que s'apunta una certa tendència decreixent pel que fa al nombre d'articles publicats en el període i les publicacions considerats.

CAPITOL III

EL TREBALL DE CAMP: INVESTIGACIÓ QUALITATIVA

La investigació qualitativa s'efectua, bàsicament, a partir del treball de camp centrat en el període que va de juliol de 1983 a desembre de 1984. D'aquesta manera, s'amplia l'anàlisi quantitativa en obtenir, d'una banda, una cronologia dels esdeveniments socials, culturals i polítics que permeti copsar l'entorn que acompanya els articles, i, d'altra banda, l'anàlisi del contingut temàtic dels escrits (que s'emprèn en el següent capítol).

Com a primera fase, s'estructura el període estudiat en funció de la cronologia detallada a l'Annex 1 i dels articles apareguts (ordenats cronològicament a l'Annex 4). Aquesta estructuració permet ampliar i reelaborar tots els comentaris efectuats al capítol anterior, es referencia en base al temps el contingut dels articles, se subdivideix el període en èpoques simultànies i s'apunta el nivell de relació entre els fets polítics i els escrits recollits.

Segonament, s'estableix una tipologia dels discursos i dels continguts que, en línies generals, es donen en la majoria dels articles registrats.

Aquesta anàlisi permetrà fixar més clarament els centres d'interès fonamentals a l'entorn dels quals giren la majoria d'escrits.

III.1 CRONOLOGIA.

L'anàlisi temporal dels resultats del treball de camp ja ens havia facilitat l'estructuració del temps en unes fases de davallada i de creixement, pel que fa al nombre d'articles publicats. Caldria, ara, reprendre aquests comentaris per tal de matisar-los i posar-los en relació amb els esdeveniments de la vida política i cultural del moment, i amb les teoritzacions a través dels articles de fons recollits.

Tanmateix, d'antuvi convindrà analitzar els fets més importants que es poden destacar atenent a la relació cronològica i a la distribució dels articles en el temps. Així, s'observa que el període d'estudi es troba marcat per uns fets més puntuals, amb una incidència a nivell d'articles concentrada en poc

temps, i per uns fets d'incidència més perllongada que configuren diverses èpoques (caracteritzades per continguts polèmics, problematitzacions de la realitat, i teoritzacions i debats escrits que difonen diferents òptiques d'anàlisi i d'interpretació dels fets).

Tenim, per tant, la següent classificació:

Fets d'incidència concentrada:

- Diada de l'Onze de setembre.
- Missatges institucionals.
- Viatges a l'estranger del President de la Generalitat.
- Vint-i-cinc aniversari de Serra d'Or.
- Debats parlamentaris, conferències, jornades....

Paral·lelament, tal com mostra el Gràfic B, es donen uns fets d'incidència perllongada i que es poden agrupar per "èpoques temàtiques":

Temes d'incidència perllongada:

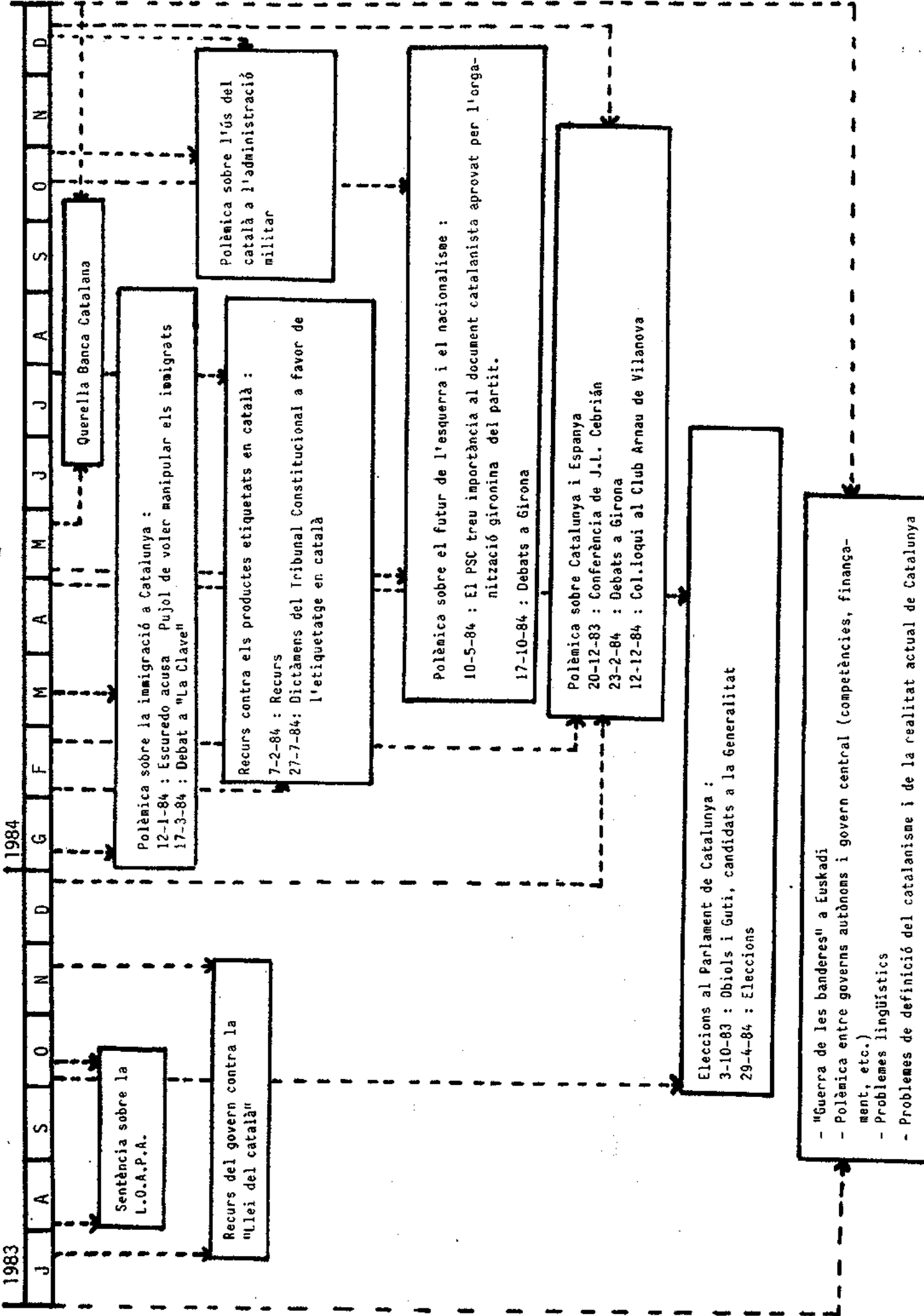
Duren tot el període:

- Polèmica entre governs autònoms i govern central (finançament, competències).
- Problema de les banderes (amb la "guerra de les banderes" a Euskadi).
- Problemes lingüístics.
- Teoritzacions a l'entorn de la definició del catalanisme i de la realitat social de Catalunya d'avui dia.

Epoques (de més o menys durada temporal):

- Polèmica sobre Catalunya i Espanya.
- Eleccions al Parlament de Catalunya (nomenament de candidats, pre-campanya, campanya,...).
- Cas Banca Catalana.
- Recurs contra els productes etiquetats en català.
- Polèmica sobre el futur de l'esquerra i el nacionalisme a Catalunya.
- Recurs contra "la llei del català".
- Polèmica sobre la immigració a Catalunya i la convivència social.
- Sentència del Tribunal Constitucional declarant inconstitucional bona part de la LOAPA.
- Polèmica sobre l'ús del català a l'Administració militar.

GRAFIC B : ESDEVENIMENTS D'INCIDENCIA PERLLONGADA (EPOQUES)

III.2 RELACIÓ ENTRE ESDEVENIMENTS D'INCIDÈNCIA CONCENTRADA I ARTICLES.

En aquesta categoria d'esdeveniments d'incidència concentrada s'inclouen uns fets d'evolució cíclica, que es repeteixen en el temps, molt units al calendari temporal formal, i també a sentiments històrics i tradicionals. Aquest tipus de fets, com veurem, són els que més escrits motiven a nivell d'articles de fons sobre nacionalisme i qüestions relacionades. La resta d'esdeveniments puntuals són de caire més polític i institucional, amb comentaris a través d'editorials però sense teoritzacions clares.

En funció, sobretot, del nombre d'articles generats durant el període d'anàlisi hem de parlar de:

III.2.1 DIADA NACIONAL DE L'ONZE DE SETEMBRE

A finals del mes d'agost ja trobem alguna manifestació a la premsa (convocatòries d'actes, intents per a celebracions unitàries, algun article,...), però l'impacte bàsic se situa a la setmana del dia onze de setembre.

L'any 1983, constatem, d'acord amb l'annex 4, un primer article el dia vint d'agost i després se'n publiquen deu entre l'11 i el tretze de setembre, sense comptar les editorials.

Es clar, però, que si s'haguessin recollit els articles purament històrics, sense referències directes al nacionalisme actual, el nombre seria força més alt donat el caràcter de la festa. D'aquests onze articles en motiu de la Diada, sis surten a l'Avui, quatre a El País, i un a La Vanguardia. D'altra banda, els autors corresponen a la categoria de polítics en un cent per cent a El País i La Vanguardia, i en un 17% a l'Avui (i un 83% d'ideòlegs). Per tant, sembla clar que els polítics, malgrat ésser el grup més reduït en el total d'autors, han escrit relativament força en motiu de la Diada del 1983, i preferentment als diaris de més difusió.

A l'any 1984 trobem un primer article el dia vint-i-vuit d'agost i tretze més durant el mes de setembre. Del total, n'hi ha onze que surten a l'Avui, un a La Vanguardia i dos a El Món, mentre que a El País no s'hi constata cap article. L'any 1984 es palesa un pes més elevat dels ideòlegs, i una poca presència de polítics, canalitzada bàsicament a través de l'Avui. Si ens fixem en

el gràfic B ("*Fets d'incidència perllongada*"), podem concloure que l'important pes dels polítics a la Diada de l'Onze de setembre de 1983 era degut a la recent sentència sobre la LOAPA (fet que es corrobora en analitzar el contingut dels articles), i, tal vegada, a l'expectativa de les eleccions autonòmiques.

Recordem, en aquest sentit, que la setmana de l'Onze de setembre de 1983 és la que ofereix més articles de tot el període (21), molt per sobre de la de 1984 (12).

La Diada Nacional, per tant, sembla convertir-se en un fet d'incidència concentrada, puntual i cíclica, canalitzada per ideòlegs (que fan servir símbols, dates, anècdotes històriques...) a no ser que algun fet polític d'incidència més àmplia afecti el mateix espai de temps i sigui explotat per polítics. Hi ha, doncs, un element "*automàtic*" (la Diada i les connotacions històriques) i un element "*accidental*" (fets d'incidència perllongada), en els tipus de teoritzacions sobre nacionalisme a l'entorn de l'Onze de setembre.

Finalment, comentar el fet que la Diada del Pi de les Tres Branques és un altre esdeveniment vinculat a un símbol concret, que origina manifestacions i declaracions ideològiques però que no incideix en massa escrits de fons a la premsa estudiada.

III.2.2 MISSATGES INSTITUCIONALS.

Els missatges institucionals de Nadal, Cap d'Any, Diada, ..., són un altre fet puntual d'evolució cíclica en el temps i de caràcter ideològic i polític: s'utilitzen arguments com el de l'esperança, el progrés, la recuperació, la innovació, la tradició, ..., vinculats als continguts del procés de modernitat i a fets polítics concrets.

De tota manera, la incidència dels missatges té lloc més a través d'editorials que a través d'articles de fons. (No és el meu propòsit aprofundir en aquest punt, però sí que em permeto apuntar l'interès que pot tenir l'anàlisi del contingut d'aquests missatges i de la seva evolució en el temps).

III.2.3. VIATGES INTERNACIONALS DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT I ACORDS AMB EL GOVERN CENTRAL.

Es tracta, a grans trets, de fets intermitents no vinculats a dates institucionalitzades i amb càrrega emocional. Tant els primers com els segons, se situen clarament en el camp polític i no acostumen a motivar articles de

fons. Només en el primer cas, els viatges a l'estranger, que són força freqüents durant el període, a través de discursos orals s'esgrimeixen conceptes com nació, projecció europea, noms universals, ..., per a donar a conèixer Catalunya i potenciar la imatge del país. Però són reflexions "cap en fora", que no provoquen elaboracions teòriques, sinó, més aviat, alguna editorial i notícies descriptives (que potencien la imatge dels protagonistes).

III.2.4. VINT-I-CINC ANYS DE "SERRA D'OR".

De fet purament ocasional cal considerar la celebració dels vint-i-cinc anys de "Serra d'Or", si bé és causa d'un seguit d'articles a la mateixa publicació. Concretament, nou articles (un 45% del total del període) del número d'octubre de 1984 parlen sobre aspectes relacionats amb el nacionalisme, dels quals la meitat es basen fonamentalment en el tema de la llengua i la cultura catalanes.

Tal com veurem al següent apartat, la problematització del fenomen lingüístic és una constant al llarg del període d'estudi, si bé es manifesta a través de formes (conflictes, si voleu) diferents. En aquest sentit, cal constatar que la revista "Serra d'Or" es mostra especialment sensible a aquestes qüestions, en un temps determinat, i les relaciona amb criteris i fets polítics concrets. Interessa, per tant, remarcar aquesta tendència a la problematització de la realitat de la Catalunya actual a través de la llengua i la cultura, i en el marc d'una situació de conflicte que no és puntual. Més endavant reprendré aquests comentaris.

III.2.5. DEBATS PARLAMENTARIS, CONFERENCIES, JORNADES, ...

En aquest darrer apartat cal parlar d'uns fets que vénen motivats, generalment, per polèmiques i conflictes amplis, el que fa que no es puguin analitzar aïlladament sinó referits a èpoques de llarga incidència. Els debats, conferències, etc., acostumen a inspirar-se en temes de preocupació social i faciliten la participació d'ideòlegs, intel·lectuals i polítics. Estan marcats, per tant, per la necessitat d'abordar temes actuals i suggestius, esdevenint una forma d'explicitació, de canalització de la polèmica, de protagonisme amb fins legitimadors, sense tractaments globals i profunds. Podem citar el cas de les Jornades de sociologia sobre Catalunya, el debat parlamentari entorn de la política lingüística i la divisió social de Catalunya, els debats a Girona sobre què és Espanya, les jornades d'estudi de les relacions entre Catalunya i Andalusia, els debats sobre el futur de l'esquerra a Catalunya, ... Aquests

fets concrets ajuden a delimitar unes èpoques que motiven força articles de fons i també algun llibre més o menys relacionat, tal com s'anirà comentant en el context del següent apartat.

III.3 RELACIÓ ENTRE ESDEVENIMENTS D'INCIDÈNCIA PERLLONGADA I ARTICLES.

Amb aquesta anàlisi es reestructura l'aproximació temporal feta al capítol anterior, en funció de la distribució dels articles per mesos i setmanes, i hom passa a una distribució temàtica, configurant unes èpoques que poden sobreposar-se en el temps perquè es prescindeix del calendari formal. Per a aquesta configuració, hi ha fets puntuals, citats al capítol anterior, que ens ajuden a determinar l'origen, l'acabament (si és el cas), i la continuïtat, a voltes manifesta, a voltes latent, de les temàtiques contingudes als escrits.

III.3.1 SIMBOLOGIA.

Primerament, cal parlar d'uns fenòmens que es mantenen durant tot el període (vegeu la pàgina 41), malgrat que en èpoques concretes es manifesten amb més o menys intensitat, i en d'altres subsisteixen de forma latent.

Aquests fenòmens es poden resumir bàsicament en quatre: els conflictes pel finançament i les competències entre les autonomies i el Govern central (i, per tant, amb un debat de fons, motivat en part per la sentència de la LOAPA, que és el de concretar el futur model d'Estat); el conflicte al voltant dels símbols (especialment explicitat per l'anomenada "guerra de les banderes" a Euskadi, però també, per exemple, amb les cremades de banderes a la Diada del País Valencià); els problemes de tipus lingüístic, que poden explicitar-se de diferents maneres tal com veurem més endavant; i un quart fenomen que és el relacionat amb els problemes a l'hora de definir i estructurar el catalanisme i la realitat de Catalunya. De fet, aquest darrer, és un fenomen que només es pot deduir amb la lectura dels articles publicats, ja que no es troba vinculat directament a cap fet polític i/o cultural concret.

Per a aquests quatre fenòmens d'incidència perllongada, sigui latent o manifesta, no resulta fàcil acotar l'anàlisi dels escrits que se'n deriven. El que sí podem dir és: la teorització del nacionalisme a través d'articles de fons a la premsa s'efectua més en motiu de problemes lingüístics que no

pas de problemes simbòlics i, encara menys, d'organització del sector públic. A l'ensem, la problematització de la qüestió lingüística no deixarà de ser, en el fons, una aproximació més als intents de reelaboració del catalanisme i d'interpretació de la realitat de Catalunya, fenomen clau que motiva la majoria d'intents teoritzadors però que perd rigor científic degut al gran pes dels ideòlegs.

Concretament, fent referència directa al tema de la simbologia (banderes, mites, himnes, tradicions,...), podem constatar els Annexos un mínim de setze articles de fons, en gran part centrats en els mesos de 1983 (quan la "guerra de les banderes" a Euskadi és més intensa); tanmateix, i malgrat que el conflicte dura força temps, el nombre d'articles va disminuint. La teorització la canalitza El País, amb participació de dos intel·lectuals, i llavors passa a mans d'ideòlegs que escriuen a La Vanguardia, l'Avui, i El Món (destaca, en aquest sentit, el poc pes de l'Avui i l'alt pes de La Vanguardia, en termes relatius, pel que fa a articles relacionats amb banderes, mites, simbologia,...). En aquest sentit, sembla clar que els ideòlegs que escriuen a l'Avui estan més amoïnats per les qüestions lingüístiques que per les simbòliques.

III.3.2. L'ESTAT DE LES AUTONOMIES

La sentència del Tribunal Constitucional sobre la LOAPA obliga un replantejament del sistema administratiu, competencial i financer de l'Estat de les Autonomies, obrint un llarg procés de negociacions entre el govern central i els autonòmics. La manca de definició legislativa clara del model final, dels objectius i dels mecanismes per a arribar-hi, crea una atmosfera d'inconcreció davant el futur.

Aquesta problemàtica incideix a la premsa de forma directa en el període, almenys, que va de la primera setmana d'agost del 1983 (quan es té coneixement de la sentència) fins el 10 d'octubre de 1983, amb l'entrevista entre Pujol i González on es concreta la transferència de competències i es descongeix la relació que havia estat molt deteriorada d'ençà el mes d'agost. En aquesta etapa podem trobar al voltant de vint articles que fan referència directa a la LOAPA i que teoritzen sobre nacionalisme, majoritàriament concentrats al mes d'agost i escrits en una primera fase (la immediatament posterior a la publicació de la sentència) per polítics, a part de les editorials, i en una segona fase escrits pels ideòlegs. En termes generals, destaca el pes dels polítics, malgrat ser el grup que menys escriu si considerem el conjunt del període.

S'observa, també, que el tema és tractat primer per La Vanguardia i El País, corresponent, doncs, als articles dels polítics, mentre després va passant a l'Avui, on hi ha més participació dels ideòlegs i on es va perllongant fins enllaçar amb els articles motivats per la Diada de l'Onze de setembre (tal com explicava al punt III.2.1.).

Tenim, per tant, una primera fase amb predomini dels polítics a través de La Vanguardia i El País, i posteriorment són els ideòlegs que, més enllà del cas concret, teoritzen sobre el fet nacional, especialment a l'Avui. En definitiva, la teorització sobre el nacionalisme a partir d'esdeveniments relacionats amb problemes autonòmics (finançament, competències,...) té lloc especialment en l'etapa concreta presidida per la sentència de la LOAPA. Després, continua en el nivell polític (tensions, declaracions, negociacions, acords,...).

III.3.3. LA LLENGUA.

Els problemes lingüístics ocupen també tot el període d'estudi, des del mes de juliol de 1983 (amb el recurs del Govern central contra part de la "Llei del català") fins el desembre de 1984 (amb la polèmica sobre la possibilitat d'adreçar-se en català a l'Administració militar). I encara podem citar el debat sobre bilingüisme i política lingüística a les pàgines de La Vanguardia, i més endavant també de l'Avui, durant els primers mesos de 1985⁽¹⁴⁾.

a) El recurs contra la "Llei del català".

Aquesta etapa s'inicia amb la presentació del recurs el dia 21 de juliol de 1983, i el conflicte s'allarga fins, ben bé, el 22 de novembre de 1983 que hi ha un acord entre la Generalitat i el Govern central per a modificar les normes que desenvolupen la "Llei del català".

Durant aquesta etapa, concretament el mes de setembre, apareix el llibre de Lluís V. Aracil "Dir la realitat", amb clares referències i anàlisis dels problemes del bilingüisme i de les llengües de les minories. Recordem, a la vegada, que el mes d'agost Salvador Giner dona una visió pessimista sobre el tema del nacionalisme, en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu (fet que cal incloure'l igualment dins l'etapa d'influència de la sentència de la LOAPA), i el mes de setembre un document d'*intel.lectuals catalans* denuncia un retrocés en la integració lingüística dels emigrats. I no oblidem,

---

(14) Vg. els articles d'Aina Moll i Antonio Marzal, citats a l'Annex 2 i a l'apartat IV.6 del capítol següent.

tampoc, que a finals d'aquesta etapa es comença a parlar dels intents de "dividir Catalunya" i se celebra (24 de novembre de 1983) un debat parlamentari sobre la política de normalització lingüística de la Generalitat (i el Parlament aprova, amb l'única abstenció del PSC, que la política del Consell Executiu no segmenta Catalunya).

Tots aquests esdeveniments estructuraren una etapa que cal emmarcar, d'acord amb el gràfic B, dins el període d'influència de les eleccions autonòmiques, i dins la problemàtica lingüística global.

Especialment l'expectativa de les eleccions del mes d'abril pot haver influït en el potenciament dels fets exposats, a la vegada que en aquesta mateixa etapa no podem oblidar la coincidència dels efectes de la sentència de la LOAPA. I com a afegitó a totes aquestes coincidències pensem que l'espai de temps que va de juliol a setembre del 1983 es caracteritza per un alt nivell de teorització ja que mostra valors superiors a la mitjana (pel que fa al nombre d'articles de fons publicats, els mesos de juliol, agost, setembre i novembre superen la xifra mitjana, d'acord amb l'anàlisi de l'apartat II.4).

b) El recurs contra els productes etiquetats en català.

En plena època electoral esclata el problema dels productes etiquetats en català. El recurs en contra el presenta el Govern central a primers del mes de febrer (7 de febrer de 1984) i l'etapa d'incidència la podem cloure el dia en què el Tribunal Constitucional sentència a favor de les etiquetes en català (27 de juliol de 1984). Observem, per tant, que aquesta etapa transcorre en un temps on hi conflueixen molts d'altres esdeveniments d'incidència perllongada que s'expliquen més endavant.

Una època, a més, marcada per un nombre d'articles superior a la mitjana, tal com es dedueix del que he explicat al capítol anterior.

L'inici de l'etapa incideix especialment en l'Avui, a través d'ideòlegs i d'algun intel·lectual, fent referència bàsicament al problema de la llengua, la qual cosa enllaça amb la darrera fase de l'etapa anterior (caracteritzada pel debat sobre política lingüística de la Generalitat, tal com he citat). En fases posteriors el tema lingüístic perd força degut a la confluència d'un conjunt de fets que ens estructuraren d'altres etapes amb polèmiques diverses (debats sobre què és Espanya, eleccions, polèmica sobre immigració, i convivència, el futur de l'esquerra, Banca Catalana, ...).

Fets puntuals relacionats amb el tema de la llengua i que entren en l'etapa en qüestió podrien ser: la campanya per a la catalanització del centre històric de Barcelona, els berenars d'*etiqueta* convocats per la Crida, la defensa del bilingüisme que fa el rei Joan Carles al Canadà, la celebració a Ginebra de l'*Audició pública sobre les llengües regionals i minoritàries d'Europa*, la reunió d'Oslo sobre minories lingüístiques, el reconeixement del català a totes les comunicacions internacionals,...

Després d'aquesta etapa, es manifesta el problema lingüístic en motiu del vint-i-cinquè aniversari de "Serra d'Or", esdeveniment d'incidència concentrada ja comentat en el seu moment. I, finalment, podem constatar també que el mes de setembre (del mateix any 1984) apareix el llibre "La llengua d'un poble" (quaderns d'alliberament), amb col.laboracions d'Aracil, Fuster, Moll, Serrano, Mata, ... fet que ens serveix per a enllaçar, d'alguna manera, amb l'inici de la darrera etapa que entra dins el període d'estudi.

c) L'ús del català a l'Administració militar.

Entre finals d'octubre i mitjans desembre de 1984 es manifesta una polèmica sobre el tractament del català per l'Administració militar i la policia. De fet, es tracta d'una polèmica no resolta encara puix que al cap d'un any se'n tornava a parlar en el mateix sentit.

En l'etapa concreta de l'estudi, podem destacar un article d'un intel·lectual publicat a El País (24 de novembre de 1984) i tres articles més ideològics que surten a l'Avui el mes de desembre i que també fan referència a la llengua i a l'exèrcit. No oblidem, com ja havia citat abans, que entre gener i abril de 1985 persisteix la problemàtica lingüística a través d'escrits a la premsa (Moll, Marzal, Lorés, Triadó, Cucurella), el que és una prova més que es tracta d'un esdeveniment d'incidència perllongada que encara avui es problematitza, a voltes de forma més latent i d'altres més manifesta. D'aquesta manera, s'aprofita per a teoritzar sobre nacionalisme, sobretot en base al fet lingüístic diferenciat, i a la necessitat de recuperació de la llengua.

A grans trets, podem considerar que del total d'articles publicats durant el període d'estudi, un 8,3% fan referència directa a la problemàtica lingüística, tractada bàsicament per ideòlegs a través de l'Avui, i es reparen intermitentment en el temps, amb unes "*puntes*" clares vinculades als fets i èpoques que acabo de destacar.

III.3.4. DEFINIR EL NACIONALISME I LA CATALUNYA D'AVUI.

El darrer fenomen que es manté present durant tot el període estudiat

és una preocupació de fons, sobretot per part d'ideòlegs i intel·lectuals, al voltant de la necessitat de definir i estructurar el catalanisme d'avui dia i la realitat social de Catalunya. De fet, es tracta d'una problematització només deduïble a partir de la lectura dels articles publicats, ja que no té relació directa amb esdeveniments polítics rellevants.

D'altra banda, també hem de pensar que el fet lingüístic seria un tipus concret de problematització i explicitació del tema en qüestió (els esforços de definició del catalanisme i de la realitat de Catalunya avui), a partir, això sí, de conflictes i fets polítics determinats (recursos contra lleis, debats parlamentaris,...). D'altres formes de problematització recorren a la creació de conceptes i categories que són de fàcil deducció si atensem al contingut dels articles: catalanisme obert i catalanisme tancat, la cultura catalana, el futur de Catalunya, el nacionalisme, la societat civil, la Catalunya-ciutat i la Catalunya-comarcal, el barcelonisme i el catalanisme,...

Així, d'acord amb el material recollit, tenim que els articles que fan referència clara a algun d'aquests temes (deixant ara de banda el de la llengua, que ja he considerat al punt anterior) representen un 28,6% del total, el que fa que sigui la línia de debat que ocupa major espai en el camp de la teorització escrita sobre nacionalisme. A més a més, l'aparició de llibres que s'hi relacionen també és força important.

A tall d'exemple, tenim que en l'àmbit del debat sobre el futur de Catalunya hi podem incloure el llibre que apareix el mes de desembre de 1983 de X. Bru de Sala "Espriu, Duran Farrell, Rigol, Benet i el futur de Catalunya", on en el pròleg l'autor defensa la idea del "catalanisme compartit" a l'igual que ho fa en un article a La Vanguardia del dia 29 de març de 1984, just un mes abans de les eleccions. Coincidint igualment amb el període electoral hem de destacar la publicació del llibre "Mites i raons de la modernitat", de Pep Subirós, on hi ha una visió concreta sobre la cultura catalana, visió que ja havia explicat l'autor en un article a La Vanguardia del 4 d'octubre de 1983 ("Mites i reptes de la cultura catalana").

Posteriorment surten llibres com ara el d'Eugenio Trias "La Catalunya ciutat i altres assaigs" (mes de juny), tema que l'autor ja havia tractat en un article a La Vanguardia (12 de juliol de 1983) i que, d'alguna manera, canalitza una polèmica on hi teoritzen Ma. Aurèlia Capmany, Josep Ramoneda, Max Cahner, Josep Ma. Colomer, Josep Ma. Lozano i Jaume Lorés.

En el marc del debat sobre catalanisme i la realitat de Catalunya cal incloure també el llibre de Joan Marcet "Convergència Democràtica de Catalunya. El partit i el moviment polític" (març 1984, època electoral), el llibre de Jaume Lorés "Societat, cultura i pensament" (novembre 1984); el de Joan F. Mira "Crítica de la Nació Pura" (desembre 1984); "Ser catalán, ¿qué es eso?", de Josep Ma. Puiganer i Adriana López (octubre de 1.984); "Els Països Catalans: un debat obert" amb Fuster, Mira, Badia, Balcells, Moll, Taradell, Carbonell, ... (desembre de 1984); a part de llibres ja citats i que també poden incloure's en aquesta línia de debat (cas del de Subirós "Mites i raons de la modernitat").

Sovint la polèmica s'estructura a l'entorn de definicions i delimitacions del concepte "*cultura catalana*". La problematització també sembla arribar al nivell polític i hem d'anotar, per exemple, el canvi del conseller Max Cahner per Joan Rigol, i la creació per part d'aquest darrer, del Consell Assessor de Cultura i de la idea de "*pacte cultural*" (a nivell institucional, s'entén). Aquest Consell es constitueix el 17 de setembre de 1984, però no motiva massa articles, ni massa debat crític a la premsa. Els autors, en aquelles dates, segueixen entestats a teoritzar escrivint sobre els problemes de l'esquerra a Catalunya, principalment, i el debat cultural profund no aconsegueix obrir-se un espai dins el camp de la difusió d'ideologies. En aquest sentit, personatges com Jaume Lorés o Pep Subirós, que s'havien preocupat sobre la definició de la cultura a Catalunya, semblen ara dedicats només als problemes de l'esquerra catalana. Tampoc Josep Ma. Castellet no escriu en motiu de la nova perspectiva que sembla prendre la política cultural a Catalunya.

Tot apunta a la conclusió que la institucionalització comporta un paper de legitimació i, per tant, es perden les poques possibilitats de debat profund i ampli que es podien tenir.

Per això, sembla clar que el fenomen de la teorització sobre el nacionalisme motivada per la necessitat de definir el catalanisme i la realitat de Catalunya avui dia, seguirà, segueix ben viu, encara que sigui de forma latent.

III.3.5. LES ELECCIONS AUTONÒMIQUES.

La següent època que voldria comentar ja no pertany al grup d'aquelles que tenen una incidència al llarg de tot el període, si bé es troba molt relacionada amb els comentaris anteriors. Efectivament, les eleccions al Parla-

ment de Catalunya, d'acord amb el gràfic B, tenen una incidència concreta que podem considerar que comença a fer-se clara a primers d'octubre de 1983 (quan es nomenen els candidats del PSC i del PSUC) i que podem cloure amb les eleccions del 29 d'abril de 1984.

D'aquesta època cal destacar no tant la incidència de la contesa electoral en els articles de fons com l'aparició d'uns fets, debats i polèmiques que ens estructuraven unes etapes que es comentaran més endavant:

- La polèmica sobre Catalunya i Espanya (punt III.3.6)
- La polèmica sobre la immigració i la convivència a Catalunya (punt III.3.7). Aquesta etapa, d'altra banda, és l'única que comença i acaba dins l'època electoral.
- La polèmica sobre el futur de l'esquerra a Catalunya i el nacionalisme (III.3.8).

Igualment, també podem notar que la problemàtica de la llengua i la polèmica sobre si la política lingüística de la Generalitat divideix Catalunya semblen accentuar-se quan la perspectiva de la campanya electoral es fa més evident.

Quant al nombre d'articles, aquesta època de les eleccions autonòmiques se situa en una fase d'important creixement de la teorització del nacionalisme des de diferents punts de vista. Cal destacar dos articles dels dos principals candidats electorals, publicats a l'Avui la mateixa setmana de les eleccions. Ara bé, podem considerar que, com a mínim, des del març la perspectiva electoral incideix directament i motiva articles ideològics sobre nacionalisme. De forma més indirecta, ja havia comentat que les eleccions afecten en certa manera la profusió d'articles en ocasió de la sentència de la LOAPA i de la celebració de l'Onze de setembre, encara que parlem de molts mesos abans.

III.3.6 CATALUNYA I ESPANYA

La polèmica sobre Catalunya i Espanya és el primer gran debat que s'enceta ja dins de l'època que he definit com d'incidència de les eleccions.

Aquesta polèmica comença d'una forma explícita cap el 20 de desembre de 1983 amb la conferència de J.L. Cebrián, director de El País, a l'Ateneu Barcelonès i amb el tema "Catalunya vista desde el resto de España". Amb

aquest mateix títol, es publica un article de l'autor a El País del 8 de gener de 1984, i després entra en dansa l'Avui amb articles d'ideòlegs diversos.

La polèmica continua amb els debats de Girona sobre "Què és Espanya", la setmana del 23 de febrer de 1984, organitzats per "El País", "El Món" i l'Ajuntament de la ciutat. Aquests debats, amb participació d'intel·lectuals i ideòlegs, ..., de Catalunya i de la resta de l'Estat, són motiu de força articles canalitzats per les publicacions organitzadores. Entre el 15 de febrer de 1984 i el 15 de març de 1984, constatem, com a mínim, vuit articles a El País (F. Savater, L. Saavedra, J.R. Recalde, J.M. Colomer, ...) i nou a El Món (J. Maluquer, J. Lorés, F. Mascarell, J. Ramoneda, E. Trias, J.F. Mira, ...). Molts d'aquests autors van participar en el debat esmentat.

També La Vanguardia se'n feu ressò, sobretot a través de vuit articles (J. Lorés (tres), O. Pi de Cabanyes (dos), J. Ramoneda, F. de Carreras, ...), i l'Avui amb cinc articles (L. Colomer, R. Trias, M. de Pedrolo, un col·lectiu amb l'article "El que realment és Catalunya", i A. Bladé).

Notem, per tant, que malgrat la importància de l'Avui en el conjunt d'articles sobre nacionalisme, en aquest cas concret presenta un pes molt baix, degut, lògicament, a què no col·laborà a l'organització de les citades conferències. Durant aquesta etapa a l'Avui se segueix publicant més en motiu dels conflictes lingüístics i del recurs contra l'etiquetatge en català (vg. l'apartat III.3.3).

A la resta de publicacions, d'altra banda, s'observa un pes relatiu superior al normal d'escrits d'intel·lectuals i d'ideòlegs, sobretot a El País, com a organitzador dels debats, la qual cosa fa que s'enceti una breu polèmica sobre el paper dels intel·lectuals i la seva relació amb els polítics i les institucions. Entre el quinze de febrer i el quinze de març, El País publica un 22,9% del total d'articles que surten a les seves pàgines durant el període d'estudi, El Món un 9,7%, La Vanguardia un 8,9%, i l'Avui un 4,2%, el que ens configura una distribució clarament atípica i en la qual els intel·lectuals presenten un pes relatiu força alt, en clara competència amb els ideòlegs més prolífics.

Tanmateix, la polèmica sobre Catalunya i Espanya no s'acaba aquí. Relacionats amb els continguts dels articles citats, cal recordar que el mes d'abril (en plena campanya electoral) apareix el llibre de Josep Ma. Colomer

"Espanyolisme i catalanisme. La idea de nació en el pensament polític català (1939-1979)", i el mes de setembre "Contra los nacionalismos", del mateix autor. En el període febrer-setembre de 1984, l'autor escriu un 80% del seu total d'articles sobre nacionalisme.

Tampoc no podem oblidar, entre d'altres, el llibre de R. Vinyes "La Catalunya Internacional", el de J. L. Aranguren "La función social del intelectual", i el de X. Rubert de Ventós "Filosofia i/o política", tots ells corresponents al mes de maig i, en concret els dos darrers, força relacionats amb la citada polèmica sobre el paper dels intel·lectuals legitimadors (Jaume Lorés escriu un article amb el títol d'"Intelectuales legitimadores" a La Vanguardia del 8 de març de 1984). X. Rubert de Ventós publica entre febrer i setembre de 1984 un 66,7% del total dels seus articles del període.

Correspon igualment al mes de maig el llibre de F. Savater "Contra las patrias", clarament relacionat amb els continguts de l'època que estic comentant.

D'alguna manera, l'època d'incidència de la polèmica sobre Catalunya i Espanya la podríem cloure el 12 de desembre de 1984 quan el Club Arnau de Vilanova celebra un col·loqui sobre "Catalunya a l'Estat Espanyol". En aquest mateix mes, com ja he citat abans, surten els llibres "Crítica de la Nació Pura" de Joan F. Mira, i "Els Països Catalans, un debat obert" (Fuster, Mira, Badia, ...).

A títol de resum, aquesta època motiva de forma clara el 9,3% dels articles del període, bàsicament centrats entre febrer i març de 1984, en plena època d'eleccions. Tot amb tot, no pot tenir-se una visió àmplia del fenomen sense haver analitzat abans les etapes que es donen quasi simultàniament i amb temàtiques interrelacionades.

III.3.7 IMMIGRACIÓ I CONVIVÈNCIA.

La polèmica sobre la immigració i la convivència a Catalunya se centra plenament, en els seus orígens i en la seva mort, en l'època d'incidència electoral (vg. el gràfic B). Podem considerar-la com força vinculada als intents de definició de la realitat de Catalunya, explicitats a través de la creació de categories com ara la de "societat civil". En aquest sentit, aquesta polèmica és en bona part una canalització més del fenomen ja comentat dels intents de definir el catalanisme i la realitat de la Catalunya actual.

Ara bé, la polèmica més encesa comença amb les Jornades d'interrelació entre Andalusia i Catalunya organitzades per la Generalitat de Catalunya i amb les declaracions d'Escuredo acusant Pujol de voler manipular els immigrants (12 de gener de 1984). Acaba amb el debat de "La Clave" (17 de març de 1984) sobre la convivència a Catalunya.

En aquesta etapa sobresurten, com era lògic, els articles de F. Candel sobre els immigrants, un article de J.M. Colomer, alguns estudis científics, i el llibre de Josep Termes "La immigració a Catalunya i altres estudis d'història del nacionalisme català" (març 1984).

Amb les eleccions, el tema estricte de la immigració a Catalunya i la possible falla de convivència social sembla extingir-se sobtadament i, en tot cas, els articles desvien els seus continguts cap a temes més genèrics i abstractes sobre nacionalisme. D'altra banda, coincideix amb l'inici d'una altra època d'importants continguts polèmics.

III.3.8 ESQUERRA I NACIONALISME.

Efectivament, una altra època que es pot delimitar amb certesa és la marcada per la polèmica sobre el futur de l'esquerra a Catalunya i el nacionalisme.

Com les dues anteriors (punts III.3.6 i III.3.7), aquesta polèmica neix degut en gran part a les eleccions, ja que la pèrdua de vots dels socialistes origina certa crisi i motiva que el PSC de Girona difongui un document de caire catalanista (10 de maig de 1984). Malgrat l'intent, per part de l'organització central del PSC, de treure importància al citat document, la polèmica és clara fins ben bé els Debats de Girona (17 d'octubre de 1984) sobre el futur de l'esquerra a Catalunya i la qüestió nacional. A nivell polític encara podem considerar que el fenomen s'allarga fins el XXX Congrés del PSOE (13 de desembre de 1984), on el PSC reclama una política específica per a Catalunya.

De maig a octubre de 1984, un 11,3% dels articles parlen sobre el tema, i del total de 19 articles en surten 10 (52,6%) el mes d'octubre (un 25,7% del total del mes), coincidint amb els esmentats debats de Girona.

Podem trobar escrits de polítics com A. Gutiérrez, R. Obiols o I. Molas; d'ideòlegs com J. Lorés, J. Ramoneda, F. Mascarell, ..., o de Pep Subirós qui escriu dos articles sobre nacionalisme i esquerra, avivant un debat

al que s'afegeixen J. Lozano i F. Solé Sabarís, el mes de novembre, i J. Camp al desembre.

Recordem, d'altra banda, que els mesos de setembre i octubre de 1984 es caracteritzen per una forta aparició d'articles sobre nacionalisme, estructurats bàsicament a l'entorn de tres temes: el lingüístic, el de la Diada nacional, i el de l'esquerra i la qüestió nacional. I recordem, finalment, l'aparició del llibre de J. Lorés "Catalunya, política i socialisme" (el mes després de les eleccions) que reforça la difusió de les teoritzacions de l'autor sobre la polèmica objecte d'aquest apartat.

III.3.9 EL CAS DE BANCA CATALANA.

Per acabar, encara quedaria fer esment d'un altre fenomen d'incidència perllongada i encara avui no acabada: el cas de Banca Catalana. Cal dir d'entrada que a nivell d'escrits de fons sobre nacionalisme l'impacte ha estat mínim i que s'ha situat més en l'àmbit econòmic i polític, i de les reaccions socials.

El tema salta de ple a l'actualitat a partir de la presentació de la querrela contra ex-directius, el 24 de maig de 1984, sobretot pel fet de barrejar-s'hi el nom del reelegit President de la Generalitat. De fet, podríem també entreveure un cert inici de polèmica el mes d'octubre de 1983 quan hi hagué un debat parlamentari sobre les pressions rebudes pel Govern català en motiu de la situació econòmica de Banca Catalana. Es una època, per tant, que ve de lluny i que encara avui no s'ha clos.

Tot amb tot, l'impacte fort se situa el mes de maig de 1984 després de les eleccions autonòmiques, puix que durant el període electoral el tema resta "submergit", tant a la vida política com a la premsa.

III.4 EPÍLOG

Amb l'anàlisi dels principals fets i polèmiques que estructuraren el període d'estudi s'ha definit el marc temporal de referència i la relació amb els articles apareguts. D'aquesta manera es comprova la correlació entre alguns dels esdeveniments de la vida política i/o cultural i la teorització a través d'articles de fons, a partir del material recollit amb el treball de camp.

A grans trets, el total d'articles del període podríem distribuir-lo en funció dels fets i polèmiques més importants, tal com mostra el quadre IX.

Veiem, per tant, que la major part d'articles inclouen una barreja de diferents conceptes, categories, posicions ideològiques, centres d'interès, ..., i s'agrupen en el capítol de "Varis". A segon terme, destaca el percentatge d'articles que obeeixen directament als intents teoritzadors i racionalitzadors sobre la realitat actual de Catalunya. D'altra banda, podem considerar també, d'acord amb la investigació qualitativa, que algunes de les polèmiques són formes d'explicitació i de canalització de la mateixa preocupació de fons: definir el paper del nacionalisme actual i definir la realitat social de Catalunya.

<u>QUADRE IX: ARTICLES RELACIONATS DIRECTAMENT AMB ALGUN FET O POLEMICA</u>	
	<u>% sobre el total d'articles</u>
- Onze de setembre (1983 i 1984)	5,3
- Simbologia, tradició, mitologia	3,2
- Sentència sobre la LOAPA	4,1
- Conflictes lingüístics	8,3
- Intents de definició del catalanisme actual i de la realitat de Catalunya	28,6
- Polèmica sobre Catalunya i Espanya (i el paper dels intel.lectuals)	9,3
- Immigració i convivència a Catalunya	2,6
- El futur de l'esquerra a Catalunya i el nacionalisme	4,1
- Varis (no assignables a un sol tema)	34,5
	100,0

D'altra banda, si parem atenció a l'Annex 2 podem observar els temes més tractats per cada autor així com la divisió d'aquests entre intel.lectuals, ideòlegs i polítics (ja comentada i raonada a l'apartat II.2). Aquesta tasca permet complementar la informació que es desprèn del quadre IX ja que s'analitza, autor per autor, les temàtiques a què fan referència els seus articles i s'agrupen segons les categories d'autors ja definides. A la vegada, això permet que els escrits que fan referència a varies qüestions alhora (que són el 34,5% del total) s'assignin a les temàtiques corresponents. Es dona, per tant, tal com veiem a l'annex que un autor té escrits assignables a més d'un dels 14 temes (tipificats en base a les anàlisis efectuades en anteriors apartats i que ja s'apuntaven al gràfic B de la pàgina 42). Lògicament, el nombre de referències constatades al quadre IX no té res a veure ni amb el

total d'articles ni amb el d'autors. Senzillament, es tracta de comprovar quins temes han estat tractats amb més freqüència (major nombre de referències) i amb quina participació d'intel·lectuals, ideòlegs i polítics.

En aquest sentit, els quadres X i XI ofereixen un resum prou significatiu i del que cal ressaltar el següent:

1) Coincidint amb anteriors comentaris, les temàtiques més tractades han estat, per aquest ordre:

a) Els intents de definició del catalanisme actual i de la realitat social de Catalunya (punt 3 del quadre X), que inclou els debats sobre la societat civil catalana, el comarcalisme i el barcelonisme, el concepte de nació i de pàtria, el catalanisme obert i el catalanisme essencialista....

b) La polèmica entre Catalunya i Espanya, molt unida al concepte de cultura (catalana-castellana, cultura catalana en castellà, ...) i el paper dels intel·lectuals (legitimadors, orgànics,...) (punts 1 i 4).

c) Les qüestions essencialment lingüístiques (punts 2, 12 i 14) se situen en tercer lloc a l'igual que en el quadre IX ja comentat: recurs contra la "lleï del català", recurs contra els productes etiquetats en català, l'ús del català a l'Administració militar, la política lingüística de la Generalitat,...).

d) Podríem parlar d'un altre grup on, de més a menys importància, hi hauria: el paper dels mites i la història de Catalunya (punt 9), la LOAPA i les qüestions autonòmiques (punt 10), l'onze de setembre (punt 7 i 8), les eleccions al Parlament català (punt 13) i la polèmica sobre el futur de l'esquerra i el nacionalisme a Catalunya (punt 5).

e) Un darrer apartat inclouria, primerament, la polèmica sobre la immigració (punt 6) i, amb menys força, la discussió entorn de la simbologia, la "guerra de les banderes", els himnes,...

2) Centrant-nos ara en la tipologia d'autors que es dona en cada temàtica, hom constata que:

a) Els ideòlegs tenen un pes majoritari, en general, i l'estructura

que es dona en els temes i polèmiques més importants és molt semblant: cap a un 70% d'ideòlegs, un 20% d'intel.lectuals i un 10% de polítics.

b) Destaca, emperò, l'important pes dels intel.lectuals (75%) en la polèmica sobre la immigració. Això és degut a la publicació d'articles resumint estudis científics sobre el tema, estudis que defugen la polèmica sobre integració i convivència i que aporten anàlisis objectives apartades dels escrits ideològics de, per exemple, F. Candel.

També és significativa la importància dels intel.lectuals en el tema de la simbologia (a causa, en bona part, de la seva relació amb les teories sociològiques i antropològiques), en el tema dels mites i la historiografia (a causa de la proliferació d'estudis històrics i biogràfics), i en la polèmica sobre Catalunya i Espanya (a causa de la celebració del debat sobre què és Espanya, amb la participació d'"El País", i a les intervencions prèvies de J.L. Cebrián). En canvi, significativament, la polèmica sobre el futur de l'esquerra i el nacionalisme a Catalunya es canalitza sobretot a través d'ideòlegs i polítics.

c) Cal fer notar com en els esdeveniments més concrets el pes dels ideòlegs i dels polítics és fonamental: la LOAPA, l'Onze de setembre, els recursos del Govern central, les eleccions. A més a més, és curiós observar com a l'Onze de setembre de 1983 el pes dels polítics és el doble d'important que a l'any següent: les recents polèmiques sobre la "lleï del català" (el juliol es presenta el recurs en contra per part del Govern central) i la sentència de la LOAPA (mes d'agost), així com la perspectiva de les eleccions autonòmiques, són factors que tenen una incidència important en els escrits i expliquen les diferents característiques d'una i altra Diada.

Ara bé, després d'aquestes constatacions deduïdes de l'anàlisi del treball de camp realitzat, caldrà prescindir de les referències temporals i passar a analitzar el contingut dels articles més detalladament.

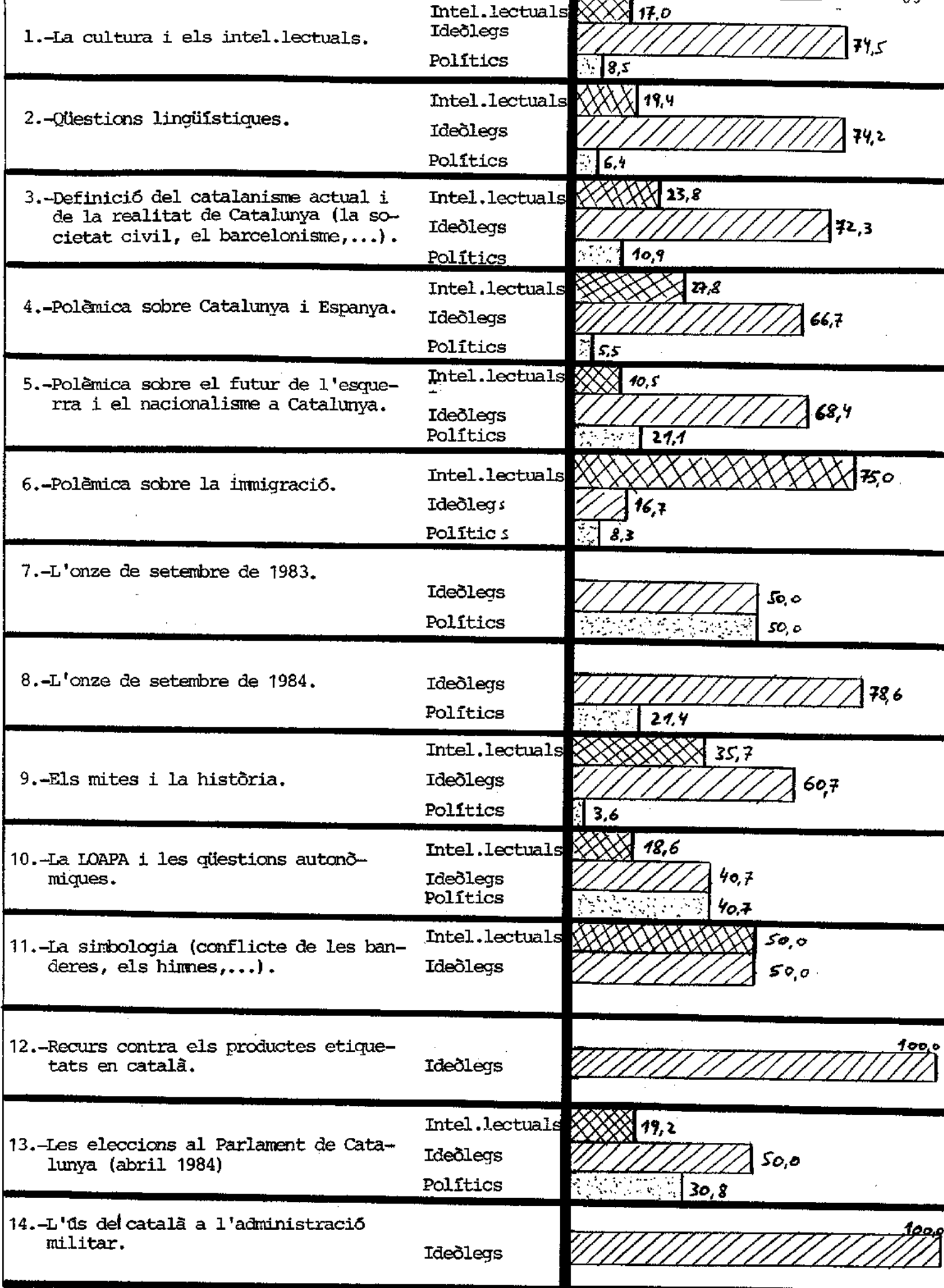
D'acord amb això, en el següent capítol ofereixo una anàlisi atemporal en base al contingut dels escrits. Al marge de la cronologia específica del període estudiat, es donen uns elements més o menys repetitius en els discursos al voltant del nacionalisme i qüestions relacionades, tal com aniré explicant. En aquest sentit, intentaré deixar clars un seguit de centres d'in-

terès a l'entorn dels quals han girat la gran majoria dels escrits recollits. Aquesta anàlisi, que en bona part es complementa amb la del present capítol, permetrà tancar l'estudi detallat de la informació obtinguda amb el treball de camp.

TEMÀTICA

Num. d'autors que en fan referència (segons tipus)-62

	Intel.lectuals	Ideòlegs	Polítics	TOTAL
1.-La cultura i els intel.lectuals.	8	35	4	47
2.-Qüestions lingüístiques.	6	23	2	31
3.-Definició del catalanisme actual i de la realitat de Catalunya (la societat civil, el barcelonisme,...).	17	73	11	101
4.-Polèmica sobre Catalunya i Espanya.	10	24	2	36
5.-Polèmica sobre el futur de l'esquerra i el nacionalisme a Catalunya.	2	13	4	19
6.-Polèmica sobre la immigració.	9	2	1	12
7.-L'onze de setembre de 1983.	-	6	6	12
8.-L'onze de setembre de 1984.	-	11	3	14
9.-Els mites i la història.	10	17	1	28
10.-La LOAPA i les qüestions autonòmiques.	5	11	11	27
11.-La simbologia (conflicte de les banderes, els himnes,...).	4	4	-	8
12.-Recurs contra els productes etiquetats en català.	-	4	-	4
13.-Les eleccions al Parlament de Catalunya (abril 1984)	5	13	8	26
14.-L'ús del català a l'administració militar.	-	2	-	2

% = 0 25 50 75 100

CAPITOL IV

ANALISI DE CONTINGUTS: ELS CENTRES D'INTERÉS

A partir de la reforma política espanyola sembla donar-se un doble procés pel que fa a la teorització del nacionalisme a través de la premsa: d'una banda, els esforços per recuperar els discursos ideològics que defineixin i legitimin actituds nacionalistes; d'altra banda, el relançament d'elements simbòlics units a un temps i una història, i susceptibles de portar implícita una càrrega emocional (mites, tradicions, manifestacions culturals,...). En aquest sentit resulta indicatiu recordar que la primera llei del nou Parlament de Catalunya fou la declaració de l'Onze de setembre com a Diada Nacional del país, amb la qual cosa s'incidí en la quotidianitat de la societat a través del calendari formal (que "defineix" els dies de festa i els dies de treball).

D'acord amb el que s'ha analitzat als capítols anteriors, sembla que de la fase inicial de "recuperació de la identitat pròpia" s'està passant a una etapa de teorització sobre el paper que ha de jugar actualment el catalanisme i sobre la definició de la realitat present de Catalunya (societat, cultura, política). D'aquesta manera hom passa de la difusió d'elements estructuradors i cohesionadors a elements de teorització sobre la realitat. I això ha originat un procés discursiu amb multitud de tendències i aproximacions, però la manca de temps suficient entre els fets i la necessitat d'interpretació i racionalització fa que no s'hagin emprès, encara, estudis globals i multidisciplinaris.

En aquest context, el desenvolupament dels partits polítics pot haver potenciat les interaccions entre els esforços investigadors de les ciències socials, l'acció política i la necessitat de discursos ideològics que la legitimin i racionalitzin. Recordem, per exemple, la polèmica citada al capítol anterior sobre el nacionalisme i el futur de l'esquerra a Catalunya (debats de Girona,...). No és desencertat apuntar que la percepció de crisi dels partits d'esquerra ha afectat als discursos dels ideòlegs i intel·lectuals que pretenien aportar elements de sosteniment teòric. Aquest fet s'ha demostrat en comprovar com el resultat de les eleccions al Parlament de Catalunya és el detonant de força articles sobre el nacionalisme i el socialisme a Catalunya, i, no menys important, també palesa que els teoritzadors i organitzadors de debats depenen excessivament dels esdeveniments socio-polítics concrets.

Fins ara, doncs, semblen predominar les anàlisis parcials i aïllades, que no s'amofinen massa ni de deixar clars els objectius dels seus escrits, ni els marcs teòrics de pertinença, ni la seva relació amb d'altres textos sobre la mateixa problemàtica del nacionalisme. (Per delimitar la categoria de "parcial" utilitzo bàsicament dues variables: el pes important d'una sola disciplina, i la poca referència o posicionament respecte a la resta de textos de semblants propòsits).

Així, destaquen algunes disciplines o doctrines els legitimadors o professionals de les quals, utilitzen els diferents cossos teòrics, amb més o menys aportacions innovadores, per aproximar-se al nacionalisme: historiadors, sociolingüistes, antropòlegs, geoeconomistes, filòsofs, sociòlegs, psicòlegs i els ideòlegs polítics. A la vegada, alguns ideòlegs efectuen també aproximacions al nacionalisme des d'òptiques properes als citats camps doctrinals. És per tot això que més que dividir el present capítol per tipus de disciplines, en funció de la categoria professional dels autors, s'ha dividit en tipus de temàtiques, en funció dels continguts i centres d'interès dels escrits.

Pel que he anat constatant amb l'anàlisi dels articles apareguts en el període d'estudi, es dona una manca de discursos multidisciplinaris acompanyats de treballs de camp representatius (dels quals els articles en podrien ser uns resums acurats), a la vegada que les canalitzacions a través de la premsa o de les institucions (organització de jornades, debats,...) són de caire opinatiu i es troben molt vinculades a fets polítics concrets.

Cal doncs, relativitzar el que es va escrivint en llibres i diaris tot referentiant-ho a l'espai de disciplina, i d'opinió, en què es mouen, així com el tipus de publicació en què es publiquen atès que aquest és també un sedàs que ens selecciona els autors i els tipus d'escrits⁽¹⁵⁾. L'elaboració de conceptes, teories, opinions,..., i les necessitats de legitimació, fa que tro-

---

(15) Miquel de Moragas escriu, en motiu d'un estudi sobre Els mitjans de comunicació i el canvi polític a Catalunya ("Papers", Revista de Sociologia publicada per la U.A.B., núm. 21, Barcelona 1984), que "Es pot començar amb dues observacions teòrico-introductòries necessàries tant per a la nostra realitat de minoria política i cultural dintre de l'Estat com per la confusió que afecta, en general, el coneixement de les funcions atribuïdes als mitjans de comunicació, en procés de continuada transformació. Aquestes dues qüestions són: la relació entre comunicació i esfera pública (espai de representació simbòlica de l'opinió pública), i la interpretació tipològica dels mitjans i les seves funcions, en relació i a partir de les determinacions imposades pels àmbits geopolítics de la comunicació".

bem moltes aproximacions i discursos diferents a l'entorn de la teorització sobre nacionalisme, tal com vaig detallant tot seguit.

Bé, havent esbossat breument aquest marc teòric de referència, podem analitzar ara la tipologia dels discursos continguts als articles, classificats per temàtiques o centres d'interès, en funció d'allò constatat al treball de camp, i centrat en els elements més repetits. Cada apartat s'ha configurat de manera que en una primera part hom obté una visió general dels elements més típics de la temàtica en qüestió, i en una segona part en què prenen la paraula els protagonistes de l'obra: es reflecteixen un seguit de citacions que permeten il·lustrar el que s'ha anat explicant. També s'inclou una llista dels articles més característics i un breu comentari final sobre les possibles qüestions que es podrien estudiar i que fins ara s'han tractat poc.

Finalment, dir que l'ordre de les temàtiques és: la geo-econòmica, la filosòfica, la històrica, l'antropològica, la psico-sociològica, la socio-lingüística, la sociològica, i una reflexió final.

IV.1 LA TEMÀTICA GEO-ECONÒMICA.

Des de l'Economia hom pot distingir dos enfocaments essencials. El primer és el que es basa en personatges i etapes de la història econòmica d'un territori, relacionats amb l'auge polític de les diferents èpoques i que fa que es vinculi molt estretament l'èxit polític i el desenvolupament econòmic. Això és especialment accentuat per als temes del sector públic, institucions i economia regional, temes que necessiten fonamentar-se i legitimar-se en la tradició i les experiències passades.

Encara més, alguns autors, marcats per teories marxistes, parlen de les activitats econòmiques com a suport bàsic de tota la resta d'activitats d'una nació. Recordem, per exemple, l'economista alemany Friedrich List que exposà la necessitat d'un "*sistema nacional d'economia política*" enfront dels principis cosmopolites i liberalistes de l'escola clàssica.

En segon lloc, i en part relacionat amb el corrent de pensament suara citat, cal destacar els estudis de les estructures socio-econòmiques actuals, de la seva distribució geogràfica i els intercanvis amb els territoris veïns.

Aquest segon tipus d'anàlisi aporta elements menys historicistes.

S'efectua un balanç de les activitats més representatives de l'economia de la nació, i es pretén fer una previsió de cara el futur en termes d'avantatges comparatius i d'especialitzacions productives.

Donada l'actual sensibilitat de la societat per a aquestes qüestions econòmiques, els idèologs polítics no dubten a incorporar aquests tipus d'elements en els seus discursos,

Lògicament, l'economista no pot pretendre demostrar l'autosuficiència d'una nació en qüestions d'abastament de primeres matèries, o d'oferta de béns elaborats. Més aviat, tractarà de fer una descripció de l'estructura productiva destacant les diferències amb la d'altres països i les possibilitats de progrés.

Sovint s'hi afegeix l'avaluació del present i futur de les xarxes de comunicacions com a infraestructures que recolzen l'activitat econòmica, estructuren socialment i geogràficament el territori i apropen els seus habitants. (Racionero escriu a "Cercamon" que "*fer camins és fer país*").

També cal recordar aquí els autors que enfatitzen la climatologia i les peculiaritats geo-físiques de les nacions (alguns, fins i tot, relacionen aquests elements amb el tarannà i el comportament humà).

Alguna mostra dels anteriors comentaris la podem trobar a l'Avenç núm. 67, de gener de 1984, amb els següents articles:

Francesc Artal: "Nació i poder en el pensament econòmic català (1840-1939)"

Jacint Ros Hombravella: "Catalanisme i espanyolisme, en termes econòmics"

Malgrat les seves visions teòriques i genèriques, podem citar aquests exemples:

"(...) autors (que han) donat prioritat a l'impacte que han de tenir les activitats econòmiques sobre la vida i el desenvolupament de la nació (...) hi ha hagut economistes que han realitzat llurs estudis pensant en l'enfortiment de la nació (...) és evident que, com afirmà

Schumpeter, a començament del s. XIX la nació esdevé un factor dominant dins de la filosofia social de molts economistes (...). Nació política i nació econòmica són dos conceptes que estan sempre molt interrelacionats (...). El punt de vista de la nació (variable segons les èpoques i el desenvolupament dels pobles) ha estat -i és- important en la història de les idees econòmiques. En aquest sentit, Joan Robinson i John Eatwell sostenen que, des del començament, "l'estudi de la riquesa de les nacions fou l'estudi de la riquesa de la meua nació, de la manera d'acréixer-la".

(Francesc Artal, "Nació i poder en el pensament econòmic català (1840-1939)", L'Avenç n.º 67, gener de 1984).

Ros Hombravella, després de passar llista als principals noms del pensament econòmic a Catalunya, d'ençà la Guerra Civil, afirma:

"Es pot dir que la temàtica catalana és tractada amb assiduitat i amb naturalitat pels economistes del país i que moltes institucions en donen suport. Ara bé, la mena de catalanisme subjacent és diversa".

(Jacint Ros Hombravella, "Catalanisme i espanyolisme, en termes econòmics", L'Avenç n.º 67, gener 1984).

En una línia semblant recordo el llibre de Francesc Artal, Emili Gasch, Carme Massana i Francesc Roca "El pensament econòmic català durant la República i la guerra (1931-1939)" (Ed. 62, Barcelona 1976). I dins del material recollit en aquest treball, citem també els següents articles:

Francesc Cabana: "Bancs catalans i Banca Catalana" (18/III/84).

Joan B. Casas: "Bases per a una sortida catalana de la crisi" (1/III/84).

Jacint Ros Hombravella: "Endavant, Catalunya" (27/VII/83), "Hi sou vós. Vós en sou?" (9/IX/83).

Jordi Leman: "Catalans d'empresa i d'empenta" (6/I/84).

Ramon Trias Fargas: "Federalismo o autonomia" (7/XI/83).

Marc Aureli Vila: "Nacionalitat i autonomia" (20/VI/84), "Hispanisme i antihispanisme" (2/VIII/84).

Pierre Vilar: "El 'fet català'" (L'Avenç, juny 1983).

Aquest darrer autor, amb gran consideració pels factors geogràfics, escriu:

"Sobre un espai territorial ben definit per les seves proteccions terrestres i per la seva orientació marítima, ha pogut així perpetrar-se, malgrat les anades i vingudes de les invasions, una unitat lingüística recolzada en la permanència de les relacions concretes i capaç d'aconseguir a llarg termini, la instauració d'un patrimoni cultural comú. Es d'aquesta manera com es funda, històricament, una comunitat estable".

(Pierre Vilar: "El 'fet català'", L'Avenç núm. 61, juny 1983).

Però les temàtiques econòmiques i geo-econòmiques, o les aproximacions des de l'economia, són difícils de trobar dins del material recollit.

A grans trets, podem considerar que les aproximacions des de l'Economia, malgrat la seva migradesa, s'han centrat bastant en la faceta històrica i del pensament, i han tendit a destacar les diferències entre les evolucions de les estructures de Catalunya (més desenvolupades) i les del conjunt espanyol. A la vegada, una part important de les investigacions han estat força dirigides a estudis d'àmbit estatal, a l'entorn, per exemple, de conceptes com el d'unitat de mercat ("*nacional*"), mentre que l'economia catalana es considerava de tipus "*regional*" i qüestions com ara la de l'elaboració i competències de les polítiques monetàries i l'estructuració del sector públic financer han estat, en general, poc tractades.

Conscientment, o inconscientment, al voltant d'aquests temes s'ha donat certa teorització, més aviat escassa, del fet nacional a Catalunya i hom ha deixat encara en blanc un espai d'estudi per a analitzar les relacions entre l'estructura econòmica i el sentiment nacionalista, entre la importància, o no, del progrés econòmic com a motivador del progrés de la cultura pròpia, de la internacionalització del factor treball i capital i la consciència nacional, de l'impacte de l'economia en la societat i els seus valors.

IV.2 LA TEMÀTICA FILOSÒFICA.

Entre els articles recollits hom pot trobar escrits de coneguts filòsofs de Catalunya que s'interessen per qüestions com el nacionalisme, la nació o el futur de Catalunya.

Concretament, en relació al nacionalisme, aquests escrits s'han centrat sobretot en:

- El debat sobre el coneixement de l'essència de Catalunya ("fonamentalisme essencialista"), saber què és Catalunya, i el saber com és Catalunya ("fonamentalisme sociològic").

- Els discursos "victimistes", "messiànics" i mistificadors.

- El paper de la societat civil, la ciutat, la comarca, la pàtria.

- La racionalització dels mites i tabús simbòlics.

- Els conceptes d'Estat, Nació, i societat civil, i la dialèctica que se'n deriva.

- Vida rural i vida urbana.

Aquests elements caracteritzen la temàtica i els centres d'interès relacionats amb la filosofia i el nacionalisme, i semblen pretendre un desvinculament dels factors històrics i una emfatització del cosmopolitisme i de la discussió entorn de la creació i l'operativitat de conceptes, categories i teories. Tanmateix, a vegades es recullen pensaments i postures d'autors d'altres països i/o d'èpoques anteriors, la qual cosa relativitza el possible intent d'encetar anàlisis noves, originals. Generalment, la temptació d'un discurs ideològic ha pogut més que l'exigència d'una visió des de la filosofia estricta, i això ens ho mostra la repetició dels centres d'interès.

Es el cas dels articles de:

E. Trias: "Hacia la Cataluña-Ciudad" (relacionat amb el llibre seu de semblant temàtica), i "Societat civil versus Estat" (relacionat amb les seves

als debats de Girona sobre què és Espanya).

J. Ramoneda: "Nación y sociedad civil", "La ciudad, las comarcas y la nación", "Qué hay que hacer con los mitos", "Ser d'esquerres avui", "Espania y el reparto de poder",...

Rubert de Ventós: "Entre el doctrinacismo y la paranoia", "Los nacionalismos cómplices".

J. M. Lozano: "El nacionalisme", "Les guerres de símbols i la crisi d'identitat de l'esquerra" "La Gran Barcelona, la Petita Generalitat", "De la societat civil com a mite dels orígens", "De la metafísica a la sociologia?".

F. Graell: "Per un vot nacionalista", "Tots som ciutadans de Catalunya", "No s'hi val, la renúncia", "No és solament això",...

J. L. Aranguren: "Sobre representaciones, banderas e imágenes".

Així, a tall d'exemple, Josep Ramoneda escriu en relació al tema dels mites:

"Es necesario asumir una tarea crítica respecto al mito: parafraseando a Nietzsche diría que hay que oponer una filosofía de los mitos a la teoría del mito. Esta se que daría en el estado inmediato de la proclamación de inventario y de la glorificación de su utilidad social. La filosofía tiene que dar un paso más: invertir la perspectiva. Interrogarse sobre el valor de los mitos, mantener siempre una conciencia clara sobre el mito y sobre su relación con la verdad".

(Josep Ramoneda, "¿Qué hay que hacer con los mitos?", La Vanguardia, 20 de desembre de 1983).

En un altre context, el mateix autor afirma:

"Des d'una actitud de nacionalista agnòstic, em permeto afirmar que el nacionalisme és un instrument útil per a la societat catalana, de la qual ha de ser l'expressió

i no la cotilla ideològica repressiva (...). Perquè Catalunya pugui exportar pluralisme a tot Espanya, ha de consolidar el seu pluralisme interior. Baixar d'una concepció trans-històrica de la nació catalana a la nació entesa com a marc que assegura la normal expressió d'una societat diferenciada i conflictiva".

(Josep Ramoneda, "Pluralisme interior, pluralisme exterior", El Món, 24/II/84).

La idea del mite també s'ha utilitzat per a qualificar la nació i el nacionalisme. Així, Pep Subirós, filòsof, considera "la Nació" com a mite de la modernitat, com ho són "el Progrés", "la Cultura", "la Cultura Catalana", i "la seva unitat és la que ve donada per la pertinència a la moderna raó occidental"⁽¹⁶⁾ Igualment, el mateix autor escriu en una altra ocasió:

" Els ideòlegs de les essències pàtries poden tancar-se en banda, reivindicar les nostres tradicions mil·lenàries, els nostres morts per la senyera, la nostra identitat essencial, denunciar els traïdors que no hi combreguem, i anar passant el temps, mentre els imperatius del mercat i de la política se'n foten, de les tradicions, de les identitats, dels traïdors, dels morts i dels qui els vetllen".

(Pep Subirós, "Mites i reptes de la cultura catalana", La Vanguardia, 4/X/83).

Semblantment:

"El hecho nacional -y, por extensión, también la cuestión nacional- es un fenómeno moderno y muy complejo. En él convergen y se condensan las premisas y las consecuencias de la Ilustración y de la anti-Ilustración, del racionalismo moderno, del moderno irracionalismo, de las viejas mitologías religiosas y de las nuevas mitologías laicas, del progreso y de la reacción"

(Pep Subirós, "El desconcierto de la izquierda ante el nacionalismo", El País, 28/X/84).

---

(16) SUBIROS, Pep; Mites i raons de la modernitat, Edicions 62, Barcelona, 1984.

I amb la perspectiva de les eleccions al Parlament català:

"Si se acusa a Pujol de sentir una identificación ontol_ógica con Catalunya, Obiols aspira a una identificación epistemol_ógica (...) (Dilema entre si) hay posibilidad real de acceder al ser de las cosas o si todo es representación..."

(Josep Ramoneda, "Dilema electoral: El ser o el representar", La Vanguardia, 27/III/84).

Aquest darrer tipus de discurs ha estat aplicat al nacionalisme a través de diferents autors i va créixer a l'entorn del debat entre l'essencialisme i el pluralisme, entre el "*fonamentalisme essencialista*" i el "*catalanisme obert*"⁽¹⁷⁾. Igualment, en una línia ideològica semblant, podem recordar:

"Lo cierto es que la idea de nación ha padecido, en sus principales y más potentes teorizaciones, una fuerte dosis de ancestralismo rural y de esencialismo filosófico escolástico. Se la ha aferrado, con poco sentido crítico y ningún sentido moral e histórico, al 'ser' y a la 'esencia' de lo catalán (...) pesan aún en nuestra mente, en nuestra ideología, nostalgias originarias y tomistas, anacrónicas conjugaciones del 'ser' y de la 'esencia' catalana, que impiden realizar, en el pensamiento y en las obras, esa idea-fuerza de la Cataluña-ciudad".

(Eugenio Trías, "Hacia la Cataluña-ciudad", La Vanguardia, 12/VII/83).

Ras i curt:

"La definición de una esencia de la nación para perpetuar la actua, pues, como una identificación excluyente de grupo, que es todo lo contrario de un proyecto 'nacional' entendido como aquel que hace posible una unidad general del pueblo"

(Josep M. Colomer, "Contra los nacionalismos", Ed. Anagrama, Barcelona 1984).

---

(17) Vg. la cita de l'article de J. M. Lozano a la pàgina 117

Davant dels escrits d'aquest darrer autor, Ernest Udina comenta:

"Sense que s'esverin molts essencialistes, Colomer ve a dir -i s'ha d'entendre- que la concepció tradicional de la qüestió de la nació catalana s'ha esgotat (...) (Però) sí el tema tradicional de nació hagués mort -pessimisme de la intel.ligència-, la mateixa mort de la nació planteja la necessitat d'un nou projecte nacional, amb l'optimisme de la voluntat".

(Ernest Udina, "Un debat: la mort de la nació", El Món, 16/XII/83).

Per acabar, faig menció del que escriu Ferran Graell, professor de filosofia, davant les polèmiques apuntades en els anteriors texts, i situant-se en una línia ideològica diferent a la d'en Trias, Ramoneda o Colomer:

"Hi ha, en efecte, qui ho vol ser tot, modern, progressista, nacionalista, anti tot allò que faci ferum de res closit, de manera que se li acut que ja en resta justificat, quan l'únic criteri és el de la coherència, encara que no sigui tan moderna, que sigui tímidament conservadora o que practiqui un regionalisme ample. Perquè, senyors, també hi ha moltes classes de modernitats".

(Ferran Graell, "No és solament això", Avui, 22/XII/83).

O bé:

"... quan es posa en qüestió el genuí nacionalisme d'una agrupació contrincant perquè no respon a les aspiracions socio-econòmiques d'un altre grup; quan es vol adjectivar la pròpia acció nacionalista amb atributs que no són escalents per a expressar la capacitat política; quan, encara gosem afegir, no es valora la positiva acció del contrincant en la construcció i reconstrucció de la consciència del país, haurem de concloure que, comptat i debatut, o es tracta d'individus que no saben analitzar els continguts socials, o es tracta d'amagar una situació privada de grup que se sent com a vergonyosa".

(Ferran Graell, "Quan no tot mereix el blasme", Avui, 12/VIII/83).

També:

"(...) o el nacionalisme és un exercici de la llibertat, o ens temem que no constitueixi cap altra cosa que un entreteniment més de la vida que ens ajuda a fer-la passar." ^{dora.}

(Ferran Graell, "Quan la desfallença mata la il·lusió", Avui, 28-VIII-83).

IV.3 LA TEMÀTICA HISTÒRICA,

Els escrits que han estudiat el nacionalisme des de l'òptica històrica són segurament els més nombrosos. A grans trets, utilitzen els següents esquemes i elements discursius:

- Unitat i diversitat a Espanya. L'alternativa federalista.
- Els pensadors polítics de finals del s. XIX i principis del XX i les seves teories.
- El paper dels polítics actuals.
- La dinàmica dels nacionalismes enfrontats i les actituds resistencials.
- L'actitud de l'historiador davant dels mites: la relativitat dels mites, el seu ús polític, la desmitologització.
- Passat i futur del paper de l'Estat: dialèctica amb la nació i la societat civil.
- Tradició i modernitat.
- Estimació del "*passat històric*" i construcció d'una "*història nova*".
- Lligam entre Història, llengua, cultura i territori.

Davant d'aquests temes és clar que entre els historiadors s'obre sempre polèmica i debat, i es prenen postures diferents, sovint molt unides a ideologies i adhesions polítiques també distintes ⁽¹⁸⁾.

De fet, els elements discursius són prou rics i amplis com per admetre tot tipus d'enfocaments. I en el camp de la història, on tothom sembla veure's en cor d'entrar-hi, aquest fet és encara més accentuat. A més, en qualsevol de

---

(18) Recordem, per exemple, els debats en el marc del "Col·loqui de Joves Historiadors" (1984).

la resta d'aproximacions que s'efectuen al nacionalisme, el discurs històric (antecedents teòrics, primers ideòlegs,...) hi té un pes específic prou important.

En definitiva, sembla esdevenir la primera categoria que legitima les posteriors construccions teòriques: economistes, sociòlegs, ideòlegs es fan temporalment historiadors amb voluntat de redreçament, de reconstrucció nacional i de conscienciació de la societat (una societat, d'altra banda, que ha anat evolucionant molt més profundament que les teories que s'explicaven). D'aquesta manera, hom podia assistir a un doble procés que encara és viu: desmobilització, i atonia dels moviments socials, característica important de la realitat social catalana, i el paper dels historiadors i del discurs històric com a legitimador d'aquesta realitat tot prescindint de les necessitats d'estructuració de la nació catalana. En aquest sentit, A. Balcells, C. Martí i J. Termes escriuen que *"no es pot jugar (...) a donar per suposat que Catalunya és un país en possessió dels mitjans per arribar a ser una nació viable a final del segle XX. Des d'aquesta perspectiva, tant la severitat impacient com la paciència excessiva envers els qui administren les institucions catalanes poden conduir a un mateix resultat: l'abandó de la tasca de la reconstrucció nacional"* (19)

Els mateixos autors defensen la constitució d'una història nacional de Catalunya que correspongui a la història de la societat catalana, donat que *"no es pot fer una història de Catalunya nacionalment neutra, perquè és o nacionalment catalana o és nacionalment espanyola -és a dir, castellanitzant-*"

L'aproximació des de la història hauria d'evitar el moviment pendular que Vicens descrivia com a xoc entre l'eufòria de l'encisament (primera fase de la transició) i la contemplació de l'esquifida realitat (fase posterior, on s'inclouria el període d'aquest estudi (1983-1984)); i hauria d'evitar la teorització totalitzadora del nacionalisme, la personalització orgànica de la nació, les projeccions de concepcions i vivències recents sobre un passat llunyà o les projeccions d'un passat llunyà i idealitzat sobre la realitat present.

D'entre molts autors i articles, amb una òptica clarament històrica, podem destacar els següents a partir de la investigació portada a terme:

---

(19) BALCELLS, A.; MARTÍ, C.; i TERMES, J.: Història nacional i història social, dins de la revista L'Avenç, núm. 87, novembre de 1985.

- J.M. Ainaud de Lasarte: "Visca en Macià!, Visca en Cambó!", "El sentit de l'onze de setembre".
- M. Coll i Alentorn: "La celebración del Once de Septiembre"
- F. Cucurull: "Reflexions sobre l'onze de setembre".
- J. Frigolé: "Consideracions entorn de l'estudi de la tradició"
- R. Garcia Cárcel: "Els mites i la història de Catalunya".
- N. González: "Reflexión histórica sobre el nacionalismo".
- J.A. González Casanova: "El futuro de los nacionalismos".
- E. Granier-Barrera: "Els morts del fossar".
- J. Guillaumet: "Els mites, ai!"
- M. Ibáñez-Escofet: "De 1932 a 1984"
- E. Jardí: "Lliçons de 1714", "Apostilla al '6 d'octubre'".
- J. R. Llobera: "La formació de la ideologia nacionalista catalana"
- J. Lorés: "La palabra cautiva en Catalunya (el papel del mito en la sociedad)", "Los cuernos del franquismo".
- J.M. Lozano: "De la societat civil com a mite dels orígens", "L'Església catalana: comprendre el passat o construir el futur?".
- Joaquim Maluquer: "Modernitzar Catalunya".
- Jordi Maluquer: "El concepte de nació a través de la història".
- J. Maragall: "Ortega y Gasset i Catalunya", "Los que han pasado".
- F. Mascarell: "Los nuevos caminos de la historiografía catalana"

- J.F. Mira: "Alguna Espanya és eterna. Però quina?"
- I. Molas: "M. Serra i Moret: Socialisme i Catalanisme".
- B. Muniesa: "El cambronisme com a praxi política de la burgesia catalana".
- M. de Pedrolo: "Entre la festa i la Diada". "Ningú no pot tenir raó contra la nostra existència".
- O. Pi de Cabanyes: "La historiografia catalana, en crisis". "De la identitat a la comunitat".
- A. Ponç i Torrents: "El General Moragues, símbol de reivindicació nacional".
- J. Ramoneda: "Qué hay que hacer con los mitos". "La historia y la fuerza plástica de los pueblos".
- J. Rovira: "Nacionalisme i lluita obrera".
- J. Triadó: "Macià i Gassol: l'intel.lectual i l'actitud de servei"

També cal destacar els articles de Mercadé i Hernández al Noticiero Universal sobre "Las corrientes nacionalistas" (abril 1984), així com debats com ara el de la 'tasca d'historiador avui' (amb M. Barceló, J. Casassas, R. Garrabou, M. Izard, Borja de Riquer, E. Serra, J. Termes, E. Ucelay).

Totes aquestes referències ens fan adonar del que deia més amunt: la utilització del discurs històric per gran nombre d'autors diversos com un primer pas per a emmarcar i legitimar qualsevol temàtica d'actualitat: immigració, nacionalisme, Diada Nacional, el socialisme a Catalunya, el paper dels intel·lectuals, ... En paraules de Ll.V. Aracil, "(...) la parroquialització nacionalista de la historiografia moderna -de la qual els filòlegs no han estat gens innocents- ha allunyat l'atenció del procés general de la nostra civilització. L'estrètor nacionalista ha decidit que el que és comú no és de ningú..."⁽²⁰⁾. I en opinió de Baltasar Porcel:

"(...) el historiador nacionalista distorsiona con frecuencia la realidad histórica y nos sirve un mensaje

---

(20) ARACIL, Ll.V.; Dir la realitat, Edicions Països Catalans, Barcelona, 1983.

político antes que un trabajo científico".

(Baltasar Porcel, "Cataluña, marxismo, nacionalismo", La Vanguardia, 11/XI/83).

Amb un contingut semblant podem citar també:

"En realida, la historia moderna es el acompañante teórico de que se dotan los grandes nacionalismos que, a principios del siglo pasado, empezaron a sustituir a la religión en el papel funcional de mitologías que dan coherencia a los complejos tejidos de las sociedades modernas (...). La legitimación histórica es de todo punto necesaria para estas creencias (...). La historia debe recuperar su autonomía teórica (...) y evitar las legitimidades construidas en función de un mito político(...)."

(Josep Ramoneda, "La historia y la fuerza plástica de los pueblos", La Vanguardia, 13/III/84).

"(...) la història, com molt bé ha assenyalat Josep Fontana, té una funció concreta: la de desvetllar les legitimacions en què se sosté el nostre present i, per descomptat, entre aquestes legitimacions ha jugat, juga, un paper important la distorsió de l'ús i abús de la 'història', de la manipulació dels mites".

(Ricard García Cárcel, "Els mites i la història de Catalunya", L'Avenç núm. 72, juny 1984).

Si prenem el fil d'escrius sobre els mites, podem destacar, d'entre força articles, els següents textos:

"(...) Que els polítics fan mites i els aprofiten, ja ho sabem, però jo crec que l'historiador n'ha de fugir com de la pesta".

(M. Barceló, "Debat sobre la tasca de l'historiador avui", L'Avenç, núm. 67, gener 1984).

"(...) doble actitud davant els mites per part dels historiadors: la dels que creuen en la seva legitimitat i necessitat per mobilitzar la consciència nacional catalana i la dels que pensen que els historiadors han de sos

treure's de la temptació d'utilitzar-los en benefici de l'objectivitat científica de la mateixa història (...). La relativitat dels mites és evident (...). Els mites neixen i moren, doncs, en funció d'una lògica històrica i ideològica (...). Avui l'actual Govern català promou altres mites més còmodes, més dialèctics, més 'constructius' (seny, anem per feina, progrés...) (...)"

"Constatada, doncs, la legitimitat de l'ús polític dels mites, el problema és precisar quins mites són els que necessita Catalunya a cada moment històric (...) darrera de cada mite s'hi amaga una determinada opció ideològica".

(Ricard García Cárcel, "Els mites i la història de Catalunya", L'Avenç núm. 72, juny 1984).

Continuo:

"El problema de Catalunya reside en que se está quedando sin puntos de referencia comunes. Aunque sean mitos. Compartibles. Interpretables unánimemente por todos los ciudadanos. En que sólo tiene mitos para echarse mutuamente por la cabeza (...). La abundancia de mitos no interpretados y sí esgrimidos nace de la precariedad de conciencia histórica (...). Donde no reina la historia reina el mito. Donde la historia no reconcilia, la mitología divide. La historia de nuestros mitos es la historia de nuestro pensamiento precario. La de los contramitos, la de nuestras divisiones (...). Si queremos saber en qué diantre de país vivimos hemos de escoger el camino de desmitificar interpretando y no destruyendo (...). ¿Pero quién crea los mitos de la democracia? El marketing electoral. Y éste puede ser tan poderoso porque Catalunya atraviesa una crisis de opinión pública⁽²¹⁾ (...) Cada vez que se acercan las elecciones comienza la danza de los mitos y contramitos. En definitiva, el lenguaje mítico es ine-

---

(21) Vg. en relació a això l'apartat sobre el debat entorn del concepte de societat civil (pàg.121)

vitabile ... Pero el destino del mito es ser comprendido, no destruido, desde la lógica. Hacer pensar, sentir, interpretar. El mito acaba de cumplir su función cuando es interpretado (...) Lo malo pues no es que se mitifique sino que no exista una palabra paralela para desmitificar interpretando".

(Jaume Lorés, "La palabra cautiva en Cataluña", La Vanguardia, 20/XII/83).

"Todo nacionalismo necesita inevitablemente de la fuerza cohesionadora del mito (...) Pensar una sociedad sin mitos es por lo menos problemático. Y no parece que sea una realidad que esté en el orden del día. No es ello una excusa para no mantener no sólo una filosofía crítica del mito⁽²²⁾ sino incluso la hipótesis de una sociedad desmitificada. Y en este orden de cosas comparto con Ferran Mascarell la convicción de que sólo puede ser una sociedad sin mitos aquella que está plena y absolutamente volcada en el presente, que en definitiva es lo único tangible; que no se pierda en la proyección de un futuro que, como nación político social, ha perdido su sentido".

(Josep Ramoneda, "¿Qué hay que hacer con los mitos?" La Vanguardia, 20/XII/83).

"Pot ésser perfectament possible, doncs, que la desmitologització sigui en un moment donat el símbol del nacionalisme progressiu, aquell que ha de dur noves fites i noves esperances (...) Sembla clar que allò que el país precisa és un catalanisme crític, disposat a fer front a la inèrcia del catalanisme conservador i de barretina que, per damunt de tot, somnia amb una societat catalana acrítica amb sí mateixa (...). Si cal defenestrar mites, fem-ho. Si la crítica ens condueix a explicitar-ne de nous, benvinguts siguin, no cal renunciar-hi per principi".

(Ferran Mascarell, "Desmitologitzar no és desmobilitzar", L'Avenç, núm. 53, octubre 1982).

---

(22) Vg. l'apartat sobre les aproximacions des de la filosofia. (pàg.70)

I com a contrapunt:

"(...) si entenem el catalanisme com jo el defineixo, com un sentiment de fidelitat a la pròpia pàtria, sentiment de manteniment d'unes certes constants -que ja sé que estan en crisi- la llengua, la cultura, la seva voluntat d'ésser; entenent així el catalanisme, tampoc no està tan en crisi. Han canviat les consignes, els programes, perquè ha canviat el món".

(Josep Termes, "Conversa amb Josep Termes: història obrera i catalanisme creador", L'Avenc, núm. 70, abril 1984).

Encara més:

"Una nació és no solament una consciència col·lectiva d'identitat -que significa, innegablement, l'exclusió d'altres identitats- sinó també, i principalment, un projecte col·lectiu de futur, necessitat d'un instrument eficaç i operatiu d'intervenció. En darrera anàlisi, tota nació tendeix, al meu entendre, a disposar del seu propi estat (...) (La forma d'anàlisi coherent des de l'òptica de la història) consisteix a assenyalar, d'entrada, que el grau d'integració de Catalunya i el País Basc a Espanya (...) ha estat molt petit".

(Jordi Maluquer, "El concepte de nació a través de la història", El Món, 24/II/84).

Observem en aquest darrer exemple la diferent concepció del futur com a element de cohesió de la consciència col·lectiva present en comparació a textos anteriors. A la vegada, més endavant, l'autor també dona importància a factors com la industrialització, l'estructura social, la urbanització, els valors, ... de la societat catalana, elements que, diu, són més semblants a d'altres regions europees que a la resta d'Espanya.

En el marc també del debat de Girona sobre "Què és Espanya?", cal destacar una línia diferent d'opinió que bé podria resumir aquesta cita:

"El coloquio arrancaba con un acuerdo bastante general (...) sobre el fracaso histórico irreversible del nacionalismo español (...) Constatación de que vivimos en

una época en que los nacionalismos tradicionales están francamente demodés (...) cuando se esfuma el contenido habitual, (...), el nacionalismo de respuesta, en este caso el catalán, pierde brío e imaginación (...). A falta de antagonista esencial, la inercia nacionalista parece conducir a la repetición de tics a la defensiva (...) la misma contraposición dialéctica entre 'nación catalana' y 'Estado español' es ya incapaz de darse cuenta de los hechos consumados de que la lengua castellana es tan lengua propia de Catalunya (es decir, de los catalanes) como la lengua catalana, de que la lengua castellana (como saben en Hispanoamérica) no define un modo de ser español, de que la Generalitat de Catalunya también es Estado (...) Ante ello, sólo caber articular un tratamiento que incluya, a la vez, la plena despenalización de todos los nacionalismos y la libertad de sus cultos y creencias, una política de las instituciones lo más laica posible y un fomento general de la variedad para que siempre haya anticuerpos capaces de evitar cualquier excesivo fervor".

(Josep M. Colomer, "La esencia de la nación", El País, 2/III/84).

Per acabar, dues últimes referències crítiques:

"Socialismo, democracia y federalismo es el tríptico ideal que ha de substituir en el próximo recodo de la Historia el que fue protagonista de los cinco últimos siglos: capitalismo, estatalismo, nacionalismo. Que sería tanto como substituir la guerra por la paz".

(J.A. González Casanova, "El futuro de los nacionalismos", El Ciervo, núm. 399, maig 1984).

"La historia de los nacionalismos, desde sus primeras formaciones, (...), no ha sido una historia lineal. Ha sufrido el característico 'quiebro' de la occidentalización, común a tantos otros fenómenos e instituciones hoy universales".

(Nazario González, "Reflexión histórica sobre el nacionalismo", El Ciervo, núm. 399, maig 1984).

Segurament s'haurà notat una interrelació dels discursos i elements citats, malgrat que s'hagin adscrit a temàtiques diferents. Aquesta constatació es farà, però, més clara a partir d'ara. En efecte, les temàtiques que ara segueixen van complementant en certa manera el darrer apartat sobre les referències sociològiques dels escrits; en són, realment, parts imprescindibles.

IV.4. LA TEMÀTICA ANTROPOLÒGICA.

Podem citar d'entrada que l'antropologia ha analitzat els nacionalismes indirectament en tractar les estructures jeràrquiques i de poder, els rituals i els símbols d'algunes tribus del tercer Món.

Aquests estudis aporten conceptes i teories significatives entorn dels sentiments i manifestacions de pertinença a un grup o col·lectiu. Igualment, remarquen el paper dels rituals, símbols i signes dins els grups, per a la cohesió dels seus membres, i per a la potenciació de sentiments de solidaritat i d'interdependència.

Els antropòlegs han donat importància, a més, a l'estudi del territori, les fronteres, la cultura ètnica, la identitat ètnica, el caràcter etnocèntric o el centripetisme cultural, les afirmacions emocionals, la necessitat de forces externes conflictives, ..., tot plegat relacionat amb la qüestió del nacionalisme.

Igualment, l'anàlisi de les fidelitats religioses ha servit en alguns casos per a comparar-ho amb les actituds nacionalistes com a comportaments que segueixen pautes irracionals, fetixistes.

D'altra banda, relacionat també amb l'antropologia existeix el concepte de *Volkgeist*, provinent de la doctrina alemana i que, en certa manera, s'introduí a Catalunya a través d'escrits com els de V. Almirall o E. Prat de la Riba.

Aquest concepte dona importància als trets espirituals i psicològics del caràcter i la manera de ser d'un poble (catolicisme tradicional, sentit comú, esperit de treball, per exemple) a la vegada que esdevé una instància mitjancera entre la divinitat i els éssers humans. Aquest tret metafísic el di

ferència de la doctrina que fonamenta l'origen dels nacionalismes en la voluntat popular, o en el concepte de raça.

"Todas las contradicciones de la vida social humana, contradicciones entre sociedad e individuo, o entre grupos, se condensan y se unifican en una sola representación, los símbolos dominantes", escriuen els antropòlegs clàssics i analitzen la llengua, les banderes, ..., com a "símbols referencials convínguts". Tots aquests tipus d'elements (símbols, signes, rituals, defensa del territori, ...) fonamenten els discursos que des de l'antropologia pretenen analitzar els nacionalismes.

Recordem, en el marc concret d'aquest estudi, l'article de Claudio Esteve Fabregat "El nacionalismo visto por un antropólogo" (El Ciervo, maig de 1984), els de Jesús del Rio Mateu "TV3 i l'antropologia" (Avui, 4/XI/84) i "Dues concepcions del catalanisme" (Avui, 26/VI/84). També podriem citar, pel seu contingut, relacionat amb el simbolisme, els següents escrits: "Un mundo de símbolos" (M. Jiménez de Parga), "Las banderas que no dejan ver el bosque" (Salvador Pániker), "Sobre representaciones, banderas e imágenes" (J.L. Aranguren), "Algo más que banderas (o las cosas por su nombre)" (V. M. Arbeola), o bé "Les guerres de símbols i la crisi d'identitat de l'esquerra" (J.M. Lozano, Avui, 26/XI/83).

En aquest darrer escrit, l'autor exposa:

"Un dels problemes més greus d'aquest país és que quan hom no té res a dir en el debat de les idees, s'apunta a la guerra dels símbols (...) La necessitat de substituir la classificació ideològica i cultural per la mobilització emocional ajuda a entendre l'ús que hom fa habitualment de les guerres de símbols com a forma d'encobrir les pròpies febleses ideològiques (...) I així, a mesura que a Catalunya s'esvaeix explícitament la força integradora i aglutinadora dels símbols de vertebració nacional, proliferen exclusivament els símbols de confrontació, disgregadors i sectaris".

(J. M. Lozano, "Les guerres de símbols i la crisi d'identitat de l'esquerra", Avui, 26/XI/83).

Directament relacionats amb el conflicte de les banderes, vegem aquests exemples :

"El comportamiento político de los ciudadanos resulta influido extraordinariamente por los símbolos de la comunidad a que pertenecen (...) Precisamente cuanto más se acentúa la autonomía de las comunidades integradas en las organizaciones federales, más se tiene en cuenta a todos los símbolos que operan como factores de cohesión interna, de unidad (...) El régimen constitucional que ahora tenemos se inspira en principios esenciales y se articula con instituciones fundamentales. Pero sin los símbolos dejará de existir".

(Manuel Jiménez de Parga, "Un mundo de símbolos", La Vanguardia, 29/VII/83).

I en contraposició podem destacar:

"(...) el caso es que toda esa polémica (de las banderas) más bien teológica cuadra mal con el previsible nuevo esquema de las interdependencias a escala mundial: un esquema, conviene preverlo, en que las banderas acabarán recibiendo hermenéuticas más tenues, adhesiones más matizadas (...) Es es lo que conviene ver: que los temas más reales son plurinacionales, interdisciplinarios, híbridos, complejos; que no son una cuestión de banderas sino, en el mejor de los casos, de interbanderas (...) Sí, asistimos al frenesí que precede a los grandes momentos de cambio autoorganizador (...) Seamos respetuosos con los símbolos, pero sin incurrir en idolatría patrioter. Uno es partidario sin reservas del llamado Estado de las Autonomías dentro de un proceso general de cambio: de cambio simultáneo hacia lo cada vez más planetario (...) El movimiento autonomista, cuando tiene una base natural y lingüística, es algo muy propio de la hora, algo que parece incontenible, algo que va de Cataluña a Canadá, o de Armenia o la India. Y la fuerza paradójica que lo alimenta es, precisamente, un nuevo diseño y una nueva escala, un nuevo tanteo mundial de autoorganización, un sistema de hecho de federaciones, interdependencias y pode-

res más ceñidos a lo local".

(Salvador Pániker, "Las banderas que no dejan ver el bosque", La Vanguardia, 24/VIII/83).

Amb un estil ben diferent, Arbeloa escribia a El País:

"Hace ya cinco años, cuando se quemaban banderas españolas en algunas localidades navarras, escribí, recordando un episodio similar en la Alemania de Hitler, que 'se comienza quemando banderas, se acaba quemando hombres'. Así ha sido".

(V.M. Arbeloa, "Algo más que banderas", El País, 5/VIII/83).

El mateix dia d'aquesta darrera cita, Aranguren exposava de forma més genèrica:

"El mundo, todo lo real que se quiera, se nos aparece siempre como representación rodeado, vestido, envuelto de significados. El hombre es animal simbólico y así como sus precesores vivían en los bosques, él habita en el bosque de los símbolos, de las cosas siempre significantes y cargadas de significados. La cultura toda, en tanto que lingüística, es simbólica, representativa, semiótica (...) Cultura en su deformación culturalista, es anteponer la representación a la cosa a la relación real con ella. El mito, por ejemplo, es primariamente el modo de habérmolas con la realidad en una secuencia autoprodutora de su sentido. Y, paralelamente, el rito es la actuación reapropiadora de ese mismo sentido. Pero el mito desvinculado del acontecer real se reduce a fábula o cuento, a retórica classicista. Y el rito, a ceremonial, protocolo o sistema de etiquetas y formalidades (...) ¿Qué son banderas? Hoy, para nosotros, no propiamente realidades, sino meras representaciones (...) El liderazgo gubernamental es, tiene que ser, imagen con representación. La jefatura del Estado, representación con imagen (...)"

(José Luis Aranguren, "Sobre representaciones, banderas e imágenes", El País, 5/VIII/83).

Les darreres cites ens aporten elements típics del discurs dels antropòlegs: els símbols rituals com a estímuls d'emoció, com a medis grollers de manegar la realitat social i natural, i la necessitat d'estudiar-los no sols en el context de cada tipus concret de ritual, sinó en el context del sistema total. "No pot haver ordre social 'sense la mistificació del simbolisme'", escrigué Duncan l'any 1962⁽²³⁾. Igualment, Llobera ens diu que encara que els símbols de parentiu i els símbols rituals puguin caure en desús en la societat moderna, d'altres símbols ocupen el seu lloc articulant les funcions simbòliques velles tant com les noves. Un canvi de forma simbòlica no ocasiona un canvi de funció simbòlica perquè la mateixa funció pot obtenir-se amb noves formes⁽²⁴⁾. Des de l'antropologia, Claudi Esteve Fabregat defineix el nacionalisme com "una opció individual y social que cabe integrarla en la dimensión cognitiva de la socialización (...), transformación del yo en Nosotros(...)" i afegeix: "los valores iguales del nacionalismo consisten, por lo tanto, en desarrollar simultáneamente lo propio como diferente y lo nacional o étnico ajeno como amenaza para la identidad y para el desarrollo del ethos conocido"⁽²⁵⁾.

Enfront d'aquests pensaments, i d'altres com ara:

"(...) és més que difícil el propòsit de tancar en un model antropològic el caràcter català, i, és clar, poc creïble l'engatjament en la seva glosa mitològica..."

(Ricard Garcia Cárcel, "Els mites i la història de Catalunya", L'Avenç núm. 72).

podem trobar, per exemple:

"(...) els continguts argumentals del mite o la rondalla volten sempre a l'entorn d'aquelles experiències quotidianes i bàsiques que tot grup d'individus organitzats en societat necessita per poder sobreviure i reproduir-se socialment (...) la rondallística catalana és, per tant, una concepció lògica i estructurada de la realitat (...) és una visió apassionada de la realitat que no retrocedeix davant les contradiccions i que barreja sistemàticament el que és real amb el que és irreal, l'objectiu amb els subjectiu, el desig amb la realitat. Es, en definiti-

(23) Vg., en aquest sentit, Turner, V.: La selva de los símbolos, Ed. S.XXI, Madrid, 1980

(24) LLOBERA, J.R.; Antropología política, Ed. Anagrama, Barcelona 1979, pàg. 61.

(25) ESTEVE FABREGAT, C.; El nacionalismo visto por un antropólogo, El Ciervo, Maig 1984. Sense massa esforç, podríem situar aquesta idea en la línia dels escrits de J.M. Colomer o J.A. González Casanova.

va, la imaginació creadora, poètica i sense traves com a concepció del món".

(Joan Prats i Casós, "La rondallística catalana com a concepció del món", L'Avenç, núm. 35, febrer de 1981).

D'altra banda:

"Catalunya, gairebé tota ella amb moltes muntanyes, ha tingut un factor racial concret en el Pirineu, on antigament hi hagué una raça, la pirinenca (...) Catalunya ha estat lloc de pas (...) i en cap cas no es pot parlar de què els catalans siguem una raça (...) català és una manera d'ésser (...) Entre els qui vivim i treballem a Catalunya, uns exerceixen de catalans i altres no, i això vol dir senzillament que uns es deixen portar per la manera d'ésser catalans i altres no poden, no en saben o no els convé".

(Josep Miquel Casals i Aguilera, "Ser català és una manera de ser?", Avui, 16/X/83).

Joan F. Mira, al seu llibre "Crítica de la Nació Pura" (València, 1984) també fa servir força elements de l'antropologia en parlar de què:

"(...) com que tota política és segmentària -és a dir, en les relacions de poder sempre cal integrar en un nivell superior interessos i grups que són a nivell inferior-, resulta que com més gran és la diferència, la desigualtat, la incoherència o dispersió dels elements que han de ser integrats, major ha de ser la potència dels símbols dominants i més intens el seu ús(...)" (p.27).

I més endavant:

"(...) no pot parlar-se de nació sense que tal grup posseeixca -o aspira efectivament a la possessió de- el poder polític suficient per garantir la pròpia preservació com a nació(...)" (p. 90). "(...) i quines conclusions se'n derivarien si es mostrava que el 'poble' català i

el valencià, en el nivell de cultura tradicional, ètnica, bàsica (i no de les burgesies urbanes!), comparteixen la mateixa configuració o combinació de trets comuns i distintius? Pregunta açò perquè tinc moltes raons, resultat d'observació metòdica i llarga, per a sospitar que sí que existeix aquesta unitat. I finalment: seria bonic saber una cosa: si pel 1920 la societat de Nacions hagués enviat a la Península Ibèrica una Comissió de Fronteres, per a actuar amb els mateixos criteris que les de l'Europa Central..., ¿per on hauria fet les ratlles?" (p. 114).
"(...) per a la major part dels catalans estranger no vol dir 'no català', sinó que vol dir 'no espanyol' (...)
La consciència (aquesta mena de consciència, almenys) no és un reflex i producte de la realitat, sinó un resultat de l'acció productora de consciència, de l'adoctrinament i l'acció simbòlica" (p.118).

Pel que fa al nacionalisme destaquem:

"(...) a diferència d'altres moviments socials, el nacionalisme és de caràcter recurrent o 'crònic'. S'adapta, en tàctica i en ideologia, a les condicions en què ha de desenvolupar-se, canvia de forma visible i d'objectius immediats, però és difícilment destructible. Almenys mentre es mantinguin les condicions bàsiques de la seva existència: percepció del propi grup bàsic d'identitat com a nació, i percepció d'aquesta nació com a privada d'algun dret essencial (potser de dret a ser més gran i poderosa encara, no únicament del dret a tindre algun poder...), o sotmesa a alguna amenaça o perill per al seu prestigi, la seva integritat o la seva mateixa existència..." (p. 156).

"Per què existeixen els nacionalismes? Perquè aquells que els formen i els componen creuen que l'assoliment dels seus objectius és bo i benèfic per a ells mateixos i sobretot- per a tots els qui consideren connacionals seus" (p.159).

De tota manera, hem de considerar que l'antropologia es troba encara en una fase preliminar de clarificació metodològica i conceptual per tal d'adaptar a societats industrials i postindustrials, amb un grau elevat d'urbanització i amb aspiracions d'autogovern, un cos doctrinal aplicat fins ara a estu

dis de grups i ètnies amb característiques força diferents.

L'antropologia també podria aportar concreció i fonament científic a la definició del concepte de nació cultural, del qual ja n'he parlat al començament del present estudi. En aquest sentit, caldria aprofundir en el tema de la dinàmica i la interrelació entre nació cultural i nació política, l'evolució de les mentalitats⁽²⁶⁾, o la revisió del concepte de caràcter nacional, a més dels temes ja citats abans (simbologies, rituals, fidelitats emocionals, defensa del territori, cultura tradicional,...).

IV.5. LA TEMÀTICA SOCIOLÒGICA.

La dificultat de portar a terme treballs de camp veritablement representatius i significatius pot haver dificultat la producció discursiva dels sociòlegs sobre el nacionalisme. Però també és cert que hi ha hagut intervencions, generalment a través de la premsa, i que aquestes han estat sovint molt unides a fets polítics o culturals concrets, amb continguts més dirigits a legitimar ideologies que a efectuar aproximacions sociològiques tal com es dedueix dels articles que cito més endavant.

Els escrits analitzats semblen girar a l'entorn dels elements que segueixen:

- La nació, el nacionalisme i la modernitat.
- Les funcions dels mites.
- "Fet nacional" i "fet cultural".
- El "fonamentalisme sociològic": conèixer com és Catalunya, la seva realitat social.
- La Catalunya essencial i la Catalunya plural.
- Catalunya rural i comarcal - Catalunya urbana.
- La raó i el sentiment en els nacionalismes.
- Nacionalisme i universalisme.

(26) En la línia dels estudis de Michel Vovell sobre "La història de les mentalitats" (vg. L'Avenç d'octubre de 1981).

- Nacionalisme i capitalisme.
- Llengua, cultura i poder.
- El paper de les oposicions externes al nacionalisme.
- La "societat civil" a Catalunya.

En general, la percepció de la realitat del fet nacionalista sembla moure's entre dues qüestions bàsiques, des dels escrits dels sociòlegs: la delimitació del seu concepte, i la relació amb els comportaments socials.

Tanmateix, hom constata que el paper dels sociòlegs ha estat més aviat escàs i limitat, a la vegada que generalment molt vinculat a dates o fets històrics concrets que motivaren algun escrit sobre el nacionalisme. D'altra banda, el treball de camp, realment difícil i costós, no ha estat de moment un instrument suficientment utilitzat.

A grans trets, el mètode sociològic s'ha de basar en anàlisis precises de la realitat i dels processos de transformació de la societat catalana, estalviant-se les intuïcions i les justificacions ideològiques.

El tema de la immigració, per exemple, era la base d'una de les polèmiques descrites al capítol anterior (anàlisi qualitatiu del treball de camp), i és, també, un centre d'atenció per a la sociologia i la demografia. La inadequada percepció del fenomen, o la seva manipulació grollera, ha estat un recurs massa fàcil en el moment d'estudiar l'estructura social de Catalunya. Adhuc alguns sociòlegs "han tendit a projectar sobre el nostre país els problemes específics que la immigració de treballadors d'altres races i continents ha plantejat o planteja a altres països, en lloc de buscar un model propi de les peculiaritats catalanes"⁽²⁷⁾. Aquesta tendència ha introduït conceptes, no exempts d'intencions ideològiques, com ara el de "melting pot" en el sentit positiu de la barreja de persones i cultures, i d'altres en la línia dels problemes socials dels immigrants a segons quins països europeus. El mateix document citat segueix considerant que "l'aportació de la sociologia a l'elabora-

---

(27) BALCELLS, A.; MARTI, C.; TERMES, J.; Ob. cit.

ció de la imatge funcional i operativa de Catalunya com a nació ha estat molt modesta i quan alguns s'han decidit a abordar les contradiccions del discurs nacionalista no hi han aportat practicament res de nou ni de constructiu malgrat les pretensions de superioritat científica". Al capítol VI reprendré aquest fil d'anàlisi sobre el paper de la sociologia en els estudis sobre el nacionalisme i la dinàmica social de Catalunya.

Ara i aquí, tanmateix, permeteu-me citar alguns articles que pel seu contingut presenten una certa intenció d'anàlisi des de la sociologia, amb un discurs que es vol acostar a la interpretació de la realitat social actual:

- X. Bru de Sala: "Catalanismo compartido" (29/III/84, un mes abans de les eleccions).

- Salvador Giner: "La consolidación de Cataluña" (20/VIII/83, en plena etapa de reaccions en motiu de la LOAPA), "Cataluña y su sociedad civil" (11/XII/83, afegint-se al debat sobre el concepte de societat civil tractat també per J. Ramoneda, E. Trias, J. Lorés, ...) "La radical ambivalencia del nacionalismo" i "Patología nacionalista" (tots dos publicats ja després de les eleccions autonòmiques).

- M. Jiménez de Parga: "La encuesta de Hospitalet" (10/VIII/83).

- A. López Garrido: "Carta abierta a los inmigrantes de Cataluña" (18/VII/83).

- J. Lorés: "La Catalunya electoral i la real" (22/VII/83), "El individuo que mira a la sociedad de reojo" (29/XI/83), "L'opinió pública submergida" (20/I/84).

- J.M. Lozano: "De la metafísica a la sociología?"

- B. Muniesa: "Els sembradors de sal i un congrés sociològic sobre Catalunya" (1/VII/83).

- F. Miguélez: "Inmigració i mobilitat social" (21/X/83).

- O. Pi de Cabanyes: "De la identitat a la comunitat" (1/X/84).

- J. Ramoneda: "Pluralisme interior, pluralisme exterior" (24/II/84), "Crónica de las escisiones sociales contemporáneas" (22/XI/83).

J. Subirós: "Mites i reptes de la cultura catalana" (4/X/83).

Per a citar algunes línies il·lustratives podem començar amb comentaris genèrics com ara:

"(...) necesidad de volver a los orígenes de la modernidad, del Renacimiento a Lutero, y de Lutero a la Ilustración, para encontrar los hilos conductores para rehacer una sociedad que no sea una evidencia sino un pacto, no una imposición sino una adhesión (...) (Ver) como el presente debe crear zonas de consenso social..."

(Jaume Lorés, "El individu que mira a la sociedad de reajo", La Vanguardia, 29/XI/83).

"Perquè el plantejament pluralista sigui possible, Catalunya ha de començar repensant la seva pròpia qüestió nacional i la recerca d'un nacionalisme compartit que faci possible a l'interior aquest pluralisme que es proposa com a model a l'exterior (...). El nacionalisme no és de ningú: és el marc, és el perfil que entre tots construïm. I, naturalment, entre les nacions perifèriques i el centre sempre hi haurà conflicte. Es molt important tenir vies i capacitat perquè el conflicte s'expressi i el pacte sigui possible".

(Josep Ramoneda, "Pluralisme interior, pluralisme exterior", El Món, 24/II/84).

"Es en aquest sentit que davant dels adjectius històric i obert que actualment es posen al catalanisme, m'atreveixo a formular-ne un altre: catalanisme compartit (...). El catalanisme, si no és compartit és estèril (...) El nou catalanisme ha de ser històric, en tant que és hereu de les lluites que ha dut endavant el poble català en els dos-cents últims anys. Ha de ser obert, en tant que sigui capaç d'integrar una àmplia majoria de ciutadans. Ha de ser, en el mateix sentit, popular. I no serà autènticament cap d'aquestes tres coses si no és un catalanisme compartit".

(Xavier Bru de Sala, Pròleg del llibre "Esprui, Duran Farell, Rigol, Benet i el futur de Catalunya", La Llar del Llibre, Barcelona, 1983) (28).

---

(28) L'autor exposa la mateixa idea a l'article "Catalanismo compartido", (La Vanguardia, 29/III/84).

Aquests raonaments ens defensen una idea més o menys comuna: la del pacte, amb una certa reminiscència roussoniana, i que el Conseller Rigol va institucionalitzar a través del Pacte Cultural i, en certa forma, del Consell de Cultura, perquè:

"La política, a Catalunya, com la cultura, és una eina per a constituir aquesta societat articulada que en diem nació... El ventall de la política catalana hauria de ser un reflex de la vertebració social i cultural del nostre poble i no, com passa ara, un element desvertebrador. Una sobirania no abstracte exigeix, a més, com ja hem dit, que tingui com a element preferent i comú el concepte d'humanisme que ha anat adquirint a poc a poc la nació catalana".

(Joan Rigol, "Crisi i país. Reflexions a l'interior del meu poble", La Llar del Llibre, Barcelona, 1982).

El concepte de pacte i de catalanisme compartit, per tant, no fa si no afegir-se a la proliferació de conceptes que s'analitza amb més detall en el capítol següent.

Més adjectivacions al nacionalisme:

"(...) Crec que l'afirmació de la nacionalitat catalana serà essencialment una afirmació cultural i, sobretot, una afirmació lingüística (...) el nacionalisme actual, en les seves diverses formes polítiques, no dóna resposta als interrogants de futur (...) és un nacionalisme essencialment defensiu, que necessita imperativament el conflicte, que no té una proposta capaç d'integrar les diverses actituds i aspiracions que avui conviuen en la nostra societat i que, sobretot, està mancat d'una perspectiva de futur".

(Jordi Solé Tura, "Quina nacionalitat catalana?", El Món, 3/II/84).

També:

"La idea de Catalunya-ciutat que darrerament ha estat proposada davant la infecunditat teòrica en què ha de-

sembocat el nacionalisme d'arrel pairal i catòlica (...)"
(L'Avenç n.º 71, maig 1984, en la presentació de l'article de
Josep Ma. Colomer "La Catalunya-ciutat").

Ara bé:

"Hauríem de caure en el fet que tota aquesta adjectivació
innecessària del catalanisme sembla moure's entre uns àm-
bits indeterminats d'allò que, en terminologia sartriana,
podria anomenar-se mala consciència".
(Ferran Graell, "Quan no tot mereix el blasme", Avui, 12/VIII/83).

"Un fals dilema és, al meu entendre, el que comporta l'opo-
sició del concepte d'un 'catalanisme obert' al d'un 'cata-
lanisme tancat'."
(Enric Jardí, "Un fals dilema", Avui, 1/VII/83).

En opinió de Francesc de Carreras; el nacionalisme "*essencialista*" impli-
caria que:

"Catalunya, por tanto no sería el conjunto de los catalanes
existentes en un momento dado sino un dato previo y poste-
rior a ellos que los une y los trasciende. Esta Catalunya
'como dato previo' sería, por tanto, inmutable y más per-
ceptible por los sentidos que por la razón".

I respecte al que anomena "*catalanisme problemàtic*", o sia:

"Catalunya como realidad social existente y, por tanto,
cambiante, que ha de ser analizada por los instrumen-
tos que nos suministran hoy las ciencias históricas y so-
ciales, más que con aproximaciones sentimentales (...) bu-
na parte de los objetivos nacionalistas han sido alcanza-
dos y la problemática nacional catalana debe reorientarse
hacia metas nuevas".

(Francesc de Carreras, "La polémica sobre la cuestión nacio-
nal", La Vanguardia, 7/III/84).

En la línia del "catalanisme problematic" i del "catalanisme compartit", trobem l'article que signen dotze autors prou coneguts i que ens pretenen explicar "El que realment és Catalunya":

"Es urgent un debat crític que permeti una reformulació del nacionalisme català (...) allò que realment és Catalunya: una societat diferenciada i conflictiva (...). Certament, no té sentit parlar de nació catalana sense tenir presents els conflictes que es donen en el seu si (...) Cal afirmar un catalanisme compartit que sigui la base sòlida de les institucions i dels símbols que ens pertanyen a tots".

(Josep M. Ainaud, Josep Benet, Xavier Bru de Sala, Josep M. Castellet, Narcís Comadira, Jaume Lorés, Pere Lluís Font, Casimir Martí, Josep Ramoneda, Eugenio Trias, Josep Termes, Ferran Mascarell, "El que realment és Catalunya", Avui, 8/III/84).

Encara més:

"(...) el primer interès d'una ideologia social és bastir i defensar el sentit nacionalista (...) El nacionalisme no és un fenomen que s'assenta sobre una estructura social ja feta. No és un afegit a una societat que hom pot desconsiderar i viure'n objectivament al marge (...) El nacionalisme és una exigència moral, les arrels de la qual entren dins les zones de la necessitat física i instintiva (...) L'expressió més pura d'una societat és la seva nacionalitat. L'expressió més pura d'un Estat és que els seus límits coincideixin amb els d'una sola nació".

(Josep Dalmau, "El nacionalisme, primer interès d'una ideologia social", Avui, 20/VII/84).

De forma força diferent:

"En defecto de la nación participativa, el viejo orden foral y la cultura tradicional son el campo ideológico de apoyo para el nacionalismo de defensa con el que el pueblo, excluido del proyecto político, se arma frente al impacto

de la transformación industrial (...) ¿Y si nos fuéramos convenciendo de que lo verdaderamente racional y razonable no consiste en imponer señas de identidad nacional -que solo son nacionales porque los que las programan las bautizan con ese adjetivo-, sino de que organicemos participativamente la vida política de la sociedad en la que nos encontramos? (...) Lo cierto es que el verdadero derecho de autodeterminación no es el de un colectivo, ni el de la unidad nacional de destino, sino el de que sobre su propio destino tiene cada individuo(...)".

(José Ramón Recalde, "Pueblo y nación", El País, 29/II/84).

En canvi:

"La opción independentista debe ser discutida y políticamente reconocida como legítima (...) ser español no debe tener otro contenido en determinadas zonas de Iberia que el ser vasco, catalán o gallego con plena y radical libertad democrática(...).

(Fernando Savater, "Las Españas de España", El País, 29/II/84).

Els sociòlegs han escrit poc sobre aquest tipus de qüestions, i els qui ho han fet no s'han caracteritzat per un estil intel·lectual sinó més aviat ideològic. A tall d'exemple podem destacar:

"(...) hay que decir que el nacionalismo es una ideología difícilmente defendible, sea del matiz que fuere, y que su máxima predicación es una gran trampa, porque no hace falta ser nacionalista para ser vasco (...) lo que hace la nación es bueno porque lo hace la nación (...) Hay un nacionalismo que yo creo entender, por momentos. Es el de los débiles contra los fuertes (...) en España se entremezclan la debilidad cultural con la fortaleza económica. Y de esta interconexión surge otra historia de la realidad española un tanto diferente, y que hoy no se cuenta (...) en el plano de la ideología nacionalista, hay que decir que la nación es una entelequia superable".

(Luis Saavedra, "El Estado y la Nación", El País, 15/II/84).

Per la seva banda, Salvador Giner ha escrit que:

"El nacionalismo es una pasión colectiva, trascendente, comunitaria y rústica aunque humana. En última instancia es una pasión inefable y religiosa porque es tribal (...) no será difícil hallar sociólogos que vean todas estas cosas como manifestaciones puramente externas de alguna tendencia más profunda, de la cual no serían sino mera sublimación (...) El nacionalismo reescribe siempre su propia historia, adapta el pasado a sus necesidades presentes y lo tergiversa según su estrategia y conveniencias. Inventa símbolos, enarbola estandartes nuevos y da renovado sentido a los antiguos (...) Exige tradición en el progreso, mito en los secular, pasión en la tecnocracia (...) El nacionalismo podrá estar causado por injusticias objetivas y desmanes detestables (...) pero es siempre irracional. Irracional en el sentido estricto de que es emocional, y que genera en sus seguidores sentimientos de lealtad religiosa".

(Salvador Giner, "La radical ambivalencia del nacionalismo", El Ciervo, núm. 399, maig 1984).

En la línia del "*nacionalisme com a religió*", trobem aquestes ratlles de Pep Subirós:

"(...) la cuestión nacional es la cuestión religiosa de la época moderna, porque los conflictos entre naciones son las guerras religiosas de la época moderna, porque el nacionalismo es la religión de la política moderna. El nacionalismo es una fe -laica, pero fe- que relega al individuo a una comunidad ideal, la nación..."

(Pep Subirós, "El desconcierto de la izquierda ante el nacionalismo", El País, 28/X/84).

En el mateix article trobem:

"(...) la nación és la noció o idea en la que se articulan los sentimientos de pertenencia del individuo a una comunidad (...) la nación es el referente mítico alrededor del cual cons-

tituye su legitimación el poder político (...) Es decir, en la base y en los orígenes de todo hecho nacional, de toda nación y de todo nacionalismo lo que hay no es una comunidad étnica, o lingüística, o cultural, o histórica, o económica, ni siquiera todo ello a la vez, sino un complejo proceso político-ideológico, y especialmente una estructura y un proyecto de poder desde los que se forja o contra los que se forja una conciencia colectiva nacional (...) ¿cómo disolver, o sea, cómo superar la cuestión nacional? (...).

(Pep Subirós, *ibidem*).

Tanmateix:

"Es muy posible que el razonamiento radicalmente antinacionalista de Subirós adolezca de los mismos defectos de que puede justamente acusarse a los movimientos nacionalistas: debilidad teórica, superficialidad en el análisis y alejamiento notorio de la realidad (...) Me temo que Subirós parte de dos errores de enfoque. En primer lugar, confunde el nacionalismo con sus versiones doctrinales o sus ocasionales y sucesivas formulaciones políticas, lo cual no parece muy de izquierdas. En segundo lugar aplica al asunto del nacionalismo el único módulo derecha/izquierda, cuando es ya clásico que un esquema tan elemental resulta estéril para el análisis de un fenómeno que es anterior, lateral y posiblemente superviviente a un simple análisis de clase (...) Si algo aparece claro en los nacionalismos modernos es que nacen y se consolidan en la oposición al poder o a otro nacionalismo. Por ello adoptan el color ideológico contrario al de la fuerza que combaten (...) La misma Catalunya es un ejemplo claro del travestismo ideológico propio de los nacionalismos modernos (...) habría que demostrar que los nacionalismos son las formas actuales de religión, y no al contrario (las guerras supuestamente 'religiosas' del pasado encubrían en realidad intereses nacionales y de clase) (...)

Las críticas contra el nacionalismo catalán son posiblemente justas (...) Pero el nacionalismo sigue ahí. Y toda la izquierda realmente existente trata de volcar, por lo menos en Cataluña, toda su preocupación y su capacidad de análisis sobre una realidad de la que es ella misma parte(...)"

(Josep Camps, (Club Arnau de Vilanova), "Más sobre izquierda y nacionalismo", El País, 22/XII/84).

Poc després de la sentència de la LOAPA, i coincidint amb la seva participació a la Universitat Catalana d'Estiu, Salvador Giner exposà:

"En este país nuestro las cuestiones políticas tienden a reducirse, en el fondo, a la visión que cada cual tenga de la relación de Cataluña con el Estado (...) Quizás sea más grave que algunos observadores críticos de la sociedad catalana ignoren las implicaciones de esa crisis y hablen de nuestra 'sociedad civil' en tonos casi líricos⁽²⁹⁾ (...) Cataluña no va a escapar a los vastos procesos de transformación que afectan a todas las sociedades occidentales y sobre este asunto -el provenir de Catalunya a largo plazo- se ha pensado muy poco y quizás mal (...) Visión más general y profunda, universalista, del lugar de Cataluña en la Europa contemporánea, y no sólo en la España del momento (...)"

(Salvador Giner, "La consolidación de Cataluña", La Vanguardia, 20/VIII/83).

Totes aquestes referències apunten cap a una preocupació per la manera de definir el nacionalisme, la Catalunya actual i el futur. Aquesta preocupació es tradueix en la construcció de definicions, terminologies, adjectivacions, ..., o bé en la recuperació de conceptes com el de societat civil o de debats com el de la Catalunya-ciutat (que per a una anàlisi més detallada em remeto al capítol següent). Així, es generen força escrits bàsicament d'opinió al voltant d'unes quantes idees, tal com hem vist.

---

(29) Reprenc amb més profunditat el tema de la societat civil catalana a l'apartat V-2 del capítol següent.

Una altra temàtica que també inclou aproximacions sociològiques és la de l'anàlisi de l'estructura social de Catalunya i el paper dels immigrants. Tenim, per exemple:

"(...) l'estructura social catalana ha experimentat canvis enormes, no sols a causa de l'acumulació caòtica dels anys seixanta, sinó també a causa de la gran crisi econòmica i social dels anys setanta i vuitanta (...) La indústria cultural del present unifica punts de referència i trenca espais de cultura definida. Avui, un ciutadà de la perifèria industrial de Barcelona -especialment si és jove- té més punts de referència culturals compartits amb un ciutadà de la perifèria industrial de Madrid que amb un ciutadà del Berguedà, del Solsonès o de l'Urgell. Modificar aquesta tendència exigeix unes institucions molt fortes, un projecte cultural molt definit i una visió molt clara del futur".

(Jordi Solé Tura, "Quina nacionalitat catalana?", El Món, 3/II/84).

En un dels seus darrers llibre, Jaume Lorés comenta:

"La qüestió fonamental, en el país de rerafons rural, residia a esbrinar la diferència entre allò que és tradició i allò que és conservadurisme i a trobar la frontera en què la tradició es distingeix del tradicionalisme (...) preocupació general per la davallada de la societat civil catalana, tret característic de la Catalunya moderna, originada alhora per la crisi econòmica i la crisi ideològica, pel replegament dels ciutadans sobre ells mateixos, oblidant les qüestions públiques, obsessionats per la seva supervivència individual i familiar (...)."

(Jaume Lorés, "La transició a Catalunya (1977-1984)", Ed. Empúries, Barcelona, 1985, pàg. 206).

Més exemples podrien ser:

"(...) en los años sesenta y setenta las características aparentemente comunes de los españoles o de los catalanes han dejado de serlo, dado el aumento de la variedad étnica y cultural, la intercomunicación con otras culturas y mentalidades, las rupturas de los modos de vida y de las costumbres tradicionales. Siempre, además, el poten-

cial de comportament de los individus y de los grupos sociales es mucho más amplio que el que le reconocen las formas previstas por una ideología determinada de carácter 'nacional' (...)"

(Josep M. Colomer, "Contra los nacionalismos", Ed. Anagrama, Barcelona 1984, p. 41).

"Aunque están en su legítimo derecho y les afecta esencialmente la realidad actual del país, los 'catalanes viejos' no son los protagonistas únicos de la obra (...) un porcentaje todavía alto de inmigrantes estamos acoplados, pero no integrados (...) renunciar a nuestras raíces es imposible desde un punto de vista psicológico, cultural y emocional... para los catalanes no de origen es esta una oportunidad histórica difícilment repetible, de intervenir en la recuperación nacional de un país".

(Adriana López Garrido, "Carta abierta a los inmigrantes de Cataluña", El País, 18/VII/83).

"El problema nacional catalán (...) es (...) que actualmente la gran masa de la clase obrera es mayoritariamente castellanoparlante y además no está estructurada ni social ni políticamente (...) Aceptado el hecho de que Cataluña no es, pues, una raza, ni tan sólo una etnia, parece confirmarse la teoría del crisol y la mezcla de culturas. En suma, del mestizaje. Para desespero de nazis o imperialistas"⁽³⁰⁾.

(Toni Rodríguez de El País (Barcelona), 27/XI/83).

O des d'una altra perspectiva ideològica:

"Forma part d'aquesta violència la utilització de tots aquells qui, procedents de comunitats forasteres, en foren pràcticament expulsats per la violència econòmica que demostrava la falta no tan sols de consciència, sinó de solidaritat humana de les classes dominants amb la classe treballadora, els interessos de la qual hom pretén

---

(30) L'autor s'afegeix, per tant, al contingut dels escrits de Josep Ramoneda, Josep M. Colomer, o Xavier Rubert de Ventós, que giren a l'entorn de la idea del "melting pot", del mestissatge.

ara defensar quan converteix la seva cultura d'origen en una arma de combat contra la cultura de la colònia que reclama el seu dret a desenvolupar-se lliurement, sense coaccions ni interferències que la condicionin".

(Manuel de Pedrolo, "De la violència 'pacífica'", Avui, 3/XI/83)

IV.6 LA TEMÀTICA SOCIO-LINGÜÍSTICA.

Es tracta d'aproximacions molt relacionades amb la sociologia i amb l'anàlisi de l'estructura i la dinàmica de les comunitats, tot i que fent més èmfasi en el paper de la llengua. Tenim, per tant, que els principals centres d'interès dels seus escrits són:

- Els discursos del nacionalisme.
- L'expressió de sensació d'anormalitat.
- La recerca socio-lingüística, les comunitats lingüístiques i el nacionalisme.
- El bilingüisme i els grups marginals.
- Present i futur de les llengües minoritàries.
- Llengua i dialecte.
- Delimitació dels conceptes "pàtria", "Estat", "nació", "poble",.....

La majoria dels estudis s'han dedicat a bastament al tema del bilingüisme, i això ha estat molt lligat amb declaracions dels ideòlegs polítics, textos legals sobre la matèria, i programes d'ensenyament de l'Administració pública.

En aquest sentit, hom pot trobar escrits de sociologia de la llengua que destaquen la necessitat d'una política activa que eviti el retrocés del català, i d'altres que semblen portar implícit un cert contingut de resignació i passivitat com donant a entendre que es tracta de fenòmens irreversibles.

Per al cas concret del meu treball de camp, podem destacar els següents articles dins de l'òptica que ara ens ocupa:

- J. Alcaraz: "Per la normalització lingüística a l'empresa"

- A. Badia i Margarit: "La lingüística, factor d'integració dins la cultura catalana d'avui".
- A. Bover i Font: "Encara sobre la unitat de la llengua"
- C. J. Cela: "La salud del catalán"
- Ll. Garcia i Sevilla: "'Llengua', 'Nació', 'Estat', 'Castellà', i 'Espanyol' el diccionari de la Real Academia Española"
- J. Guillaumet: "L'altre bilingüisme"
- B. Serra: "Nuestros intelectuales y el catalán"
- M. Strubell: "Trets lingüístics de la societat catalana"
- I. Vallverdú: "Els problemes del català als mitjans de comunicació"
- M. A. Vila: "El català i els castellano-parlants".

Dins del període d'estudi es publica també el llibre de Ll. V. Aracil "Dir la realitat" amb importants aportacions per a l'estudi del bilingüisme i de la tasca de la sociolingüística. Concretament, l'esmentat autor reconeix:

"Sé massa bé que escriure en català és hic et nunc situar-se sota un doble confinament: una relegació opressiva exterior i una autoreclusió defensiva interior -perquè la Renaixença va construir un refugi dins una presó". I encara afegeix: "L'obtusitat i la intolerància són màximes dins el Cercle Familiar de la 'Cultura Catalana', que perpetua les fantasies escapistes de la Renaixença, ara escenificades en forma de celebracions rituals i d'efusions gregàries - celebracions i efusions essencialment diferents d'un discurs públic. En català, sembla fins i tot impossible de veure la història que vivim i d'entendre un joc en què som joguines, i no pas jugadors".

(Ll.V. Aracil, "Dir la realitat", p. 22).

Per a l'autor "la qüestió pertinent i urgent ací i ara és la d'aquella realitat que no puc dir en cap altre idioma que el català - i que, per consegüent, és tan problemàtica com aquest idioma i tan vulnerable com aquesta gent. Sé que, si no diem pas aquesta realitat en català, ningú no la dirà mai de cap manera- i no esdevindrà mai real per a ningú, ni tan sols per a nosaltres mateixos".

La importància de la socio-lingüística com a aproximació a l'estudi de fenòmens com el bilingüisme i la migració i els grups "marginals" queda prou clara en aquestes referències de la mateixa font:

"Guardem-nos bé de negligir com a 'perifèrics' els problemes de les 'minories' i els de la comunicació inter i supranacional. La veritat és que són interns, com a aspectes essencials d'un cert esquema d'integració socio-lingüística que assegura la cohesió del conjunt europeu..."

En aquest sentit, cal considerar que "l'ancoratge íntim de la comunitat lingüística 'minoritària' és un reducte dins l'altra comunitat, l'idioma de la qual no li és ben bé alie. Les insatisfaccions de la 'minoría' són així un afer intern que no desborda quasi mai els límits de la comunitat lingüística envoltant. I és clar que les protestes i reclamacions ocasionals adreçades a aquesta són declaracions de dependències"⁽³¹⁾. "Hi ha casos -com ara el català- en què la interposició és segurament un aspecte essencial de l'ordre públic"⁽³²⁾. En aquest marc teòric, Aracil parla del bilingüisme com a "imbricació de dues comunitats lingüístiques, fent una funció cohesiva".

"distribució de dos idiomes en forma de variació, de tal manera que alternen dins la vida de la mateixa gent i constitueixen el seu repertori"

Ara bé:

"Hom subentén categòricament que, mentre que el bilingüisme és un handicap (i un 'problema'), el poliglòtisme és un avantatge (i una 'solució')...El fet clar és que aquestes

---

(31) ARACIL, LL.V.; Ob. cit. pàg. 193.

(32) *Ibidem*, pàg. 196

dues nocions de sentit comú pertanyen a sengles discursos que marxen separatament".

Escrits que tal vegada Aracil situaria dins el cercle familiar⁽³³⁾ i els aplicaria allò de què "les exaltacions simbòliques del català són substituïts (i no pas propostes) de normalització" i que les "fantasies són compensatòries -i el pitjor és que són eslapistes", podrien ser clarament:

"La nación tiene su raíz e iniciamiento en el suceso del habla; proviene directamente de ella antes de verse corrompida fatalmente por el poder político (...) Los conocimientos seculares del grupo se conservan en formaciones lingüísticas memorizadas por ritos reproducidos periódicamente (...) La lengua establece el grupo y lo sustenta..."

(Octavi Fullat, "Pedagogia y nación", El Ciervo, núm. 399, maig 1984).

O bé (en motiu del conflicte sobre els productes etiquetats en català):

"Crec que en la mesura que no esdevinguem totalment lúcids de la nostra condició dins dels Estats on ens integrem, en la mesura que fem 'normal' aquesta situació, llavors si que hi ha un greu perill per a la llengua catalana; car, molt pitjor que una integració territorial, és una integració —diguem-ne— psicològica (i ideològica)".

(Ferran Graell, "No confieu en profecies ni en regals", Avui, 1/II/84)

"(La llengua catalana) es troba en una situació precària quant a la seva utilització, essencialment parlada"

(Olga Xirinacs, "Joc d'interessos", Avui, 1/II/84).

Aquesta darrera autora subscriu, en el mateix article, diverses idees de l'obra "Filosofia del llenguatge", de Karl Vossler: "Una paraula, una forma lingüística, una llengua, moren sols perquè l'interès espiritual del parlant se n'aparta, i no perquè altres paraules germanes i enemigues les rebatin per terra, o les arraconin al fons del mapa lingüístic". I encara, "La llengua dià-

---

(33) "El cercle familiar ha estat el reducte en què els paladins del català s'han arraulit i refugiat".

ria d'un poble És una peça real de la seva vida activa, una mena de roba espiritual per al treball; un ornament de batalla, (...) És ahora arma, instrument i eina".

D'altra banda és bñ recordar que a partir del gener de 1985 (per tant, fora ja del període del meu estudi) es dóna un interessant debat sobre la política lingüística de la Generalitat. A títol només de mostra, tenim aquesta referència que indica la visió institucional i ideològica vigent (Aina Moll, "Sobre el bilingüismo como novedad", La Vanguardia, 15/I/85, en resposta a l'article d'Antonio Marzal "El bilingüismo como novedad", La Vanguardia, 5/I/85):

"Para mí no existen países, ni comunidades, bilingües. Existen comunidades formadas por individuos de lenguas diferentes, por lo cual en su seno la relación social se hace en dos (o más) lenguas, de manera desigual según la composición sociolingüística de la población y el ordenamiento legal por el que se rige". I segueix més endavant:

"(...) estoy segura de que la escuela exclusivamente catalana no es una trampa para nadie, y no me atrevería a afirmar lo mismo de la castellana".

Finalment, Joan F. Mira⁽³⁴⁾ expressa en el mateix sentit que:

"No conec ni un sol cas -i n'he buscat, a veure si en trobava!- en què dues llengües de cultura estiguen presents de manera igual i equivalent com a vehicles indistints per a la mateixa societat i per a la mateixa gent en el mateix territori (...) no hi ha cap poble originalment bilingüe..."

Breument, per a cloure el tema:

"Y la Cataluña real es bilingüe, lo trajo la emigración, las sucesivas olas de emigración que han hecho a Cataluña."

(Antonio Marzal, "El bilingüismo como novedad", La Vanguardia, 5/I/85).

---

(34) Vegeu l'apartat sobre antropologia. Joan F. Mira, ob. cit. pàg. 184.

"El cambio de lengua es, en Cataluña, también un intercambio (...) Un intercambio humano con la gente, el intercambio que sólo nace espontáneamente en una cultura abierta. Yo a eso le llamo bilingüismo".

(Antonio Marzal. "El bilingüismo: la realidad y el proyecto". La Vanguardia, 2/II/85).

Tot plegat sembla corroborar allò que també destaca J.R. Llobera⁽³⁵⁾: "Jo crec que el nacionalisme català és un camp semàntic privilegiat que engloba l'estructura i la dinàmica de la totalitat social catalana. El problema és com interrogar aquest discurs, com descobrir les regles de la seva formació". En aquest sentit l'anàlisi sociolingüística pot aportar valuoses interpretacions.

IV.7 LA TEMÀTICA PSICO-SOCIOLÒGICA.

Alguns psicòlegs han reduït la qüestió de la nacionalitat a una expressió de la psicopatologia del jo col·lectiu que es troba en contradicció amb l'homogeneïtzació creixent de les cultures, les llengües i els costums. (Rafael Sánchez Ferlosio afirmà, en motiu dels debats de Girona sobre "Què és Espanya", que el nacionalisme era una cosa esborrable amb dues hores d'autosuggestió).

D'altra banda, el ja citat concepte de *Volkgeist* té molta relació amb els trets psicològics definidors del caràcter d'un poble, trets que pretenen marcar diferències amb el comportament dels membres d'altres pobles.

Hume ja definí el "*caràcter nacional*" com un conjunt de costums peculiars i algunes qualitats particulars que es troben més freqüentment entre un poble que entre els seus veïns. En aquest sentit, V. Almirall va establir diferències entre el caràcter castellà i el català. Sembla, per tant, que la psicologia, especialment social, pot aportar alguna visió crítica del nacionalisme.

En aquest sentit, en articles com ara:

---

(35) LLOBERA, J.R.; La formació de la ideologia nacionalista catalana. La idea de Volkgeist com a element definidor, a la rev. L'Avenç, núm. 63, setembre 1983.

A. Bladé i Desurbila: "Sobre el 'victimisme'".

J.M. Casals i Aguilera: "Ser català és una manera de ser?"

J. Crexell: "Pensar en català"

J. Espar i Ticó: "Els catalans vistos per altres pobles peninsulars".

Ll. Jordà: "Qüestions de tarannà".

J.R. Llobera: "La formació de la ideologia nacionalista catalana. La idea de Volkgeist"

J. M. de Pedrolo: "El tarannà i les limitacions culturals". "Ningú no pot tenir raó contra la nostra existència".

es fa referència a certs aspectes relacionats amb el caràcter peculiar, la psicologia col·lectiva, el tarannà, ... dels catalans.

I també parla del factor psíquic del nacionalisme J.A. González Casanova quan escriu:

"(...) destacar, en último extremo, el componente psíquico de todo nacionalismo, por cuanto tal sentimiento especialmente exacerbado de 'lo nacional' y de 'la Nación' es el instrumento clave para movilizar, como digo, a las masas que han de construir un Estado y su posterior Imperio...".

("El futuro de los nacionalismos", El Ciervo, núm. 399, maig 1984).

En el mateix article, l'autor afegeix que *"...una Europa unida y equilibradora de URSS i USA no se concibe mientras perduren las actuales psicologías nacionales"* i que els *"nacionalismes interns"* *"han recurrido al psiquismo popular para defenderse"*.

D'altra banda, J.L. Llobera⁽³⁶⁾ ens parla del sentit comú i l'esperit de treball com a trets sobresortints del caràcter català, destacats ja per Almirall i Prat de la Riba. *"El nacionalisme català -explica- es formulà origi-*

---

(36) LLOBERA, J.R.; Ob. citada.

nàriament en un marc molt impregnat de catolicisme tradicional...Entrava dins la lògica del discurs català sobre la nació mostrar més afinitat amb la idea de Volkgeist que no pas adherir-se a la doctrina de la voluntat popular...Es important veure el Volkgeist alhora com a principi espiritual i psicològic si volem entendre el discurs catalanista". En aquesta línia podríem emmarcar també l'article de Casals i Aguilera ja citat a la pàg. i on manifesta que:

"(...) Malgrat les moltes cultures i ètnies que s'han instal·lat a Catalunya, s'ha concretat en un idioma i en unes actituds davant la vida (...) Es diu que el català és individualista, però ha estat capaç de tenir experiències cooperatives remarcables. Es una mica casolà -que vol dir d'estar per casa- perquè li agrada fer primer el que té més a prop en lloc de pensar en el que és més lluny. No li agrada de fer volar coloms però en canvi és un país d'artistes i d'homes lliures".

(Josep Miquel Casals i Aguilera, "Ser català és una manera de ser?" Avui, 16/X/83).

En l'estil que li és propi Pedrolo també ens explica:

"I en parlar d'identitat, em refereixo a aquell centre, aquell nucli irreductible de l'ésser que es conserva a través de tots els canvis que aporta el procés històric, no pas a la preservació de formes desuètes d'obrar; a aquell nucli al qual, que se sàpiga, no ha renunciat mai voluntàriament cap poble".

(Manuel de Pedrolo, "Ningú no pot tenir raó contra la nostra existència", Avui, 15/XII/83).

O bé:

"Una nació es defineix per una sèrie de factors objectius (cultura, història, llengua, etc.) i per un factor subjectiu clau (la voluntat de constituir una nació) (...) Els factors subjectius són 'el producte de certs condicionaments històrics' (persecucions, opressions, afirmacions, etc....) (...) Una comunitat es constitueix en nació no per decret, sinó perquè la mateixa comunitat ho vol (...)

Podem arribar a una conclusió: una nació necessita una 'consciència nacional' que ultrapassi qualsevol diferència (geogràfica, cultural, lingüística,...) que es forma mitjançant la convicció i la participació...".

(Miquel Porta Perales. "Però ¿Existeix Espanya?", El Món, 24/II/84).

IV.8 VALORACIÓ GLOBAL.

Amb el desenvolupament d'aquest capítol s'han il·lustrat les diferents línies temàtiques i els principals centres d'interès que s'han constatat en el material recollit. En cada apartat s'han inclòs cites diverses, tant d'autors ideològics i d'opinió, com d'intel·lectuals. Penso que això ha permès completar el capítol anterior, especialment pel que fa a la deducció de les temàtiques més importants. He passat, per tant, de respondre a la pregunta de quines qüestions i fets eren els que motivaven més escrits, a respondre a la pregunta de com aquests escrits han tractat el nacionalisme, amb quin tipus de discursos, amb quines eines teòriques, amb quin nivell d'aportació científica. D'aquesta manera, l'anàlisi del contingut temàtic i l'estructura discursiva dels articles recollits permet corroborar el que ja apuntava en iniciar el capítol:

Es dona una preocupació dels autors per teoritzar sobre el nacionalisme i sobre la realitat actual de Catalunya, fixar les seves característiques, diagnosticar les seves mancances, establir-ne receptes, projectar-ho al futur. I tot això tenint en compte les següents constatacions:

- Hi ha un predomini d'escrits ideològics que repeteixen de forma ambigua conceptes, idees, adjectivacions "de moda".

- L'aportació dels sociòlegs ha estat força escassa.

- L'anàlisi des de l'economia també és mínima; predominen, en canvi, les temàtiques lingüístiques, històriques, i socials.

- En general, semblen donar-se dues línies ideològiques diferenciades: la que podríem qualificar de propera a les posicions del partit socialista (amb un discurs més "universal", genèric, amb plantejaments "estatalistes" i un refús al "nacionalisme tradicionalista"), que és la que més es difon (La Vanguardia, El País) a través de diversos autors, i una altra propera a les

posicions convergents i independentistes (amb discursos més concrets, d'estil combatiu, emfatitzant la llengua i d'altres factors diferencials) que es canalitza bàsicament a través de l'Avui i mercès a uns pocs autors.

Amb freqüència els discursos analitzats esdevenen legitimadors i racionalitzadors de les ideologies i pràctiques polítiques, així com els difusors més eficients dels mites, llenguatges, rituals, estats opinàtics i emocionals, que els polítics fan servir.

També és cert que utilitzen elements discursius de diferents cossos doctrinals, especialment, dels més relacionats amb l'economia (donada la situació actual i la sensibilitat popular envers aquest tema), amb la història (com a lligam entre el passat i les seves tradicions i fites, i el present amb el seu afany de progrés), i, en certs aspectes, amb una sociologia mal entesa quan hom pretén analitzar, i interpretar, la realitat social de Catalunya i el paper del nacionalisme.

Es evident, però, que cada ideòleg se situarà en l'espai de doctrina, de temàtica i de polèmica teòrica, i en un temps concret, que més convinguin al seu discurs opinàtic. O bé, intentarà redefinir els conceptes i teories en funció d'un pensament polític i amb la intenció d'efectuar una avaluació i unes recomanacions a la dinàmica social del seu moment, o de teoritzar sobre un esdeveniment determinat (polític, legal, cultural, dades històriques...).

D'aquesta manera, elements com ara la llengua, el poder, la sobirania, la cultura, la societat civil, el paper de l'Estat, el futur de la Nació, la recuperació de la Història, la diferenciació amb d'altres nacionalismes, són els més utilitzats en el joc de "vestir" conceptualment les diverses ideologies polítiques.

Aquesta dinàmica, cal no oblidar-ho, comporta un fort lligam entre ideòlegs polítics i una part de l'anomenada classe intel·lectual, la qual cosa relativitza i, en definitiva, malmet les aproximacions més globals i científiques a l'estudi del nacionalisme.

Tal com deia, els textors rigorosos i poc compromesos són més aviat escassos en el material recollit; bàsicament hom pot trobar aproximacions ideològiques, "còmplices", a l'anàlisi del nacionalisme actual a Catalunya, amb diferents opcions i amb continguts discursius diversos.

Diversos però no tant: com a escriptors bàsicament ideològics, tendeixen a ser repetitius i a autosugestionar-se amb les seves opinions i justificacions; igualment, llancen o rellancen conceptes, categories i definicions per a després teoritzar cadascú amb els seus criteris particulars.

D'aquesta manera, tenim que els principals centres d'interès, conceptes i categories constatats als escrits recollits i que han facilitat la teorització ideològica han estat:

- la llengua.
- la "*societat civil*".
- la Catalunya-ciutat, el barcelonisme i el comarcalisme.
- el nacionalisme essencialista i el nacionalisme obert.
- els mites i la història.
- el nacionalisme d'esquerres.

Al capítol que segueix amplio algunes de les constatacions fetes ara en aquesta valoració global de l'anàlisi dels continguts dels escrits recollits.

CAPÍTOL V

L'ANALISI DE CASOS

Tot i que les constatacions anunciades a l'apartat anterior es fonamenten en les anàlisis dels resultats de la investigació, crec que per a un major aprofundiment de l'estudi és útil recórrer a l'observació de casos concrets que puguin il·lustrar el que s'ha dit. Nogensmenys, la tècnica del cas pot permetre reforçar el sentit estricte, l'àmbit i els efectes de les constatacions citades, amb l'objectiu no pas de concretar grans conclusions sinó, més aviat, d'apuntar noves línies d'investigació.

D'altra banda, amb aquesta anàlisi de casos, prèvia a la valoració final del present estudi, es clourà el procés iniciat amb les entrevistes personals prèvies, l'explicitació dels supòsits de partença, l'àmbit del treball de camp, l'anàlisi dels resultats i la determinació de constatacions. En definitiva, voldria que s'entengués aquesta anàlisi de casos com un primer pas en la necessària corroboració dels resultats a què m'ha portat el material recollit, un pas que convidi a l'engegament d'altres posteriors investigacions.

L'anàlisi dels casos es fonamenta essencialment en els continguts d'articles apareguts en el període i les publicacions de l'estudi i que, per tant, consten als annexos. Aquest fet, a la vegada, es pot entendre en el sentit que resta una línia d'investigació pendent que busqui la validesa de les meves constatacions en uns espais i uns temps, i amb uns canals, uns actors i uns agents, diferents als del present estudi.

He dividit el capítol en tres apartats de contingut ben diferent.

En el primer hi incloc algunes referències que il·lustrin, d'una banda, la necessitat de redefinició i revisió dels conceptes de nació i nacionalisme, i les seves actuals adjectivacions i manipulacions ideològiques, necessitat que expliciten alguns dels escrits recollits; d'altra banda, es relaciona aquesta constatació amb el debat que, durant el mateix període de la investigació, es desenvolupa a l'entorn de si hi ha o no hi ha una crisi de la sociologia a Catalunya. Crec que no són dos aspectes massa allunyats ja que, a priori, a la man

ca de reflexions serioses sobre la realitat de Catalunya, exposada per diferents autors, la sociologia ben entesa, sense interessos ideològics, hi podria aportar estudis rigorosos. Val a dir que, ara com ara, les aproximacions al nacionalisme català actual des de la sociologia, amb treballs de camp significatius, han estat més aviat escasses.

He parlat d'interessos ideològics. Doncs bé, els dos següents apartats comenten els debats sobre la "*societat civil*" i, el darrer, sobre la "*Catalunya ciutat*". Ambdues qüestions inclouen unes cites que il·lustren la tendència a escriure des de posicions ideològiques concretes, en especial dues: la vinculada a corrents socialistes i la vinculada a corrents nacionalistes convergents i independentistes. Tot apunta, però, a una major difusió, regularitat i aprofundiment, encara que relatiu, dels ideòlegs propers a posicions socialistes que dels propers a posicions convergents i independentistes (que són relativament més pocs i que escriuen gairebé només a l'Avui).

L'anàlisi dels principals articles recollits que parlen de la societat civil i de la Catalunya-ciutat també servirà per a exemplificar la constatació que molts escrits giren a l'entorn d'uns conceptes que es rellancen de cop i volta sense massa originalitat, ni precisió de significats, i que s'utilitzen per a teoritzar ideològicament, de forma repetitiva i ambigua.

V.1. ENTORN DE LA NECESSITAT DE REPENSAR EL QUE S'HA DIT.

Podem entreveure en alguns escrits una preocupació de fons (que hom podria expressar com a necessitat de revisar el que s'ha dit sobre el catalanisme, el present i el futur de la societat catalana), preocupació que tal com havia escrit es podria relacionar (perquè coincideix amb el període de la investigació, però també perquè hom pot trobar en alguns dels articles recollits una referència a la sociologia) amb el debat de si la sociologia actual està o no en crisi.

En aquest sentit, Josep Ma. Lozano (Llicenciat en Filosofia) exposava en un escrit publicat a l'Avui en plena campanya electoral al Parlament català:

"Aquest antipujolisme més o menys visceral de molts quadres i militants s'ha anat maquillant amb els successius invents de l'obiolisme pensant i dels seus epígons: el catalanisme

obert, la traducció al català del famosíssim 'por el cambio', la Gran Barcelona, la cultura metropolitana, etc... Tot plegat sembla destinat a elaborar un llistat de noves virtuts teològals socialistes contra els pecats capitals del 'nacionalisme essencialista': contra el mite d'una Catalunya essencial, el mite d'una Catalunya plural; contra una Catalunya rural i/o comarcal, una Catalunya urbana (i la preeminència de l'Àrea Metropolitana); contra una Generalitat tancada, una Generalitat oberta; contra 'salvar' Catalunya, fer-nos guanyar a tots. Contra una mistificació, una altra mistificació, és a dir, contra metafísica, sociologia".

(Josep Ma. Lozano, "De la metafísica a la sociologia", Avui, 14/IV/84).

Aquest text em permet il·lustrar, de fet, dues constatacions anunciades en iniciar aquest capítol en el marc dels principals comentaris deduïbles del treball de camp: d'una banda, s'apunta el procés de creació de categories i conceptes amb la finalitat de teoritzar i ideologitzar a l'entorn d'opcions polítiques concretes necessitades d'escriptors legitimadors assidus. En aquest sentit, els següents apartats tracten dels conceptes de "*societat civil*" i de "*Catalunya ciutat*" amb l'objectiu d'exemplificar, ampliar i precisar aquestes constatacions.

D'altra banda, el text anterior també deixa entreveure la manca d'anàlisi de la realitat social de Catalunya que estiguin al marge d'interpretacions ideològiques. Així:

"El socialisme obiolista(...) (pretén de fer-nos creure) (...) que parlar en nom de Catalunya és usar un llenguatge mític, però que afegir-hi l'adjectiu 'plural' ja és dir la realitat. Si la terminologia 'pujolista' és cripto teològica, l'obiolista és matusserament sociològica, és la reducció del projecte polític a reproducció de la realitat social(...)".

I encara:

"(...) Avui els socialistes no s'identifiquen per un projecte de futur, sinó per la capacitat de reproduir, representar i gestionar el present. Han substituït la 'ciutat llunyana' per una mena de pseudociologia. Si sociològicament Catalunya és així, nosaltres som els qui condensem i, per tant, respectem millor la realitat social de Catalunya. Si els essencialistes saben què és Catalunya, nosaltres sabem com és Catalunya(...)"

Igualment, aquestes referències no són pas gaire llunyanes d'una qüestió que hom plantejà en el marc del debat sobre la crisi de la sociologia: la difícil relació entre la seva pràctica i els interessos dels poders dominants.

L'any 1984 l'Associació Catalana de Sociologia organitzà un cicle on Joan Estruch, a la ponència "Evolució de les formes religioses", manifestava una preocupació per la tasca dels sociòlegs.

Durant el període del treball de camp no han aparegut articles que comentin aquesta qüestió, però sí que heu volgut fer referència, perquè se situa en el mateix període del meu estudi, al treball sobre la crisi actual de la sociologia escrit per Joan Estruch i Salvador Cardús⁽³⁷⁾.

En aquest text s'apunta el fet que si la crisi no correspondria, realment, a la pràctica sociològica més corrent avui dia i que no s'hauria de confondre amb la sociologia ben entesa. Així, seguint la tècnica dels "tipus ideals" de Weber, es formula una distinció prou interessant entre sociòlegs inspirats per les necessitats immediates dels àmbits de poder "voluntat de poder", i sociòlegs inspirats per l'interès científic de conèixer la realitat amb el màxim d'objectivitat possible.

L'article de Josep Ma. Lozano deixava entreveure una preocupació per aquest tipus d'interpretacions ideològiques i de conveniència, de la realitat social de Catalunya i dels corrents nacionalistes actuals. La profusió dels ideòlegs i dels seus escrits és un testimoni i una prova de la instrumentalització creada pels àmbits de poder per a difondre una idea concreta d'ordre i

---

(37) CARDUS, S. i ESTRUCH, J.; Consideracions sobre la crisi actual de la Sociologia, Separat del Butlletí informatiu de la Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 1984.

desordre (aplicada al nacionalisme a través de conceptes, definicions i categories que es repeteixen tossudament en els articles), per a facilitar una determinada construcció social de la realitat catalana. El mateix Lozano escriu a l'Avui el dia 26 de novembre de 1983 que "quan l'esquerra porta el debat del catalanisme a la guerra dels adjectius (obert, popular, integrador,...) provoca inevitablement la pregunta de si té alguna proposta substantiva i pròpia amb referència al catalanisme".

La segona perspectiva sociològica que citava més amunt es referia a la tasca que té per objectius l'assoliment de la màxima objectivitat possible, amb lucidesa i respecte, desenmascarant els filtres i les interferències ideològiques. Aquesta tasca científica, de "voluntat de comprensió" de la realitat, defuig tant de l'estil de crítica que se centra només en la idea de l'"adversari" com de les anàlisis esbiaixades per la necessitat de fer i difondre ideologia legitimant, així, les posicions i els interessos del poder. Aquesta línia de pràctica sociològica, amb la qual coincideixo plenament, és la que convé seguir i aprofundir en la tasca de comprendre la realitat social de Catalunya i el paper que hi juga el concepte de nacionalisme.

Fins ara, d'acord amb la meua investigació, repeteixo que els escrits des de l'òptica sociològica no s'han escapat del "*savoir, pour prévoir, pour pouvoir*" d'August Comte ni d'una certa òsmosi amb el poder, fluctuant al ritme de la conjuntura socio-econòmica més immediata. Llavors, reprenent el fil estRICTE del present estudi, davant de consideracions com les que segueixen:

"(...) lo cierto es que por todos los rincones de Cataluña comienzan a oírse voces de inquietud y de esperanza respecto a la necesidad de revisar, críticamente, la idea vertebradora de nación. Revisión crítica, no liquidación ni deshaucio. Importa hoy más que nunca poner al día con frente despejada y corazón abierto y apaciguado, esa idea motriz(...)"

(Eugenio Trias, "Hacia la Cataluña-ciudad", La Vanguardia, 12/VII/83).

o bé:

"Por eso, en los últimos meses, desde los diversos puntos del espectro político, diversas y codiciadas voces han

coincido en un punto: que hay que revisar lo que se ha dicho sobre Cataluña y que hay que pensar de otra manera la realidad política del catalanismo (...)".

(Josep Ramoneda, "La ciudad, las comarcas y la nación", La Vanguardia, 26/7/83).

trobem il·lustrada la necessitat de "revisar" conceptes, de "pensar d'una altra manera" la realitat de Catalunya, de definir nous camins per a l'anàlisi i la comprensió del nacionalisme. Ara bé, aquests comentaris provenen d'ideòlegs que conformen un corrent de reflexió molt concret i proper a posicions polítiques, i es dirigeixen a qüestionar i problematitzar idees i conceptes utilitzats per corrents ideològics oposats. Per tant, més que el debat seriós i profund, es busquen elements per a construir discursos ideològics que desqualifiquin teoritzacions contràries. I aquestes constatacions tornaran a relluir amb l'anàlisi dels debats sobre la societat civil i la Catalunya ciutat (apartats següents).

He fet aquests comentaris per a il·lustrar allò que apuntava a partir de l'anàlisi dels resultats de la investigació: es dona una manca d'aproximació al nacionalisme des de la perspectiva de la sociologia entesa com a ciència que vol comprendre la realitat, desemmascarant el rerefons i les ideologies predominants; i que s'elaboren o es recuperen conceptes, tal com explicava l'article de Josep Ma. Lozano, amb els quals concretar un "adversari" per a polemitzar.

En paraules d'Aracil⁽³⁸⁾, "el sociòleg ha de transcendir la gramàtica per la mateixa raó i en la mateixa direcció que aquesta transcendeix el discurs (...). Si copsem solament el truc de la gramàtica (o les regles del joc), la fórmula que haurem descobert ens servirà tan sols per a fer allò mateix que la gramàtica fa: produir més i més mostres de la mateixa mena de discurs dins l'àmbit circumscrit per la condició de 'gramaticalitat'". En termes generals, el mateix autor ens diu que "en comptes de donar per sabuda i per segura la teoria sociològica -que és sempre una manera d'ignorar les alternatives-, la recerca socio-lingüística actual hauria d'enfocar i abordar aquelles qüestions tècniques fonamentals que són crucials -no sols pertinents".

Es a dir, que restaria per fer tota una tasca de redefinició dels conceptes més enllà d'interessos ideològics que només produeixen adjectivacions

---

(38) ARACIL, LL.V.; Ob. cit. pàg. 63

esbiaixades de la realitat. I que caldria identificar les variables importants, no adequades o pertinents en un moment donat (les eleccions per exemple), que permetin amb el seu estudi, arribar a una millor comprensió de la realitat actual de Catalunya (cultural i social) i del paper que hi juga el nacionalisme (per al cas de la meua investigació).

V.2 ENTORN DE LA "SOCIETAT CIVIL".

El concepte de "*societat civil*" es rellançà a Catalunya a primers de 1983 i es va anar utilitzant en discursos orals i escrits com una eina operativa per a l'anàlisi de l'estructura social de Catalunya. Semblava que hom havia trobat, o potser millor retrobat donat que s'utilitzen conceptes clàssics, la clau de volta, el desllorigador si voleu, de la interpretació de la societat catalana contemporània i, a més, amb la possibilitat de disfressar-ho tot amb interessos ideològics diferents. I escric això darrer perquè les eleccions autonòmiques i la necessitat de teorització ideològica que crearen a les diferents opcions polítiques són un factor molt relacionat amb tot el que ara explico: en efecte, davant la creixent influència i expansió de l'Estat central, els conflictes de competències, i la submissió de molts intel·lectuals i escriptors de Catalunya, la idea que la societat civil catalana era el pal de paller de la nació i del fet diferencial de Catalunya es va anar potenciant des de diferents perspectives (en general, bastant relacionades amb el Consell Assessor de Cultura creat per Joan Rigol).

En aquest apartat, per tant, intentaré il·lustrar la constatació anunciada anteriorment i que exposa, a partir del material recollit, la tendència per part de molts intel·lectuals i ideòlegs que escriuen a la premsa, a esbombar idees, definicions i conceptes i a donar-hi voltes i més voltes de forma repetitiva.

En definitiva, els autors i les publicacions difonen uns escrits essencialment ideològics que conformen dues perspectives diferents, força unides als dos blocs polítics més destacats que es presenten a les eleccions autonòmiques del mes d'abril de 1984: els socialistes i els convergents. Així, el debat sobre el concepte de "*societat civil*" es mou bastant a l'entorn d'aquell fet electoral.

La utilització de l'esmentada categoria, per tant, permet construir i difondre uns articles i uns debats essencialment ideològics, paral·lels a les posicions polítiques, i que no arriben a produir teoritzacions àmplies, de caire intel·lectual, desvinculaes dels corrents d'opinió. Identificar aquest rerafons ideològic, sense pretensions de debat teòric, és l'objectiu d'aquestes ratlles.

D'altra banda, s'apunta també una manca d'originalitat, i de profunditat a l'hora d'elaborar aproximacions a l'anàlisi de la societat catalana de tombants de segle. No cal recordar, en aquest sentit, que el concepte de "societat civil" fou utilitzat el segle XVIII per pensadors com ara A.L. Schoezer (historiador i estadista alemany), Hegel, A. Fergusson, i, posteriorment, per Marx, Gramsci, Macciocchi, ..., el que hauria d'exigir, almenys, una redefinició clara i coherent del concepte des de la perspectiva actual, cosa que no s'ha fet, i una demostració que és útil per a comprendre millor l'estructura i el funcionament de la societat catalana d'avui dia, la qual cosa no s'ha aconseguit. Han predominat, com podem comprovar, els escrits ideològics cenyits a visions particulars i opinàtiques.

Existeix, emperò, la societat civil? Es un concepte realment útil? Aquestes mateixes preguntes es fa Salvador Giner al llibre "Comunió, domini, innovació" (39), i encara afegeix: "no només cada interpretació està en desacord amb alguna de les altres sobre punts essencials sinó que totes tracten de la societat civil amb una imprecisió notable, fins i tot nebulosa" (ob. cit. pàg. 71). Realment, "la imprecisió de les nocions emprades podria ser tal vegada més simptomàtica de l'objecte descrit per elles que no pas un reflex de la manca d'atenció per part dels seus intèrprets" (ob. cit. pàg. 71); ara bé, no hi ha dubte que els "seus intèrprets" poden haver-se empatxat utilitzant-lo a tort i a dret sense arribar gaire lluny ni aportar massa contingut a l'anàlisi de l'actualitat social de Catalunya.

Concretament, el material que faig servir en aquest apartat prové bàsicament dels articles recollits que fan una referència més directa a la idea de "societat civil". Són els següents, ordenats cronològicament:

---

(39) GINER, Salvador; Comunió, domini, innovació. Per una teoria de la cultura., Ed. Laia, Barcelona, setembre 1985.

<u>Data</u>	<u>Autor</u>	<u>Títol</u>	<u>Publicació</u>
19.7.83	Josep Ramoneda	Nación y sociedad civil	La Vanguardia
20.8.83	Salvador Giner	La consolidación de Cataluña.	La Vanguardia
11.12.83	Salvador Giner	Cataluña y su sociedad civil	La Vanguardia
20.1.84	Jaume Lorés	L'opinió pública submergida	El Món
24.2.84	Eugeni Trias	Societat civil versus estat	El Món
16.4.84	Jordi Borja i Sebastià.	Sociedad civil	La Vanguardia
29.6.84	Josep M. Lozano	De la societat civil com a mite dels orígens	El Món
12.9.84	Manuel Parés	Sobre el concepte de societat civil	Avui
10.10.84	Artur Juncosa i Carbonell	La societat civil i la 'nouvelle cuisine'.	Avui
2.11.84	Cesáreo R. Aguilera de Prat	La 'societat civil' a Catalunya	El Món.
7.12.84	Enric Bastardes	Prensa i societat civil: en què quedem?	El Món

Tot amb tot, podem iniciar la mostra d'algunes referències al tema amb la definició que dona Salvador Giner en el llibre anteriorment citat i segons la qual *"hom pot definir la societat civil com una esfera històricament evolucionada de drets individuals i associacions voluntàries, en la qual la concurrència políticament pacífica dels uns amb els altres en la recerca dels respectius afers, interessos i intencions privats és garantida per una institució pública, anomenada estat"*. (ob. cit. pàg. 73).

D'altra banda, en el context de la meua investigació, aquest mateix autor havia escrit que:

"Cuando se plantean los problemas serios con que debe enfrentarse Cataluña con su inmediato futuro se ha hecho corriente recomendar como solución un reforzamiento de nuestra sociedad civil. La 'vuelta a la sociedad civil' tiene su atractivo, pues representa una mayor toma de conciencia de que el tejido social del país, las formas asociativas espontáneas y de práctica de la convivencia

que la caracterizan son por lo menos tan importantes como su lengua y cultura (...). Por lo pronto topamos con una dificultad conceptual. ¿Qué se entiende por sociedad civil? Casi sin excepciones cada vez que nos encontramos con invocaciones a la sociedad civil catalana o recomendaciones de que sea reforzada o consolidada, nos encontramos también con una ausencia de definición...".

(Salvador Giner, "Cataluña y su sociedad civil", La Vanguardia, 11/12/83, el subratllat és meu).

Però és que mateix Giner havia intitolat La consolidación de Cataluña, un article seu publicat el mes d'agost de 1983 i on, en motiu de la sentència sobre la LOAPA, manifestava:

"Quizás sea más grave que algunos observadores críticos de la sociedad catalana ignoren las implicaciones de esa crisis y hablen de nuestra 'sociedad civil' en tonos casi líricos. Es evidente que es una sociedad civil rica, compleja, creadora, surgida a través de un largo proceso secular, al margen del Estado y hasta contra él".

(Salvador Giner, "La consolidación de Cataluña", La Vanguardia, 20/VIII/83).

En ambdós escrits l'autor passa llista, de forma breu però clara, als canvis que han anat influint en el teixit social de Catalunya, així com a les transformacions que es podran donar i a la crisi de la "*societat civil tradicional*". Tot plegat fa que Giner es preguntí finalment de quina societat civil es parla avui a Catalunya, qüestió que és, en certa manera, la clau de volta que permetria clarificar les anàlisis de la societat catalana actual... Pregun^{ta}, emperò, que ningú no és capaç d'afrontar i espigolar sense embuts a través dels escrits a la premsa. No es va més enllà d'explicar els orígens del concepte de societat civil, de qüestionar-se quina definició és la més exacta des de la perspectiva actual, i d'aplicar-la a Catalunya sense més ni més, quan el veritable aprofundiment començaria per esbrinar què volem dir amb els conceptes que fem servir, analitzant la seva utilitat per a una anàlisi correcta de la realitat.

Aquest ús, i abús, de la idea de societat civil sense parar atenció a què volem dir veritablement, sense explicitar els objectius del debat ni

aclarir a quina societat civil ens referim, ens el mostren també aquestes referències:

"La fuerza de la sociedad civil es lo que ha dado a Cataluña sus momentos más brillantes. Y si hay un motivo real para preocuparse por el futuro de este país son los alarmantes síntomas de debilidad que se aprecian en una sociedad civil que parece haber perdido su capacidad de imaginación y de creación de proyectos colectivos mínimamente estimulantes(..)Ni Kant ni Locke utilizaron la categoría de sociedad civil para nombrar esta enorme realidad humana que es todo aquello que queda al margen del Estado. Pero sí que descubrieron el espacio que ahora reencontramos para repensar lo público al margen de la figura todopoderosa del Estado. Es en la sociedad civil catalana donde están las claves que permiten seguir afirmando que Cataluña es una nación".

(Josep Ramoneda, "Nación y sociedad civil", La Vanguardia, 19/7/83).

D'aquesta manera, Ramoneda problematitza la temàtica: per una banda, constata l'ensopiment de la societat civil catalana, i per una altra banda, la converteix, ben guardada de tota crisi, en l'eix que pot vertebrar i potenciar la idea de nació a Catalunya (tot plegat, en definitiva, són consideracions que ajuden a elaborar receptes i interpretacions des d'òptiques ideològiques diferents).

Semblantment, Lorés manifesta la seva preocupació per la dinàmica actual de la "*societat civil catalana*", però en matisa la seva "*crisi*":

"Sóc dels qui creuen que s'ha d'evitar l'error de confondre societat civil amb associacionisme privat. La societat civil és molt més àmplia, complexa i rica que la suma de totes les associacions no oficials d'un país (...) La ciutadania ha creat les seves places privades en els estatges de les associacions. Privades, però sempre amb vocació de públiques (...) La crisi de la societat civil catalana incideix en la crisi de l'associacionisme. Es falsa l'opinió, però, dels qui diuen que la crisi de les associacions és

la causa dels entrebancs de la societat civil, com si aquelles en fossin el motor exclusiu. Precisament quan la societat civil és dinàmica és quan les associacions es dinamitzen. Però una societat civil esllanguida no vol dir inexistència d'una opinió subterrània. Significa tan sols que la ciutadania no fa el pas del dir privat al dir públic (...) I la societat civil catalana ha tingut èxit sempre que els seus individus s'han decidit a actuar en grup, en correspondència amb la seva condició de ciutadans (...) Però s'equivocaria qui cregués que mitja dotzena de catalans il·luminats i clarividents poden, amb els seus escrits o les seves paraules, dissipar el fatalisme i afaïçonar una autèntica opinió pública que mobilitzi la societat civil (...) La cultura, com l'opinió, és fruit de la societat civil i no a l'inrevés."

(Jaume Lorés, "L'opinió pública submergida", El Món, 20/I/84).

A continuació Lorés conclou:

"Si el ressò de la vida associativa no incideix en el dinamisme de la societat civil catalana en aquest moment de silenci col·lectiu, són els diaris els qui tenen la missió de cercar les diverses veus i treure-les del seu individualisme descomprès (...) Sols la premsa, reconciliant-se així amb els interessos de la societat civil, trobarà els camins per esdevenir la tan necessària traducció pública de l'opinió no oficialista dels catalans".

(Jaume Lorés, *Ibidem*).

La discussió sobre els límits i l'abast del concepte en qüestió, tal com veiem, permet teoritzar sobre diferents aspectes de la dinàmica social de Catalunya. Lorés, unit als cercles d'influència de la Generalitat, parla del paper de la premsa en un sentit que difereix del dels ideòlegs que critiquen el partit que governa Catalunya.

Així, a El Món hom pot trobar escrits més acostats a la línia socialista i que critiquen, a través de la mateixa idea de societat civil, les polítiques convergents:

"Almenys des de Gramsci, per no remuntar-nos als conceptes hegelians, quan ens referim a la societat civil ho fem al conjunt d'activitats que mostren el grau de compromís civil en els destins de col·lectius dels pobles. El grau d'organització d'aquesta consciència, la capacitat de mobilització i de defensa de valors col·lectius, el grau d'autonomia de les seves decisions o el de dependència en cada moment i la traducció final de tot això, en l'aplicació d'un model de poder, o d'Estat, que se'n deriva puntualment. Aquests són els àmbits a partir dels quals és legítim parlar de 'societat civil'. Però del que avui se'n parla és tota una altra cosa... Es fa veure que es menysté el poder de l'administració, però tot assegurant-se'n la seva representació (...) Observo de fa temps un camuflatge sospitos dels valors reals de les paraules de les accions i naturalment de les informacions que es generen des de les esferes del poder a Catalunya".

(Enric Bastardes, "Prensa i societat civil: En què quedem?", El Món, 7/12/84).

Podem destacar encara d'altres cites amb intents de definició, delimitació i aplicació a Catalunya de la categoria de 'societat civil', i des d'òptiques diverses:

"Espanya ha estat, durant aquest segle, en gran mesura un plet no dirimit entre una societat civil sense estat -Catalunya- i un estat sense societat civil -Madrid. Això ha produït un fracàs doble i simètric: ni la societat civil ha pogut assolir la seva plena maduresa, no tenint un estat que la propiciés i la fecundés, ni l'estat ha pogut sortir del seu marasme castís, tradicional i arcaïtzant (...) La coartada decisiva d'aquest estat va consistir a inventar el terme 'separatisme' per definir qualsevol intent sòlid de constitució de la societat civil (...) La síntesi de societat civil i estat que constitueix la formació moderna de l'estat-nació no es va poder produir, per tant, a Espanya. Estat i societat civil han estat, durant aquest segle, en procés de constitució, in statu nascendi. Això ha gene-

rat el fenomen d'un doble nacionalisme amb vocació separatista en la seva rel, un nacionalisme separatista d'estat, materialitzat en el Madrid cortesà i tibetà, i un nacionalisme separatista de societat civil, matriu d'uns altres nacionalismes més complexos i 'antropològics'. Un nacionalisme d'estat, però sense base civil, i un altre de civil, però mancat d'estat".

(Eugeni Trias, "Societat civil versus estat", El Món, 24/II/84).

O bé, recollint el tema de la relació entre la societat civil i l'Estat:

"La reivindicación actual de la sociedad civil no puede explicarse, sin embargo, ni como el inútil intento de recuperar la emergencia social del fin del franquismo. Más bien expresa 'disagio' de los intelectuales frente al Estado, que no es ya el del 'ancien régime', ni el desprestigiado engendro dictatorial, sino el Estado democrático y autonómico(...) Se critica el intervencionismo del Estado, pero desde todos los sectores de la sociedad civil se pide ayuda, cuando no se deja toda la iniciativa en sus manos(...) La denuncia del estatalismo no debiera hacer olvidar la necesidad de la financiación y promoción pública de muchas actividades y servicios que precisamente se reivindican desde la 'sociedad civil'(...) La confrontación Estado-sociedad civil es, a nuestro parecer, un antagonismo mal planteado. Se da en momentos históricos de agotamiento de un sistema político y de desarrollo de nuevas relaciones sociales que no caben en las instituciones heredadas. No es nuestro caso...En un contexto democrático, más que oponer Estado-sociedad civil, hay que buscar fórmulas de estímulo mutuo (...) implementar nuevos mecanismos de participación popular...El antagonismo Estado-sociedad civil hace degenerar uno y otra. Por el contrario, la construcción de una democracia abierta y solidaria requiere la articulación de ambos".

(Jordi Borja i Sebastià, "Sociedad civil", La Vanguardia, 16/IV/84).

text que defensa una visió diferent a l'exposada per Trias, a la vegada que ens apunta un nou aspecte: la relació entre el concepte de societat civil i el paper dels intel·lectuals. Aquest tema s'emmarca dins dels escrits que en una època determinada, tal com he explicat a la pàgina , feien referència al paper dels intel·lectuals dins de l'Estat democràtic i la seva relació amb els poders dominants. Autors com Lorés havien manifestat la seva preocupació pel pes dels "intel·lectuals oficialistes" i legitimadors; Jordi Borja, en canvi, ens parla de "disagió" entre Estat i intel·lectuals i defensa la necessitat de no enfrontar societat civil i Estat, en una línia diferent a la de Trias i molt propera als interessos dominants a Madrid.

D'altra banda, més enllà de les qüestions concretes que suscita el debat ideològic sobre la societat civil, cal destacar alguns escrits que mostren una preocupació per la proliferació d'adjectivacions i de conceptes que ningú s'amoïna a clarificar-ne el sentit, ni a precisar el seu abast. Així, enfront de la línia ideològica que conformen els articles citats fins ara (sobre la societat civil de Catalunya), sembla donar-se un altre corrent que critica l'exagerada utilització de les paraules "de moda":

"Qualsevol que us vulgui parlar amb un posat entenimentat i lúcid de l'actualitat social i política, i, no caldria sinó!, de Catalunya, no dubtarà a amanir el seu discurs amb el terme màgic de moda, amb la plena confiança que això li dóna un to d'indubtable modernitat. La 'societat civil' és una formulació que va (re)aparèixer amb la pretensió de que podia acompanyar-nos a l'hora d'orientar una reflexió sobre la Catalunya actual que no estigués sotmesa a les consignes de partit. Ara, gairebé ja podem dir que ha esdevingut un tòpic abans de ser precisat com a concepte. Esforços com el d'Eugeni Trias (...) poden quedar arrassats per la fallera desfermada per usar el terme que sembla que és el que fa quedar bé. A propòsit d'aquesta mateixa qüestió ja vaig assenyalar fa uns mesos que els polítics tendeixen a convertir en eslògan tot el que toquen. Ara només he d'afegir que no sols ells (...). Afirmar la societat civil seria, doncs, una manera de negar i defensar-se davant la prepotència-impotència de l'estat, i de salvar un possible sentit del compromís i

l'acció pública i social davant del, com a mínim, relatiu fracàs de la política (o dels polítics)(..). Hom tendeix a usar els termes estat-societat civil com a antagònics, sense plantejar la seva (im)possible articulació(...). Aquest antagonisme pot quedar reforçat i traduït en simplificacions polítiques de caire pretesament nacionalista, si hom es comença a dedicar de manera força elemental, a capitalitzar i repetir mecànicament consideracions com és ara que Madrid és un estat sense societat civil i Catalunya una societat civil sense estat(..). Mentrestant, però, no és descartable la consolidació de l'única relació entre estat i societat civil que s'ha revelat productiva: la, diguem-ne, política de subvencions(..). Fins a quin punt la manca de clarificació del terme no facilitarà que esdevingui l'atot que encobreixi el buit ideològic de molts dirigents i partits?(..). La 'societat civil', en boca de professional, de la política, pot esdevenir un nou candidat a l'Olimp dels estereotips ideològics, com la classe obrera, la consolidació de la democràcia, l'afirmació nacional de Catalunya i tants d'altres. En aquest sentit, parlar (sobretot parlar) molt de 'societat civil' podria ser un símptoma que es continua amagant la manca d'idees amb les paraules de moda(..). Fins a quin punt accentuar l'existència d'una 'societat civil' com a veritable 'fet diferencial' català no és una manera subtil, elegant i delicada de dir -i legitimar!- que el que caracteritza políticament Catalunya és l'impossibilitat de configurar-se com a estat?(...)

En qualsevol cas, al darrera d'aquests interrogants hi ha la consideració de fins a quin punt hom està transformant la 'societat civil' en el veritable mite dels orígens o figura arquetípica de Catalunya, al qual hauríem de retornar (o recrear) en aquest nou cicle (o etapa) de la història."

(Josep M. Lozano, "De la societat civil com a mite dels orígens", El Món, 29/VI/84).

També:

"Personalment, aquest tema sempre m'ha interessat molt,

principalment, pel que fa a Catalunya en el marc de les relacions societat civil -concepte sociològic- i nació sense Estat -concepte polític-, lligat amb el rol que hi tenen els mitjans de comunicació de massa, a través de les diferents formes de comunicació i la cultura de massa, però tenint sempre en consideració el concepte i la funció del poder, per a mi capital en qualsevol anàlisi d'aquest tema(...) En tot cas, cal assenyalar que el concepte de societat civil és ambigu, abstracte i complex, i que té nombrosos significats(..) Penso que cal amb una certa urgència tractar de situar amb nitidesa Catalunya, nació sense Estat, però que alhora és, segons la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, una comunitat autònoma amb un marc de poder específic, (que l'Estat intenta sovint limitar o condicionar), amb una societat civil amb el seu contingut propi. Penso que és una tasca que hem de fer ben aviat, per tal de concretar què volem dir amb aquesta expressió."

(Manuel Parés, "Sobre el concepte de societat civil", Avui, 12/IX/84).

Igualment, Artur Juncosa, catedràtic d'Ètica i Sociologia de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, critica l'ús exagerat que es fa del concepte de "*societat civil*" i les pretensions innovadores d'aquells que, de fet, repeteixen conceptes i raonaments que ja s'esgrimien al segle XVIII (Artur Juncosa, "La societat civil i la 'nouvelle cuisine'", Avui, 10/X/84)..

Finalment, cito encara un altre text on es fa servir el concepte en qüestió com a eina per a escriure sobre la societat catalana:

"En els darrers anys, des de diferents perspectives polítiques, es manega a Catalunya la noció de 'societat civil' per explicar en part, el 'fet diferencial' particular (...) En realitat, el concepte de 'societat civil' és bastant ambigu i pot donar lloc a interpretacions bastant divergents(...) Tanmateix, l'actual utilització parcial del terme per part de determinats ideòlegs conservadors respon a la recuperació d'una línia tradicional de pensament que es remunta a una certa mitificació del passat (...)

la tradició catalana de 'societat civil' no hauria d'equivaler a la d'aïllament, ja que, (...), no tan sols cal recuperar-la com a tal, sinó també incorporar-li 'sentit d'Estat' (...). En conclusió, pot ser important de preservar les iniciatives de la societat civil, sent conscients que no hi ha una contraposició amb la societat política (...). No deixa de ser preocupant, per exemple, el fet que la societat catalana tingui un dels índexs més baixos d'afiliació popular als partits polítics (quant a intermediaris entre la població i l'Estat) de tota Espanya, demostració palpable de la desmobilització existent. Crec que invertir aquesta situació sí que contribuiria efectivament a modernitzar la societat civil i, paral·lelament, l'Estat".

(Cesàreo R. Aguilera de Prat, "La 'societat civil' a Catalunya", El Món, 2/XI/84).

Amb aquest llistat de texts hem vist com el concepte de societat civil ha estat utilitzat des de diverses perspectives, per a fonamentar, legitimar, engalenyar, continguts opinàtics diferents, i amb una clara manca d'acord sobre el seu significat exacte, l'abast de la seva definició, l'operativitat que pot tenir en l'anàlisi social de la Catalunya dels nostres dies, o dels resultats que s'obtenen en el moment que s'aplica a la societat que ens envolta.

Realment, hom deixa clar que es tracta d'un concepte clàssic, i se n'expliquen els orígens. Però amb això què s'aconsegueix? Legitimar l'actual utilització? Desqualificar l'actual utilització? En el fons, el que es dedueix més ràpidament és que no es dona una innovació teòrica que aportï nous instruments, ben elaborats i definits, per a comprendre la societat catalana i el paper que hi pot jugar el nacionalisme; i deduïm, igualment, una manca de debat seriós al marge de posicions ideològiques conjunturals.

Tal com apuntava, l'anàlisi dels escrits sobre la 'societat civil' mostra una tendència a la utilització de categories que permetin teoritzar ideològicament des de diferents posicions, amb un estil repetitiu i ambigu que afavoreix qualsevol tipus d'interpretació esbiaixada, o bé parcial, de la dinàmica social catalana i de la seva relació amb el nacionalisme.

V.3. ENTORN DE LA "CATALUNYA CIUTAT"

A partir dels escrits recollits en la meua investigació, l'anàlisi del debat sobre la Catalunya-ciutat, el barcelonisme i el comarcalisme, pot il·lustrar, de fet, tant la tendència a relançar conceptes i idees per a polemitzar, en la línia de l'apartat anterior sobre la "*societat civil*", com la manca d'atenció i valoració de les perspectives i línies de pensament que es donen fora de Barcelona, en l'àmbit comarcal i a la resta de ciutats de Catalunya.

Tanmateix, el propòsit essencial ara és el d'exemplificar amb referències la manca d'una valoració suficient de les percepcions i reflexions que sobre temes com el nacionalisme, el futur de Catalunya, la societat catalana actual, ... es fan en altres indrets de Catalunya allunyats de la capital. En poques paraules, no em fa res avançar-ho, es tracta d'observar com la majoria d'escrits es fonamenten en el fet urbà barceloní, sigui per atacar-lo o bé per encoratjar els valors del cosmopolitisme.

A la premsa consultada, que no inclou les publicacions estrictament comarcals i locals, no es dona, per tant, una anàlisi prou àmplia que permeti copsar les reflexions fetes més enllà del Tibidabo, i això limita el coneixement de les percepcions de la realitat i dels discursos dels pensadors d'altres contrades catalanes.

D'altra banda, ens trobem també amb que no hi ha originalitat ni elaboració de categories noves que puguin ser útils per a comprendre la realitat social de Catalunya. En efecte, la idea de la Catalunya-ciutat és una idea recuperada i relançada (com ho era la de "*societat civil*"), treta d'escrits de començament de segle. La utilitzaren Jaume Brossa, Eugeni d'Ors, Rovira i Virgili, Serra i Moret i Jaume Vicens Vives, si bé el primer a encunyar-la fou un escriptor d'origen mallorquí, Gabriel Alomar. L'any 1905 Alomar manifestava que "*no sentim l'autonomia nacional com una aspiració substantiva, amb valor propi i amb finalitat en si mateixa, sinó com a mitjà, com a recurs per a obtenir progressivament l'emancipació de l'esperit individual. Encaminats a fer de Barcelona una ciutat futura -afegia-, coexistent ja des d'avui amb les generacions per venir i bategant de cor anticipadament amb les aspiracions que sorgiran, emprendrem la barcelonització de Catalunya, de la vella Catalunya muntanyana i pagesa, desvirtuada per la convivència secular amb l'Espanya espanyola. Fins que sia restablert el radi d'acció de la nostra ciutat; fins que el poble català reprengui el moviment de la seva òrbita a l'entorn de la nova Barcelona, fins llavors no*

hi haurà nació rediviva." (40)

Més endavant trobarem algunes cites d'articles recollits a la investigació que reprenen en bona part aquests pensaments d'Alomar, i d'altres que construeixen un discurs amb un contingut ideològic diferent. Caldria preguntar-se, davant d'això, fins a quin punt s'ha analitzat la conveniència i justesa d'aplicar pensaments i categories modernistes a la societat catalana d'avui, fins a quin extrem de profunditat s'ha reelaborat la idea de Catalunya-ciutat i quina operativitat té per la comprensió de la realitat. No es tractarà, tornant a la meua constatació a partir del material recollit, d'una visió molt limitada des de Barcelona capital, d'uns paràmetres reduïts que no permeten altra cosa que un còmode i poc fecund debat?

Del conjunt d'articles recollits als annexos i que fan referència al tema objecte d'aquest apartat, en destaquen els següents:

<u>DATA</u>	<u>AUTOR</u>	<u>TÍTOL</u>	<u>PUBLICACIÓ</u>
12.7.83	Eugenio Trias	"Hacia la Catalunya-ciudad"	La Vanguardia
26.7.83	Josep Ramoneda	"La ciudad, las comarcas y la nación".	La Vanguardia
29.11.83	Josep Ramoneda	"Cataluña, Barcelona, Mezcla y Mestizaje"	La Vanguardia
16.3.84	Ma. Aurèlia Campmany	"Catalunya-ciutat"	Avui
Maig 84	Josep Ma. Colomer	"La Catalunya Ciutat"	L'Avenç
20.6.84	Josep Ma. Lozano	"La Gran Barcelona i la Petita Generalitat"	Avui
22.11.84	Max Canher	"La Catalunya del futur: de Gaziol a Oriol Bohigas".	Avui
6.12.84	Jaume Lorés	"Barcelonisme i catalanisme"	La Vanguardia

Del primer article d'aquesta llista, per exemple, podem destacar alguns paràgrafs d'Eugenio Trias, en la línia del seu llibre La Catalunya ciutat i altres assaigs i que ens recorden el pensament del citat Alomar. Amb

---

(40) Citat a l'article de Josep Ma. Colomer La Catalunya Ciutat (L'Avenç, maig 1984)

aquest escrit Trias inicia un discurs ideològic que, continuat bàsicament per Ramoneda, permet criticar les polítiques i els missatges de Convergència amb la perspectiva de les eleccions autonòmiques. Es així que, principalment els dos autors suara citats, vesteixen ideològicament les posicions socialistes fonamentades en la "Catalunya oberta", la "Catalunya de tots", el cosmopolitisme, la idea del "melting pot" (tan de l'agrut de Rubert de Ventós i Colomer), i el rebuig al catalanisme "essencialista" i tradicional.

Ens trobem, per tant, amb dos corrents ideològics que teoritzen sobre el nacionalisme a Catalunya, encara més clarament delimitats que en el cas anterior del debat sobre la societat civil, i que caminen paral·lels als interessos polítics que es presenten a les eleccions autonòmiques.

Pel cantó proper a Convergència trobarem els escrits de Max Cahner defensant el "*sistema de ciutats intermedies de Catalunya*" i el "*policentrisme*", i els de Lorés amb una visió àmplia del "*barcelonisme*" però defensant alhora les comarques.

Tanmateix, començo amb l'escrit de Trias que havia promès abans:

"La política autonòmica de estos años ha sido la justa réplica, en sus indecisiones y ambigüedades, de ese movimiento de repliegue tierra adentro y de tímida proyección hacia la 'Cataluña moderna'. (...) El carácter avasallador urbano de la Cataluña de hoy no ha sido en absoluto asumido, ni ideológicamente ni culturalmente. Por eso, quizás, hoy más que nunca, conviene redefinir ese lema de la resistencia, 'hacer país', por el lema de la madurez alcanzada, correspondiente al estado de adulto, y que yo formularía del siguiente modo: 'hacer ciudad'. Hoy, en efecto, puede pensarse, como idea motriz vertebradora de nuestro país, en esa Cataluña-ciudad (...) Hoy urge remontar -bien remozado y adaptado a las realidades actuales- aquel insigne y silencioso debate entre dos modelos de Cataluña-ciudad, la ciudad caótica y compleja, fundada en el pacto moral, la ciudad del perdón maragallano; y la ciudad ideal, platonizante, discriminada geométricamente, con aduanas, con proteccionismo de población y librecambismo de ideas, tal como la soñaba d'Ors. Personalmente, me adhiero visceral y racionalmente a la agi-

tación 'd'orsiana' respecto al tema de la ciudad, respecto a su genial intuición de que es la ciudad lo que puede conferirnos identidad y diferencialidad; pero concibo la ciudad en términos margallanos. (...) Cataluña puede apuntar, hoy, una vez recuperada y reconocida su personalidad política, a esa consumación civil a la que, espontáneamente, a pasos agigantados, tiende una Cataluña al fin fundida con esa Barcelona que ha ido trabajosamente propiciando y gestando. Pero pesan aún, en nuestra mente, en nuestra ideología, nostalgias originarias y tomistas, anacrónicas conjugaciones del 'ser' y de la 'esencia' catalana, que impiden realizar, en el pensamiento y en las obras, esa idea-fuerza de la Cataluña-ciudad. (...) La tarea consiste en hacer de Barcelona, síntesis concreta, individualizada y real, de la "Cataluña-ciudad", una gran ciudad, competitiva con otras grandes ciudades, grandeza en sentido cualitativo, material y moral. De no plantearse prioritariamente este objetivo, que implica desarrollar todas las energías ciudadanas, sea cual sea su ideología y su habla, su procedencia y su grado de mestizaje, de persistir nuestros políticos en un dirigismo unilateral, fundado en una idea estrechísima de Cataluña y en un concepto ochocentista de nación, nos quedaremos, a la vez, sin Cataluña y sin Barcelona."

(Eugenio Trias, "Hacia la Cataluña-ciudad", La Vanguardia, 12/VII/83).

En el mateix sentit:

"(...) es curioso ver como algunas de las propuestas políticas que con más insistencia tratan de presentarse como únicos depositarios del ideal nacionalista catalán, lo hacen, con suma frecuencia, desde planteamientos que, en el mundo actual, hacen inexorable la desaparición de Cataluña, como entidad política, a medio plazo. Esto es lo que ocurre, por ejemplo, a mi entender, con la tan repetida consigna política del comarcalismo. Si el futuro de Cataluña tiene que estar en las comarcas, con to-

do respeto tanto por los políticos que defienden esta idea como por los ecologistas de estricta observancia, me temo que este futuro será más bien problemático (...) ¿Cómo puede (...) pensarse Cataluña desde las comarcas, si no hay espacio vital para que éstas estén realmente despegadas de Barcelona? (...) En los tiempos modernos Cataluña será lo que sea Barcelona (...) Y no es sorprendente ni ofensivo para las gentes de comarcas. Todo lo contrario. Fueron precisamente ellos los que a lo largo de los siglos desde el campo fueron construyendo la gran ciudad: una ciudad que primero fue mestizo lugar de encuentro de catalanes de diversa procedencia, y que después vio incrementada su vocación de mezcla con la inmigración y el progreso. (...) La nación catalana está destinada a ser en los años próximos el área de influencia de Barcelona; de la fuerza de esta ciudad depende lo que este país sea. Y la fuerza de esta ciudad ha estado siempre en una sensibilidad compleja, mestiza y abierta. Las comarcas pueden ser un horizonte electoralista a muy corto plazo, nunca un destino para este país o una pauta para un proyecto político de largo alcance. Repensemos Barcelona sin miedo, antes de que caiga del pelotón de las grandes ciudades..."

(Josep Ramoneda, "La ciudad, las comarcas y la nación", La Vanguardia, 26/VII/83).

En els dos textos observem que la idea de la Catalunya-ciutat va molt unida a la de mescla i mestissatge com a característiques del teixit social de Catalunya, emfatitzades per autors com Colomer, Rubert de Ventós i, dins d'una línia ideològica semblant, el mateix Ramoneda:

"En realidad, hablar de la mezcla como textura del tejido social catalán no es nada nuevo: está inscrito en su propia historia y representado por la ciudad de Barcelona que es, en definitiva, el eje estructural de las hechuras modernas del país (...) Barcelona se convirtió en un universo urbano con dimensión de capital europea a partir de un triple fenómeno de mezcla. (...) Mezcla. Este marco geográfico e histórico que es la nación catalana tiene que ser el crisol activo en que la pluralidad civil de elementos siga combi-

nándose de una manera libre, espontánea y viva (...) Hacer de la mezcla el carácter diferencial de este país es predicar su carácter cosmopolita, su vocación universal, su papel privilegiado de punto de encuentro de culturas diversas, de puente entre Europa y el mundo hispánico. Esta es la dimensión de Cataluña, a través de este puerto abierto que debe ser Barcelona, que le da posición en el mundo (...) En cualquier caso, me parecen más estimulantes los riesgos de la aventura de la mezcla, que asfixiamos en los humores endogámicos, obsesionados en parecernos cada vez más a nosotros mismos."

(Josep Ramoneda, "Cataluña, Barcelona, mezcla y mestizaje", La Vanguardia, 29/XI/83).

Amb una perspectiva diferent, Josep Ma. Lozano pretén desemmascarar la ideologia i els interessos polítics que poden haver-hi rera el debat de la Catalunya-ciutat:

"(...) Una Gran Barcelona que, pel tarannà presidencialista que hem esmentat, sovint sembla un eufemisme per referir-se a un Gran Ajuntament. Si aquestes mentalitats i estratègies partidistes no són vigorosament corregides, la identificació, per mitjà de les persones, entre institucions i partits, pot fer que parlar de la Gran Barcelona impliqui inexorablement l'intent de fer (simbòlicament) una petita Generalitat (...) Hi ha una nefasta -i reduccionista- idea de ciutat (i de Gran Barcelona) que, en el fons, la concep com l'escenari on es realitzen o es reproduïxen les alternatives de poder (municipal). (...) Pensar la vida cívica catalana en funció de la idea explícita de Ciutat i no en la implícita de (Gran) Ajuntament ens pot menar a concebre i recuperar la ciutat com a àmbit i resultat de la cultura, com a lloc on és possible a l'ensem, l'obertura i l'arrelament. La ciutat s'hauria d'entendre, doncs, com el lloc on es fa possible la vida i l'acció dels ciutadans, i no com a escenari del desplegament de les accions institucionals, realitzades a major honor i glòria dels que les presideïxen. En darrer terme, la ciutat és l'àmbit de reunió,

l'escenari en el qual hom s'exposa a la relació o a la visió dels altres. (...) El civisme com a actitud pública (i no com a simple 'bona educació') hauria de significar el compromís d'expressar, discutir i realitzar els propis valors i projectes de tota mena sense fer-ne absoluts ni pretendre'ls únics. (...) Per això, ja en la seva mateixa formulació, la idea de Gran Barcelona no pot tenir futur: en primer lloc, perquè s'edifica -insisteixo, ja a la seva mateixa formulació- sobre l'anul.lació del passat dels diversos espais i territoris que la configuren i, en segon lloc, perquè ignora o anul.la la resta de Catalunya. Per dir-ho amb una imatge simplificadora: mentre la idea de la Gran Barcelona ignora o satel.litza Girona, la idea de Catalunya-ciutat pot incorporar-la sense fer-la dependre."

(Josep Ma. Lozano, "La Gran Barcelona i la Petita Generalitat", Avui, 20/VI/84).

D'altra banda, Max Canher ens manifesta una reflexió ideològica que es contraposa a les difoses pels autors anteriors i que permet delimitar i subratllar les posicions de Convergència com a gran oponent als socialistes. Vet ho aquí:

"A diferència de l'actitud optimista i antirural, d'arrel noucentista, que es concretà en la proposta d'una Catalunya-ciutat, Gaziol vol fer un toc d'atenció davant el gran desequilibri que representa per a Catalunya la desmesurada creixença de Barcelona. (...) El punt de vista de Gaziol ha tingut seguidors a Catalunya, però les ideologies dominants a Catalunya han tingut més aviat una tendència oposada: la de remarcar el paper progressiu i positiu per a la defensa de la personalitat nacional de Catalunya, del fet urbà barceloní, del fet metropolità. Es a dir, la consagració de la Catalunya-ciutat. (...) Amb aquest debat haurem avançat de manera significativa en el camí de la futura Catalunya: tot superant la idea progressista, però simplificadora, de la Catalunya-ciutat, tal com fou plantejada pels noucentistes, a la vegada que les idees excessivament neoruralistes d'un Gaziol o l'exclusivitat de la necessària potenciació de la capitalitat de Catalunya, tal com formulava Bohigas l'any 1963,

haurem arribat a un equilibri policèntric que atorga un paper de futur a les quinze o vint grans ciutats catalanes."

(Max Canher, "La Catalunya del futur: de Gaziell a Oriol Bohigas", Avui, 22/XI/84).

Finalment, recordem algunes línies de Jaume Lorés que ens amplien i matisen les diferents qüestions del debat sobre la Catalunya-ciutat, el futur de les comarques, la Gran Barcelona...:

"Cataluña, por suerte, cuenta con una red de ciudades intermedias en su geografía y por esto la viabilidad práctica del nacionalismo catalán pasa por la dinamización de estas ciudades, al menos, como pasa por el auge de Barcelona. (...) Acusarlas hoy de centralismo tradicionalista es casi imposible. Si se produce un desarrollo de las mismas capaz de irradiar su influencia no aldeana y si su peso es respetado desde los restos del barcelonismo que aún subsiste, será posible que en un próximo futuro se produzca en cierta medida el ideal de la Cataluña ciudad, es decir, de la extensión por todo el Principado de la mentalidad cultural y cívica de la modernidad y el progreso. (...) Pero existe el peligro de que el barcelonismo, lógico y necesario, intente englobar todo el catalanismo y de que se juzgue en consecuencia la realidad de Cataluña tan sólo a través de la realidad de Barcelona. Esto equivaldría a caer en cierto aldeanismo barcelonés, perdiendo de vista la idea de la Cataluña nación constituida por la realización del ideal de la Cataluña ciudad (...) El solitario auge de Barcelona no significaría nunca la realización de la voluntad nacionalista de Cataluña (...) Parece, a veces, que los políticos consideren como la Cataluña auténtica sólo las zonas de la misma en las que tienen poder o mayoría. Por este procedimiento se pierde de vista con mucha facilidad el concepto global de Cataluña y la pluralidad cultural y social que la forma y que tiene en parte, una plasmación geográfica. (...) El problema de muchos barceloneses, sobre todo en los sectores de donde brota la clase política catalana, es que sólo conocen la Catalunya no capitalina como veraneantes.

Y llegan a tener la sensación que su existencia sólo se justifica como lugar de reposo de los barceloneses.(...) La sed de ruralismo que tienen los ciudadanos de Barcelona es considerable. Ruralismo para tomar en dosis higienizantes para su psicología. Pero es muy difícil que profundicen en la nueva realidad que ofrece el resto de Cataluña desde su complejo de superioridad barcelonesa. (...) Pero todo el problema se complica por la existencia de una tercera Cataluña, distinta de Barcelona y de las ciudades intermedias, formada por las aglomeraciones de las nuevas ciudades dormitorio, construidas desde un urbanismo agobiante, y que forman el cinturón industrial de Barcelona (...) Parece urgente que la mentalidad de todos los catalanes vaya adquiriendo conciencia de esta diversidad de Cataluña y asumiéndola en su totalidad como propia. Porque el barcelonismo no puede ser un sustitutivo del catalanismo, como el comarcalismo no puede ser una negación de Barcelona y la zona periférica que la envuelve..."

(Jaume Lorés, "Barcelonismo y catalanismo", La Vanguardia, 6/XII/84).

Si parem atenció a l'evolució dels continguts dels textos que he presentat, podem observar que es dona una transformació amb les següents característiques: s'inicia el debat amb escrits de caire teòric i abstracte, molt lligats als conceptes tradicionals del pensament noucentista català (articles de Trias i Ramoneda); després s'incorporen elements institucionals, implicacions polítiques i ideològiques, en bona part degut a la influència de la campanya electoral de les eleccions autonòmiques de 1984 i a l'ús que els polítics fan de les teoritzacions difoses a la primera fase; finalment, es dona una fase caracteritzada per les matisacions, concrecions i limitacions que hom fa a les teories "pures" que provenien directament, massa directament, dels pensadors de primers de segle. Així, s'incorporen els conceptes de "*ciutats intermèdies*" de Catalunya, i "*ciutats dormitori*", com a elements que puntualitzen el significat actual de la idea de Catalunya ciutat i de la Gran Barcelona.

D'una banda, per tant, tenim aquesta evolució en els continguts: difusió del pensament d'autors de primers de segle, sense gaire revisió; adopció

d'aquest pensament, traduït en termes polítics, per part d'ideòlegs i polítics amb l'objectiu de potenciar les ideologies que es presenten a la cursa electoral al Parlament català, i intent, poc aprofundit, de plantejar-se'n la vigència i utilitat per al coneixement de la Catalunya d'avui dia.

D'altra banda, tenim també una visió essencialment barcelonina de la qüestió, i una manca d'atenció, en conseqüència, a la perspectiva d'anàlisi des de les comarques on pot donar-se una manera diferent d'entendre, de comprendre i de teoritzar sobre la realitat social catalana i el nacionalisme (De fet, amb una anàlisi de la premsa comarcal i local, ampliant l'abast del present estudi, es precisarien i profunditzarien aquests comentaris atès que a publicacions com ara "Punt Diari", "El 9 Nou", "Regió 7", "El Segre", ..., hom hi podria constatar reflexions des d'una òptica diferent). Malgrat això, els articles recollits il·lustren allò que ja anunciava de bell antuvi (el predomini de la perspectiva d'anàlisi des de Barcelona) i converteixen el debat sobre la Catalunya ciutat en un rebombori fugisser útil per a enllustrar conceptualment les ideologies polítiques que es presenten a les eleccions d'abril de 1984.

No gensmenys, la proliferació d'adjectivacions (mescla, mestissatge, barcelonisme, comarcalisme, ruralisme, cosmopolitisme, universal,...) i de categories (Catalunya-ciutat, Gran Barcelona, ciutats intermèdies) ens recorda els comentaris fets amb motiu del debat sobre el concepte de 'societat civil': la tendència al relançament de pensaments no innovadors per a teoritzar de manera vague i difosa, sense definicions clares, sense demostració de l'operativitat per a estudiar i comprendre millor la societat catalana actual (malgrat la multitud de receptes per al futur del país). Debats poc aprofundits, tal vegada oportunitats perdudes per a elaborar un pensament català més adient a la realitat de tombants de segle. I, també, una actitud feble i desvirtuada de la sociologia catalana (almenys pel que fa als escrits a través de la premsa) que no ha reconduït els debats fent les preguntes pertinents, des d'una perspectiva crítica que pogués aprofitar esquemes de reflexió per a comprendre la societat catalana i el nacionalisme actuals.

En definitiva, el contingut d'aquest capítol ha pretès evidenciar, en una tasca que en podríem dir desemmascaradora, els continguts ideològics i la relació amb els interessos polítics dels escrits, la qual cosa permet recolzar

les constatacions apuntades a partir del treball de camp (especialment pel que fa a l'ús de categories que permeten polemitzar i problematitzar la realitat, a través dels articles de fons).

CAPITOL VI

REFLEXIO FINAL

Tan sols unes darreres pàgines per a resituar la investigació i els comentaris presentats.

D'antuvi hem de tenir present que l'anàlisi efectuada gira a l'entorn d'escrits publicats a la premsa. Llavors, cal considerar que els articles de fons es poden trobar influïts pels interessos propis del periodisme, dels consells de redacció de les publicacions, i per la necessitat d'impacte, d'actualitat, de puntualitat.... D'altra banda, no tothom gaudeix de relacions, influències i renom per a escriure articles de fons a la premsa.

Tot plegat fa que haguem de considerar la premsa com un canal de difusió d'ideologies que no és únic, i que presenta esbiaixaments, teoritzacions passades per sedaços previs.

En conseqüència, es poden donar d'altres teoritzacions i reflexions sobre nacionalisme a Catalunya en llocs diferents (llibres; debats i conferències; publicacions comarcals, locals, especialitzades; cercles universitaris,...) i amb condicionants també diferents.

Per tot això, el material recollit, que és la base del present estudi, no es pot entendre com una panoràmica completa de les teoritzacions i reflexions sobre nacionalisme fetes a Catalunya entre el juliol de 1983 i el desembre de 1984.

Més aviat, cal considerar-lo com una mostra àmplia que ofereix diferents discursos ideològics amb multitud de definicions, opinions, conceptes o categories. Una mostra, en definitiva, que m'ha permès arribar a unes constatacions exposades amb l'afany de desemmascarar els textos, d'evidenciar nous factors a tenir en compte, i d'ampliar l'abast de l'anàlisi descriptiva del material recollit.

VI.1 CONSIDERACIONS SOCIOLÒGIQUES.

L'anàlisi de la teorització del nacionalisme a Catalunya se centra, de fet, en una etapa del procés de difusió i apropiació social de les ideologies dominants en un temps i un espai concrets. Aquest procés podríem dividir-lo, per tant, en dues parts:

- Teorització i difusió de les ideologies, i
- Percepció i apropiació social de les mateixes.

Així, l'estudi dels articles de fons apareguts a la premsa en un període determinat se situa en la primera part del procés, però no per això hem d'oblidar la importància de la segona fase.

La premsa facilita uns elements d'interpretació i percepció de la realitat, un codi determinat, una estructura de rellevància més o menys àmplia en funció del tipus de publicació. Fera de paraules, conceptes i definicions, en la línia del que hem vist en l'anàlisi dels continguts dels articles, hom hi pot trobar uns missatges no explicitats que s'emmarquen dins la ideologia dominant, i que cadascú percep segons les simpaties ideològiques i polítiques, i les particulars vivències, valors, condicions familiars, biografia,...

Els mitjans de comunicació assumeixen una tasca de divulgadors de criteris de veritat i atorgadors de realitat, la qual cosa permet legitimar ideologies i canalitzar les assignacions d'identitat per als lectors com un primer pas per a la construcció social de la realitat. I tot això, en el cas del present estudi, aplicat al nacionalisme.

Com que, en definitiva, *"tenim a penes el que tenim i prou: l'espai d'història concreta que ens pertoca, i un minúscul territori per viure-la"*, com sàbiament ens diu Martí Pol, hom tendeix a conformar-se una identitat amb el que ... llegeix, o sia, amb les ideologies que, ben confeccionades, difon la premsa. Així es produeix una certa invenció social de realitat, més aviat homogeneïtzada i conduïda, una manera de percebre i raonar sobre qüestions pertinents, (pertinents però potser no importants ni decisives per a comprendre la dinàmica social i el nacionalisme a Catalunya).

D'altra banda, tenim que la producció teoritzadora és protagonitzada, bàsicament per ideòlegs, tot i que també els intel·lectuals socials poden ser

considerats "productors ingenus, consumidors llaminers i difussors interessats" de les ideologies⁽⁴¹⁾.

Així, cal considerar que també els autors es troben influenciats per un seguit de variables prou significatives:

- La biografia personal: ambient familiar, vivències, experiències, trajectòria, socialització (sobretot la de l'etapa més madura: relacions socials, laborals, polítiques,...).
- Intents d'accedir a un tipus de poder, obtenir una parcel·la de domini i un reconeixement personal. Aquest factor explica l'apropament cap a les institucions i la recerca de legitimacions i de canals de difusió dels discursos.
- Existència de problemàtiques que interessin a nivell personal i que es pretenen magnificar amb discursos repetitius i sovintejats.

Es pot considerar que la difusió d'ideologia a través de la premsa no incideix amb força en la població si tenim en compte que es compren i es llegeixen relativament pocs diaris. Malgrat això, es dona una sensibilització social amb la difusió de notícies, sigui a través de la premsa o a través de canals més amplis i amb més accés i incidència en l'espai privat individual i familiar (televisió i ràdio).

Ja hem vist com els fets i les polèmiques influencien la teorització del nacionalisme, si més no en el període que he estudiat. De la mateixa manera, poden arribar a impactar en la població mercès als mitjans de comunicació massiva. Es tracta, doncs, d'un procés paral·lel i simultani: els fets polítics i/o culturals motiven teoritzacions i difusions de la ideologia dominant, i, a la vegada, impacten en la gent perquè existeix una base latent a nivell poblacional propensa a reapropiar-se i construir socialment, cadascú des de les seves condicions històriques particulars, les teoritzacions sobre el nacionalisme que difonen els ideòlegs.

---

(41) BOURRICAUD, F.; Le bricolage ideologique. Essai sur les intellectuels et les passions démocratiques, Paris, PUF, 1980.

Filant més prim, aquest procés paral·lel ens fa adonar que la teorització ideològica està vinculada a fets o problemes polítics o culturals, i que no hi ha iniciatives clares de debats al marge d'institucions oficials i d'esdeveniments polèmics.

D'acord amb la meua hipòtesi de partença, els mateixos fets i polèmiques que fan teoritzar sobre nacionalisme als ideòlegs a través de la premsa, també incideixen a la població i "encenen" una sensibilització latent, un substrat comú propens a apropiarse les teoritzacions citades.

La percepció social serà poc explícita però construeix i delimita una realitat perquè hi ha dos elements dels que no en podem defugir:

- La necessitat vital de reconeixement dels orígens, d'ubicació en un temps i un espai, de trobar un fil lògic que seqüenciï la biografia personal i l'adscriu a una col·lectivitat.
- L'existència d'uns interessos objectius, d'una necessitat personalíssima d'acotar la realitat: valoració del territori i les fronteres, definició d'una identitat col·lectiva, assumpció d'una història i una cultura pròpies.

Tot plegat ens configura un mecanisme concret de creació de la realitat social, a través de tòpics, evidències col·lectives i estructures de pensament automàtiques i autoevidents, la qual cosa és objecte d'anàlisi de la sociologia.

D'altra banda, es donen també un conjunt de factors que condicionen la percepció social de les ideologies predominants⁽⁴²⁾, factors que en essència serien els següents:

- Per sobre de tot, l'estructuració de l'existència a l'entorn de la vida privada i laboral, el que fa que els conceptes relacionats amb la política siguin percebuts com a molt llunyans. L'únic contacte és puntual i esporàdic: la campanya electoral i la votació.
- La no comprensió objectiva de les ideologies ja que cadascú percep

---

(42) Tal com analitza a bastament la tesi de Montserrat Tresserres (Universitat Central de Barcelona).

els missatges condicionat per la biografia i l'estructura de rellevància personals, que a la vegada cal referenciar-los a les característiques de la societat capitalista occidental, a la situació espanyola i catalana, i a la difusió d'ideologia que se'n deriva.

Apunto tots aquest elements per tal d'indicar la complexitat del procés de percepció social, i la subjectivitat que condiona la reapropiació de les teoritzacions sobre nacionalisme elaborades pels ideòlegs. Això pot fer, per exemple, que la població immigrada es diferenciï de la nadiua quant al citat "*substrat comú*", degut a una història particular situada en un altre espai (vivències, socialització, ambient familiar...) que els fa interpretar de manera diferent les teoritzacions, els símbols i els rituals (costums, tradicions, banderes, himnes...). La seva percepció serà menys afectiva, i el procés d'apropiació de les teoritzacions ideològiques serà més lent i els portarà a construccions de la realitat i a mobilitzacions amb valors diferents (més vinculats, per exemple, a motius socials i laborals).

En definitiva, la percepció social es troba influenciada per factors exògens com són la difusió de fets i polèmiques a través dels diferents medis de comunicació massiva, i pels ideòlegs que teoritzen sobre nacionalisme amb articles de fons a la premsa. I per factors endògens com l'experiència particular, l'ambient familiar, la biografia, la situació socio-econòmica,...

Tanmateix, simultàniament, es dona una base o substrat comú, latent, que es manifesta a partir de l'impacte dels factors exògens i que en qüestions relacionades amb el nacionalisme és especialment sensible, o n'esdevé amb rapidesa⁽⁴³⁾. Això facilita l'apropiació de les ideologies transmeses pels teoritzadors, i la construcció social de la realitat definida en un espai i un temps concrets.

A la vegada, l'apropiació proporciona elements de distinció i d'ordenació social. Es així que podem considerar la difusió d'ideologia com una tècnica d'ordenació i integració, que defineix estratègies conservadores i estratègies transgressores (nacionalisme tancat, nacionalisme obert, independentisme, espanyolisme), categories operatives (societat civil, essencialisme, cosmopolitisme, Catalunya-ciutat,...) i que, en darrer terme, crea realitats subjec-

---

(43) La tesi citada a (42) confirma la facilitat d'apropiació i de producció discursiva oral de la població nadiua de Catalunya quan és preguntada sobre què entenen per nacionalisme i catalanisme.

tives que els individus es veuen abocats a interioritzar.

Crec que totes aquestes observacions caldrà tenir-les en compte per a una aproximació sociològica al nacionalisme català de tombants de segle. Si més no, és la meva consideració personal tenint la sociologia com a context.

VI.2 RESUM DE LES PRINCIPALS CONSTATAcions.

Després d'esbossar una reflexió final del meu estudi, el seu abast i la seva acotació des de la sociologia, vull acabar repassant les principals constatacions que he anat deduïnt de l'anàlisi, qualitativa i quantitativa, dels resultats de la investigació.

En seguir, pas a pas, el desenvolupament del present estudi hem vist que:

1) Constatacions més directes.

- El 30% dels 494 articles recollits els han escrit només el 4% dels 219 autors. Aquests vuit autors més prolífics són, per ordre alfabètic: Crexell, Espar, Ibáñez-Escofet, Lorés, Lozano, Pedrolo, Ramoneda i Udina.

- La gran majoria d'autors correspon a la categoria d'ideòlegs o opinàtics.

- L'Avui és el diari que ha publicat més articles.

- Els intel·lectuals tenen certa importància a El País, i tendeixen a difondre escrits ideològics sobretot en motiu del debat "Què és Espanya?" (on "El País" fou un dels promotors).

- En termes generals, s'apunta una tendència a la disminució dels escrits que surten al carrer parlant de nacionalisme, de catalanisme, de la realitat social de Catalunya,...

- L'Onze de setembre és una data que hom aprofita per a escriure i publicar sobre aquestes qüestions, especialment des d'un punt de vis-

ta històric i amb caire ideològic o polític.

- Durant tot el període (juliol 1983-desembre 1984) hi ha uns elements que fonamenten discursos polèmics, debats, problematitzacions de fets ocorreguts en l'àmbit polític:

- conflicte de les banderes
- qüestions lingüístiques (recursos del Tribunal Constitucional, debats parlamentaris).
- l'Estat de les Autonomies (finançament, LOAPA, traspassos de competències).
- el nacionalisme i la realitat social de la Catalunya d'avui dia.

- Aquest darrer aspecte ha facilitat la difusió de molts escrits ideològics a l'entorn de conceptes com ara la "societat civil", la "Catalunya ciutat", el "catalanisme obert", el "catalanisme essencialista",...

- Aquests escrits ideològics conformen dos corrents d'opinió molt vinculats a les dues principals forces que es presenten a les eleccions autonòmiques al Parlament de Catalunya: la socialista i la convergent.

- De fet, les eleccions han motivat la generació de debats escrits, tant ex-ante (immigració, convivència, Espanya i Catalunya) com ex-post (nacionalisme i esquerra).

- Sobretot a l'Avui, els ideòlegs es fonamenten molt en els aspectes lingüístics per a teoritzar.

- La política cultural i el seu possible debat és una qüestió poc tractada. La idea de "pacte cultural" sembla demostrar que l'apropament a les institucions estronca les aportacions dels intel·lectuals de més renom.

2) Constatacions més generals.

- A l'anàlisi dels continguts i centres d'interès dels articles recollits s'ha comprovat un fort pes dels aspectes històrics i socials

(tot i que els sociòlegs han escrit ben poc sobre nacionalisme), i una escassa aproximació des de l'economia estricta.

- Sembla ser que hem passat d'una etapa de teoritzacions sobre la necessitat de recuperar la identitat pròpia i diferenciada, a una etapa de teoritzacions ideològiques diverses que s'interessen per l'anàlisi de la realitat social i cultural de Catalunya i del catalanisme, i que giren a l'entorn d'uns elements:

- la llengua
- la "*societat civil*"
- la "*Catalunya ciutat*"
- els mites i la història
- el nacionalisme obert i el nacionalisme essencialista
- el nacionalisme i l'esquerra.

- Es dona una forta interacció entre esdeveniments socio-polítics, partits polítics, ideòlegs i intel·lectuals, de manera que els escrits es poden dividir en dues grans línies ideològiques: la propera als socialistes i la propera als convergents i independentistes.

- Tot sembla indicar una major difusió, debat i profunditat dels ideòlegs pròxims als cercles socialistes, que, d'altra banda, són més nombrosos i escriuen en publicacions d'àmbit estatal. En canvi els propers als àmbits convergents i independentistes són més pocs, escriuen essencialment a l'Avui i en els seus discursos són més repetitius, més "*de combat*", no tant ambiciosos, ni "*professionalitzats*", ni amoïnats per revisar conceptes i aportar noves idees, com els dels altres ideòlegs.

- Aquest predomini d'una línia ideològica sobre l'altra es fa palès amb força claredat en l'anàlisi dels debats sobre la "*societat civil*" i la "*Catalunya ciutat*".

- L'anàlisi dels debats esmentats suara ha mostrat una tendència al relançament de conceptes clàssics per a teoritzar ideològicament, sense acord amb l'abast dels significats i sense aportacions noves. Semblen, a més, unes polèmiques fetes per i per a pensadors i escriptors barcelonins ja que no hi ha una atenció a les reflexions que es poden donar en d'altres indrets més enllà del Tibidabo. Aquest fet

mostra també una possible resposta barcelonina al relleu al rellançament de la idea de la *movida* madrilenya, i una vinculació al fenomen urbà internacional passant per sobre de la realitat i diversitat de la Catalunya alhora urbana i comarcal. O sia, que més que potenciar Barcelona com a capital de Catalunya, alguns autors sembla que vulguin consolidar-la com a segona ciutat d'Espanya.

Pel que fa a la societat civil, l'anàlisi efectuada ha mostrat una manca de precisió respecte a l'abast i a les limitacions d'aquest concepte i respecte a la consideració de si hi ha o no hi ha crisi, o ensoïment, de la societat civil catalana.

- Finalment, hem constatat també la proliferació d'adjectivacions, categories i conceptes que tendeixen a esbiaixar la comprensió del nacionalisme dins la realitat social de la Catalunya d'avui dia. En aquest sentit, alguns autors han manifestat la necessitat de revisar les teoritzacions i esquemes d'anàlisi del nacionalisme, de repensar el que s'ha escrit,...

En un temps en què també s'escriu sobre la crisi de la sociologia i la necessitat de desvincular-la dels interessos dels poders dominants, en què no es donen anàlisis sociològiques de comprensió del nacionalisme actual, ni debats al marge de posicionaments ideològics concrets i parcials, potser si que cal, en últim extrem, anar repensant el que s'ha escrit, rellegir el nacionalisme....

ANNEX NÚM. 1

CRONOLOGIA DEL PERIODE
JULIOL 1.983 - DESEMBRE 1.984

-Detall dels principals esdeveniments de la vida política i social a Catalunya, d'acord amb la premsa consultada per al treball de camp i la informació facilitada pel Servei de Ple i Comissions del Parlament de Catalunya.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.983	
<u>Mes de juliol</u>	
2-7-83	- Pujol declara a la R.F.A. que Catalunya és una nació que forma part d'Espanya.
6-7-83	- Felipe González considera vital per al govern que els socialistes catalans guanyin les eleccions autonòmiques. - Esclat de catalanitat a la cloenda de la campanya "El País a l'Escola".
10-7-83	- Pujol reppta l'oposició a un debat sobre l'obra del govern de la Generalitat.
11-7-83	- El nou líder del PSC, Obiols, accepta el debat amb Pujol. - Finalitzen les jornades sociològiques sobre Catalunya.
14-7-83	- "Catalunya té dret a separar-se d'Espanya" declara l'Alcalde de Santander a la Universitat Menéndez y Pelayo. "Ara seria més rica si no s'hagués unit a Espanya en el seu moment".
15-7-83	- El govern estatal desmenteix que hagi impugnat davant el Tribunal Constitucional la "llei del català". El possible recurs contra la llei de Normalització Lingüística "no afectaria el fons de l'articulat". - La Crida ja té resposta a la sentència sobre la LOAPA.
20-7-83	- El president Pujol confia en el fet que el Govern central no presenti recurs contra la "llei del català".
21-7-83	- El govern impugna davant el Tribunal Constitucional dos articles de la "llei del català". La Generalitat, decepcionada pel recurs. - Esclata la "guerra de les banderes" a Euskadi. - Entrevista González-Garaikoetxea: l'apropament de posicions entre el govern central i el basc, considerat "com molt difícil".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.983	
<u>Mes de juliol</u>	
22-7-83	- CiU corresponsabilitza els socialistes catalans de la decisió del govern central. El Consell Executiu lamenta "la incomprensió" que suposa la presentació del recurs contra la "llei del català". La Generalitat preocupada per les relacions amb Madrid.
23-7-83	- No hi ha entesa política entre González i Garaikoetxea. Al País Basc continuen els incidents a causa de la "guerra de les banderes".
24-7-83	- La temàtica diferencial catalana està mal vista a Madrid, segons Pujol.
<u>Mes d'agost</u>	
2-8-83	- La Generalitat considera inacceptable el projecte de llei de l'Administració socialista. El delegat del govern i l'Alcalde precediran al President del Parlament en el protocol.
5-8-83	- Pujol afirma que empitjoren les relacions amb el Govern i anuncia que es presentarà a la reelecció. El President considera que la sentència sobre la LOAPA influirà en el plantejament de la reforma de l'Estatut.
8-8-83	- Pujol vol una Diada festiva i despolititzada.
10-8-83	- El Tribunal Constitucional anul·la 14 articles de la LOAPA.
11-8-83	- Satisfacció a Catalunya i al País Basc per la sentència. Els socialistes són l'únic partit català reticent amb la sentència.
12-8-83	- El Govern segueix considerant vàlid el fons de la LOAPA i afirma que la mantindrà.
14-8-83	- Tots els partits de l'oposició creuen necessari celebrar un debat autonòmic en el Congrés.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
<u>ANY 1.983</u>	
<u>Mes d'agost</u>	
17-8-83	- F. González accepta negociar la LOAPA amb els nacionalistes.
18-8-83	- Es ridícul dir que tot segueix igual després de la sentència de la LOAPA, segons Ernest Lluch. El Ministre de Sanitat, partidari d'una negociació entre el Govern i les autonomies.
25-8-83	- El Govern negociarà amb els nacionalistes el desenvolupament autonòmic després de la sentència de la LOAPA. - Intervenció del professor Salvador Giner a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada: panorama pessimista per a la recuperació nacional de Catalunya.
31-8-83	- El diàleg amb les comunitats no conduirà a un nou pacte autonòmic, afirma Guerra. - Alavedra prepararà amb De la Quadra la reunió entre González i Pujol.
<u>Mes de setembre</u>	
4-9-83	- Llibre de Lluís V. Aracil: "Dir la realitat". - El PSC presenta molts punts de coincidència amb la política autonòmica del Govern.
7-9-83	- Pujol, partidari que totes les Comunitats participin en les negociacions autonòmiques. El President de la Generalitat s'entrevistà amb Escuredo a Sevilla.
9-9-83	- Pujol invita a fer una Catalunya fidel a sí mateixa.
10-9-83	- Emissió especial d'inauguració de TV3. - Pujol assegura que Catalunya és la millor carta que pot jugar Espanya per a sortir de la crisi. En el seu missatge amb motiu de la Diada afirma que persisteix l'intent de reduir l'autonomia.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
<u>ANY 1.983</u>	
<u>Mes de setembre</u>	
11-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Diada oficial i desunida. Excepte per a algunes minories, l'11 de setembre tendeix a ser un dia d'esbarjo i perd el seu caràcter reivindicatiu. Primera Diada no unitària des del 1976. - Curs a Santander sobre Estat, poder i nació, amb assistència de professors catalans.
16-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Al·legacions formulades pel Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei de Normalització Lingüística.
18-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Intel·lectuals catalans denuncien un retrocés en la integració lingüística dels emigrats. - Debat al Congrés del dia 20 sobre l'estat de la nació: l'oposició demanarà al Govern que es concreti la seva política autonòmica després de la sentència de la LOAPA.
25-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Debat al Parlament: Pujol presentarà la seva obra com aval per a uns altres quatre anys.
28-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Debat al Parlament sobre el futur autonòmic. El President creu que Catalunya es pot modernitzar malgrat la crisi econòmica.
29-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu de la Generalitat.
30-9-83	<ul style="list-style-type: none"> - El Parlament català demana que es derogui la llei que recull les restes de la LOAPA, amb el vot en contra del PSC.
<u>Mes d'octubre</u>	
3-10-83	<ul style="list-style-type: none"> - Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat sobre cessió de Tributs (sol·licitat pel Govern). - Obiols i Gutierrez Díaz, candidats a la Generalitat.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.983	
<u>Mes d'octubre</u>	
10-10-83	- Entrevista entre F. González i Jordi Pujol. L'oferta de traspassos es completarà aquest any. Es descongela la relació.
	- Insults i intents d'agressió a les autoritats locals a la festa del 9 d'octubre a València (commemoració de la conquesta de la ciutat per Jaume I). Es crema una bandera catalana.
14-10-83	- Debat sobre les pressions rebudes en relació amb Banca Catalana.
17-10-83	- Pujol acusa els socialistes de contribuir al clima que va produir la retirada de diners de Banca Catalana.
20-10-83	- Jornades sobre "Visió de Catalunya: el canvi i la reestructuració nacional des de la perspectiva sociològica", organitzades per l'Associació Catalana de Sociologia.
28-10-83	- Rebuig general del recurs contra l'aplicació de la "llei del català". Obiols critica la insensibilitat del govern en impugnar el decret i l'ordre de la Generalitat.
29-10-83	- Pujol viatja als EE.UU. per interessos socials i econòmics. Els medis polítics nord-americans consideren la visita "privada".
31-10-83	- Pujol afirma a Nova York que Catalunya ha de reformar la seva imatge exterior.
<u>Mes de novembre</u>	
4-11-83	- Pujol explica en una conferència a Boston que Catalunya és una nació.
5-11-83	- Bilbao: massiva resposta a la convocatòria d'Herri Batasuna "en defensa de la ikurriña". Segueix la "guerra de les banderes".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.983	
<u>Mes de novembre</u>	
6-11-83	- Pujol assegura que continuarà els seus viatges a l'estranger per a "projectar Catalunya".
8-11-83	- "Real Academia de las Buenas Letras": sessions acadèmiques sobre el tercer aniversari de la publicació del "Fènix de Catalunya" de Narcís Feliu de la Penya. - Pujol destaca la modernització com un dels factors del catalanisme.
11-11-83	- Eduard Bueno, candidat a la Generalitat per AP.
13-11-83	- El President de la Generalitat designat oficialment com a candidat a la reelecció.
14-11-83	- Pujol denuncia l'intent de dividir Catalunya per interès electoral.
15-11-83	- La Generalitat prepara una nova redacció del decret i l'ordre que regulen l'ús de la llengua a l'ensenyament. - Polèmica sobre la figura de l'abat Escarré (durant els mesos de novembre i desembre).
22-11-83	- Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat sobre Fires Comercials Internacionals (sol.licitat pel Govern). - Acord entre la Generalitat i el Govern central per a modificar les normes que desenvolupen la "lleí del català".
23-11-83	- Allegacions formulades pel Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei d'Higiene i Control Alimentaris.
24-11-83	- Debat sobre la política de normalització lingüística. - Portada de l' "Avui": "La llengua no ha dividit Catalunya".
25-11-83	- El Parlament aprova, amb l'única abstenció del PSC, que la política lingüística del Consell Executiu no divideix Catalunya.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.983	
<u>Mes de novembre</u>	
29-11-83	- Obiols considera com un dels seus reptes aconseguir un més gran apropament entre les institucions i la societat civil.
<u>Mes de desembre</u>	
8-12-83	- Llibre de Xavier Bru de Sala: "Espriu, Duran Farell, Rigol, Benet i el futur de Catalunya". - La Generalitat està decidida a recórrer davant el Tribunal Constitucional si el Govern no completa els traspassos.
14-12-83	- Fraga: els partits nacionalistes no són bons per a Espanya (portada de l' "Avui").
18-12-83	- La "Crida" intenta renéixer com a moviment cívic i nacionalista.
19-12-83	- Conferència de Jordi Pujol sobre "Identitat i democràcia bases de l'autonomia".
20-12-83	- Pujol afirma que existeix el risc que el Govern central tracti de retallar el poder autonòmic. - Conferència a l'Ateneu Barcelonès de Juan Luís Cebrián, director d' "El País", sobre "Catalunya vista desde el resto de Espanya".
21-12-83	- Debat sobre l'organització de l'administració pública a Catalunya.
26-12-83	- Mor en Joan Miró.
28-12-83	- Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat sobre Reconversió i reindustrialització (sol.licitat pel Govern).
29-12-83	- Pujol anuncia un acord amb el Govern central que posa fi al conflicte de la valoració dels traspassos.
31-12-83	- Pujol diu que Catalunya ha de participar en la recuperació econòmica d'Europa. Segons el President, Catalunya es pot fixar nous horitzons de recuperació econòmica, benestar i mo-

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	dernitat: "Hi ha un model català de fer i de viure".
<u>Mes de gener</u>	
5-1-84	- Segons Fraga, l'avantatge de CiU és mínim per a les eleccions autonòmiques catalanes.
8-1-84	- Surt a "El País" un resum de la conferència de J.L. Cebrián sobre "Catalunya vista desde el resto de España". - Jornades sobre la interrelació econòmica i cultural entre Catalunya i Andalusia, organitzades per la Generalitat. - Obiols rellança l'ofensiva electoral.
11-1-84	- Presència de Catalunya al "National Geographic Magazine": "Un país dins d'Espanya". - Dictàmens del Consell Consultiu de la Generalitat, sol·licitats pel Parlament, sobre la proposició de Llei de Sindicatura de Comptes i el projecte de Llei de Coordinació de Polícies Locals.
12-1-84	- Escuredo acusa Pujol de voler manipular els immigrants.
16-1-84	- TV3 comença les emissions diàries. Missatges del Rei i de Jordi Pujol.
19-1-84	- Pujol "no es pot oblidar la tasca feta per la Generalitat a comarques".
20-1-84	- Pacte entre F. González i Jordi Pujol sobre les transferències a Catalunya".
24-1-86	- Pujol participa en la cloenda a Brussel·les de la reunió de regions industrials europees. - Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat, sol·licitat pel Parlament, sobre el recurs d'inconstitucionalitat als Pressupostos Generals de l'Estat per al 1984.
27-1-84	- Catalunya vol tenir veu pròpia a Europa. Ho proposen el president Barrera i el conseller Alavedra a la Primera Conferència de Regions de la CEE.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de gener</u>	
29-1-84	- CiU vol combatre la crisi amb un pla de progrés.
31-1-84	- CiU: aprofitar bé l'Estatut i reindustrialitzar el país. - Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat sobre un conflicte positiu de competències en relació a la defensa del consumidor i de l'usuari (sol.licitat pel Govern).
<u>Mes de febrer</u>	
1-2-84	- Pujol inicia un viatge a Galícia. - Armet acusa CiU d'oblidar les desigualtats socials.
2-2-84	- Pujol a Galícia: "L'autonomia exigeix ara més poder polític".
7-2-86	- Madrid sanciona les etiquetes en català.
11-2-86	- La Crida organitzarà berenars amb els productes d'etiquetes sancionades.
14-2-86	- Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat, sol.licitat pel Parlament, sobre el projecte de Llei de compilació del Dret Civil de Catalunya.
16-2-86	- Escuredo planta cara al govern de Madrid. - Obiols: "Cal un marc econòmic socialment més avançat i just".
17-2-86	- Escuredo serà substituït per Rodríguez de la Borbolla.
18-2-84	- Campanya per a la catalanització del centre històric de Barcelona, organitzada per la Crida a la Solidaritat.
19-2-86	- Pujol, preocupat per la manca de seguretat ciutadana: "A Catalunya maten més gent que no a Euskadi". - El Govern central presenta recurs per poder multar etiquetes en català. - Debats electorals: de moment, només TV3 ha convidat el president Pujol.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de febrer</u>	
23-2-84	<ul style="list-style-type: none"> - Jornades a Girona sobre la qüestió "Què és Espanya?", organitzades per "El País", "El Món" i l'Ajuntament de Girona. - Mor assassinat el senador basc del PSOE Enrique Casas.
25-2-84	<ul style="list-style-type: none"> - Alavedra transmet a Garaikoetxea el dolor del poble de Catalunya per l'assassinat d'Enrique Casas. El minut de silenci, és observat arreu de l'Estat.
28-2-84	<ul style="list-style-type: none"> - Quatre mil persones al berenar de la Crida a Barcelona. - Victòria del nacionalisme basc a les eleccions d'Euskadi del dia 26. Garaikoetxea prepara ja el nou govern monocolor.
<u>Mes de març</u>	
	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de Josep Termes: "La immigració a Catalunya i altres estudis d'història del nacionalisme català". - Llibre de Joan Marcet: "Convergència Democràtica de Catalunya. El partit i el moviment polític".
1-3-84	<ul style="list-style-type: none"> - Tancada de protesta del comerç per la inseguretat ciutadana. - Inauguració de l'exposició "Catalunya viva".
3-3-84	<ul style="list-style-type: none"> - Barrera tancà la legislatura dient: "Catalunya ha demostrat que sap governar-se" - Possible querrela contra antics directius de Banca Catalana. La fiscalia de l'Estat ha passat l'assumpte a Barcelona.
4-3-84	<ul style="list-style-type: none"> - Mor en Joan Ponç, un dels creadors de "Dau al Set".
6-3-84	<ul style="list-style-type: none"> - Es confirma que el dia 29 d'abril hi haurà eleccions al Parlament de Catalunya. - Dictàmens del Consell Consultiu de la Generalitat sobre un conflicte positiu de competències en matèria laboral i sobre un recurs d'inconstitucionalitat en matèria de gestió pressupostària (sol.licitats pel Govern).
9-3-84	<ul style="list-style-type: none"> - Pujol al Cercle Financer: "Catalunya pot remuntar la seva economia".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de març</u>	
10-3-84	- Pujol clausura a Zuric una setmana sobre Catalunya.
11-3-84	- Catalunya és una autonomia exemplar segons "Le Monde".
13-3-84	- "Obiols, un home clar", lema socialista de pre-campanya. - Pujol té por que l'autonomia sigui només descentralització.
15-3-84	- Roca creu que s'atura el procés autonòmic.
16-3-84	- El rei Joan Carles defensa el bilingüisme en una conferència al Canadà.
17-3-84	- Debat electoral a "La clave": a Catalunya no hi ha falla de convivència.
20-3-84	- Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat sobre el recurs d'inconstitucionalitat referent a la cessió de tributs (sol.licitat pel Govern).
22-3-84	- Presentació del llibre "Jordi Pujol, un polític per a un poble".
23-3-84	- Pujol no admet que TVE faci fracassar TV3.
24-3-84	- Segons el ministre Morán, les autonomies poden tenir relacions exteriors. - Guitart reconeix la importància de l'autonomia universitària, en un simposi organitzat per la U.A.B..
27-3-84	- Actes a Vic a favor de l'etiquetatge en català.
28-3-84	- Guerra promet a Obiols que vindrà a Catalunya a fer campanya.
31-3-84	- Segons un estudi, el 32% dels mestres de Catalunya no parlen català, i només el 14% de les escoles ensenyen íntegrament en català, informa l' "Avui".

DATA

ESDEVENIMENT

ANY 1.984

Mes d'abril

- Llibre de Josep Ma. Colomer: "Espanyolisme i catalanisme. La idea de nació en el pensament polític català (1939-1979)".
- Llibre de Pep Subirós: "Mites i raons de la modernitat".

- 1-4-84
  - CiU sembla consolidar-se com la força guanyadora.

- 6-4-84
  - Debat a TV3. Segons Barrera importa saber "si Catalunya continuarà existint com a nació".

- 7-4-84
  - Tarradellas creu que a González no el preocupa gens Catalunya.
  - Pujol: "No tinc un programa especial per als immigrants".

- 10-4-84
  - Armet demana un "gran pacte" entre Administració i societat.
  - Barrera afirma que Catalunya ha de ser un país d'una sola llengua.
  - Roca diu que no hi ha emigrants, sinó que tots som catalans.

- 12-4-84
  - Carlos Garaikoetxea, escollit president del Govern basc amb els vots únics del PNB.

- 13-4-84
  - González desmenteix que vulgui retallar els Estatuts però Pujol ho manté.

- 26-4-84
  - Obiols reclama per al PSC el vot útil del nacionalisme.

- 27-4-84
  - González defensa la unitat de la nació espanyola i anomena regionals als partits nacionalistes.
  - Barrera abona una majoria nacionalista al Parlament.

- 29-4-84
  - Victòria de CiU per majoria absoluta a les eleccions al Parlament català.

Mes de maig

- Llibre de J. Lorés: "Catalunya política i socialisme".
- Llibre de R. Vinyes: "La Catalunya Internacional"
- Llibre de X. Rubert de Ventós: "Filosofia i/o política"
- Llibre de J.L. Aranguren: "La función social del intelectual"

DATA
ANY 1.984
Mes de maig

ESDEVENIMENT

- Llibre de Fernando Savater "Contra las patrias", n.ºm. 119 de "Cuadernos Ínfimos", Tusquets Editors, Barcelona.

- 9-5-84
  - Berenar "d'etiqueta" a Alcanar (Montsià) previst per al dia vint.
  - Barrera creu que el nacionalisme no ha d'estar en un sol partit.

- 10-5-84
  - El PSC treu importància al document catalanista aprovat per l'organització gironina del partit.

- 13-5-84
  - Coll i Alentorn serà el President del nou Parlament català.
  - El PSC vol ser cap d'una esquerra catalana.

- 16-5-84
  - Roca impulsa a Andalusia l'opció reformista.

- 17-5-84
  - Primer discurs oficial en català al Consell d'Europa.
  - Es constitueix el Parlament de Catalunya amb el senyor Miquel Coll i Alentorn com a President.

- 19-5-84
  - Mil nacionalistes d'Europa aniran a l'ONU el dia deu de juny. Segona edició del "Tren de les Nacions" a Ginebra.
  - Roca i Garrigues cerquen el suport europeu al reformisme.

- 20-5-84
  - Pujol creu que la querella contra Banca Catalana té intenció política.

- 21-5-84
  - Joan Coromines, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

- 22-5-84
  - Segons Roca, la querella contra Pujol desestabilitza Catalunya.

- 24-5-84
  - Presentada la querella contra ex-directius de Banca Catalana. El President Pujol qualifica de "contràries a la veritat" les acusacions del fiscal.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de maig</u>	
25-5-84	- "El veritable perill és el fet diferencial català" sembla que manifestà González a Toledo. L'enfrontament amb Catalunya, tema principal a Madrid.
26-5-84	- Pujol: "L'ètica ha ser una norma de vida".
29-5-84	- Al·legacions formulades pel Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei de mesures d'adequació de l'ordenament urbanístic, objecte de recurs d'inconstitucionalitat.
30-5-84	- Debat d'investidura del Molt H.S. Jordi Pujol com a President de la Generalitat. Manifestació de suport a Pujol. Pujol: "Som una nació i amb aquest poble no s'hi juga".
<u>Mes de juny</u>	
	- Llibre d'Eugenio Trias: "La Catalunya ciutat i altres assaigs".
2-6-84	- La querella contra Pujol arriba al Tribunal Suprem.
3-6-84	- El PSC sabia que es preparava la querella contra Banca Catalana. - Roca assegura que el PRD vol arribar a governar Espanya.
8-6-84	- El Govern central presenta un recurs contra la Llei de creació de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.
10-6-84	- Cullerell denuncia la poca inversió que rep Catalunya.
12-6-84	- Un alt dirigent del PNB afirma que Euskadi té dret a ser Estat.
13-6-84	- El Rei manifesta la seva confiança en l'autonomia catalana. - Celebració a Ginebra de l'"Audició pública sobre les llengües regionals i minoritàries d'Europa".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de juny</u>	
18-6-84	- Presa de possessió de Jordi Pujol com a 116 President de la Generalitat de Catalunya. Pujol ofereix el diàleg per a definir què és l'autonomia. De la Quadra es manifestà irritat pel discurs.
22-6-84	- Entrevista de TV3 a González: el President confia en què les relacions amb la Generalitat tornin a la normalitat.
27-6-84	- Espanya i Portugal, a la CEE el gener de 1986. - El Senat vol debatre el setembre la política autonòmica del Govern.
29-6-84	- Primer acostament entre De la Quadra i Alavedra sobre la Llei de règim local.
30-6-84	- La Crida vol convocar les II Jornades de Països Catalans.
<u>Mes de juliol</u>	
3-7-84	- La sentència del Suprem torna el cas de Banca Catalana a l'Audiència de Barcelona.
4-7-84	- Reunió d'Oslo sobre minories lingüístiques: el català és la llengua que està en millors condicions.
5-7-84	- Es reconeix el català en totes les comunicacions internacionals.
6-7-84	- Al·legacions del Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei de Sindicatura de Comptes objecte d'un recurs d'inconstitucionalitat.
8-7-84	- F. Fernández de Villavicencio, president del Consell Consultiu de la Generalitat, : "algunes autonomies s'autodestruiran".
9-7-84	- Trobada a Poblet d'escriptors gallecs, bascos i catalans.
13-7-84	- Pujol creu urgent replantejar el finançament de les autonomies.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de juliol</u>	
15-7-84	- Diada del Pi de les Tres Branques. H. Barrera ho considera com un "acte d'afirmació i d'esperança".
16-7-84	- Clausura del congrés de la Joventut Nacionalista de Catalunya: Pujol veu en el nacionalisme el mitjà de preservar la identitat de la persona.
18-7-84	- Els síndics de comptes prenen possessió al Parlament.
22-7-84	- Entrevistes del president Pujol amb els caps del Govern espanyol a Madrid.
26-7-84	- Alavedra negociarà amb De la Quadra.
27-7-84	- Dictamen del Tribunal Constitucional: l'etiquetatge en català és ja constitucional. - Al·legacions del Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei del Joc, objecte d'un recurs d'inconstitucionalitat. - Al·legacions del Parlament de Catalunya en defensa de la constitucionalitat de la Llei sobre personal eventual, contractat i interí al servei de la Generalitat en el període anterior al 1939, objecte de recurs d'inconstitucionalitat.
28-7-84	- Mario Fernández, vice-president del Govern basc, pensa que Madrid vol modificar l'Estatut de Gernika.
31-7-84	- Les transferències a la Generalitat es rellancen un altre cop.
<u>Mes d'agost</u>	
2-8-84	- Pujol inaugura a Castellterçol la Casa-Museu de Prat de la Riba: "Hem de reforçar com mai el nostre nacionalisme". "No oblidem els nostres mestres". "Sigueu moderns, innovadors, audaços".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes d'agost</u>	
2-8-84	- La Comissió Onze de Setembre, per la sobirania i l'auto-determinació. - Es prepara la creació d'un Consell Assessor de Cultura.
16-8-84	- Comencen a Cuixà les jornades internacionals organitzades pel CIEMEN sobre "Cultura popular i emancipació nacional". - La Franja de Ponent, més aprop de Catalunya que d'Aragó. Segons una informació de l' "Avui", el 90% dels habitants són catalanoparlants.
18-8-84	- La policia nacional retira l'ikurriña de l'Ajuntament de Donostia, que onejava en solitari.
21-8-84	- Bilbao: més violència i tensió per la "guerra de les banderes".
24-8-84	- El president Pujol, preocupat pel finançament: "L'autonomia es juga si serà, o no, una ficció".
30-8-84	- Cas Banca Catalana: Els dos fiscals volen que Pujol declari oralment.
31-8-84	- Cullell reclama autonomia financera per a Catalunya.
<u>Mes de setembre</u>	
	- Llibre d'Aracil, Fuster, Moll, Serrano i d'altres: "La llengua d'un poble" (Quaderns d'alliberament). - Llibre de Josep Ma. Colomer: "Contra los nacionalismos".
1-9-84	- Noves accions per a l'etiquetatge només en català.
3-9-84	- Jordi Pujol contesta per escrit al jutge del cas Banca Catalana. - Rigol afirma que la consciència és cultura. - Itàlia es decideix a fer una llei sobre les minories lingüístiques.
9-9-84	- Pujol lamenta el desacord davant la Diada. - Homenatge al general Moragues.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de setembre</u>	
11-9-84	- Un Onze de Setembre marcat per la divisió. Gran diversitat de manifestacions reivindicatives.
12-9-84	- Mor Lola Anglada.
13-9-84	- L'Alcalde de Perpinyà defensa la Catalunya Nord davant Rigol.
15-9-84	- Festa del PSUC: Gutiérrez Díaz explica l'estratègia per a restablir la unitat de l'esquerra.
16-9-84	- Recurs plantejat pel Govern central contra una norma del Govern català que regula l'ús del català a les escriptures públiques.
17-9-84	- Constitució del Consell Assessor de Cultura de la Generalitat, sota la presidència de Rigol, compost per vint-i-quatre homes de procedència diversa.
18-9-84	- Roca demana fer grups territorials al Senat.
23-9-84	- Debat al Parlament sobre l'orientació de la política general del Consell Executiu. Pujol farà propostes innovadores però condicionades per l'economia. "Volem ser presents a la societat del dos mil". - Segons Terradellas, Catalunya no té una veritable autonomia política.
<u>Mes d'octubre</u>	
	- Llibre de Josep M. Puigarné i Adriana López: "Ser catalán ¿que es eso?"
	- Llibre de Vicente Cacho Viu: "Els modernistes i el nacionalisme cultural" (Col·lecció "Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català").
1-10-84	- Vint-i-cinc anys de "Serra d'Or".
2-10-84	- Perilla el traspàs de les Universitats, segons el conseller Guitart.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes d'octubre</u>	
3-10-84	- El jutge del cas Banca Catalana anà a la Casa dels Canonges perquè Pujol declarés oralment.
4-10-84	- Prioritat parlamentària per al seguiment de la Llei del català.
5-10-84	- Roca i Junyent inicia un cicle de conferències de la Jove Cambra. "Cal adaptar els partits a l'Estat de les autonomies", afirmà.
6-10-84	- El Parlament es declara contra l'armament nuclear a Catalunya.
8-10-84	- L'ertzaina retira una ikurrifia que onejava en solitari a l'Ajuntament de Zaldivia.
9-10-84	- El País Valencià celebra el 9 d'octubre a Alacant per tal d'impedir conflictes.
14-10-84	- Crida a la unitat i condemna de l'autonomia de Miterrand en el seu viatge a Aquitània i Euskadi Nord. - Segons una enquesta que publica "Cambio 16", la premsa catalana està més en contra de la gestió del Govern central que no pas a favor, excepte pel que fa a "El País" i "El Periódico".
16-10-84	- La revisió del procés a Companys és ben vista pels partits polítics.
17-10-84	- Segons la Conferència de Poders Locals i Regionals d'Estrasbourg, Europa vol basar el seu futur en les autonomies. - Debats a Girona sobre el futur de l'esquerra a Catalunya i la seva relació amb la qüestió nacional (hi participen: Lorés, Subirós, Termes, Armet, Ferrer, Obiols, Solé Turra, Folch i d'altres).
20-10-84	- Inauguració del monument dels immolats per Catalunya.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes d'octubre</u>	
21-10-84	- La Generalitat inicia treballs per a una nova fórmula de finançament.
23-10-84	- Debat sobre l'estat de la nació al Congrés dels Diputats: González es compromet a completar els traspassos a les autonomies.
24-10-84	- "Els Països Catalans: un debat obert", jornades a València amb Vilar, Fuster, Coromines, ...
26-10-84	- El PSOE evita que Catalunya sigui zona electoral europea. - Mor Josep Ma. Pi i Sunyer.
28-10-84	- Polèmica sobre la utilització del català a l'exèrcit espanyol.
29-10-84	- Inauguració del Túnel del Cadí, un "acte de fe en nosaltres mateixos", segons el president Pujol.
30-10-84	- Joan Mira guanya el Premi Joan Fuster amb "Crítica de la Nació Pura".
<u>Mes de novembre</u>	
	- Llibre de Jaume Lorés: "Societat, cultura i pensament". - Llibre de Manuel Parés i Maicas: "La ideologia regional de la premsa espanyola (1966-1973)".
1-11-84	- La Generalitat crearà centres culturals a Europa. - Els rectors dels Països Catalans fomentaran l'ús del català.
2-11-84	- Comencen a l'Alguer les setzenes Festes Populars Pompeu Fabra.
6-11-84	- Mor Josep Ma. Coderch.
11-11-84	- Segons l' "Avui", la llei no impedeix adreçar-se a l'Administració militar en català.

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de novembre</u>	
16-11-84	- El Govern aragonès publica llibres en català.
17-11-84	- Perpinyà vol autonomia per a la Catalunya Nord - Desè aniversari de CDC.
21-11-84	- Projecte de gran col.laboració entre les dues Catalunyaes.
22-11-84	- J.V. Foix guanya per unanimitat el "Premio Nacional de las Letras Españolas".
27-11-84	- Congrés del PSC.
28-11-84	- Congrés del PSUC.
29-11-84	- El Parlament ja té la proposta de rehabilitació de Companys.
30-11-84	- Mor Joan Vinyoli.
<u>Mes de desembre</u>	
	- Llibre de Joan F. Mira: "Crítica de la Nació Pura".
	- Llibre "Els Països Catalans, un debat obert" (Fuster, Mira, Badia, Balcells, Moll, Taradell, Carbonell,...).
4-12-84	- Segons l' "Avui", un terç dels nens del Rosselló aprenen la llengua catalana.
6-12-84	- A les Jornades de la Cambra de Comerç sobre la situació actual de l'economia catalana, Pujol afirma que "Catalunya té vocació de projecció internacional". - Conveni per a promoure la cultura catalana signat entre l'Institut d'Estudis Catalans i el "Consejo Superior de Investigaciones Científicas".
7-12-84	- Dinar a Madrid del president Pujol amb ambaixadors europeus.
8-12-84	- Molt aviat es podran fer les denúncies en català a les comissaries, afirma l' "Avui".

<u>DATA</u>	<u>ESDEVENIMENT</u>
ANY 1.984	
<u>Mes de desembre</u>	
12-12-84	<ul style="list-style-type: none"> - Presa de possessió del nou capità general de Barcelona: "l'única llengua que es pot usar en actes oficials és l'espanyol", digué. - Col.loqui al Club Arnau de Vilanova sobre "Catalunya a l'Estat Espanyol". Rafael Ribó defensà l'autodeterminació.
13-12-84	<ul style="list-style-type: none"> - 30 Congrés Ordinari del PSOE: el PSC critica la política autonòmica i defensa una política específica per a Catalunya. - El pressupost de la Generalitat no vulnera la Constitució, segons un dictamen unànim del Consell Consultiu.
14-12-84	<ul style="list-style-type: none"> - Sis consellers de la Generalitat visiten Perpinyà. - Mor Vicente Aleixandre.
25-12-86	<ul style="list-style-type: none"> - El Rei destaca la necessitat de la unitat de la pàtria en el seu missatge nadalenc.
30-12-84	<ul style="list-style-type: none"> - Missatge esperançat de Jordi Pujol amb motiu del cap d'any.

ANNEX NÚM. 2

ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS
PER AUTORS

-Inclou també la categorització entre intel·lectuals (Intel·lectuals (Id) i polítics (P), així com la codificació dels temes més tractats en funció de la següent taula:

1. La cultura i els intel·lectuals.
2. Qüestions lingüístiques en general.
3. Adjectivacions i definicions del nacionalisme, del catalanisme i de la societat catalana actual (la 'societat civil', la 'Catalunya ciutat', ...).
4. Polèmica sobre Catalunya i Espanya.
5. Polèmica sobre el futur de l'esquerra i el nacionalisme a Catalunya.
6. Polèmica sobre immigració i convivència.
7. L'Onze de setembre de 1983.
8. L'Onze de setembre de 1984.
9. La història, els historiadors i els mites.
10. La LOAPA i les qüestions autonòmiques.
11. La simbologia (conflicte de les banderes, ...).
12. Recurs contra els productes etiquetats en català.
13. Les eleccions al Parlament de Catalunya (abril 1984).
14. L'ús del català a l'Administració militar.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 1

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
ABELLAN , José Luis	La cuestión autonómica : individualismo y solidaridad.	11-09-83	EL PAIS	Id	10
AGUILERA , Cesáreo R.	La soberanía nacional.	30-11-83	EL MON	Id	1, 2, 3
AGUILERA , Cesáreo R.	La " societat civil " a Catalunya.	02-11-84	EL MON		
AINAUD DE LASARTE , J. M.	"Cataluña" i "Espanya".	15-01-84	AVUI	Id	3, 8, 9
AINAUD DE LASARTE , J. M.	Visca en Macià ! . Visca en Castó ! .	16-12-83	EL MON		
AINAUD DE LASARTE , J. M.	Per Catalunya i l'Espanya gran.	17-06-84	AVUI		
AINAUD DE LASARTE , J. M.	El sentit de l' onze de setembre.	07-09-84	EL MON		
ALAVEDRA , Macià	La sentència.	14-08-83	EL PAIS	P	10
ALAY , Albert	Què volen els nacionalistes ?.	24-08-83	AVUI	P	3, 5, 7
ALAY , Albert	La Diada Nacional , hoy.	01-09-83	EL PAIS		
ALAY , Albert	Reforma i millora de l' estatut.	24-11-83	AVUI		
ALAY , Albert	El nacionalisme no és burqès.	12-05-84	AVUI		
ALAY , Albert	Un socialista pot ser nacionalista.	24-07-84	AVUI		
ALCARAZ , Joan	Robert Lafont i l'estat de la qüestió occitana.	01-11-83	SERRA D'OR	Id	2, 3
ALCARAZ , Joan	Per la normalització lingüística a l'empresa.	18-04-84	AVUI		
AMIGO , Leandre	Les renaixences nacionals.	30-12-83	AVUI	Id	9,
AMOROS I PLA , Joan	Per un catalanisme d' acció.	13-09-83	AVUI	Id	1, 3
AMOROS I PLA , Joan	Per una política de Països Catalans.	28-08-84	AVUI		
ANDREU , Jaume	La LOAPA i les eleccions no han permès analitzar la política autonòmica.	29-10-83	AVUI	Id	10

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 2

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPIUS	TEMATIQUES
ARANGUREN , José Luis	Sobre representaciones , banderas e imágenes.	05-08-83	EL PAIS	In	11
ARBELOA , Victor Manuel	Algo más que banderas (o las cosas por su nom- bre).	05-08-83	EL PAIS	In	11
ARGENI , Aureli	Nacionalisme i terrorisme.	25-09-83	AVUI	Id	1, 2, 3
ARGENI , Aureli	El "tren de les nacions", un any després.	12-10-83	AVUI		
ARGENI , Aureli	El congrés "Regions i Eu- ropa" un pas vers l'Euro- pa de les Nacions ?.	25-10-83	AVUI		
ARGENI , Aureli	Què declarem a l' ONU ? L' autodeterminació !.	09-06-84	AVUI		
ARGENI , Aureli	El "passotisme" lingüís- tic, símptoma colonial.	25-12-84	AVUI		
ARIMANY , Miquel	Si estimes Catalunya ...	08-01-84	AVUI	Id	1
ARTAL , Francesc	Nació i poder en el pen- sament econòmic català (1840-1939).	GENER 84	L'AVENÇ	In	9
ARTIS-GENER , Abel.li	La " fiesta nacional ".	12-10-84	EL MON	Id	1
BADAL I CALLIS , Joan	L' acció cultural catala- na.	14-12-83	EL MON	Id	1
BADIA , Alfred	A Juan Luis Cabrián, sen- se ira.	25-01-84	AVUI	Id	3, 4
BADIA , Alfred	El nacionalisme català , aquest desconegut.	02-02-84	AVUI		
BADIA , Alfred	Nacionalisme i prestidi- gitació.	24-03-84	AVUI		
BADIA I MARGARIT , A. H.	La lingüística , factor d'integració dins la cul- tura catalana d'avui.	01-10-84	SERRA D'OR	In	1, 2
BALLARIN , Josep M.	Nació i "Natio".	17-11-83	AVUI	Id	3
BARRERA , Heribert	No s'ha de fer cap recon- ducció autonòmica.	18-08-83	AVUI	P	1, 2, 3, 4, 6, 10, 13
BARRERA , Heribert	Catalunya i les seves crisis.	28-03-84	AVUI		
BARRIL , Joan	Jause Lorás. Entrevista.	24-04-83	EL MON		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 3

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
BASSAS I RIBALTA , Jordi	Catalanisme a l' americana.	19-07-83	AVUI	Id	3, 14
BASSAS I RIBALTA , Jordi	Llengua catalana i exercit.	19-12-84	AVUI		
BASTARDES , Enric	Premsa i societat civil. En què quedem ?.	07-12-84	EL MON	Id	3
BAYA , Monserrat	Qui vol menjar " en català " , va servit !.	01-02-84	AVUI	Id	12
BELLMUNT , Domènec de	On vas , Catalunya ?.	07-02-84	AVUI	Id	1, 3, 4, 6
BENET , Josep	La Constitució, els Estatuts i la cultura catalana.	01-10-84	SERRA D'OR	Id	1, 2
BLADE I DESUNVILA , A.	Parlem d' Espanya.	13-03-84	AVUI	Id	3, 4
BLADE I DESUNVILA , A.	De certes escomeses i de la paciència.	05-10-84	AVUI		
BLADE I DESUNVILA , A.	Sobre el " victimisme ".	19-10-84	AVUI		
BORJA , Jordi	La crisi a Catalunya (I i II).	06-04-84	EL MON	P	1, 3
BORJA , Jordi	Sociedad civil.	16-04-84	LA VANGUARDIA		
BORRELL , Francesc	Cataluña i la experiencia alemana.	03-01-84	LA VANGUARDIA	Id	3
BOVER I FONT , August	Encara sobre la unitat de la llengua.	01-03-84	AVUI	Id	2
BRU DE SALA , Xavier	Catalanisme compartido.	29-03-84	LA VANGUARDIA	Id	3, 9
BRU DE SALA , Xavier	Un heroi nacional.	05-10-84	AVUI		
BURGUERA , Francesc de	Nacionalisme i nacionalismes.	15-08-84	AVUI	Id	3
CABANA , Francesc	Bancs catalans i Banca Catalana.	18-03-84	AVUI	Id	3
CAHNER , Max	Debat sobre la nostra cultura.	01-02-83	SERRA D'OR	Id	1, 2
CAHNER , Max	Joan Fuster tenia raó.	08-11-84	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 4

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
CAHNER , Max	La Catalunya del futur: de Geziel a Oriol Bo- riqas.	22-11-84	AVUI		
CAHNER , Max	Sobre la catalanitat de la Catalunya Nord.	06-12-84	AVUI		
CALDERS , Pere	El pietós equivoc dels catalans.	29-01-84	AVUI	In	1, 3
CAMBO DE GUARDANS, Helena	Un catalanisme que vol- dria que no hi fos.	19-07-83	AVUI	Id	3
CAMPS , Joan	Catalanisme polític i pensament colonial en Tomàs Bertran i Soler.	ABRIL 77	L'AVENÇ		
CAMPS , Josep	Más sobre izquierda i na- cionalismo.	22-12-84	EL PAIS	Id	5
CANALS VIDAL , Francisco	Dostoyevsky y los nacio- nalismos hispánicos.	22-09-83	LA VANGUARDIA	In	10
CANDEL , Francesc	Irresistible afany inte- grador.	22-01-84	AVUI	Id	6
CANDEL , Francesc	Dels " altres catalans " als " acatalans ".	27-01-84	EL MON		
CANDEL , Francesc	Allà que aportà l' imi- grant.	07-03-84	AVUI		
CANDEL , Francesc	La forga del factor anda- lús.	03-07-84	AVUI		
CANDEL , Francesc	Fervor religiós.	14-08-84	AVUI		
CAPNANY , Maria Aurèlia	Catalunya - ciutat.	16-03-84	AVUI	P	3, 8
CAPNANY , Maria Aurèlia	Els errors de l' onze de setembre.	16-09-84	AVUI		
CAROL , Josep Lluís	El mal d'Almessa o la ca- talanitat de Job.	24-12-83	AVUI	Id	1, 3
CARRERAS , Francesc de	La polémica sobre la cuestión nacional.	07-03-84	LA VANGUARDIA	Id	3, 5
CARRERAS , Francesc de	L' esquerra a Catalunya o el debat de la tardor.	13-09-84	EL MON		
CASALS I AGUILERA , J. M.	Ser català és una manera de ser ?.	16-10-83	AVUI	Id	3
CASAS , Joan B.	Bases per a una sortida catalana de la crisi.	01-03-84	SERRA D'OR	Id	3

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-95

PAGINA : 5

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
CASASUS , Josep M.	Fiesta desvirtuada.	07-09-84	LA VANGUARDIA	Id	8
CASTELLA-BASSOL , J.	El factor extranjero.	29-02-84	EL PAIS	In	4
CASTELLS , Victor	La primera categoria.	12-02-84	AVUI	Id	3, 4
CEBRIAN , Juan Luis	Cataluña vista desde el resto de España.	08-01-84	EL PAIS	Id	4
CELA , Camilo José	La salud del catalán.	24-11-84	EL PAIS	In	2,
COLL I ALENTON , Miquel	La celebración del Once de Septiembre.	11-09-83	LA VANGUARDIA	P	7
COLOMER , Josep M.	La esencia de la nación.	02-03-84	EL PAIS	Id	3, 4, 5, 6,
COLOMER , Josep M.	Nacionalismo e inmigración en Cataluña y Euskadi.	08-04-84	EL PAIS		
COLOMER , Josep M.	La " Catalunya Ciutat ".	MAIG 84	L'AVENÇ		
COLOMER , Josep M.	Catalanismo, izquierda y constitución. (Declaracions).	21-06-84	EL NOTIC. UNIVE.		
COLOMER , Josep M.	Los nacionalismos siempre comportan insolidaridad (Declaracions).	29-11-84	EL NOTIC. UNIVE.		
COLOMER , Leandre	Reflexions sobre politica lingüística.	05-02-84	AVUI	Id	1, 2, 4
COLOMER , Leandre	La cultura catalana i "el futur".	03-03-84	AVUI		
COLOMER , Leandre	El catalanismo en la politica espanyola.	09-06-84	LA VANGUARDIA		
COLOMER , Leandre	¿ Qué es lo español ?.	06-02-85	LA VANGUARDIA		
COLONINES I PUIG , Joan	La projecció de la cultura catalana.	12-10-83	AVUI	Id	1, 2, 3
COLONINES I PUIG , Joan	L'estrategia nacionalista actual.	07-07-84	AVUI		
COLONINES I PUIG , Joan	La llei de Normalització Lingüística.	01-10-84	SERRA D'OR		
COMAS , Antoni	Problemas que esperan solución.	06-09-83	EL PAIS	P	3, 7, 10

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 6

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
CORNUDELLA , Joan	Reflexions sobre Catalunya. Primera legislatura.	27-01-84	EL MON	Id	3
CORNUDELLA , Joan	El nacionalisme és un patrimoni comú.	22-04-84	AVUI		
COSTA I BAELL , Josep	Que el desconcert no esdevinqui compromís.	10-09-83	AVUI	Id	3
CREXELL , Joan	Sobre els "dos catalanismes".	14-07-83	AVUI	Id	1, 2, 3, 4, 8,
CREXELL , Joan	Un país normalitzat ?.	09-09-83	AVUI		11,
CREXELL , Joan	Pensar en català.	09-11-83	AVUI		
CREXELL , Joan	No tenia remei ?.	17-12-83	AVUI		
CREXELL , Joan	La subtil degradació.	10-02-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Doble argumentació.	15-02-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Contra Catalunya.	29-05-84	AVUI		
CREXELL , Joan	I les nostres banderes.	19-06-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Impotència espanyola.	29-06-84	AVUI		
CREXELL , Joan	No és pas incomprensió.	06-07-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Avant sempre , sempre avant.	13-07-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Per què ens manen encara.	29-07-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Retroben l'onze de setembre.	06-09-84	AVUI		
CREXELL , Joan	" Catalonia is not different ".	21-09-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Motiu d'esperança.	06-10-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Més motius d'esperança.	16-10-84	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 7

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
CREXELL , Joan	Qüestió de voluntat.	04-12-84	AVUI		
CREXELL , Joan	Catalanisme superficial.	30-12-84	AVUI		
CUCURELLA , Santiago	A cada nació els seus mots.	30-04-85	AVUI		
CUCURULL , Fèlix	Entre la LOAPA i la Dia-da.	30-08-83	AVUI	Id	7, 8, 10
CUCURULL , Fèlix	Reflexions sobre l' onze de setembre.	10-09-83	AVUI		
CUCURULL , Fèlix	Els presos del dia Onze.	19-09-84	AVUI		
CUENCA TORIBIO , José M.	Andalucía y Cataluña.	08-11-83	LA VANGUARDIA	In	6
DALMAU , Josep	Decàleg per fer una Es-querça Nacional de Cata-lunya.	09-07-83	AVUI	Id	3, 4, 5
DALMAU , Josep	Redreçament de Catalunya: què fer ?.	13-10-83	AVUI		
DALMAU , Josep	El nacionalisme passat de moda de Fraça i T.V.E.	15-01-84	AVUI		
DALMAU , Josep	Les arrels vitals del na-cionalisme.	04-07-84	AVUI		
DALMAU , Josep	El nacionalisme, primer interès d' una ideologia social.	20-07-84	AVUI		
DALMAU , Josep	El " catalanisme obert ".	15-08-84	AVUI		
DALMAU , Josep	A vosaltres , joves cata-lans.	20-09-84	AVUI		
DALMAU , Josep	La nació, fonament del nou ordre social.	07-12-84	AVUI		
DALMAU I JOVER , A.	La crisi de l' esquerra.	30-10-84	AVUI	Id	5
DE LA CUADRA-SALCEDO , T	Lealtad constitucional.	14-08-83	EL PAIS	P	10
DE LA HOZ , Albert	El catalanismo a debate.	10-07-83	EL PAIS	Id	3
DE LA HOZ , Albert	La necessitat de l' auto-crítica.	24-07-83	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 8

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
DEL RIO MATEU , Jesús	Dues concepcions del ca- talanisme.	26-06-84	AVUI	In	3
DEL RIO MATEU , Jesús	TV3 i l'antropologia.	04-11-84	AVUI		
DIAZ-PLAJA , Guillermo	Una intervenció de Joan Maragall.	16-07-83	LA VANGUARDIA	In	1
DURAN I LLEIDA , Josep A.	De "LCAPA" a "LPA".	29-09-83	LA VANGUARDIA	P	7, 8, 10
DURAN I LLEIDA , Josep A.	Reflexiones ante el 11 de Septiembre.	05-09-83	EL PAIS		
DURAN I LLEIDA , Josep A.	La nostra festa nacional.	11-09-83	AVUI		
DURAN I LLEIDA , Josep A.	La diada nacional.	09-09-84	AVUI		
EMPRIUS	La renovación del Parla- ment.	07-01-84	LA VANGUARDIA	Id	13
ESPAR I TICO , Josep	" Vosté és català , vostè és català ".	02-07-83	AVUI	Id	3, 4
ESPAR I TICO , Josep	La nació , suma de ciota- dans.	30-07-83	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Els catalans vistos per altres pobles peninsu- lars.	06-08-83	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Nacionalisme i carnet de conduir.	01-10-83	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Nació i política pròpia.	03-12-83	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Ex-nacionalista ?.	31-12-83	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	"Impost" nacionalista.	14-01-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	" Contra las patrias " (I i II).	18-08-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	" Ser catalán , ¿ Qué es eso ? ".	13-10-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Sobre " nació ".	24-11-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Sobre "pàtria".	01-12-84	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 9

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
ESPAR I TICO , Josep	El nacionalisme és pa- cient.	08-12-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	El "luxo" del nostre na- cionalisme.	22-12-84	AVUI		
ESPAR I TICO , Josep	Convivència i Coomunitat Nacional.	02-02-85	AVUI		
ESTEVA FABREGAT , Claudio	El nacionalismo visto por un antropólogo.	MAIG 84	EL CIERVO	In	3
FABREGAS , Xavier	Joan Riquel, l'art de dia- logar.	25-07-84	SERRA D'OR	Id	1
FAULI , Josep	Pujol, Roca y otros.	21-11-84	LA VANGUARDIA	Id	3
FDEZ. DE VILLAVICENCIO,F.	Juego liapio.	01-06-84	LA VANGUARDIA	In	3, 13
FELIPO I ORIDL , Ramon	" Long Live Catalonia !".	28-11-84	AVUI	Id	3
FERNANDEZ , Mario	Crónica de la más triun- fal derrota.	14-08-83	EL PAIS	P	10
FERRER , Francesc	El progressisme i el seu futur.	18-10-84	AVUI	Id	1, 2, 14
FERRER , Francesc	Fem la nació cultural.	08-11-84	AVUI		
FERRER , Francesc	El Senat i la llengua ca- talana.	23-11-84	EL MON		
FERRER , Francesc	Per un nou estil a Capi- tania general.	11-12-84	AVUI		
FERRER , Joaquim	El desplegament cultural (I , II , III).	28-09-83	AVUI	Id	1, 8
FERRER , Joaquim	La Diada Nacional.	05-09-84	AVUI		
FERRER , Joaquim	Sis objectius culturals.	19-12-84	AVUI		
FITE I ARGERICH , Marcel	Catalanisme obert en l'ensenyament.	06-07-83	AVUI	Id	2, 3
FONT , Jordi	Només hi ha un catalanis- me.	17-07-83	AVUI	P	3
FONT , Jordi	Un aclariment.	24-07-83	AVUI		

*****
 # LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS #
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 10

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
FONTANA , Josep	La catalanitat d' en Vi- cens.	AGOST 80	L'AVENÇ		
FORTUNY , Jordi	La polèmica de les bande- res posa un nou escoli a una Diada unitària.	20-08-83	AVUI	Id	7, 11
FRIGOLE , Joan	Consideracions entorn de l' estudi de la tradició.	27-01-84	EL MON	In	9,
FULLAT , Octavi	Pedagogia y nació.	MAIG 84	EL CIERVO	In	3, 13
FULLAT , Octavi	Legal , pero immoral.	07-06-84	LA VANGUARDIA		
FUSI , Juan Pablo	Homenaje a Cataluña.	16-06-84	EL PAIS	Id	3
FUSTER , Jaume	Gallecs, bascos i cata- lans.	25-07-84	SERRA D'OR	Id	1, 4
GALI , Raimon	Jornada de glòria.	02-06-84	AVUI	Id	13
GALI I IZARD , Josep M.	La nova disfressa del centralisme.	30-11-83	AVUI	P	4
GARCIA CARCEL , Ricard	Els mites i la història de Catalunya.	JUNY 84	L'AVENÇ	In	9
GARCIA I SEVILLA , Lluís	"Llengua", "Nació", "Es- tat", "Castellà" i "Espa- nyol" al Dic. de la R.A.E.	JUNY 79	L'AVENÇ		
GARRIGA TRULLOLS , Enric	Occitània , avui.	05-10-84	AVUI	Id	3
GINER , Salvador	La consolidació de Cata- luña.	20-08-83	LA VANGUARDIA	In	3
GINER , Salvador	Cataluña y su sociedad civil.	11-12-83	LA VANGUARDIA		
GINER , Salvador	La radical ambivalencia del nacionalismo.	MAIG 84	EL CIERVO		
GINER , Salvador	Patologia nacionalista.	29-06-84	EL MON		
GONZALEZ , Nazario	Dos notas catalanistas.	15-11-83	LA VANGUARDIA	In	1, 9
GONZALEZ , Nazario	Reflexión histórica sobre el nacionalismo.	MAIG 84	EL CIERVO		
GONZALEZ CASANOVA , J. A.	El futuro de los naciona- listas.	MAIG 84	EL CIERVO	Id	3

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 11

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
GONZALEZ SEARA , Lúis	Todos contra el Estado.	17-10-83	EL PAIS	In	4
GRAELL , Ferran	Per un vot nacionalista.	03-07-83	AVUI	Id	1, 2, 3
GRAELL , Ferran	Quan no tot mereix el blasme.	12-08-83	AVUI		
GRAELL , Ferran	Quan la desfellença mata la il·lusió.	28-08-83	AVUI		
GRAELL , Ferran	Tots som ciutadans de Catalunya.	19-10-83	AVUI		
GRAELL , Ferran	No és solament això.	22-12-83	AVUI		
GRAELL , Ferran	Aneu més enllà , supereu això.	04-01-84	AVUI		
GRAELL , Ferran	No confieu ni en profecies ni en regals.	01-02-84	AVUI		
GRAELL , Ferran	No s'hi val, la renúncia.	25-08-84	AVUI		
GRAELLS , Guillel-Jordi	Sobretot, no t'oblidis de cap gallina.	01-10-84	SERRA D'OR	Id	1
GRANIER-BARRERA , Emili	A la senyora Caabó.	24-07-83	AVUI	Id	3, 8, 9
GRANIER-BARRERA , Emili	Els morts del fossar.	30-08-84	AVUI		
GUILLET , Jaume	L' altra bilingüisme.	28-10-83	EL MON	Id	2, 9
GUILLET , Jaume	Els mites, ai !.	18-11-83	EL MON		
GUTIERREZ , Antoni	La Diada de un país en reconstrucción.	02-09-83	EL PAIS	P	5, 7
GUTIERREZ , Antoni	L'esquerra, debat obert.	12-10-84	EL MON		
HUERTAS , Josep M.	Quan moviment obrer i qüestió nacional riuaven.	11-11-83	EL MON	In	6, 9
HUGUET , Ricard	Qüestions per a un debat.	12-04-84	AVUI	In	3, 4, 13
IBARREZ-ESCOFET , Manuel	La equivocada decisió.	23-07-83	LA VANGUARDIA	Id	1, 2, 9, 10, 11

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 12

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	El himno que busca Madrid	04-08-83	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Triunfo de las instituciones.	11-08-83	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Serenidad y buen sentido.	23-08-83	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Las ideas de Guerra sobre el catalán.	17-09-83	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Sant Jordi.	24-04-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	La reflexión.	28-04-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	El secreto a voces.	01-05-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Más Salamanca.	17-05-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	De 1932 a 1984.	19-05-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Canciones y política.	02-06-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Gonzalez en TV3.	23-06-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Las cartas perdidas.	25-06-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	El espíritu de Prat.	04-08-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Un mundo aparte.	09-08-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	" Tants caps ... "	01-09-84	LA VANGUARDIA		
IBAREZ-ESCOFET , Manuel	En el Parlament.	08-12-84	LA VANGUARDIA		
JARDI , Enric	Un fals dilema (catalanisme obert - catalanisme tancat).	01-07-83	AVUI	Id	3, 4, 7, 8
JARDI , Enric	Després de la Diada.	20-09-83	AVUI		
JARDI , Enric	Realment som els millors ?.	18-10-83	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 13

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
JARDI , Enric	Ni Unamuno , ni Macías , ni Cebrián ...	17-01-84	AVUI		
JARDI , Enric	" El problema catalán no existe ".	04-04-84	AVUI		
JARDI , Enric	Lligons de 1714.	15-09-84	AVUI		
JARDI , Enric	Apostilla al " 6 d' octu- bre ".	18-10-84	LA VANGUARDIA		
JARDI , Enric	Cortesos o babaus ?.	29-12-84	AVUI		
JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Un mundo de símbols.	29-07-83	LA VANGUARDIA	In	3, 10, 11
JIMENEZ DE PARGA , Manuel	La encuesta de Hospitalet	10-08-83	LA VANGUARDIA		
JIMENEZ DE PARGA , Manuel	LOAPA : Ganó la constitu- ción.	12-08-83	LA VANGUARDIA		
JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Más libertad en Cataluña.	09-09-83	LA VANGUARDIA		
JORDA , Lluís	Catalans catalanistes.	25-11-83	EL MON	Id	3
JORDA , Lluís	Qüestions de terrannà.	17-01-84	EL MON		
JORDA , Lluís	Paraules, paraules, parau- les.	11-05-84	EL MON		
JUNCOSA I CARBONELL, Artur	La societat civil i la " nouvelle cuisine ".	10-10-84	AVUI	Id	3
LEMAN , Jordi	Catalans d' empresa i d' esport.	06-01-84	AVUI	Id	3
LLINONA , Jordi	No és bo entossudir-se.	31-08-83	AVUI	Id	3
LLOBERA , Josep R.	La formació de la ideolo- gia nacionalista catala- na. La idea de Volkgeist.	SETEM.83	L'AVENÇ	In	3, 9
LLORENS I VILA , Jordi	Sebastià Farnés: un teòric del primer catalanisme polític.	ABRIL 81	L'AVENÇ	In	
LOBO , Ricard	Un altre onze de setem- bre.	08-09-84	AVUI	Id	8
LOPEZ BULLA , José Luis	11 de Septiembre : Día de reivindicación nacio- nal y social.	09-09-83	EL PAIS	P	6, 7

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 14

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMÀTIQUES
LOPEZ CAMPS , Jordi	Cristians en les lluites d'alliberament.	20-01-84	EL MON	In	3
LOPEZ GARRIDO , Adriana	Carta abierta a los inmigrantes de Cataluña.	18-07-83	EL PAIS	In	4, 6
LOPEZ GARRIDO , Adriana	Carta oberta a la neva germana madrilenya.	15-11-84	EL MON		
LORES , Jaume	El " model català ".	08-07-83	EL MON	Id	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13
LORES , Jaume	La Catalunya electoral i la real.	22-07-83	EL MON		
LORES , Jaume	Els " colers " de Catalunya.	05-08-83	EL MON		
LORES , Jaume	Nacionalisme concret i federalisme abstracte.	19-08-83	EL MON		
LORES , Jaume	La Catalunya postcristiana.	21-10-83	EL MON		
LORES , Jaume	La " petita " por i la " gran ".	11-11-83	EL MON		
LORES , Jaume	No al vot de l' odi.	25-11-83	EL MON		
LORES , Jaume	El individuo que mira a la sociedad de reojo.	27-11-83	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	La palabra cautiva en Cataluña (el papel del si- to en la sociedad).	20-12-83	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Opinió pública , rumors privats.	06-01-84	EL MON		
LORES , Jaume	L' opinió pública submergida.	20-01-84	EL MON		
LORES , Jaume	El nacionalismo critico.	02-02-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Españolicémonos.	23-02-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Les dues espanyes i l'Es- panya plurinacional.	24-02-84	EL MON		
LORES , Jaume	El difícil reencuentro con la generosidad.	01-03-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Intelectuales legitimados.	08-03-84	LA VANGUARDIA		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 15

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO
LORES , Jaume	La cultura cara.	13-03-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Los cuernos del franquismo.	15-03-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Jugar con fuego.	29-03-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	El naufragio de los humanismos.	12-04-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Girona , 1984.	13-04-84	EL MON
LORES , Jaume	El empate sin prórroga.	19-04-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	El día siguiente al 29-A.	26-04-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Política i intel.lectuals.	27-04-84	EL MON
LORES , Jaume	Una oportunitat para todos.	03-05-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	El voto prestado.	10-05-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Posturas intelectuales.	17-05-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Nacionalisme i socialisme.	18-05-84	EL MON
LORES , Jaume	Sospechas y credibilidad.	31-05-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Antipujolismo y antisocialismo.	07-06-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	El obligado gremialismo cultural.	19-06-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	La difícil España pluricultural.	21-06-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Ante el III " Congreso Catalanista ".	28-06-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	Madrid y Europa.	09-08-84	LA VANGUARDIA
LORES , Jaume	" Je reste dans ..." (onze de setembre).	07-09-84	EL MON

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 16

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
LORES , Jaume	Las competencias y sus pleitos.	25-09-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Muchos gobiernos para desgobernar.	04-10-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	El debate de la izquierda catalana.	11-10-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Hacer lo que "nadie" hace.	18-10-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	Barcelonismo y catalanismo.	06-12-84	LA VANGUARDIA		
LORES , Jaume	La normalización lingüística.	25-04-85	LA VANGUARDIA		
LOWY , Michael	Marx i Engels cosmopolites: L'avenir de les nacions en el comunisme.	NOVEM.90	L'AVENÇ		
LOZANO , Josep M.	El nacionalisme.	29-07-83	AVUI	Id	1, 3, 5, 9, 11, 13,)
LOZANO , Josep M.	Les querres de símbols i la crisi d' identitat de l' esquerra.	26-11-83	AVUI		
LOZANO , Josep M.	Eleccions o referèndum.	31-03-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	De la metafísica a la sociologia ?.	14-04-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	Votem...i oblidem-nos-en.	27-04-84	EL NON		
LOZANO , Josep M.	Ironies del destí.	05-05-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	... i l' últim : Joan Rigol.	19-05-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	La Gran Barcelona i la Petita Generalitat.	20-06-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	De la societat civil com a mite dels orígens.	29-06-84	EL NON		
LOZANO , Josep M.	L'Esclésia catalana: comprendre el passat o construir el futur ?.	14-09-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	En peu de pau.	12-10-84	AVUI		
LOZANO , Josep M.	Per una esquerra sense problemes teològics ?.	23-11-84	EL NON		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 17

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
LUJAN , Néstor	Esta tarde ante el Parla- ment.	30-05-84	LA VANGUARDIA	In	13
MALUQUER , Joaquin	Modernitzar Catalunya.	13-09-84	AVUI	Id	3
MALUQUER , Jordi	El concepte de nació a través de la història.	24-02-84	EL MON	Id	9
MARAGALL , Jordi	Ortega y Gasset i Catalu- nya.	01-07-83	SERRA D'OR	Id	1, 3, 9
MARAGALL , Jordi	Los que han pasado..	25-09-84	LA VANGUARDIA		
MARIAS , Julián	Por qué no son países.	13-11-83	LA VANGUARDIA	In	10
MARTINEZ FRAILE , Ramon	La construcció d'Espanya.	26-08-83	EL MON	Id	
MARTINEZ SHAW , Carlos	Conversa amb Michel Vove- lle: La història de les mentalitats.	OCTUB.84	L'AVENÇ	In	9
MARZAL , Antonio	Jordi Pujol.	16-06-84	LA VANGUARDIA	In	3, 13
MARZAL , Antonio	El bilingüismo como nove- dad.	05-01-85	LA VANGUARDIA		
MARZAL , Antonio	El bilingüismo: la reali- dad y el proyecto.	02-02-85	LA VANGUARDIA		
MASCARELL , Ferran	* La nacionalitat catala- na * d' E. Prat de la Ri- ba: 75 anys després.	OCTUB.81	L'AVENÇ	Id	4, 5, 9
MASCARELL , Ferran	Desmitològitzar no és desmobilitzar.	OCTUB.82	L'AVENÇ		
MASCARELL , Ferran	Repensar Espanya.	24-02-84	EL MON		
MASCARELL , Ferran	L' esguerra i les seves organitzacions politi- ques.	19-10-84	EL MON		
MASCARELL , Ferran	Los nuevos caminos de la historiografía catalana.	04-12-84	LA VANGUARDIA		
NATA I GARRIGA , Marta	El debat i la premsa.	09-10-84	AVUI	P	1, 3
MELIA , Josep	Coexistencia nacionalis- ta.	19-03-84	LA VANGUARDIA	In	3, 10
MELIA , Josep	La resaca autonómica.	09-10-84	LA VANGUARDIA		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 13

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
MIGUELEZ , Faustino	Immigració i mobilitat social.	21-10-83	EL MON	In	6
MILIAN I MASSANA , Antoni	El conflicte dels etiquetatges.	14-03-84	AVUI	Id	12
MIRA , Joan F.	Alguns Espanya és eterna. Però quina ?.	09-03-84	EL MON	In	4
MIRAVITLLES , Jaume	Galeuzka.	11-09-83	LA VANGUARDIA	Id	9
MOLAS , Isidre	Manuel Serra i Moret: Socialisme i Catalaniene.	GENER 84	L'AVENÇ	Id	5, 9
MOLAS , Isidre	Sobre el diàleg de l' es- querra.	19-10-84	EL MON		
MOLINE , J. A.	No de Pujol a reduir l'a- fer LOAPA a qüestió tèc- nica.	28-08-83	AVUI	P	10
MOLL , Aina	El possible plaer de ser catalán.	08-04-84	LA VANGUARDIA	Id	1, 2
MOLL , Aina	Sobre el bilingüisme como novedad.	15-01-85	LA VANGUARDIA		
MONCUNILL , Nicolau	Son	10-09-83	AVUI	Id	3
MUNIESA , Bernat	Els sembradors de sai i un congrés sociològic so- bre Catalunya.	01-07-83	EL MON	Id	3, 9
MUNIESA , Bernat	El carbonisme com a praxi política de la burgesia catalana (I i II).	30-12-83	EL MON		
MUÑOZ , Xavier	Massa de Catalunya i poc dels catalans.	27-04-84	EL MON	Id	3, 5
MUÑOZ , Xavier	Catalunya triomfant.	11-05-84	EL MON		
MUÑOZ , Xavier	I l' esquerra què ?.	01-06-84	EL MON		
NAVARRO ARISA , J. J.	El análisis del Estado autonómico y un deseo de "nacionalismo en plural".	26-02-84	EL PAIS	Id	4
NAVARRO ARISA , J. J.	Hacia un futuro "naciona- lismo de la humanidad".	26-02-84	EL PAIS		
NUALART I SERRATS , Jaume	1984 , onze de setembre.	28-08-84	AVUI	P	8
OBIDLS , Raimon	Una cierta idea de Cata- luña: crisol, sí ; reduc- to, no.	03-12-83	LA VANGUARDIA	P	3, 5, 13

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 19

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
OBIGLS , Raimon	Programa i govern de majoria politica d'unitat (I i II).	20-01-84	AVUI		
OBIGLS , Raimon	El catalanisme d' ara.	26-04-84	AVUI		
OBIGLS , Raimon	El progreso de Cataluña.	11-09-84	LA VANGUARDIA		
OBIGLS , Raimon	Després de Girona.	26-10-84	EL MON		
OLIVE , Enric	Conversa amb Josep Terras: Història obrera i catalanisme creador.	ABRIL 84	L'AVENÇ	In	6, 9
OMS , Joan	Per la esbirania nacional i l' autodeterminació.	05-09-84	AVUI	Id	3
PAGES , Pelai	Els moviments nacionalistes contemporanis.	NOVEN.82	L'AVENÇ		
PAMIES , Teresa	Perills de l' embiguetat.	03-09-83	AVUI	Id	3, 4, 7
PAMIES , Teresa	No és qüestió d' imaginació.	GENER 84	AVUI		
PANIKER , Salvador	Las banderas que no dejan ver el bosque.	24-08-83	LA VANGUARDIA	In	11
PAPELL , Antonio	¿ Hacia el Estado Federal ?.	16-05-84	LA VANGUARDIA	Id	10, 13
PARES , Manuel	Sobre el concepte de societat civil.	12-09-84	AVUI	In	3
PEDROLO , Manuel de	Quan l' onze de setembre és a la cantonada.	08-09-83	AVUI	Id	1, 2, 3, 4, 7, 8
PEDROLO , Manuel de	Ho són molts que no s' ho pensen.	22-09-83	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	De la violencia pacifica.	03-11-83	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Es entre tots que ho fem impossible.	17-11-83	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Ningú no pot tenir raó contra la nostra existència.	15-12-83	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Diquem clar que voleu dir.	29-12-83	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Quan t'alliberes d'un altre , l'alliberes.	26-01-84	AVUI		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 20

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
PEDROLO , Manuel de	De si hi ha o no hi ha.	08-03-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Tots els reptes, el repte (amb perais de Cortázar).	03-05-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	No un enganxeu els dits.	17-05-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Ens sobra la cotilla.	31-05-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	El discurs del poder, com de costua.	14-06-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Som tan mortals com qual- sevol.	28-06-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Des de Tàrraga: el "Mani- fest de Poblet".	09-07-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Doble o senzilla ?.	09-08-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Ho diuen lluny , però és vàlid aquí.	23-08-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Entre la festa i la Dia- da.	06-09-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Coda (és un dir) a la Diada.	20-09-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Quan es pinta amb els ulls al clatell.	04-10-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	El tarannà i les limita- cions culturals.	18-10-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Seopre reparteixen les mateixes cartes.	15-11-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	D' un anacronisme al se- qüent.	29-11-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Quan ens aixequen la ca- nisa.	13-12-84	AVUI		
PEDROLO , Manuel de	Darrera missiva de l'any.	27-12-84	AVUI		
PESSARRUDONA , Marta	" Radical chic ".	01-06-84	SEERRA D'OR	In	1
PI DE CABANYES , Oriol	La historiografia catala- na, en crisis.	01-02-84	LA VANGUARDIA	Id	1, 3, 4, 9

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 21

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
PI DE CABANYES , Oriol	La imagen de Cataluña.	15-02-84	LA VANGUARDIA		
PI DE CABANYES , Oriol	El problema i catalán ?.	09-03-84	LA VANGUARDIA		
PI DE CABANYES , Oriol	Proyectar Cataluña.	25-05-84	LA VANGUARDIA		
PI DE CABANYES , Oriol	El miedo a lo distinto.	27-07-84	LA VANGUARDIA		
PI DE CABANYES , Oriol	Superar la resistència.	01-09-84	SERRA D'OR		
PI DE CABANYES , Oriol	De la identitat a la comunitat.	01-10-84	SERRA D'OR		
PLANAS , Romà	Servir Catalunya i la democràcia.	04-11-83	EL MON	P	3, 13
PLANCHART , Josep	El triomf nacionalista.	22-05-84	AVUI	P	13
PONT I PUNTIGAM , Ferran	Parles de Catalunya.	22-04-84	AVUI	P	13
PONÇ I TORRENTS , Albert	El General Moragues, símbol de reivindicació nacional.	18-07-84	AVUI	Id	9
PORCEL , Baltasar	i El cambio ?.	11-08-83	LA VANGUARDIA	In	3, 5, 10
PORCEL , Baltasar	Cataluña , marxismo , nacionalismo.	11-11-83	LA VANGUARDIA		
PORCEL , Baltasar	Proyecto catalanista.	18-11-83	LA VANGUARDIA		
PORTA PERALES , Miquel	Però , i existeix Espanya ?.	24-02-84	EL MON	Id	4
PRATS I CARDS , Joan	La rondellística catalana com a concepció del món.	FEBR. 81	L'AVENÇ		
PRATS I CATALA , Joan	De nacionalidades, autonomías y federalismo.	02-05-84	EL PAIS	P	4, 10
PUIG , Valentí	Despilfarro , cultura y Estado.	10-12-84	EL PAIS	Id	1
PUIG SALELLAS , Josep M.	Una consideració de sentència sobre la LOAPA (I a IV).	02-09-83	AVUI	Id	3, 10, 13
PUIG SALELLAS , Josep M.	Un doble impulso necesario.	23-03-84	LA VANGUARDIA		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 22

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
PUJOL , Jordi	Catalunya , ara.	27-04-84	AVUI	P	13
RAHOLA , Pilar	Els senyors de la llenqua mancada.	01-05-84	SERRA D'OR	Id	12
RAMONEDA , Josep	Nación y sociedad civil.	19-07-83	LA VANGUARDIA	Id	3, 4, 5, 9, 13
RAMONEDA , Josep	La ciudad, las comarcas y la nación.	26-07-83	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	La esencia de las nacio- nes.	13-09-83	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Crónica de las escisiones sociales contemporáneas.	22-11-83	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Cataluña, Barcelona, Mez- cla y Mestizaje.	29-11-83	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Qué hay que hacer con los mitos.	20-12-83	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Manual del españolismo comprensivo.	07-02-84	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Pluralisme interior, plu- ralisme exterior.	24-02-84	EL MON		
RAMONEDA , Josep	España i el reparto de poder.	28-02-84	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	La historia y la fuerza plástica de los pueblos.	13-03-84	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Dilema electoral : El ser o el representar.	27-03-84	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	El nacionalismo, otra vez.	08-05-84	LA VANGUARDIA		
RAMONEDA , Josep	Ser d'esquerres , avui.	19-10-84	EL MON		
RECALDE , José Ramón	Pueblo y nación.	29-02-84	EL PAIS	Id	4
RENU , Miquel	De la LDAPA al Dialeq.	29-09-83	AVUI	Id	10
RIBO , Rafael	Hay una izquierda a la LDAPA.	16-08-83	EL PAIS	P	10
RIERA , Ignasi	Novel·les per a fer país.	25-07-84	SERRA D'OR	Id	1

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-95

PAGINA : 23

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
RIERA LLORCA , Vicenç	Massa dependència.	01-10-84	SERRA D'OR	Id	1
RIERA-TUEBOLS , Santiago	Una cultura sense ciència ?.	18-11-84	AVUI	In	1
ROCA I JUNYENT , Miquel	Sostenella y no enmen- dalla.	13-08-83	LA VANGUARDIA	P	10
ROCABERT I LABRUJA, Jaume	Per un congrés d'identi- tat nacional.	02-09-84	AVUI	Id	3
RODA , Federic	Escuela catalana : muerte celebrada.	11-09-83	LA VANGUARDIA	Id	2, 3
RODA , Federic	Les opinions operatives.	13-09-83	AVUI		
RODA , Federic	El nacionalisme com hipò- tesi.	05-12-84	AVUI		
ROS HOMBRABELLA , J.	Endavant, Catalunya.	29-07-83	EL MON	Id	3
ROS HOMBRABELLA , J.	Hi sou vós. Vos en sou ?.	09-09-83	EL MON		
ROS HOMBRABELLA , J.	Capgirar el mitjà.	14-10-83	EL MON		
ROSET , Francesc	Som una nació d' Europa.	10-09-83	AVUI	Id	3
ROVIRA , Josep	Intel.lectuals de tot l' Estat s' interroquen sense embuts sobre ...	02-03-84	EL MON	In	4, 6
ROVIRA , Josep	Nacionalisme i lluita o- brera.	13-04-84	EL MON		
RUBERT DE VENTOS , Xavier	Entre el doctrinarismo y la paranoia.	12-06-84	LA VANGUARDIA	Id	3
RUBERT DE VENTOS , Xavier	Los nacionalismos compli- ces.	17-07-84	LA VANGUARDIA		
RUBERT DE VENTOS , Xavier	De la autonomia a la au- todeterminación.	24-12-84	LA VANGUARDIA		
RUIZ RISUEÑO , Francisco	La LOAPA , como parte in- tegrante de los pactos autonómicos.	01-09-83	EL PAIS	Id	10
SAAVEDRA , Luis	El Estado y la Nación.	15-02-84	EL PAIS	In	4
SALA MOLINS , Lluís	Subjecció o ciutadania.	01-07-83	EL MON	Id	1, 3

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 24

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
SALA MOLINS , Lluís	Perdoni , mestre Aranquren.	08-07-83	EL MON		
SALA MOLINS , Lluís	El gronxador de la utopia.	16-09-83	EL MON		
SALA MOLINS , Lluís	Independència.	13-04-84	EL MON		
SALA MOLINS , Lluís	" Gèrone sur Seine ".	09-11-84	EL MON		
SAVATER , Fernando	Las Españas de España.	29-02-84	EL PAIS	In	4
SECO SERRANO , Carlos	El dilema de Miquel Roca.	08-11-84	EL PAIS	Id	10
SENTIS , Carlos	Le faltaba una palma.	02-06-84	LA VANGUARDIA	In	13
SERRA , Blanca	Nuestros intelectuales y el catalán.	21-11-83	EL PAIS	Id	1, 2
SERRA I PUIG , Eva	A propòsit dels Països Catalans.	01-10-84	SERRA D'OR	Id	1, 3
SERRAHIMA , Lluís	Nacionalismo i socialismo.	08-06-84	LA VANGUARDIA	Id	5
SOBREQUES , Jaume	Socialisme i nacionalisme: un testimoni de primers de segle.	MARÇ 83	L'AVENÇ		
SOLA , Alexis Eudald	Jordi Pujol, el president.	17-04-84	AVUI	Id	13
SOLA , Joan	Moderat optimisme d'estiu.	05-08-83	EL MON	In	2, 10
SOLE , Carlota	La integració del immigrants.	21-10-83	EL MON	In	6
SOLE SABARIS , Felip	La crisi de l' esquerra a la Catalunya d' avui.	16-11-84	AVUI	Id	3, 5
SOLE TURA , Jordi	Quina nacionalitat catalana ?.	03-02-84	EL MON	P	3, 13
SOLE TURA , Jordi	La operación reformista , ahora.	11-05-84	LA VANGUARDIA		
SOLER CAMARONS , Jordi	Dialèctica d'alliberament o retòrica antinacionalista ?.	02-11-84	EL MON	Id	3
STRUBELL , Miquel	Trets lingüístics de la societat catalana.	27-01-84	EL MON	In	2, 3

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 25

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMA TIQUES
SUBIROS , Pep	Mites i reptes de la cultura catalana.	04-10-83	LA VANGUARDIA	Id	1, 4, 9
SUBIROS , Pèp	España, palabras i cosas.	10-03-84	EL PAIS		
SUBIROS , Pep	Alliberament nacional o alliberament del nacionalisme ?	19-10-84	EL MON		
SUBIROS , Pep	El desconcierto de la izquierda ante el nacionalismo.	28-10-84	EL PAIS		
SUBIROS , Pep	Lorés, el Liceo y un cierto aburrimiento.	01-05-85	LA VANGUARDIA		
TERRADES , Abdó	Bones notícies.	08-06-84	EL MON	Id	3
TIERNO GALVAN , Enrique	La pérdida de los usos rituales.	31-01-85	EL PAIS		
TRIADU , Joan	Macià i Gassol : l'intel·lectual i l'actitud de servei.	01-11-83	SERRA D'OR	In	1, 2
TRIADU , Joan	Una qüestió de principi.	30-04-85	AVUI		
TRIAS , Eugeni	Hacia la Cataluña - ciudad.	12-07-83	LA VANGUARDIA	Id	
TRIAS , Eugeni	Societat civil versus Estat.	24-02-84	EL MON		
TRIAS FARGAS , Ramon	Federalismo o autonomia.	07-11-83	LA VANGUARDIA	P	3, 10, 13
TRIAS FARGAS , Ramon	A on som ?	04-03-84	AVUI		
TRIAS FARGAS , Ramon	¿ Qué ha sucedido ? ¿ Por qué ?	08-05-84	LA VANGUARDIA		
TRIAS FARGAS , Ramon	La igualtat política dels pobles.	12-09-84	AVUI		
UCELAY DA CAL , Enric	Os nacionalismos na España de Restauración.	FEBR. 84	L'AVENÇ	In	4
UDINA , Ernest	Joan Triadó reclama un catalanisme sense ambigüitats.	19-08-83	EL MON	Id	3, 4
UDINA , Ernest	Eugeni Trias vol una Catalunya capdavantera de les autonomies.	26-08-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Puig Salellas adverteix que el centralisme és ben viu.	02-09-83	EL MON		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 26

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
UDINA , Ernest	Enric Jardí: Que la solidaritat no ens faci perdre la identitat.	16-09-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Temes: integrar la immigració, reforçar la societat civil.	23-09-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Ibañez Escofet és pessimista pels fets però optimista per les idees.	30-09-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Jaume Sobrequés: ni regionalisme ni l'utòpic independentisme.	07-10-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Albert Manent: la reconstrucció ha de venir de la societat civil.	14-10-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Jaume Lorés : amagar el cap sota l'ala és la pitjor recepta.	21-10-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Josep M. Ainaud : unitat cultural i integració, bases del futur.	28-10-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Un debat: " La mort de la nació ".	16-12-83	EL MON		
UDINA , Ernest	Estat real, Espanya utòpica.	02-03-84	EL MON		
VALLES , Josep M.	La LOAPA de una noche de verano.	12-08-83	LA VANGUARDIA	Id	10, 13
VALLES , Josep M.	Fuerza y debilidad de Convergència.	04-05-84	LA VANGUARDIA		
VALLS , Albar	El separatisme : una proposta.	06-07-84	EL MON	Id	13
VALLVERDU , Francesc	La llengua catalana i els " rotllos mal muntats ".	02-12-83	EL MON	Id	2
VALLVERDU , Francesc	Els problemes del català als mitjans de comunicació.	01-10-84	SERRA D'OR		
VARGAS , Ricard de	Moviment llibertari i catalanisme.	11-11-83	EL MON	Id	3
VAZQUEZ MONTALBAN , M.	Así están las cosas.	29-05-84	EL PAIS	In	13
VENTOSA DE CABANYES , Ll.	Catalunya, cap enfora.	01-07-83	EL MON	Id	3
VERGES , Robert	Cultura a Catalunya i cultura catalana.	11-11-83	AVUI	Id	1
VIA I REDONS , Josep M.	Una nova estratègia al servei del país.	19-07-84	AVUI	P	13

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 27

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
VILA , Marc Aureli	El català i els castellano parlants.	25-04-84	AVUI	Id	1, 2, 3
VILA , Marc Aureli	Nacionalitat i autonomia.	20-06-84	AVUI		
VILA , Marc Aureli	Hispanisme i antihispanisme.	02-08-84	AVUI		
VILA-ABADAL , Jordi	El drama de l' esquerra.	20-10-84	AVUI	Id	
VILAR , Pierre	El " fet català ".	JUNY 83	L'AVENÇ		
VILAR , Serqi	Els intel.lectuals de Riçol.	14-11-84	AVUI	Id	1, 3
VILAR , Serqi	Catalunya cap a la llibertat.	06-02-85	AVUI		
VILLATORO , Vicenç	Eloci de les llengües vives.	01-10-84	SERRA D'OR	In	
VINYES , Ricard	Josep M. Castellet : de l'equivoc històric a l'idealisme cultural.	14-10-83	EL NOU	In	1
VIVES , Josep	L'alliberament cristià.	15-11-84	SERRA D'OR	In	3
VINALS I SOLER , Ramon	L' onze de setembre de 1984.	09-09-84	AVUI	Id	8
XIRINACS , Olga	Joc d' interessos.	01-02-84	AVUI	Id	12
i COLLECTIU !	Diques no als judicis del 30 de juny contra la llengua catalana.	08-07-83	AVUI	Id	2
i COLLECTIU !	Més sobre el catalanisme.	29-07-83	AVUI	Id	3
i COLLECTIU !	L' onze de setembre.	11-09-83	AVUI	Id	7
i COLLECTIU !	Debat sobre la tasca de l' historiador avui.	GENER 84	L'AVENÇ	In	9
i COLLECTIU !	El que realment és Catalunya.	08-03-84	AVUI	Id	1, 3, 4
i COLLECTIU !	La immigració a Catalunya : repercussions en la salut mental.	29-03-84	AVUI	In	6
i COLLECTIU !	Defensa dels criteris lingüístics de TV3.	01-04-84	AVUI	Id	2

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 28

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO	TIPUS	TEMATIQUES
i COL·LECTIU !	Las corrientes naciona- listas (I y II).	09-04-84	EL NOTIC. UNIVE.	In	9
i COL·LECTIU !	Llenqua i raó d'Estat.	13-04-84	AVUI	Id	2
i COL·LECTIU !	Al futur president de Ca- talunya.	29-04-84	AVUI	Id	13
i COL·LECTIU !	Cap al tercer congrés ca- talanista.	24-06-84	AVUI	In	3
i COL·LECTIU !	El futur de l' esquerra a Catalunya.	05-10-84	EL MON	Id	5
i EDITORIAL !	On és la burgesia ?.	01-07-83	EL MON		
i EDITORIAL !	La esperada sentència de la LOAPA.	11-08-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	Editorial conjunta a va- rios diarios españoles.	11-08-83	LA VANGUARDIA		
i EDITORIAL !	Los presidentes de Cata- luña y Euskadi se pronun- cian hoy.	11-08-83	LA VANGUARDIA		
i EDITORIAL !	La resaca de la LOAPA.	16-08-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	Pujol invita a hacer una Cataluña fiel a si misma, abierto a todos y moderna	10-09-83	LA VANGUARDIA		
i EDITORIAL !	Santander: profesores ca- talanos en un curso sobre Estado, poder y nación.	11-09-83	LA VANGUARDIA		
i EDITORIAL !	La diada del desconcier- to.	13-09-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	Retroceso en la integra- ción de los emigrantes (según debate de izqui.).	19-09-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	El estado de Cataluña.	01-10-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	Els nacionalismes.	25-11-83	EL MON		
i EDITORIAL !	Aracil: al segle XXI de- separeixerà més d'una co- munitat lingüística.	25-11-83	EL MON		
i EDITORIAL !	La unidad civil de la so- ciedad catalana. La inm- igración condiciona la ...	27-11-83	EL PAIS		
i EDITORIAL !	Escasa prisa en potenciar las formas culturales fo- rúneas.	27-11-83	EL PAIS		

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE D'AUTORS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 29

AUTOR	ARTICLE	DATA	PUBLICACIO
EDITORIAL	Per la normalitat.	01-02-84	SERRA D'OR
EDITORIAL	Eugeni Trias o l'ofensiva del pensament català.	02-03-84	EL MON
EDITORIAL	Per a un debat postelec-toral.	04-05-84	EL MON
EDITORIAL	Autonomia : el nom i la cosa.	01-06-84	SERRA D'OR
EDITORIAL	Cap coartada pel centralisme.	25-07-84	SERRA D'OR
EDITORIAL	Permanentment corcò (societat civil).	01-09-84	SERRA D'OR
EDITORIAL	Diada perduda.	13-09-84	EL MON
EDITORIAL	Normalitat ?.	15-12-84	SERRA D'OR

ANNEX NÚM. 3

ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS
PER PUBLICACIONS

- Inclou articles publicats fora del període del treball de camp i també els que han sortit en publicacions no seguides dia a dia.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 1

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
L'AVENÇ	CAMPS, Joan	Catalanisme polític i pensament colonial en Tomàs Bertran i Soler.	ABRIL 77
L'AVENÇ	GARCIA I SEVILLA, Lluís	"Llengua", "Nació", "Estat", "Castellà" i "Espanyol" al Dic. de la R.A.E.	JUNY 79
L'AVENÇ	FONTANA, Josep	La catalanitat d' en Vicens.	AGOST 80
L'AVENÇ	LOWY, Michael	Marx i Engels cosmopolites: L'avenir de les nacions en el comunisme.	NOVEM.80
L'AVENÇ	PRATS I CAROS, Joan	La rondellística catalana com a concepció del món.	FEBR. 91
L'AVENÇ	LLIBRENS I VILA, Jordi	Sebastià Farnés: un teòric del primer catalanisme polític.	ABRIL 91
L'AVENÇ	MASCARELL, Ferran	* La nacionalitat catalana " d' E. Prat de la Riba: 75 anys després.	OCTUB.91
L'AVENÇ	MASCARELL, Ferran	Desaitològitzar no és desmobilitzar.	OCTUB.92
L'AVENÇ	PAGES, Pelai	Els moviments nacionalistes contemporanis.	NOVEM.92
L'AVENÇ	SOBREGUES, Jaume	Socialisme i nacionalisme: un testimoni de primers de segle.	MARÇ 93
L'AVENÇ	VILAR, Pierre	El " fet català ".	JUNY 93
L'AVENÇ	LLIBERA, Josep R.	La formació de la ideologia nacionalista catalana. La idea de Volkgeist.	SETEM.93
L'AVENÇ	ARTAL, Francesc	Nació i poder en el pensament econòmic català (1840-1939).	GENER 94
L'AVENÇ	MOLAS, Isidre	Manuel Serra i Morat: Socialisme i Catalanisme.	GENER.94
L'AVENÇ	[COLLECTIU]	Debat sobre la tasca de l' historiador avui.	GENER 94
L'AVENÇ	UCELAY DA CAL, Enric	Os nacionalismos na Espanha de Restauración.	FEBR. 84
L'AVENÇ	OLIVE, Enric	Conversa amb Josep Termes: Història obrera i catalanisme creador.	ABRIL 84
L'AVENÇ	COLONER, Josep M.	La " Catalunya Ciutat ".	MAIG 84
L'AVENÇ	GARCIA CARCEL, Ricard	Els mites i la història de Catalunya.	JUNY 84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 2

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	D A T A
L'AVENÇ	MARTINEZ SHAW , Carles	Conversa amb Michel Vovelle: La història de les mentalitats.	OCTUB.84

SON EN TOTAL 20 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	D A T A
AVUI	JARDI , Enric	Un fals dilema (catalanisme obert - catalanisme tancat).	01-07-83
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	" Vostè és català , vostè és català ".	02-07-83
AVUI	SRAELL , Ferran	Per un vot nacionalista.	03-07-83
AVUI	FITE I ARGERICH , Marcel	Catalanisme obert en l' ensenyament.	06-07-83
AVUI	i COLLECTIU !	Diqueu no als judicis del 30 de juny contra la llengua catalana.	08-07-83
AVUI	DALMAU , Josep	Decàleg per fer una Esquerra Nacional de Catalunya.	09-07-83
AVUI	CREXELL , Joan	Sobre els "dos catalanismes".	15-07-83
AVUI	FONT , Jordi	Només hi ha un catalanisme.	17-07-83
AVUI	BASSAS I RIBALTA , Jordi	Catalanisme a l' americana.	19-07-83
AVUI	CAMBO DE GUARDANS, Helena	Un catalanisme que voldriem que no hi fos.	19-07-83
AVUI	FONT , Jordi	Un aclariment.	24-07-83
AVUI	GRANIER-BARRERA , Emili	A la senyora Cambó.	24-07-83
AVUI	DE LA HOZ , Albert	La necessitat de l' autocrítica.	24-07-83
AVUI	i COLLECTIU !	Més sobre el catalanisme.	29-07-83
AVUI	LOZANO , Josep M.	El nacionalisme.	29-07-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 3

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	La nació , suma de ciutadans.	30-07-83
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Els catalans vistos per altres pobles peninsulars.	06-08-83
AVUI	GRAELL , Ferran	Quan no tot mereix el blasme.	12-08-83
AVUI	BARRERA , Heribert	No s'ha de fer cap reconducció autonòmica.	18-08-83
AVUI	FORTUNY , Jordi	La polèmica de les banderes posa un nou escoll a una Diada unitària.	20-08-83
AVUI	ALAY , Albert	Què volen els nacionalistes ?.	26-08-83
AVUI	MOLINE , J. A.	No de Pujol a reduir l'afegir LGAPA a qüestió tècnica.	28-08-83
AVUI	GRAELL , Ferran	Quan la desfalleença mata la il·lusió.	28-08-83
AVUI	CUCURULL , Fèlix	Entre la LGAPA i la Diada.	30-08-83
AVUI	LLIXONA , Jordi	No és bo entossudir-se.	31-08-83
AVUI	PUIG SALELLAS , Josep M.	Una consideració de sentència sobre la LDAPA (I a IV).	02-09-83
AVUI	PANIES , Teresa	Perills de l'ambigüetat.	03-09-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan l' onze de setembre és a la cantonada.	08-09-83
AVUI	CREXELL , Joan	Un país normalitzat ?.	09-09-83
AVUI	ROSET , Francesc	Som una nació d' Europa.	10-09-83
AVUI	CUCURULL , Fèlix	Reflexions sobre l' onze de setembre.	10-09-83
AVUI	COSTA I BAELL , Josep	Que el desconcert no esdevinqui compromís.	10-09-83
AVUI	MONCUNILL , Nicolau	Som	10-09-83
AVUI	i COL·LECTIU I	L' onze de setembre.	11-09-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-83

PAGINA : 4

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	DURAN I LLEIDA , Josep A.	La nostra festa nacional.	11-09-83
AVUI	RODA , Federic	Les opinions operatives.	13-09-83
AVUI	ANGROS I PLA , Joan	Per un catalanisme d' acció.	15-09-83
AVUI	JARDI , Enric	Després de la Diada.	20-09-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	No són molts que no s' ho pensen.	22-09-83
AVUI	ARGENI , Aureli	Nacionalisme i terrorisme.	25-09-83
AVUI	FERRER , Joaquim	El desplegament cultural (I , II , III).	28-09-83
AVUI	RENIU , Miquel	De la LOAPA al Dialeq.	29-09-83
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Nacionalisme i carnet de conduir.	01-10-83
AVUI	ARGENI , Aureli	El "tren de les nacions", un any després.	12-10-83
AVUI	COLONINES I PUIG , Joan	La projecció de la cultura catalana.	12-10-83
AVUI	DALMAU , Josep	Redreçant de Catalunya: què fer ?.	13-10-83
AVUI	CASALS I AGUILERA , J. M.	Ser català és una manera de ser ?.	16-10-83
AVUI	JARDI , Enric	Realment som els millors ?.	18-10-83
AVUI	ERAELL , Ferran	Tots som ciutadans de Catalunya.	19-10-83
AVUI	ARGENI , Aureli	El congrés "Regions i Europa" un pas vers l'Europa de les Nacions ?.	25-10-83
AVUI	ANDREU , Jaume	La LOAPA i les eleccions no han permès analitzar la política autonòmica.	28-10-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	De la violència pacífica.	03-11-83
AVUI	CREXELL , Joan	Pensar en català.	09-11-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 5

PUBLICACIÓ	A U T O R	A R T I C L E	DATA
AVUI	VERGES , Robert	Cultura a Catalunya i cultura catalana.	11-11-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Es entre tots que ho fem impossible.	17-11-83
AVUI	SALLARIN , Josep M.	Nació i "Natio".	17-11-83
AVUI	SLAY , Albert	Reforma i millora de l'estatut.	24-11-83
AVUI	LOZANO , Josep M.	Les guerres de símbols i la crisi d'identitat de l'esquerra.	26-11-83
AVUI	GALI I IZARD , Josep M.	La nova disfressa del centralisme.	30-11-83
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Nació i política pròpia.	03-12-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Ningú no pot tenir raó contra la nostra existència.	15-12-83
AVUI	CREXELL , Joan	No tenim remei ?.	17-12-83
AVUI	GRAELL , Ferran	No és solament això.	22-12-83
AVUI	CAROL , Josep Lluís	El zel d'Almansa o la catalanitat de Job.	24-12-83
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Diquem clar què volem dir.	29-12-83
AVUI	AXIGÓ , Leandre	Les Renaixences nacionals.	30-12-83
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Ex-nacionalista ?.	31-12-83
AVUI	GRAELL , Ferran	Aneu més enllà , supereu això.	04-01-84
AVUI	LEMAN , Jordi	Catalans d'empresa i d'empresa.	06-01-84
AVUI	ARIMANY , Miquel	Si estimes Catalunya ...	08-01-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	"Impost" nacionalista.	14-01-84
AVUI	ALFONSO DE LASARTE , J. M.	"Cataluña" i "Espanya".	15-01-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 6

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	DATA
AVUI	CALMAU , Josep	El nacionalisme passat de moda de Fraaga i T.V.E.	15-01-84
AVUI	JARDI , Enric	Ni Unamuno , ni Macias , ni Cebrián ...	17-01-84
AVUI	OSIOLS , Raimon	Programa i govern de majoria politica d'unitat (I i II).	20-01-84
AVUI	CANDEL , Francesc	Irresistible afany integrador.	22-01-84
AVUI	BADIA , Alfred	A Juan Luis Cebrián, sense ira.	25-01-84
AVUI	PEDROLD , Manuel de	Quan t'alliberes d'un altre , l'alliberes.	26-01-84
AVUI	CALBERS , Pere	El pietós equivoc dels catalans.	29-01-84
AVUI	PANIES , Teresa	No és qüestió d'imaginació.	GENER 84
AVUI	BAYA , Monserrat	Qui vol menjar " en català " , va servit !.	01-02-84
AVUI	SRAELL , Ferran	No confieu ni en profecies ni en regals.	01-02-84
AVUI	XIRINACS , Olga	Joc d'interessos.	01-02-84
AVUI	BADIA , Alfred	El nacionalisme català , aquest desconegut.	02-02-84
AVUI	COLOMER , Leandre	Reflexions sobre politica lingüística.	05-02-84
AVUI	BELLMUNT , Domènec de	On vas , Catalunya ?.	07-02-84
AVUI	CREXELL , Joan	La subtil degradació.	10-02-84
AVUI	CASTELLS , Victor	La primera categoria.	12-02-84
AVUI	CREXELL , Joan	Doble arqueantació.	15-02-84
AVUI	BOVER I FONT , August	Encara sobre la unitat de la llengua.	01-03-84
AVUI	COLOMER , Leandre	La cultura catalana i "el futur".	03-03-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 7

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	DATA
AVUI	TRIAS FARGAS , Ramon	A on som ?.	04-03-84
AVUI	CANDEL , Francesc	Allò que aportà l' immi- grant.	07-03-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	De si hi ha o no hi ha.	08-03-84
AVUI	i COL.LECTIU !	El que realment és Cata- lunya.	08-03-84
AVUI	BLADE I DESUMVILA , A.	Parlem d' Espanya.	13-03-84
AVUI	MILIAN I MASSANA , Antoni	El conflicte dels etique- tatges.	14-03-84
AVUI	CAPMANY , Maria Aurèlia	Catalunya - ciutat.	16-03-84
AVUI	CABANA , Francesc	Bancs catalans i Banca Catalana.	18-03-84
AVUI	BADIA , Alfred	Nacionalisme i prestidi- tació.	24-03-84
AVUI	BARRERA , Meribert	Catalunya i les seves crisis.	28-03-84
AVUI	i COL.LECTIU !	La immigració a Catalu- nya : repercussions en la salut mental.	29-03-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	Eleccions o referèndum.	31-03-84
AVUI	i COL.LECTIU !	Defensa dels criteris lingüístics de TV3.	01-04-84
AVUI	JARDI , Enric	" El problema catalán no existe ".	04-04-84
AVUI	HUGUET , Ricard	Qüestions per a un debat.	12-04-84
AVUI	i COL.LECTIU !	Llengua i raó d'Estat.	13-04-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	De la metafísica a la so- ciologia ?.	14-04-84
AVUI	SOLA , Alexis Eudald	Jordi Pujol, el president.	17-04-84
AVUI	ALCARAZ , Jean	Per la normalització lin- güística a l'empresa.	18-04-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS * DATA LLISTAT : 31-10-95
 *****

PAGINA : 8

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	DATA
AVUI	PENT I PUNTIGAN , Ferran	Parlez de Catalunya.	22-04-84
AVUI	CORNUBELLA , Joan	El nacionalisme és un patrimoni comú.	22-04-84
AVUI	VILA , Marc Aureli	El català i els castellans no parlants.	25-04-84
AVUI	OSIOLS , Raimon	El catalanisme d' ara.	26-04-84
AVUI	PUJOL , Jordi	Catalunya , ara.	27-04-84
AVUI	COLLECTIU !	Al futur president de Catalunya.	29-04-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Tots els reptes, el repte (amb permís de Cortázar).	03-05-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	Ironies del destí.	05-05-84
AVUI	ALAY , Albert	El nacionalisme no és burges.	12-05-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	No un enganxeu els dits.	17-05-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	... i l' últim : Joan Rigol.	19-05-84
AVUI	PLANCHART , Josep	El triomf nacionalista.	22-05-84
AVUI	CREXELL , Joan	Contra Catalunya.	29-05-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Ens sobra la cotilla.	31-05-84
AVUI	GALI , Raimon	Jornada de glòria.	02-06-84
AVUI	ARGENI , Aureli	Què declarem a l' ONU ? L' autodeterminació !.	09-06-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	El discurs del poder, com de costum.	14-06-84
AVUI	ATNAUD DE LASARTE , J. M.	Per Catalunya i l'Espanya gran.	17-06-84
AVUI	CREXELL , Joan	I les nostres banderes.	19-06-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 9

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	DATA
AVUI	LOZANO , Josep M.	La Gran Barcelona i la Petita Generalitat.	20-06-84
AVUI	VILA , Marc Aureli	Nacionalitat i autonomia.	20-06-84
AVUI	I COL·LECTIU I	Cap al tercer congrés catalanista.	24-06-84
AVUI	DEL RIO MATEU , Jesús	Dues concepcions del catalanisme.	26-06-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Som tan mortals com qual-sevol.	28-06-84
AVUI	CREXELL , Joan	Impotència espanyola.	29-06-84
AVUI	CANDEL , Francesc	La força del factor andalús.	03-07-84
AVUI	DALMAU , Josep	Les arrels vitals del nacionalisme.	04-07-84
AVUI	CREXELL , Joan	No és pas incomprensió.	06-07-84
AVUI	COLOMINES I PUIS , Joan	L'estratègia nacionalista actual.	07-07-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Des de Tàrraga: el "Manifest de Poblet".	09-07-84
AVUI	CREXELL , Joan	Avant sempre , sempre avant.	13-07-84
AVUI	PONÇ I TORRENTS , Albert	El General Moragues, símbol de reivindicació nacional.	18-07-84
AVUI	VIA I REDONS , Josep M.	Una nova estratègia al servei del país.	19-07-84
AVUI	DALMAU , Josep	El nacionalisme, primer interès d'una ideologia social.	20-07-84
AVUI	ALAY , Albert	Un socialista pot ser nacionalista.	24-07-84
AVUI	CREXELL , Joan	Per què ens manen encara.	29-07-84
AVUI	VILA , Marc Aureli	Hispanisme i antihispanisme.	02-08-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Doble o senzilla ?.	09-08-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 10

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	CANDEL , Francesc	Fervor reliquiós.	14-08-84
AVUI	BURGUERA , Francesc de	Nacionalisme i naciona- lismes.	15-08-84
AVUI	BALMAU , Josep	El " catalanisme obert " .	15-08-84
AVUI	ESPAR I TICÓ , Josep	" Contra las patrias " (I i II).	18-08-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	He diuen lluny , però és vàlid aquí.	23-08-84
AVUI	GRAELL , Ferran	No s'hi val, la renúncia.	25-08-84
AVUI	MUALART I SERRATS , Jaume	1984 , onze de setembre.	28-08-84
AVUI	AMOROS I PLA , Joan	Per una politica de Paï- sos Catalans.	28-08-84
AVUI	GRANIER-BARRERA , Emili	Els morts del fossar.	30-08-84
AVUI	ROCABERT I LABRUJA , Jaume	Per un congrés d' identi- tat nacional.	02-09-84
AVUI	FERRER , Jozquim	La Diada Nacional.	05-09-84
AVUI	GMS , Joan	Per la sobirania nacional i l' autodeterainació.	05-09-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Entre la festa i la Dia- da.	06-09-84
AVUI	CREXELL , Joan	Retrobem l'onze de setem- bre.	06-09-84
AVUI	LOBO , Ricard	Un altre onze de setem- bre.	08-09-84
AVUI	DURAN I LLEIDA , Josep A.	La diada nacional.	09-09-84
AVUI	VIGALS I SOLER , Ramon	L' onze de setembre de 1934.	09-09-84
AVUI	TRIAS FARGAS , Ramon	La igualtat politica dels pobles.	12-09-84
AVUI	PARES , Manuel	Sobre el concepte de so- cietat civil.	12-09-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 11

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	MALUCUER , Joaquim	Modernitzar Catalunya.	13-09-84
AVUI	CAPMANY , Maria Aurèlia	Els errors de l' onze de setembre.	14-09-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	L'Església catalana: comprendre el passat o construir el futur ?.	14-09-84
AVUI	JARDI , Enric	Lliçons de 1714.	15-09-84
AVUI	CUCURULL , Fèlix	Els presos del dia Onze.	19-09-84
AVUI	PEEROLO , Manuel de	Coda (és un dir) a la Diada.	20-09-84
AVUI	DALMAU , Josep	A vosaltres , joves catalans.	20-09-84
AVUI	CREXELL , Joan	" Catalonia is not different ".	21-09-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan es pinta amb els ulls al clatell.	04-10-84
AVUI	BLADE I BESUMVILA , A.	De certes escomeses i de la paciència.	05-10-84
AVUI	GARRIGA TRULLDLS , Enric	Occitània , avui.	05-10-84
AVUI	BRU DE SALA , Xavier	Un heroi nacional.	05-10-84
AVUI	CREXELL , Joan	Motiu d' esperança.	06-10-84
AVUI	MATA I GARRIGA , Marta	El debat i la premsa.	09-10-84
AVUI	JUNCOSA I CARBONELL, Artur	La societat civil i la " nouvelle cuisine ".	10-10-84
AVUI	LOZANO , Josep M.	En peu de pau.	12-10-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	" Ser catalán , ¿ Qué es eso ? ".	13-10-84
AVUI	CREXELL , Joan	Més motius d' esperança.	14-10-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	El tarannà i les limitacions culturals.	18-10-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 12

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	FERRER , Francesc	El progressisme i el seu futur.	18-10-84
AVUI	BLADE I DESUMVILA , A.	Sobre el " victimisme ".	19-10-84
AVUI	VILA-ABADAL , Jordi	El drama de l' esquerra.	20-10-84
AVUI	DALMAU I JOVER , A.	La crisi de l' esquerra.	30-10-84
AVUI	DEL RIO MATEU , Jesús	TV3 i l' antropologia.	04-11-84
AVUI	CANNER , Max	Joan Fuster tenia raó.	08-11-84
AVUI	FERRER , Francesc	Fem la nació cultural.	08-11-84
AVUI	VILAR , Sergi	Els intel.lectuals de Ri- gol.	14-11-84
AVUI	PEDROLLO , Manuel de	Seopre reparteixen les mateixes cartes.	15-11-84
AVUI	SOLE SABARIS , Felip	La crisi de l' esquerra a la Catalunya d' avui.	16-11-84
AVUI	RIERA-TUEBOLS , Santiago	Una cultura sense cièn- cia ?.	18-11-84
AVUI	CANNER , Max	La Catalunya del futur: de Gaziol a Oriol Bo- higas.	22-11-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Sobre " nació ".	24-11-84
AVUI	FELIPO I ORIOL , Ramon	" Long Live Catalonia ! ".	28-11-84
AVUI	PEDROLLO , Manuel de	D' un anacronisme al se- qüent.	29-11-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Sobre "pàtria".	01-12-84
AVUI	CREXELL , Joan	Qüestió de voluntat.	04-12-84
AVUI	RODA , Federic	El nacionalisme com hipò- tesi.	05-12-84
AVUI	CANNER , Max	Sobre la catalanitat de la Catalunya Nord.	06-12-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 13

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
AVUI	DALMAU , Josep	La nació, fonament del nou ordre social.	07-12-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	El nacionalisme és pa- cient.	08-12-84
AVUI	FERRER , Francesc .	Per un nou estil a Capi- tania general.	11-12-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan ens aixequen la ca- missa.	13-12-84
AVUI	BASSAS I RIBALTA , Jordi	Llengua catalana i exer- cit.	19-12-84
AVUI	FERRER , Joaquim	Sis objectius culturals.	19-12-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	El "luxe" del nostre na- cionalisme.	22-12-84
AVUI	ARSENTI , Aureli	El "passotisme" lingüís- tic, símptoma colonial.	25-12-84
AVUI	PEDROLO , Manuel de	Darrera missiva de l'any.	27-12-84
AVUI	JARDI , Enric	Cortesos o babaus ?.	29-12-84
AVUI	CREXELL , Joan	Catalanisme superficial.	30-12-84
AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Convivència i Coàunitat Nacional.	02-02-85
AVUI	VILAR , Serqi	Catalunya cap a la lli- bertat.	06-02-85
AVUI	CUCURELLA , Santiago	A cada nació els seus mots.	30-04-85
AVUI	TRIADU , Joan	Una qüestió de principi.	30-04-85

SOM EN TOTAL 220 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL CIERVO	ESTEVA FABREGAT , Claudio	El nacionalisme vist per un antropòleg.	MAIG, 84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 14

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL CIERVO	FULLAT , Octavi	Pedagogia y nación.	MAIG 84
EL CIERVO	EINER , Salvador	La radical ambivalencia del nacionalismo.	MAIG 84
EL CIERVO	GONZALEZ CASANOVA , J. A.	El futuro de los nacionalismos.	MAIG 84
EL CIERVO	GONZALEZ , Nazario	Reflexión histórica sobre el nacionalismo.	MAIG 84

SON EN TOTAL 5 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL MON	MUNIESA , Bernat	Els sembradors de sal i un congrés sociològic sobre Catalunya.	01-07-83
EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Subjecció o ciutadania.	01-07-83
EL MON	! EDITORIAL !	On és la burgesia ?.	01-07-83
EL MON	VENTOSA DE CABANYES , Ll.	Catalunya, cap enfora.	01-07-83
EL MON	LORES , Jaume	El " model català ".	08-07-83
EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Perdoni , mestre Aranqueren.	08-07-83
EL MON	LORES , Jaume	La Catalunya electoral i la real.	22-07-83
EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Endavant, Catalunya.	29-07-83
EL MON	LORES , Jaume	Els " colors " de Catalunya.	05-08-83
EL MON	SOLA , Joan	Moderat optimisme d'estiu.	05-08-83
EL MON	UDINA , Ernest	Joan Triadó reclama un catalanisme sense ambigüitats.	19-08-83
EL MON	LORES , Jaume	Nacionalisme concret i federalisme abstracte.	19-08-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 15

PUBLICACIÓ	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL MON	MARTINEZ FRAILE , Ramon	La construcció d'Espanya.	26-08-83
EL MON	UDINA , Ernest	Eugeni Trias vol una Catalunya capdavantera de les autonomies.	26-08-83
EL MON	UDINA , Ernest	Puig Salellas adverteix que el centralisme és ben viu.	02-09-83
EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Hí sou vós. Vos en sou ?.	09-09-83
EL MON	UDINA , Ernest	Enric Jardí: Que la solidaritat no ens faci perdre la identitat.	16-09-83
EL MON	SALA MOLINS , Lluís	El gronxador de la utopia.	16-09-83
EL MON	UDINA , Ernest	Temes: integrar la immigració, reforçar la societat civil.	23-09-83
EL MON	UDINA , Ernest	Ibañez Escofet és pessimista pels fets però optimista per les idees.	30-09-83
EL MON	UDINA , Ernest	Jaume Sobrequés: ni regionalisme ni l'utòpic independentisme.	07-10-83
EL MON	UDINA , Ernest	Albert Manent: la reconstrucció ha de venir de la societat civil.	14-10-83
EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Capgirar el mitjà.	14-10-83
EL MON	VINYES , Ricard	Josep M. Castellet : de l'equivoc històric a l'idealisme cultural.	14-10-83
EL MON	UDINA , Ernest	Jaume Lorés : amagar el cap sota l'ala és la pitjor recepta.	21-10-83
EL MON	SOLE , Carlota	La integració del immigrants.	21-10-83
EL MON	RIGUELEZ , Faustino	Immigració i mobilitat social.	21-10-83
EL MON	LORES , Jaume	La Catalunya postcristiana.	21-10-83
EL MON	UDINA , Ernest	Josep M. Ainaud : unitat cultural i integració, bases del futur.	28-10-83
EL MON	GUILLANET , Jaume	L'altre bilingüisme.	28-10-83
EL MON	PLANAS , Rosà	Servir Catalunya i la democràcia.	04-11-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 16

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL MON	VARGAS , Ricard de	Moviment llibertari i catalanisa.	11-11-83
EL MON	LORES , Jaume	La "petita" por i la "gran".	11-11-83
EL MON	HUERTAS , Josep M.	Quan moviment obrer i qüestió nacional rimaven.	11-11-83
EL MON	GUILLET , Jaume	Els mites, al !.	18-11-83
EL MON	! EDITORIAL !	Els nacionalismes.	25-11-83
EL MON	! EDITORIAL !	Aracil: al segle XXI despareixerà més d'una comunitat lingüística.	25-11-83
EL MON	JORDA , Lluís	Catalans catalanistes.	25-11-83
EL MON	LORES , Jaume	No al vot de l'odi.	25-11-83
EL MON	ASUILERA , Casáreo R.	La sobirania nacional.	30-11-83
EL MON	VALLVERDU , Francesc	La llengua catalana i els "rotllos mal suntuats".	02-12-83
EL MON	BADAL I CALLIS , Joan	L'acció cultural catalana.	16-12-83
EL MON	UDINA , Ernest	Un debat: "La mort de la nació".	16-12-83
EL MON	AINAUD DE LASARTE , J. M.	Visca en Macià ! . Visca en Cambó ! .	16-12-83
EL MON	MUNIESA , Bernat	El cambronisme com a praxi política de la burgesia catalana (I i II).	30-12-83
EL MON	LORES , Jaume	Opinió pública , rumors privats.	06-01-84
EL MON	JORDA , Lluís	Qüestions de tarranà.	17-01-84
EL MON	LORES , Jaume	L'opinió pública submergida.	20-01-84
EL MON	LOPEZ CAMPS , Jordi	Cristians en les lluites d'alliberament.	20-01-84
EL MON	STRUBELL , Miquel	Trets lingüístics de la societat catalana.	27-01-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 17

PUBLICACIÓ	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL MON	CANDEL , Francesc	Dels " altres catalans " als " acatalans ".	27-01-84
EL MON	FRIGOLE , Joan	Consideracions entorn de l' estudi de la tradició.	27-01-84
EL MON	CORNUDELLA , Joan	Reflexions sobre Catalunya. Primera legislatura.	27-01-84
EL MON	SOLE TURA , Jordi	Quina nacionalitat catalana ?.	03-02-84
EL MON	MALUQUER , Jordi	El concepte de nació a través de la història.	24-02-84
EL MON	LORES , Jaume	Les dues Espanyes i l' Espanya plurinacional.	24-02-84
EL MON	MASCARELL , Ferran	Repensar Espanya.	24-02-84
EL MON	PORTA PERALES , Miquel	Però , i existeix Espanya ?.	24-02-84
EL MON	RAMONEDA , Josep	Pluralisme interior, pluralisme exterior.	24-02-84
EL MON	TRIAS , Eugeni	Societat civil versus Estat.	24-02-84
EL MON	! EDITORIAL !	Eugeni Trias o l'ofensiva del pensament català.	02-03-84
EL MON	ROVIRA , Josep	Intel·lectuals de tot l' Estat s' interroquen sense èxits sobre ...	02-03-84
EL MON	UDINA , Ernest	Estat real, Espanya utòpica.	02-03-84
EL MON	MIRA , Joan F.	Alguna Espanya és eterna. Però quina ?.	09-03-84
EL MON	BORJA , Jordi	La crisi a Catalunya (I i II).	06-04-84
EL MON	LORES , Jaume	Girona , 1984.	13-04-84
EL MON	ROVIRA , Josep	Nacionalisme i lluita obrera.	13-04-84
EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Independència.	13-04-84
EL MON	LORES , Jaume	Polítics i intel·lectuals.	27-04-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 18

PUBLICACIÓ	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL MON	MUÑOZ , Xavier	Massa de Catalunya i poc dels catalans.	27-04-84
EL MON	LOZANO , Josep M.	Votem...i oblidem-nos-en.	27-04-84
EL MON	EDITORIAL !	Per a un debat postelectoral.	04-05-84
EL MON	MUÑOZ , Xavier	Catalunya triomfant.	11-05-84
EL MON	JORDA , Lluís	Paraules, paraules, paraules.	11-05-84
EL MON	LORES , Jaume	Nacionalisme i socialisme.	18-05-84
EL MON	MUÑOZ , Xavier	I l' esquerra què ?.	01-06-84
EL MON	TERRADES , Abdó	Bones notícies.	08-06-84
EL MON	GINER , Salvador	Patologia nacionalista.	29-06-84
EL MON	LOZANO , Josep M.	De la societat civil com a mite dels orígens.	29-06-84
EL MON	VALLS , Albar	El separatisme : una proposta.	06-07-84
EL MON	LORES , Jaume	" Je reste dans ..." (onze de setembre).	07-09-84
EL MON	AINAUD DE LASARTE , J. M.	El sentit de l' onze de setembre.	07-09-84
EL MON	CARRERAS , Francesc de	L' esquerra a Catalunya o el debat de la tardor.	13-09-84
EL MON	EDITORIAL !	Diada perduda.	13-09-84
EL MON	COLLECTIU !	El futur de l' esquerra a Catalunya.	05-10-84
EL MON	ARTIS-GENER , Abel·li	La " fiesta nacional ".	12-10-84
EL MON	GUTIERREZ , Antoni	L'esquerra, debat obert.	12-10-84
EL MON	SUBIROS , Pep	Alliberament nacional o alliberament del nacionalisme ? .	19-10-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 19

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	D A T A
EL MON	NOLAS , Isidre	Sobre el diàleg de l' es- querre.	19-10-84
EL MON	MASCARELL , Ferran	L' esquerra i les seves organitzacions políti- ques.	19-10-84
EL MON	RAMONEDA , Josep	Ser d'esquerres , avui.	19-10-84
EL MON	OBIDLS , Raimon	Després de Birona.	26-10-84
EL MON	AGUILERA , Cesáreo R.	La " societat civil " a Catalunya.	02-11-84
EL MON	SOLER CAMARDONS , Jordi	Dialèctica d'alliberament o retòrica antinaciona- lista ?.	02-11-84
EL MON	SALA MOLINS , Lluís	" Gèrone sur Seine ".	09-11-84
EL MON	LOPEZ GARRIDO , Adriana	Carta oberta a la meva querana madrilenya.	15-11-84
EL MON	FERRER , Francesc	El Senat i la llengua ca- talana.	23-11-84
EL MON	LOZANO , Josep M.	Per una esquerra sense problemes teològics ?.	23-11-84
EL MON	BASTARDES , Enric	Premsa i societat civil. En què queda ?.	07-12-84
EL MON	BARRIL , Joan	Jaume Lorés. Entrevista.	26-04-85

SON EN TOTAL 100 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	D A T A
EL NOTIC. UNIVE.	COLLECTIU I	Las corrientes naciona- listas (I y II).	09-04-84
EL NOTIC. UNIVE.	COLONER , Josep M.	Catalanismo, izquierda y constitución. (Declaracions).	21-04-84
EL NOTIC. UNIVE.	COLONER , Josep M.	Los nacionalismos siempre comportan insolidaridad (Declaracions).	28-11-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 20

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
------------	-------	---------	------

SON EN TOTAL 3 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL PAIS	DE LA HOZ , Albert	El catalanismo a debate.	10-07-83
EL PAIS	LOPEZ GARRIDO , Adriana	Carta abierta a los inmigrantes de Cataluña.	18-07-83
EL PAIS	ARANGUREN , José Luis	Sobre representaciones , banderas e iságenes.	05-08-83
EL PAIS	ARBELOA , Victor Manuel	Algo más que banderas (o las cosas por su nombre).	05-08-83
EL PAIS	¡ EDITORIAL !	La esperada sentencia de la LOAPA.	11-08-83
EL PAIS	DE LA CUADRA-SALCEDO , I	Lealtad constitucional.	14-08-83
EL PAIS	ALAVEDRA , Macià	La sentencia.	14-08-83
EL PAIS	FERNANDEZ , Mario	Crónica de la más triunfal derrota.	14-08-83
EL PAIS	RIBO , Rafael	Hay una izquierda a la LOAPA.	16-08-83
EL PAIS	¡ EDITORIAL !	La resaca de la LOAPA.	16-08-83
EL PAIS	RUIZ RISUERO , Francisco	La LOAPA , como parte integrante de los pactos autonómicos.	01-09-83
EL PAIS	ALAY , Albert	La Diada Nacional , hoy.	01-09-83
EL PAIS	GUTIERREZ , Antoni	La Diada de un país en reconstrucción.	02-09-83
EL PAIS	DURAN I LLEIDA , Josep A.	Reflexiones ante el 11 de Septiembre.	05-09-83
EL PAIS	COMAS , Antoni	Problemas que esperan solución.	06-09-83
EL PAIS	LOPEZ BULLA , José Luis	11 de Septiembre : Diada de reivindicación nacional y social.	09-09-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 21

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL PAIS	ABELLAN , José Luis	La cuestión autonómica : individualismo y solidaridad.	11-09-83
EL PAIS	i EDITORIAL !	La diada del desconcierto.	13-09-83
EL PAIS	i EDITORIAL !	Retroceso en la integración de los emigrantes (según debate de izqui.).	19-09-83
EL PAIS	i EDITORIAL !	El estado de Cataluña.	01-10-83
EL PAIS	GONZALEZ SEARA , Luis	Todos contra el Estado.	17-10-83
EL PAIS	SERRA , Blanca	Nuestros intelectuales y el catalán.	21-11-83
EL PAIS	i EDITORIAL !	La unidad civil de la sociedad catalana. La inmigración condiciona la ...	27-11-83
EL PAIS	i EDITORIAL !	Escasa prisa en potenciar las formas culturales foráneas.	27-11-83
EL PAIS	CEBRIAN , Juan Luis	Cataluña vista desde el resto de España.	08-01-84
EL PAIS	SAAVEDRA , Luis	El Estado y la Nación.	15-02-84
EL PAIS	NAVARRO ARISA , J. J.	El análisis del Estado autonómico y un deseo de "nacionalismo en plural".	26-02-84
EL PAIS	NAVARRO ARISA , J. J.	Hacia un futuro "nacionalismo de la humanidad".	26-02-84
EL PAIS	CASTELLA-GASSOL , J.	El factor extranjero.	29-02-84
EL PAIS	RECALDE , José Ramón	Pueblo y nación.	29-02-84
EL PAIS	SAVATER , Fernando	Las Españas de España.	29-02-84
EL PAIS	COLOMER , Josep M.	La esencia de la nación.	02-03-84
EL PAIS	SUBIROS , Pep	España, palabras i cosas.	10-03-84
EL PAIS	COLOMER , Josep M.	Nacionalismo e inmigración en Cataluña y Euzkadi.	08-04-84
EL PAIS	PRATS I CATALA , Joan	De nacionalidades, autonomías y federalismo.	02-05-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 22

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
EL PAIS	VAZQUEZ MONTALBAN , M.	Asi están las cosas.	29-05-84
EL PAIS	FUSI , Juan Pablo	Homenaje a Cataluña.	16-06-84
EL PAIS	SUBIRDS , Pep	El desconcierto de la izquierda ante el nacionalismo.	28-10-84
EL PAIS	SECO SERRANO , Carlos	El dilema de Miquel Roca.	08-11-84
EL PAIS	CELA , Camilo José	La salud del catalán.	24-11-84
EL PAIS	PUIG , Valentí	Despilfarro , cultura y Estado.	10-12-84
EL PAIS	CAMPS , Josep	Más sobre izquierda i nacionalismo.	22-12-84
EL PAIS	TIERNO GALVAN , Enrique	La pérdida de los usos rituales.	31-01-85

SON EN TOTAL 43 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
SERRA D'OR	CANNER , Max	Debat sobre la nostra cultura.	01-02-83
SERRA D'OR	MARAGALL , Jordi	Ortega y Gasset i Catalunya.	01-09-83
SERRA D'OR	ALCARAZ , Joan	Robert Lafont i l'estat de la qüestió occitana.	01-11-83
SERRA D'OR	TRIADU , Joan	Macià i Gassol : l'intel·lectual i l'actitud de servei.	01-11-83
SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Per la normalitat.	01-02-84
SERRA D'OR	CASAS , Joan B.	Bases per a una sortida catalana de la crisi.	01-03-84
SERRA D'OR	RAHOLA , Pilar	Els senyors de la llengua mancada.	01-05-84
SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Autonomia : el nom i la cosa.	01-06-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 23

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
SERRA D'OR	PESSARRODONA , Marta	" Radical chic ".	01-06-84
SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Cap coartada pel centra- lisme.	25-07-84
SERRA D'OR	FABREGAS , Xavier	Joan Riquel, l'art de dia- loqar.	25-07-84
SERRA D'OR	FUSTER , Jaume	Gallecs, bascos i cata- lans.	25-07-84
SERRA D'OR	RIERA , Ignasi	Novel·les per a fer pais.	25-07-84
SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Permanentment corcò (so- cietat civil).	01-09-84
SERRA D'OR	PI DE CABANYES , Oriol	Superar la resistència.	01-09-84
SERRA D'OR	PI DE CABANYES , Oriol	De la identitat a la co- munitat.	01-10-84
SERRA D'OR	SERRA I PUIG , Eva	A propòsit dels països Catalans.	01-10-84
SERRA D'OR	BENET , Josep	La Constitució, els Esta- tuts i la cultura catala- na.	01-10-84
SERRA D'OR	COLOMINES I PUIG , Joan	La llei de Normalització Lingüística.	01-10-84
SERRA D'OR	BADIA I MARGARIT , A. H.	La lingüística , factor d'integració dins la cul- tura catalana d'avui.	01-10-84
SERRA D'OR	VALLVERDU , Francesc	Els problemes del català als mitjans de comunica- ció.	01-10-84
SERRA D'OR	GRAELLS , Guille-Jordi	Sobretot, no t'oblidis de cap gallina.	01-10-84
SERRA D'OR	VILLATORO , Vicenç	Eloqi de les llengües vi- ves.	01-10-84
SERRA D'OR	RIERA LLORCA , Vicenç	Massa dependència.	01-10-84
SERRA D'OR	VIVES , Josep	L'alliberament cristià.	15-11-84
SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Normalitat ?.	15-12-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 24

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
------------	-------	---------	------

SON EN TOTAL 26 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	TRIAS , Eugeni	Hacia la Cataluña - ciudad.	12-07-83
LA VANGUARDIA	DIAZ-PLAJA , Guillermo	Una intervención de Joan Maragall.	16-07-83
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Nación y sociedad civil.	19-07-83
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	La equivocada decisión.	23-07-83
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	La ciudad, las comarcas y la nación.	26-07-83
LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Un mundo de simbolos.	29-07-83
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	El himno que busca Madrid	04-08-83
LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	La encuesta de Hospitalet	10-08-83
LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	¿ El cambio ?.	11-08-83
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Triunfo de las instituciones.	11-08-83
LA VANGUARDIA	¡ EDITORIAL !	Editorial conjunta a varios diarios españoles.	11-08-83
LA VANGUARDIA	¡ EDITORIAL !	Los presidentes de Cataluña y Euskadi se pronuncian hoy.	11-08-83
LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	LOAPA : Ganó la constitución.	12-08-83
LA VANGUARDIA	VALLES , Josep M.	La LOAPA de una noche de verano.	12-08-83
LA VANGUARDIA	ROCA I JUNYENT , Miquel	Sostenella y no enmendalla.	13-08-83
LA VANGUARDIA	BINER , Salvador	La consolidación de Cataluña.	20-08-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 25

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Serenidad y buen sentido.	23-08-83
LA VANGUARDIA	PANIKER , Salvador	Las banderas que no dejan ver el bosque.	24-08-83
LA VANGUARDIA	DURAN I LLEIDA , Josep A.	De "LOAPA" a "LPA".	28-08-83
LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Más libertad en Cataluña.	09-09-83
LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Pujol invita a hacer una Cataluña fiel a sí misma, abierta a todos y moderna	10-09-83
LA VANGUARDIA	COLL I ALENTON , Miquel	La celebración del Once de Septiembre.	11-09-83
LA VANGUARDIA	RODA , Federic	Escuela catalana : muerte celebrada.	11-09-83
LA VANGUARDIA	MIRAVITLLES , Jaume	Galeuzka.	11-09-83
LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Santander: profesores catalanes en un curso sobre Estado, poder y nación.	11-09-83
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	La esencia de las naciones.	13-09-83
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Las ideas de Guerra sobre el catalán.	17-09-83
LA VANGUARDIA	CANALS VIDAL , Francisco	Dostoyevsky y los nacionalismos hispánicos.	22-09-83
LA VANGUARDIA	SUBIROS , Pep	Mites i reptes de la cultura catalana.	04-10-83
LA VANGUARDIA	TRIAS FARGAS , Ramon	Federalismo o autonomia.	07-11-83
LA VANGUARDIA	CUENCA TORIBID , José M.	Andalucia y Cataluña.	08-11-83
LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	Cataluña , marxismo , nacionalismo.	11-11-83
LA VANGUARDIA	MARIAS , Julián	Por qué no son países.	13-11-83
LA VANGUARDIA	GONZALEZ , Nazario	Dos notas catalanistas.	15-11-83
LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	Proyecto catalanista.	18-11-83

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 26

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Crónica de las escisiones sociales contemporáneas.	22-11-83
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El individuo que mira a la sociedad de reojo.	29-11-83
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Cataluña, Barcelona, Mezcla y Mestizaje.	29-11-83
LA VANGUARDIA	GBIOLS , Raimon	Una cierta idea de Cataluña: crisol, si ; reducido, no.	03-12-83
LA VANGUARDIA	SINER , Salvador	Cataluña y su sociedad civil.	11-12-83
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La palabra cautiva en Cataluña (el papel del mito en la sociedad).	20-12-83
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Qué hay que hacer con los mitos.	20-12-83
LA VANGUARDIA	BORRELL , Francesc	Cataluña i la experiencia alemana.	03-01-84
LA VANGUARDIA	EMPRIUS	La renovación del Parlament.	07-01-84
LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	La historiografía catalana, en crisis.	01-02-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El nacionalismo crítico.	02-02-84
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Manual del españolismo comprensivo.	07-02-84
LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	La imagen de Cataluña.	15-02-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Españolicémosnos.	23-02-84
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	España i el reparto de poder.	28-02-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El difícil reencuentro con la generosidad.	01-03-84
LA VANGUARDIA	CARRERAS , Francesc de	La polémica sobre la cuestión nacional.	07-03-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Intelectuales legitimadores.	08-03-84
LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	El problema ¿ catalán ?.	09-03-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 27

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La cultura cara.	13-03-84
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	La historia y la fuerza plástica de los pueblos.	13-03-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Los cuernos del franquismo.	15-03-84
LA VANGUARDIA	MELIA , Josep	Coexistencia nacionalista.	19-03-84
LA VANGUARDIA	PUIG SALELLAS , Josep M.	Un doble impulso necesario.	23-03-84
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Dilema electoral : El ser o el representar.	27-03-84
LA VANGUARDIA	BRU DE SALA , Xavier	Catalanismo compartido.	29-03-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Jugar con fuego.	29-03-84
LA VANGUARDIA	MOLL , Aina	El posible placer de ser catalán.	08-04-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El naufragio de los huesos.	12-04-84
LA VANGUARDIA	BORJA , Jordi	Sociedad civil.	14-04-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El empate sin prórroga.	19-04-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Sant Jordi.	24-04-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El día siguiente al 29-A.	26-04-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	La reflexión.	28-04-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	El secreto a voces.	01-05-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Una oportunidad para todos.	03-05-84
LA VANGUARDIA	VALLES , Josep M.	Fuerza y debilidad de Convergència.	04-05-84
LA VANGUARDIA	TRIAS FARGAS , Ramon	¿ Qué ha sucedido ? ¿ Por qué ?	08-05-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 28

PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E	D A T A
LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	El nacionalismo,otra vez.	08-05-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El voto prestado.	10-05-84
LA VANGUARDIA	SOLE TURA , Jordi	La operaci3n reformista , ahora.	11-05-84
LA VANGUARDIA	PAPELL , Antonio	¿ Hacia el Estado Fede- ral ?.	16-05-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Posturas intelectuales.	17-05-84
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Más Salamanca.	17-05-84
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	De 1932 a 1984.	19-05-84
LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	Proyectar Cataluña.	25-05-84
LA VANGUARDIA	LUJAN , Néstor	Esta tarde ante el Parla- ment.	30-05-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Sospechas y credibilidad.	31-05-84
LA VANGUARDIA	FDEZ. DE VILLAVICENCIO,F.	Juego limpio.	01-06-84
LA VANGUARDIA	SENTIS , Carlos	Le faltaba una palma.	02-06-84
LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Canciones y politica.	02-06-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Antipujolismo y antiso- cialismo.	07-06-84
LA VANGUARDIA	FULLAT , Octavi	Legal , pero inaoral.	07-06-84
LA VANGUARDIA	SERRAHIMA , Lluís	Nacionalismo i socialis- mo.	08-06-84
LA VANGUARDIA	COLOMER , Leandre	El catalanismo en la po- litica espanyola.	09-06-84
LA VANGUARDIA	ROBERT DE VENTOS , Xavier	Entre el doctrinarismo y la paranoia.	12-06-84
LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	Jordi Pujol.	16-06-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 29

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El obligado gremialismo cultural.	19-06-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La difícil España pluri-cultural.	21-06-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Gonzalez en TV3.	23-06-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Las cartas perdidas.	26-06-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Ante el III " Congrés Catalanista ".	28-06-84
LA VANGUARDIA	ROBERT DE VENTOS , Xavier	Los nacionalismos cómplices.	17-07-84
LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	El miedo a lo distinto.	27-07-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	El espíritu de Prat.	04-08-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Madrid y Europa.	09-08-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Un mundo aparte.	09-08-84
LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	" Tants caps ... ".	01-09-84
LA VANGUARDIA	CASASUS , Josep M.	Fiesta desvirtuada.	07-09-84
LA VANGUARDIA	OBIGOLS , Raimon	El progreso de Cataluña.	11-09-84
LA VANGUARDIA	MARAGALL , Jordi	Los que han pasado.	25-09-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Las competencias y sus pleitos.	25-09-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Muchos gobiernos para desgobernar.	04-10-84
LA VANGUARDIA	MELIA , Josep	La resaca autonómica.	09-10-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El debate de la izquierda catalana.	11-10-84
LA VANGUARDIA	JARDI , Enric	Apostilla al " 6 d' octubre ".	18-10-84

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE PUBLICACIONS *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 30

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Hacer lo que "nadie" ha- ce.	18-10-84
LA VANGUARDIA	FAULI , Josep	Fujol, Roca y otros.	21-11-84
LA VANGUARDIA	MASCARELL , Ferran	Los nuevos caminos de la historiografia catalana.	04-12-84
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Barcelonismo y catalanis- mo.	06-12-84
LA VANGUARDIA	IBANEZ-ESCOFET , Manuel	En el Parlament.	08-12-84
LA VANGUARDIA	RUBERT DE VENTOS , Xavier	De la autonomia a la au- todeterminación.	24-12-84
LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	El bilingüismo como nove- dad.	05-01-85
LA VANGUARDIA	MOLL , Aina	Sobre el bilingüismo como novedad.	15-01-85
LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	El bilingüismo: la reali- dad y el proyecto.	02-02-85
LA VANGUARDIA	COLOMER , Leandre	¿ Qué es lo español ?.	06-02-85
LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La normalización lingüís- tica.	25-04-85
LA VANGUARDIA	SUBIRÓS , Pep	Lorés, el Liceo y un cier- to aburrimiento.	01-05-85

SON EN TOTAL 123 ARTICLES PUBLICATS.

PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE	DATA
------------	-------	---------	------

ANNEX NÚM. 4

ARTICLES RECOLLITS CLASSIFICATS
PER DATES

- Inclou també els articles que s'han publicat en dates que no corresponen al període d'estudi (juliol 1983-desembre 1984).

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
ABRIL 77	L'AVENÇ	CAMPS , Joan	Catalanisme politic i pensament colonial en Tomàs Bertran i Soler.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
JUNY 79	L'AVENÇ	GARCIA I SEVILLA , Lluís	"Llanqua", "Nació", "Estat", "Castella" i "Espanyol" al Dic.de la R.A.E.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
AGOST 80	L'AVENÇ	FONTANA , Josep	La catalanitat d' en Vicens.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
NOVEM.80	L'AVENÇ	LOWY , Michasi	Marx i Engels cosmopolites: L' avenir de les nacions en el comunisme.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
FEBR. 81	L'AVENÇ	PRATS I CARDS , Joan	La rondellística catalana com a concepció del món.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 2

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
ABRIL 81	L'AVENÇ	LLORENS I VILA , Jordi	Sebatia Farnés: un teòric del primer catalanisme polític.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
OCTUB.81	L'AVENÇ	MASCARELL , Ferran	" La nacionalitat catalana " d' E. Prat de la Riba: 75 anys després.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
OCTUB.82	L'AVENÇ	MASCARELL , Ferran	Desmitològitzar no és desabilitzar.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
NOVEM.82	L'AVENÇ	PAGES , Felai	Els moviments nacionalistes contemporanis.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-02-83	SERRA D'OR	CAHNER , Max	Debat sobre la nostra cultura.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 3

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
MARÇ 83	L'AVENÇ	SOBREGUES , Jaume	Socialisme i nacionalisme: un testimoni de primers de segle.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
JUNY 83	L'AVENÇ	VILAR , Pierre	El " fet català ".

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-07-83	AVUI	JARDI , Enric	Un fals dilema (catalanisme obert - catalanisme tancat).
01-07-83	EL MON	MUNIESA , Bernat	Els sembradors de sal i un congrés sociològic sobre Catalunya.
01-07-83	EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Subjecció e ciutadania.
01-07-83	EL MON	EDITORIAL	On és la burgesia ?.
01-07-83	EL MON	VENTOSA DE CABANYES , Ll.	Catalunya, cap enfora.
02-07-83	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	" Vostè és català , vostè és català ".
03-07-83	AVUI	GRAELL , Ferran	Per un vot nacionalista.
06-07-83	AVUI	FITE I ARGERICH , Marcel	Catalanisme obert en l' ensenyament.
08-07-83	AVUI	COLLECTIU	Diqueu no als judicis del 30 de juny contra la llenca catalana.
08-07-83	EL MON	LLORES , Jaume	El " model català ".
08-07-83	EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Perdoni , mestre Aranqueren.
09-07-83	AVUI	DALMAU , Josep	Decàleg per fer una Esquerra Nacional de Catalunya.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 4

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
10-07-83	EL PAIS	DE LA HOZ , Albert	El catalanismo a debate.
12-07-83	LA VANGUARDIA	TRIAS , Eugeni	Hacia la Cataluña - ciudad.
14-07-83	AVUI	CREYELL , Joan	Sobre els "dos catalanisms".
16-07-83	LA VANGUARDIA	DIAZ-PLAJA , Guillermo	Una intervenció de Joan Marsall.
17-07-83	AVUI	FONT , Jordi	Nonés hi ha un catalanisme.
18-07-83	EL PAIS	LOPEZ BARRIDO , Adriana	Carta abierta a los inmigrantes de Cataluña.
19-07-83	AVUI	BASSAS I RIBALTA , Jordi	Catalanisme a l' americana.
19-07-83	AVUI	CAMBO DE GUARDANS , Helena	Un catalanisme que voldrien que no hi fos.
19-07-83	LA VANGUARDIA	RANONEDA , Josep	Nación y sociedad civil.
22-07-83	EL MON	LORES , Jaume	La Catalunya electoral i la real.
23-07-83	LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	La equivocada decisió.
24-07-83	AVUI	FONT , Jordi	Un aclariment.
24-07-83	AVUI	GRANIER-BARRERA , Emili	A la senyora Cambó.
24-07-83	AVUI	DE LA HOZ , Albert	La necessitat de l' autocrítica.
26-07-83	LA VANGUARDIA	RANONEDA , Josep	La ciudad, las comarcas y la nación.
29-07-83	AVUI	! COLLECTIU !	Més sobre el catalanisme.
29-07-83	AVUI	LOZANG , Josep M.	El nacionalisme.
29-07-83	EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Endavant, Catalunya.
29-07-83	LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Un mundo de simbolos.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 5

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
30-07-83	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	La nació , suma de ciutadans.

TOTAL DEL MES = 32

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
04-08-83	LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	El himno que busca Madrid
05-08-83	EL MON	LORES , Jaume	Els " colors " de Catalunya.
05-08-83	EL MON	SOLA , Joan	Moderat optimisme d'estiu.
05-08-83	EL PAIS	ARANGUREN , José Luis	Sobre representaciones , banderas e imágenes.
05-08-83	EL PAIS	ARBELOA , Victor Manuel	Algo más que banderas (o las cosas por su nombre).
06-08-83	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Els catalans vistos per altres pobles peninsulars.
10-08-83	LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	La encuesta de Hospitalet
11-08-83	EL PAIS	! EDITORIAL !	La esperada sentencia de la LOAPA.
11-08-83	LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	¿ El cambio ?.
11-08-83	LA VANGUARDIA	IBAREZ-ESCOFET , Manuel	Triunfo de las instituciones.
11-08-83	LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Editorial conjunta a varios diarios españoles.
11-08-83	LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Los presidentes de Cataluña y Euskadi se pronuncian hoy.
12-08-83	AVUI	GRAELL , Ferran	Quan no tot mereix el blasme.
12-08-83	LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	LOAPA : Ganó la constitución.
12-08-83	LA VANGUARDIA	VALLES , Josep N.	La LOAPA de una noche de verano.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 6

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
13-08-83	LA VANGUARDIA	ROCA I JUNYENT , Miquel	Sostenella y no encendalla.
14-08-83	EL PAIS	DE LA CUADRA-SALCEDO , T	Lealtad constitucional.
14-08-83	EL PAIS	ALAVEDRA , Macià	La sentència.
14-08-83	EL PAIS	FERNANDEZ , Mario	Crónica de la más triunfal derrota.
16-08-83	EL PAIS	RIBO , Rafael	Hay una izquierda a la LOAPA.
16-08-83	EL PAIS	I EDITORIAL I	La resaca de la LOAPA.
18-08-83	AVUI	BARRERA , Heribert	No s'ha de fer cap reconducció autonòmica.
19-08-83	EL MON	UDINA , Ernest	Joan Triadó reclama un catalanisme sense ambigüitats.
19-08-83	EL MON	LORES , Jaume	Nacionalisme concret i federalisme abstracte.
20-08-83	AVUI	FORTUNY , Jordi	La polèmica de les banderes posa un nou escoll a una Diada unitària.
20-08-83	LA VANGUARDIA	SINER , Salvador	La consolidación de Cataluña.
23-08-83	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Serenidad y buen sentido.
24-08-83	LA VANGUARDIA	PANIKER , Salvador	Las banderas que no dejan ver el bosque.
26-08-83	AVUI	ALAY , Albert	Què volen els nacionalistes ?.
26-08-83	EL MON	MARTINEZ FRAILE , Ramon	La construcció d'Espanya.
26-08-83	EL MON	UDINA , Ernest	Eugení Trias vol una Catalunya capdavantera de les autonomies.
28-08-83	AVUI	MOLINE , J. A.	No de Pujol a reduir l'afèr LOAPA a qüestió tècnica.
28-08-83	AVUI	BRAELL , Ferran	Quan la desfalleença mata la il·lusió.
28-08-83	LA VANGUARDIA	DURAN I LLEIDA , Josep A.	De "LOAPA" a "LPA".

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 7

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
30-09-83	AVUI	CUCURULL , Felix	Entre la LOAPA i la Diada.
31-09-83	AVUI	LLINONA , Jordi	No és bo entossudir-se.

TOTAL DEL MES = 35

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-09-83	EL PAIS	RUIZ RISUERO , Francisco	La LOAPA , como parte integrante de los pactos autonómicos.
01-09-83	EL PAIS	ALAY , Albert	La Diada Nacional , hoy.
01-09-83	SERRA D'OR	MARAGALL , Jordi	Ortega y Gasset i Catalunya.
02-09-83	AVUI	PUIG SALELLAS , Josep M.	Una consideració de sentència sobre la LOAPA (I a IV).
02-09-83	EL MON	UDINA , Ernest	Puig Salellas adverteix que el centralisme és ben viu.
02-09-83	EL PAIS	SUTIERREZ , Antoni	La Diada de un país en reconstrucción.
03-09-83	AVUI	PAMIES , Teresa	Perills de l' aabiquetat.
05-09-83	EL PAIS	DURAN I LLEIDA , Josep A.	Reflexiones ante el 11 de Septiembre.
06-09-83	EL PAIS	COMAS , Antoni	Pobles que esperan solució.
08-09-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Duan l' onze de setembre és a la cantonada.
09-09-83	AVUI	CREXELL , Joan	Un país normalitzat ?.
09-09-83	EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Hi sou vós. Vos en sou ?.
09-09-83	EL PAIS	LOPEZ BULLA , José Luis	11 de Septiembre : Diada de reivindicación nacional y social.
09-09-83	LA VANGUARDIA	JIMENEZ DE PARGA , Manuel	Más libertad en Catalunya.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 3

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
10-09-83	AVUI	ROSET , Francesc	Som una nació d' Europa.
10-09-83	AVUI	CUCURULL , Fèlix	Reflexions sobre l' onze de setembre.
10-09-83	AVUI	COSTA I BAELL , Josep	Que el desconcert no esdevinqui coarboais.
10-09-83	AVUI	MENCUNILL , Nicolau	Som
10-09-83	LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Pujol invita a hacer una Cataluña fiel a sí misma, abierta a todos y moderna
11-09-83	AVUI	! COL·LECTIU !	L' onze de setembre.
11-09-83	AVUI	DURAN I LLEIDA , Josep A.	La nostra festa nacional.
11-09-83	EL PAIS	ABELLAN , José Luis	La cuestión autonómica : individualismo y solidaridad.
11-09-83	LA VANGUARDIA	COLL I ALENTON , Miquel	La celebración del Once de Septiembre.
11-09-83	LA VANGUARDIA	RODA , Federic	Escuela catalana : muerte celebrada.
11-09-83	LA VANGUARDIA	MIRAVITLLES , Jaume	Galeuzka.
11-09-83	LA VANGUARDIA	! EDITORIAL !	Santander: profesores catalanes en un curso sobre Estado, poder y nación.
13-09-83	AVUI	RODA , Federic	Les opinions operatives.
13-09-83	AVUI	AMOROS I PLA , Joan	Per un catalanisme d' acció.
13-09-83	EL PAIS	! EDITORIAL !	La diada del desconcierto.
13-09-83	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	La esencia de las naciones.
16-09-83	EL MON	UBINA , Ernest	Enric Jordi: Que la solidaritat no ens faci perdre la identitat.
16-09-83	EL MON	SALA MOLINS , Lluís	El qronxador de la utopia.
17-09-83	LA VANGUARDIA	IBARZ-ESCOFET , Manuel	Las ideas de Guerra sobre el catalán.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 9

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
19-09-83	EL PAIS	i EDITORIAL !	Retroceso en la integraci3n de los emigrantes (seg3n debate de izqui.). Despr3s de la Diada.
20-09-83	AVUI	JARDI , Enric	
22-09-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	No s3n molts que no s' ho pensen.
22-09-83	LA VANGUARDIA	CANALS VIDAL , Francisco	Dostoyevsky y los nacionalismos hisp3nicos.
23-09-83	EL MON	UDINA , Ernest	Temes: integrar la immigraci3n, reforar la societat civil.
25-09-83	AVUI	ARGEMI , Aureli	Nacionalisme i terrorisme.
28-09-83	AVUI	FERRER , Joaquim	El desplaqament cultural (I , II , III).
29-09-83	AVUI	RENIU , Miquel	De la LOAPA al Di3leg.
30-09-83	EL MON	UDINA , Ernest	Ibañez Escofet 3s pessimista pels fets per3 optimista per les idees.
SETEM.83	L'AVENÇ	LLOBERA , Josep R.	La formaci3n de la ideologia nacionalista catalana.La idea de Volkgeist.

TOTAL DEL MES = 43

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-10-83	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Nacionalisme i carnet de conduir.
01-10-83	EL PAIS	i EDITORIAL !	El estado de Cataluña.
04-10-83	LA VANGUARDIA	SUBIROS , Pep	Mites i reptes de la cultura catalana.
07-10-83	EL MON	UDINA , Ernest	Jauze Sobrequ3s:ni regionalisme ni l'ut3pic independentisme.
12-10-83	AVUI	ARGEMI , Aureli	El "tren de les nacions", un any despr3s.
12-10-83	AVUI	COLOMINES I PUIG , Joan	La projecti3n de la cultura catalana.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 10

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
13-10-83	AVUI	DALMAU , Josep	Redreçament de Catalunya: què fer ?.
14-10-83	EL MON	UDINA , Ernest	Albert Manent: la reconstrucció ha de venir de la societat civil.
14-10-83	EL MON	ROS HOMBRAVELLA , J.	Capgirar el mitjà.
14-10-83	EL MON	VINYES , Ricard	Josep M. Castellet : de l'equivoc històric a l'idealisme cultural.
16-10-83	AVUI	CASALS I AGUILERA , J. M.	Ser català és una manera de ser ?.
17-10-83	EL PAIS	GONZALEZ SEARA , Luis	Todos contra el Estado.
18-10-83	AVUI	JARDI , Enric	Realment som els síllors ?.
19-10-83	AVUI	GRAELL , Ferran	Tots som ciutadans de Catalunya.
21-10-83	EL MON	UDINA , Ernest	Jaume Lorés : amagar el cap sota l'ala és la pitjor recepta.
21-10-83	EL MON	SOLE , Carlota	La integració del immigrants.
21-10-83	EL MON	MIGUELEZ , Faustino	Immigració i mobilitat social.
21-10-83	EL MON	LOBRES , Jaume	La Catalunya postcristiana.
25-10-83	AVUI	ARGEMI , Aureli	El congrés "Regions i Europa" un pas vers l'Europa de les Nacions ?.
28-10-83	AVUI	ANDREU , Jaume	La LOAPA i les eleccions no han permès analitzar la política autonòmica.
28-10-83	EL MON	UDINA , Ernest	Josep M. Ainsud : unitat cultural i integració, bases del futur.
28-10-83	EL MON	GUILLANET , Jaume	L' altra bilingüisme.

TOTAL DEL MES = 22

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
------	------------	-----------	---------------

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 11

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-11-83	SERRA D'OR	ALCARAZ , Joan	Robert Lafont i l'estat de la qüestió occitana.
01-11-83	SERRA D'OR	TRIADU , Joan	Marià i Gassol : l'intel·lectual i l'actitud de servei.
03-11-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	De la violència pacífica.
04-11-83	EL MON	PLANAS , Romà	Servir Catalunya i la democràcia.
07-11-83	LA VANGUARDIA	TRIAS FARGAS , Ramon	Federalisme o autonomia.
08-11-83	LA VANGUARDIA	CUENCA TORIBIO , José M.	Andalucia y Cataluña.
09-11-83	AVUI	CREXELL , Joan	Pensar en català.
11-11-83	AVUI	VERGES , Robert	Cultura a Catalunya i cultura catalana.
11-11-83	EL MON	VARGAS , Ricard de	Moviment llibertari i catalanisme.
11-11-83	EL MON	LORES , Jaume	La "petita" per i la "gran".
11-11-83	EL MON	HUERTAS , Josep.M.	Quan moviment obrer i qüestió nacional rimaven.
11-11-83	LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	Cataluña , marxismo , nacionalismo.
13-11-83	LA VANGUARDIA	MARIAS , Julián	Por qué no son países.
15-11-83	LA VANGUARDIA	GONZALEZ , Nazario	Dos notas catalanistas?
17-11-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Es entre tots que ho fem impossible.
17-11-83	AVUI	BALLARIN , Josep M.	Nació i "Natio".
18-11-83	EL MON	GUILLANET , Jaume	Els mites, ai !.
18-11-83	LA VANGUARDIA	PORCEL , Baltasar	Proyecto catalanista.
21-11-83	EL PAIS	SERRA , Blanca	Nuestros intelectuales y el catalán.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 12

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
22-11-83	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Crónica de las escisiones sociales contemporáneas.
24-11-83	AVUI	ALAY , Albert	Reforma i millora de l' estatut.
25-11-83	EL MON	! EDITORIAL !	Els nacionalismes.
25-11-83	EL MON	! EDITORIAL !	
25-11-83	EL MON	JORDA , Lluís	Aracil: al segle XXI despareixerà més d'una comunitat lingüística. Catalans catalanistes.
25-11-83	EL MON	LORES , Jaume	No al vot de l' odi.
26-11-83	AVUI	LOZANO , Josep M.	Les querres de símbols i la crisi d' identitat de l' esquerra.
27-11-83	EL PAIS	! EDITORIAL !	La unidad civil de la sociedad catalana. La inmigración condiciona la ...
27-11-83	EL PAIS	! EDITORIAL !	Escasa prisa en potenciar las formas culturales ferreñas.
27-11-83	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El individuo que mira a la sociedad de reajo.
29-11-83	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Cataluña, Barcelona, Mezcla y Mestizaje.
30-11-83	AVUI	GALI I IZARD , Josep M.	La nova disfressa del centralisme.
30-11-83	EL MON	AGUILERA , Cesáreo R.	La soberania nacional.

TOTAL DEL MES = 32

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
02-12-83	EL MON	VALLVERDU , Francesc	La llengua catalana i els " rotlles mal muntats ".
03-12-83	AVUI	ESPAR I TICÓ , Josep	Nació i política pròpia.
03-12-83	LA VANGUARDIA	ORIOLES , Raimon	Una cierta idea de Cataluña: crisol, sí ; reducido, no.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-95

PAGINA : 13

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
11-12-83	LA VANGUARDIA	SINER , Salvador	Cataluña y su sociedad civil.
15-12-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Ninquí no pot tenir raó contra la nostra existència.
16-12-83	EL MON	BADAL I CALLIS , Joan	L'acció cultural catalana.
16-12-83	EL MON	UDINA , Ernest	Un debat: " La mort de la nació ".
16-12-83	EL MON	ATNAUD DE LASARTE , J. M.	Visca en Macià ! . Visca en Cambó ! .
17-12-83	AVUI	CREXELL , Joan	No tenim remei ?.
20-12-83	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La palabra cautiva en Cataluña (el papel del aito en la sociedad).
20-12-83	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Qué hay que hacer con los mitos.
22-12-83	AVUI	GRAELL , Ferran	No és solament així.
24-12-83	AVUI	CAROL , Josep Lluís	El mal d'Almansa o la catalanitat de Job.
29-12-83	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Diquem clar què volem dir.
30-12-83	AVUI	AMIGÓ , Leandre	Les renaixences nacionals.
30-12-83	EL MON	MUNIESA , Bernat	El carbonisme com a praxi política de la burgesia catalana (I i II).
31-12-83	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Ex-nacionalista ?.

TOTAL DEL MES = 17

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
03-01-84	LA VANGUARDIA	BORRELL , Francesc	Cataluña i la experiència alemana.
04-01-84	AVUI	GRAELL , Ferran	Aneu més enllà , supgreu això.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 14

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
06-01-84	AVUI	LEMAN , Jordi	Catalans d' empresa i d' empenta.
06-01-84	EL MON	LORES , Jaume	Opinió pública , rumors privats.
07-01-84	LA VANGUARDIA	ENPRIUS	La renovación del Parlament.
08-01-84	AVUI	ARIMANY , Miquel	Si estimes Catalunya ...
08-01-84	EL PAIS	CEBRIAN , Juan Luis	Cataluña vista desde el resto de España.
14-01-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	"Impost" nacionalista.
15-01-84	AVUI	AINAND DE LASARTE , J. M.	"Cataluña" i "Espanya".
15-01-84	AVUI	DALMAU , Josep	El nacionalisme passat de moda de Fraça i I.V.E.
17-01-84	AVUI	JARDI , Enric	Ni Unamuno , ni Macías , ni Cebrián ...
17-01-84	EL MON	JORDÀ , Lluís	Qüestions de tarranè.
20-01-84	AVUI	OBIGOLS , Raimon.	Programa i govern de majoria , política d' unitat (I i II).
20-01-84	EL MON	LORES , Jaume	L' opinió pública submergida.
20-01-84	EL MON	LOPEZ CAMPS , Jerdi	Cristians en les lluites d'alliberament.
22-01-84	AVUI	CANDEL , Francesc	Irresistible afany integrador.
25-01-84	AVUI	BADIA , Alfred	A Juan Luis Cebrián, sense ira.
26-01-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan t'alliberes d'un altre , l'alliberes.
27-01-84	EL MON	STRUBELL , Miquel	Trets lingüístics de la societat catalana.
27-01-84	EL MON	CANDEL , Francesc	Deis " altres catalans " als " acatalans ".
27-01-84	EL MON	FRIGOLE , Joan	Consideracions entorn de l' estudi de la tradició.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 15

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
27-01-84	EL MON	CORNUDELLA , Joan	Reflexions sobre Catalunya. Priseria legislatura.
29-01-84	AVUI	CALDERS , Pere	El pietós equivoc dels catalans.
GENER 84	L'AVENÇ	ARTAL , Francesc	Nació i poder en el pensament econòmic català (1840-1939).
GENER 84	L'AVENÇ	MOLAS , Isidre	Manuel Serra i Moret: Socialisme i Catalanisme.
GENER 84	L'AVENÇ	¡ COL·LECTIU !	Debat sobre la tasca de l' historiador avui.
GENER 84	AVUI	PANIES , Teresa	No és qüestió d' imaginació.

TOTAL DEL MES = 27

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-02-84	AVUI	BAYA , Monserrat	Qui vol menjar " en català " , va servit !.
01-02-84	AVUI	GRAELL , Ferran	No confieu ni en profecies ni en regals.
01-02-84	AVUI	XIRINACS , Oiga	Joc d' interessos.
01-02-84	SERRA D'OR	¡ EDITORIAL !	Per la normalitat.
01-02-84	LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	La historiografia catalana, en crisis.
02-02-84	AVUI	BADIA , Alfred	El nacionalisme català ; aquest desconequit.
02-02-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El nacionalismo critico.
03-02-84	EL MON	SOLE TURA , Jordi	Quina nacionalitat catalana ?.
05-02-84	AVUI	COLONER , Laandre	Reflexions sobre política lingüística.
07-02-84	AVUI	BELLMUNT , Domènec de	On vas , Catalunya ?.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 16

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
07-02-84	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Manual del españolismo comprensivo.
10-02-84	AVUI	CREXELL , Joan	La subtil degradació.
12-02-84	AVUI	CASTELLS , Victor	La primera categoria.
15-02-84	AVUI	CREXELL , Joan	Doble argumentació.
15-02-84	EL PAIS	SAAVEDRA , Luis	El Estado y la Nación.
15-02-84	LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	La imaqen de Cataluña.
23-02-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Españolicémonos.
24-02-84	EL MON	MALUQUER , Jordi	El concepte de nació a través de la història.
24-02-84	EL MON	LORES , Jaume	Les dues espanyes i l'Espanya plurinacional.
24-02-84	EL MON	MASCARELL , Ferran	Repensar Espanya.
24-02-84	EL MON	PORTA PERALES , Miquel	Però , i existeix Espanya ?.
24-02-84	EL MON	RAMONEDA , Josep	Pluralisme interior, pluralisme exterior.
24-02-84	EL MON	TRIAS , Eugeni	Societat civil versus Estat.
26-02-84	EL PAIS	NAVARRO ARISA , J. J.	El análisis del Estado autonómico y un deseo de "nacionalismo en plural".
26-02-84	EL PAIS	NAVARRO ARISA , J. J.	Hacia un futuro "nacionalismo de la humanidad".
28-02-84	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	España i el reparto de poder.
29-02-84	EL PAIS	CASTELLA-GASSOL , J.	El factor extranjero.
29-02-84	EL PAIS	RECALDE , José Ramón	Pueblo y nación.
29-02-84	EL PAIS	SAVATER , Fernando	Las Españas de España.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 17

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
FEBR. 84	L'AVENÇ	UCELAY DA CAL , Enric	Os nacionalismos na España de Restauración.

TOTAL DEL MES = 30

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-03-84	AVUI	BOVER I FONT , August	Encara sobre la unitat de la llenqua.
01-03-84	SERRA D'OR	CASAS , Joan B.	Bases per a una sortida catalana de la crisi.
01-03-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El difícil reencuentro con la generosidad.
02-03-84	EL MON	! EDITORIAL !	Eugeni Trias o l'ofensiva del pensament català.
02-03-84	EL MON	ROVIRA , Josep	Intel.lectuals de tot l'Estat s'interroquen sense embuts sobre ...
02-03-84	EL MON	UDINA , Ernest	Estat real, Espanya utòpica.
02-03-84	EL PAIS	COLOMER , Josep M.	La esencia de la nació.
03-03-84	AVUI	COLOMER , Leandre	La cultura catalana i "el futur".
04-03-84	AVUI	TRIAS FARGAS , Ramon	A on som ?.
07-03-84	AVUI	CANDEL , Francesc	Allò que aportà l'immigrant.
07-03-84	LA VANGUARDIA	CARRERAS , Francesc de	La polémica sobre la cuestión nacional.
08-03-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	De si hi ha o no hi ha.
08-03-84	AVUI	! COLLECTIU !	El que realment és Catalunya.
08-03-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Intelectuales legitimadores.
09-03-84	EL MON	MIRA , Joan F.	Alguna Espanya és eterna. Però quina ?.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 13

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
09-03-84	LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	El problema i catalán ?.
10-03-84	EL PAIS	SUBIROS , Pep	España, palabras i cosas.
13-03-84	AVUI	BLADE I BESUMVILA , A.	Parlem d' Espanya.
13-03-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La cultura cara.
13-03-84	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	La historia y la fuerza plástica de los pueblos.
14-03-84	AVUI	MILIAN I MASSANA , Antoni	El conflicte dels eliquetats.
15-03-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Los cuernos del franquismo.
16-03-84	AVUI	CAPMANY , Maria Aurèlia	Catalunya - ciutat.
18-03-84	AVUI	CASANA , Francesc	Bancs catalans i Banca Catalana.
17-03-84	LA VANGUARDIA	MELIA , Josep	Coexistencia nacionalista.
23-03-84	LA VANGUARDIA	PUIG SALELLAS , Josep M.	Un doble impulso necesario.
24-03-84	AVUI	BADIA , Alfred	Nacionalisme i prestidigitació.
27-03-84	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	Dilema electoral : El ser o el representar.
28-03-84	AVUI	BARRERA , Heribert	Catalunya i les seves crisis.
29-03-84	AVUI	I COL·LECTIU !	La immigració a Catalunya : repercussions en la salut mental.
29-03-84	LA VANGUARDIA	BRU DE SALA , Xavier	Catalanismo compartido.
29-03-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Jugar con fuego.
31-03-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	Elecciones o referéndum.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 19

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

TOTAL DEL MES = 33

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-04-84	AVUI	i COL.LECTIU !	Defensa dels criteris lingüístics de TV3.
04-04-84	AVUI	JARDI , Enric	" El problema catalán no existe "
05-04-84	EL MON	BORJA , Jordi	La crisi a Catalunya (I i II).
08-04-84	EL PAIS	COLOMER , Josep M.	Nacionalisme e immigración en Cataluña y Euskadi.
08-04-84	LA VANGUARDIA	MOLL , Aina	El posible placer de ser catalán.
09-04-84	EL NOTIC. UNIVE.	i COL.LECTIU !	Las corrientes nacionalistas (I y II).
12-04-84	AVUI	HUGUET , Ricard	Qüestions per a un debat.
12-04-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El naufragio de los humanismos.
13-04-84	AVUI	i COL.LECTIU !	Llengua i raó d'Estat.
13-04-84	EL MON	LORES , Jaume	Girona , 1984.
13-04-84	EL MON	ROVIRA , Josep	Nacionalisme i lluita obrera.
13-04-84	EL MON	SALA MOLINS , Lluís	Independència.
14-04-84	AVUI	LOZAND , Josep M.	De la metafísica a la sociologia ?.
16-04-84	LA VANGUARDIA	BORJA , Jordi	Sociedad civil.
17-04-84	AVUI	SOLA , Alexis Eudald	Jordi Pujol, el president.
18-04-84	AVUI	ALCARAZ , Joan	Per la normalització lingüística a l'empresa.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 20

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
19-04-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El sapate sin prórroga.
22-04-84	AVUI	PONT I PUNTIGAM , Ferran	Parlem de Catalunya.
22-04-84	AVUI	CORNUDELLA , Joan	El nacionalisme és un patrimoni comú.
24-04-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Sant Jordi.
25-04-84	AVUI	VILA , Marc Aureli	El català i els castellano parlants.
26-04-84	AVUI	OBÍOLS , Raimon	El catalanisme d' ara.
26-04-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El día siguiente al 29-A.
27-04-84	AVUI	PUJOL , Jordi	Catalunya , ara.
27-04-84	EL NON	LORES , Jaume	Política i intel·lectuals.
27-04-84	EL NON	MUNOZ , Xavier	Massa de Catalunya i poc dels catalans.
27-04-84	EL NON	LOZANO , Josep M.	Votem...i oblidem-nos-en.
28-04-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	La reflexión.
29-04-84	AVUI	i COL·LECTIU !	Al futur president de Catalunya.
ABRIL 84	L'AVENÇ	OLIVE , Enric	Conversa amb Josep Tàrrades: Història obrera i catalanisme creador.

TOTAL DEL MES = 30

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-05-84	SERRA D'OR	RAHOLA , Pilar	Els senyors de la llengua mancada.
01-05-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	El secreto a voces.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 21

DATA	PUBLICACIÓ	AUTOR	ARTICLE
02-05-84	EL PAIS	PRATS I CATALA , Joan	De nacionalidades, autonomias y federalismo.
03-05-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Tots els reptes, el repte (amb permis de Cortázar).
03-05-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Una oportunidad para todos.
04-05-84	EL MON	i EDITORIAL !	Per a un debat postelectoral.
04-05-84	LA VANGUARDIA	VALLES , Josep M.	Fuerza y debilidad de Convergència.
05-05-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	Ironies del destí.
08-05-84	LA VANGUARDIA	TRIAS FARGAS , Ramon	¿ Qué ha sucedido ? ¿ Por qué ?.
08-05-84	LA VANGUARDIA	RAMONEDA , Josep	El nacionalismo, otra vez.
10-05-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El voto prestado.
11-05-84	EL MON	MUNOZ , Xavier	Catalunya triomfant.
11-05-84	EL MON	JORDA , Lluís	Paraules, paraules, paraules.
11-05-84	LA VANGUARDIA	SOLE TURA , Jordi	La operaci3n reformista , ahora.
12-05-84	AVUI	ALAY , Albert	El nacionalisme no és burges.
16-05-84	LA VANGUARDIA	PAPELL , Antonio	¿ Hacia el Estado Federal ?.
17-05-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	No un enganxeu els dits.
17-05-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Posturas intelectuales.
17-05-84	LA VANGUARDIA	IBANEZ-ESCOFET , Manuel	Más Salamanca.
18-05-84	EL MON	LORES , Jaume	Nacionalisme i socialisme.
19-05-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	... i l' últim : Joan Riquel.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 22

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
19-05-84	LA VANGUARDIA	IBANEZ-ESCOFET , Manuel	De 1932 a 1984.
22-05-84	AVUI	PLANCHART , Josep	El triomf nacionalista.
25-05-84	LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	Proyectar Cataluña.
29-05-84	AVUI	CREYELL , Joan	Contra Catalunya.
29-05-84	EL PAIS	VAZQUEZ MONTALBAN , M.	Asi están las cosas.
30-05-84	LA VANGUARDIA	LUJAN , Néstor	Esta tarde ante el Parla- ment.
31-05-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Ens sobra la cotilla.
31-05-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Sospechas y credibilidad.
MAIG 84	L'AVENÇ	COLOMER , Josep M.	La " Catalunya Ciutat ".
MAIG 84	EL CIERVO	ESTEVA FABREGAT , Claudio	El nacionalismo visto por un antropólogo.
MAIG 84	EL CIERVO	FULLAT , Octavi.	Pedagogia y nación.
MAIG 84	EL CIERVO	GINER , Salvador	La radical ambivalencia del nacionalismo.
MAIG 84	EL CIERVO	GONZALEZ CASANOVA , J. A.	El futuro de los naciona- listas.
MAIG 84	EL CIERVO	GONZALEZ , Nazario	Reflexión histórica sobre el nacionalismo.

TOTAL DEL MES = 35

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-06-84	EL MON	MUÑOZ , Xavier	I l' esquerra què ?.
01-06-84	SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Autonomia : el nom i la cosa.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 23

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-06-84	SERRA D'OR	PESSARRODONA , Marta	" Radical chic ".
01-06-84	LA VANGUARDIA	FDEZ. DE VILLAVICENCIO,F.	Juego limpio.
02-06-84	AVUI	GALI , Raimon	Jornada de glòria.
02-06-84	LA VANGUARDIA	SENTIS , Carlos	Le faltaba una palma.
02-06-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Canciones y política.
07-06-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Antipujolismo y antisocialismo.
07-06-84	LA VANGUARDIA	FULLAT , Octavi	Legal , pero immoral.
08-06-84	EL MON	TERRADES , Abdó	Bones noticies.
08-06-84	LA VANGUARDIA	SERRAHIMA , Lluís	Nacionalismo i socialismo.
09-06-84	AVUI	ARGENT , Aureli	Què declarem a l' ONU ? L' autodeterminació !.
09-06-84	LA VANGUARDIA	COLOMER , Leandre	El catalanismo en la política espanyola.
12-06-84	LA VANGUARDIA	RUBERT DE VENTOS , Xavier	Entre el doctrinarismo y la paranoia.
14-06-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	El discurs del poder, com de costum.
16-06-84	EL PAIS	FUSI , Juan Pablo	Homenaje a Cataluña.
16-06-84	LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	Jordi Pujol.
17-06-84	AVUI	AINAUD DE LASARTE , J. M.	Per Catalunya i l'Espanya gran.
19-06-84	AVUI	CREXELL , Joan	I les nostres banderes.
19-06-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El obliqado gremialismo cultural.
20-06-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	La Gran Barcelona i la Petita Generalitat.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 24

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
20-06-84	AVUI	VILA , Marc Aureli	Nacionalitat i autonomia.
21-06-84	EL NOTIC. UNIVE.	COLONER , Josep M.	Catalanismo, izquierda y constitución. (Declaracions).
21-06-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La difícil España pluricultural.
23-06-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Gonzalez en TV3.
24-06-84	AVUI	¡ COLLECTIU !	Cap al tercer congrés catalanista.
25-06-84	AVUI	DEL RÍO MATEU , Jesús	Dues concepcions del catalanisme.
26-06-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	Las cartas perdidas.
28-06-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Som tan mortals com qualsevol.
28-06-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Ante el III " Congrés Catalanista ".
29-06-84	AVUI	CREXELL , Joan	Impotència espanyola.
29-06-84	EL NON	GINER , Salvador	Patologia nacionalista.
29-06-84	EL NON	LOZANO , Josep M.	De la societat civil com a mite dels orígens.
JUNY 84	L'AVENÇ	GARCIA CARCEL , Ricard	Els mites i la història de Catalunya.

TOTAL DEL MES = 34

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
03-07-84	AVUI	CANDEL , Francesc	La força del factor andalús.
04-07-84	AVUI	DALNAU , Josep	Les arrels vitals del nacionalisme.
06-07-84	AVUI	CREXELL , Joan	No és pas incomprensió.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 25

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
06-07-84	EL MON	VALLS , Albar	El separatisme : una proposta.
07-07-84	AVUI	COLOMINES I PUIG , Joan	L'estratègia nacionalista actual.
09-07-84	AVUI	PEDROLD , Manuel de	Des de Tàrraga: el "Manifest de Poblet".
13-07-84	AVUI	CREXELL , Joan	Avant sempre , sempre avant.
17-07-84	LA VANGUARDIA	RUBERT DE VENTOS , Xavier	Los nacionalismos cómplices.
18-07-84	AVUI	PONC I TORRENTS , Albert	El General Moragas, símbol de reivindicació nacional.
19-07-84	AVUI	VIA I REDONS , Josep M.	Una nova estratègia al servei del país.
20-07-84	AVUI	DALMAU , Josep	El nacionalisme, primer interès d'una ideologia social.
24-07-84	AVUI	ALAY , Albert	Un socialista pot ser nacionalista.
25-07-84	SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Cap coartada pel centralisme.
25-07-84	SERRA D'OR	FABREGAS , Xavier	Juan Riquel, l'art de dialogar.
25-07-84	SERRA D'OR	FUSTER , Jaume	Gallecs, bascos i catalans.
25-07-84	SERRA D'OR	RIERA , Ignasi	Novel·les per a fer país.
27-07-84	LA VANGUARDIA	PI DE CABANYES , Oriol	El miedo a lo distinto?
29-07-84	AVUI	CREXELL , Joan	Per què ens manen encara.

TOTAL DEL MES = 18

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
------	------------	-----------	---------------

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 26

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
02-08-84	AVUI	VILA , Marc Aureli	Hispanisme i antihispanisme.
04-08-84	LA VANGUARDIA	IBANEZ-ESCOFET , Manuel	El espiritu de Prat.
09-08-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Doble o senzilla ?.
09-08-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Madrid y Europa.
09-08-84	LA VANGUARDIA	IBANEZ-ESCOFET , Manuel	Un mundo aparte.
14-08-84	AVUI	CANDEL , Francesc	Fervor reliquós.
15-08-84	AVUI	BURGUERA , Francesc de	Nacionalisme i nacionalismes.
15-08-84	AVUI	DALMAU , Josep	El " catalanisme obert ".
18-08-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	" Contra las patrias " (I i II).
23-08-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	No diuen lluny , però és vàlid aquí.
25-08-84	AVUI	GRAELL , Ferran.	No s'hi val, la renúncia.
28-08-84	AVUI	NUJALART I SERRATS , Jaume	1984 , onze de setembre.
28-08-84	AVUI	AMOROS I PLA , Joan	Per una politica de Països Catalans.
30-08-84	AVUI	GRANIER-BARRERA , Enlli	Els morts del fossar.

TOTAL DEL MES = 14

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-09-84	SERRA D'OR	i EDITORIAL I	Permanentment corcò (societat civil).
01-09-84	SERRA D'OR	PI DE CABANYES , Oriol	Superar la resistència.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 27

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-09-84	LA VANGUARDIA	IBARZ-ESCOFET , Manuel	" Tants caps ... "
02-09-84	AVUI	ROCABERT I LABRUJA, Jaume	Per un congrés d' identitat nacional.
05-09-84	AVUI	FERRER , Joaquim	La Diada Nacional.
05-09-84	AVUI	OMS , Joan	Per la sobirania nacional i l' autodeterminació.
06-09-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Entre la festa i la Diada.
06-09-84	AVUI	CREXELL , Joan	Retrobeu l'onze de setembre.
07-09-84	EL MON	LORES , Jaume	" Je reste dans ... " (onze de setembre).
07-09-84	EL MON	AINAUD DE LASARTE , J. M.	El sentit de l' onze de setembre.
07-09-84	LA VANGUARDIA	CASASUS , Josep M.	Fiesta desvirtuada.
08-09-84	AVUI	LOBO , Ricard	Un altre onze de setembre.
09-09-84	AVUI	DURAN I LLEIDA , Josep A.	La diada nacional.
09-09-84	AVUI	VIZALS I SOLER , Ramon	L' onze de setembre de 1984.
11-09-84	LA VANGUARDIA	OBOLS , Raimon	El progreso de Cataluña.
12-09-84	AVUI	TRIAS FARGAS , Ramon	La igualtat política dels pobles.
12-09-84	AVUI	PARES , Manuel	Sobre el concepte de societat civil.
13-09-84	AVUI	MALBUQUER , Joaquim	Modernitzar Catalunya.
13-09-84	EL MON	CARRERAS , Francesc de	L' esquerra a Catalunya o el debat de la tardor.
13-09-84	EL MON	i EDITORIAL !	Diada perduda.
14-09-84	AVUI	CAPMANY , Maria Aurèlia	Els errors de l' onze de setembre.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 28

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
14-09-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	L'Esclésia catalana: com- prendre el passat o cons- truir el futur ?.
15-09-84	AVUI	JARDI , Enric	Lliçons de 1714.
19-09-84	AVUI	CUCURULL , Fèlix	Els presos del dia Onze.
20-09-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Coda (és un dir) a la Diada.
20-09-84	AVUI	DALMAU , Josep	A vosaltres , joves cata- lans.
21-09-84	AVUI	CREXELL , Joan	" Catalonia is not diffe- rent ".
25-09-84	LA VANGUARDIA	MARAGALL , Jordi	Los que han pasado.
25-09-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Las competencias y sus pleitos.

TOTAL DEL MES = 29

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-10-84	SERRA D'OR	PI DE CABANYES , Oriol	De la identitat a la co- munitat.
01-10-84	SERRA D'OR	SERRA I PUIG , Eva	A propòsit dels països Catalans.
01-10-84	SERRA D'OR	BENET , Josep	La Constitució, els Esta- tuts i la cultura catala- na.
01-10-84	SERRA D'OR	COLOMINES I PUIG , Joan	La llei de Normalització Lingüística.
01-10-84	SERRA D'OR	BADIA I MARGARIT , A. N.	La lingüística , factor d'integració dins la cul- tura catalana d'avui.
01-10-84	SERRA D'OR	VALLVERDU , Francesc	Els problemes del català als mitjans de comunica- ció.
01-10-84	SERRA D'OR	GRAELLS , Guilleu-Jordi	Sobretot, no t'oblidis de cap gallina.
01-10-84	SERRA D'OR	VILLATORO , Vicenç	Eloqi de les llengües, vi- ves.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 29

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
01-10-84	SERRA D'OR	RIERA LLORCA , Vicenç	Massa dependència.
04-10-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan es pinta amb els ulls al ciutell.
04-10-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Muchos gobiernos para desgobernar.
05-10-84	AVUI	BLADE I DESUMVILA , A.	De certes esceneses i de la paciència.
05-10-84	AVUI	GARRIGA TRULLOLS , Enric	Occitània , avui.
05-10-84	AVUI	BRU DE SALA , Xavier	Un heroi nacional.
05-10-84	EL MON	i COLLECTIU !	El futur de l' esquerra a Catalunya.
06-10-84	AVUI	CREXELL , Joan	Motiu d'esperança.
09-10-84	AVUI	MATA I GARRIGA , Marta	El debat i la premsa.
09-10-84	LA VANGUARDIA	MELIA , Josep	La resaca autonòmica.
10-10-84	AVUI	JUNCOSA I CARBONELL, Artur	La societat civil i la " nouvelle cuisine ".
11-10-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	El debate de la izquierda catalana.
12-10-84	AVUI	LOZANO , Josep M.	En peu de pau.
12-10-84	EL MON	ARTIS-GENER , Abel.lí	La " fiesta nacional " ?
12-10-84	EL MON	GUTIERREZ , Antoni	L'esquerra, debat obert.
13-10-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	" Ser catalán , ¿ Qué es eso ? ".
16-10-84	AVUI	CREXELL , Joan	Més motius d'esperança.
18-10-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	El tarannà i les limitacions culturals.
18-10-84	AVUI	FERRER , Francesc	El progressisme i el seu futur.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 30

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
18-10-84	LA VANGUARDIA	JARDI , Enric	Apostilla al " 6 d' octubre "
18-10-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Hacer lo que "nadie" hace.
19-10-84	AVUI	BLADE I DESUMVILA , A.	Sobre el " victimisme "
19-10-84	EL MON	SUBIRÓS , Pep	Alliberament nacional o alliberament del nacionalisme ?
19-10-84	EL MON	MOLAS , Isidre	Sobre el diàleg de l' esquerra.
19-10-84	EL MON	MASCARELL , Ferran	L' esquerra i les seves organitzacions polítiques.
19-10-84	EL MON	RAMONEDA , Josep	Ser d'esquerres ; avui.
20-10-84	AVUI	VILA-ABADAL , Jordi	El drama de l' esquerra.
26-10-84	EL MON	OBIDLS , Raimon	Després de Girona.
28-10-84	EL PAIS	SUBIRÓS , Pep	El desconcierto de la izquierda ante el nacionalismo.
30-10-84	AVUI	DALKAU I JOVER , A.	La crisi de l' esquerra.
OCTUB.84	L'AVENÇ	MARTINEZ SHAW , Carlos	Conversa amb Michel Vovelle: La història de les mentalitats.

TOTAL DEL MES = 39

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
02-11-84	EL MON	AGUILERA , Cesáreo R.	La " societat civil " a Catalunya.
02-11-84	EL MON	SOLER CAMARDONS , Jordi	Dialèctica d'alliberament o retòrica antinacionalista ?
04-11-84	AVUI	DEL RIO MATEU , Jesús	TV3 i l'antropologia.
08-11-84	AVUI	CAHNER , Max	Joan Fuster tenia raó.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 31

DATA	PUBLICACIO	A U T O R	A R T I C L E
09-11-84	AVUI	FERRER , Francesc	Fee la nació cultural.
08-11-84	EL PAIS	SECO SERRANO , Carlos	El dilema de Miquel Roca.
09-11-84	EL MON	SALA MOLINS , Lluís	" Gèrone sur Seine ".
14-11-84	AVUI	VILAR , Sergi	Els intel.lectuals de Ri- gol.
15-11-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Sempre reparteixen les mateixes cartes.
15-11-84	EL MON	LOPEZ GARRIDO , Adriana	Carta oberta a la seva germana madrilenya.
15-11-84	SERRA D'OR	VIVES , Josep	L'alliberament cristià.
16-11-84	AVUI	SOLE SABARIS , Felip	La crisi de l' esquerra a la Catalunya d' avui.
18-11-84	AVUI	RIERA-TUEBOLS , Santiago	Una cultura sense cièn- cia ?.
21-11-84	LA VANGUARDIA	FAULI , Josep	Pujol, Roca y otros.
22-11-84	AVUI	CANNER , Max	La Catalunya del futur: de Gaziel a Oriol Bo- higas.
23-11-84	EL MON	FERRER , Francesc	El Senat i la llengua ca- talana.
23-11-84	EL MON	LOZANO , Josep M.	Per una esquerra sense problemes teològics ?.
24-11-84	AVUI	ESPAR I TICÓ , Josep	Sobre " nació ".
24-11-84	EL PAIS	CELA , Camilo José	La salud del catalán.
28-11-84	AVUI	FELIPO I ORIGL , Ramon	" Long Live Catalonia !".
28-11-84	EL NOTIC. UNIVE.	COLONER , Josep M.	Los nacionalismos siempre comportan insolidaridad (Declaracions).
29-11-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	D' un anacronisme al se- qüent.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 32

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

TOTAL DEL MES = 22

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-12-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Sobre "pàtria".
04-12-84	AVUI	CREXELL , Joan	Questió de voluntat.
04-12-84	LA VANGUARDIA	MASCARELL , Ferran	Los nuevos casinos de la hitoriografia catalana.
05-12-84	AVUI	RODA , Federic	El nacionalisme com hipòtesi.
06-12-84	AVUI	CAMNER , Max	Sobre la catalanitat de la Catalunya Nord.
06-12-84	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	Barcelonismo y catalanismo.
07-12-84	AVUI	DALMAU , Josep	La nació, fonament del nou ordre social.
07-12-84	EL MON	BASTARDES , Enric	Prensa i societat civil. En què quedem ?.
08-12-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	El nacionalisme és pacient.
08-12-84	LA VANGUARDIA	IBÁÑEZ-ESCOFET , Manuel	En el Parlament.
10-12-84	EL PAIS	PUIG , Valenti	Despilfarro , cultura y Estado.
11-12-84	AVUI	FERRER , Francesc	Per un nou estil a Capitanía general.
13-12-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Quan ens aixequen la camisa.
15-12-84	SERRA D'OR	i EDITORIAL !	Normalitat ?.
19-12-84	AVUI	BASSAS I RIBALTA , Jordi	Llengua catalana i exercit.
19-12-84	AVUI	FERRER , Joaquim	Sis objectius culturals.

*****
 * LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
 *****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 33

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
22-12-84	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	El "luxo" del nostre nacionalisme.
22-12-84	EL PAIS	CAMPS , Josep	Más sobre izquierda i nacionalismo.
24-12-84	LA VANGUARDIA	RUBERT DE VENTOS , Xavier	De la autonomia a la autodeterminación.
25-12-84	AVUI	ARGEMI , Aureli	El "pasetisme" lingüístic, síntoma colonial.
27-12-84	AVUI	PEDROLO , Manuel de	Darrera missiva de l'any.
29-12-84	AVUI	JARDI , Enric	Cortesos o babaus ?.
30-12-84	AVUI	CREXELL , Joan	Catalanisme superficial.

TOTAL DEL MES = 23

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
05-01-85	LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	El bilingüismo como novedad.
15-01-85	LA VANGUARDIA	MOLL , Aina .	Sobre el bilingüismo como novedad.
31-01-85	EL PAIS	TIERNO GALVAN , Enrique	La pérdida de los usos rituales.

TOTAL DEL MES = 3

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
02-02-85	AVUI	ESPAR I TICO , Josep	Convivència i Comunitat Nacional.
02-02-85	LA VANGUARDIA	MARZAL , Antonio	El bilingüismo: la realidad y el proyecto.
06-02-85	AVUI	VILAR , Sergi	Catalunya cap a la llibertat.
06-02-85	LA VANGUARDIA	COLONER , Leandre	¿ Qué es lo español ?.

*****
* LLISTAT D'ARTICLES PER ORDRE DE DATES *
*****

DATA LLISTAT : 31-10-85

PAGINA : 34

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

TOTAL DEL MES = 4

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
25-04-85	LA VANGUARDIA	LORES , Jaume	La normalización lingüística.
24-04-85	EL MON	BARRIL , Joan	Jaume Lorés. Entrevista.
30-04-85	AVUI	CUCURELLA , Santiago	A cada nació els seus mots.
30-04-85	AVUI	TRIADU , Joan	Una qüestió de principi.

TOTAL DEL MES = 4

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
01-05-85	LA VANGUARDIA	SUBIROS , Pep	Lorés, el Liceo y un cierto aburrimiento.

TOTAL DEL MES = 1

DATA	PUBLICACIO	AUTOR	ARTICLE
------	------------	-------	---------

ANNEX NÚM. 5

DISTRIBUCIO TEMPORAL DEL NOMBRE
D'ARTICLES RECOLLITS

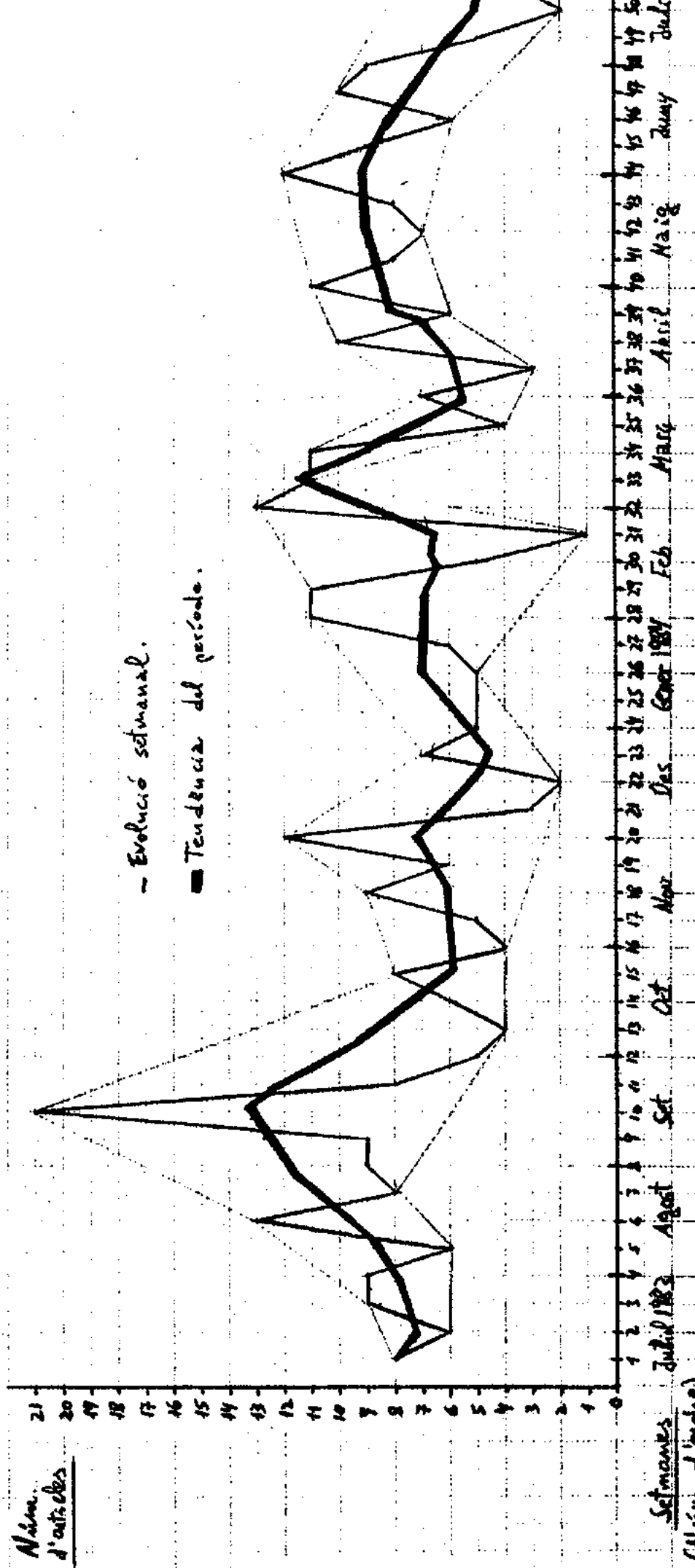

- Inclou els valors totals per setmanes i mesos, les mitjanes per dia, i les representacions gràfiques que se'n deriven.

<u>NÚMERO D'ORDRE</u>	<u>SETMANA</u>	<u>NOMBRE D'ARTICLES RECOLLITS</u>	<u>MITJANA PER DIA</u>
1	1 a 7 del 7 del 83	8	1,1
2	8 a 15 del 7 del 83	6	0,9
3	16 a 23 del 7 del 83	9	1,3
4	24 a 31 del 7 del 83	9	1,1
	Juliol 1983	32	1,0
5	1 a 7 del 8 del 83	6	0,9
6	8 a 15 del 8 del 83	13	1,9
7	16 a 23 del 8 del 83	8	1,1
8	24 a 31 del 8 del 83	9	1,1
	Agost 1983	36	1,2
9	1 a 7 del 9 del 83	9	1,3
10	8 a 15 del 9 del 83	21	3,0
11	16 a 23 del 9 del 83	8	1,1
12	24 a 30 del 9 del 83	5	0,7
	Setembre 1983	43	1,4
13	1 a 7 del 10 del 83	4	0,6
14	8 a 15 del 10 del 83	6	0,9
15	16 a 23 del 10 del 83	8	1,1
16	24 a 31 del 10 del 83	4	0,5
	Octubre 1983	22	0,7
17	1 a 7 de l' 11 del 83	5	0,7
18	8 a 15 de l' 11 del 83	9	1,3
19	16 a 23 de l' 11 del 83	6	0,9
20	24 a 30 de l' 11 del 83	12	1,7
	Novembre 1983	32	1,0
21	1 a 7 del 12 del 83	3	0,4
22	8 a 15 del 12 del 83	2	0,3
23	16 a 23 del 12 del 83	7	1,0
24	24 a 31 del 12 del 83	5	0,6
	Desembre 1983	17	0,6
25	1 a 7 de l' 1 del 84	5	0,7
26	8 a 15 de l' 1 del 84	5	0,7
27	16 a 23 de l' 1 del 84	6	0,9
28	24 a 31 de l' 1 del 84	11	1,4
	Gener 1984	27	0,9
29	1 a 7 del 2 del 83	11	1,6
30	8 a 15 del 2 del 83	5	0,7
31	16 a 23 del 2 del 83	1	0,1
32	24 a 29 del 2 del 83	13	2,2
	Febrer 1984	30	1,0

<u>NÚMERO D'ORDRE</u>	<u>SETMANA</u>	<u>NOMBRE D'ARTICLES RECOLLITS</u>	<u>MITJANA PER DIA</u>
33	1 a 7 del 3 del 84	11	1,6
34	8 a 15 del 3 del 84	11	1,6
35	16 a 23 del 3 del 84	4	0,6
36	24 a 31 del 3 del 84	7	0,9
	Març 1984	33	1,1
37	1 a 7 del 4 del 84	3	0,4
38	8 a 15 del 4 del 84	10	1,4
39	16 a 23 del 4 del 84	6	0,9
40	24 a 30 del 4 del 84	11	1,6
	Abril 1984	30	1,0
41	1 a 7 del 5 del 84	8	1,1
42	8 a 15 del 5 del 84	7	1,0
43	16 a 23 del 5 del 84	8	1,1
44	24 a 31 del 5 del 84	12	1,5
	Maig 1984	35	1,1
45	1 a 7 del 6 del 84	9	1,3
46	8 a 15 del 6 del 84	6	0,9
47	16 a 23 del 6 del 84	10	1,4
48	24 a 30 del 6 del 84	9	1,3
	Juny 1984	34	1,1
49	1 a 7 del 7 del 84	5	0,7
50	8 a 15 del 7 del 84	2	0,3
51	16 a 23 del 7 del 84	4	0,6
52	24 a 31 del 7 del 84	7	0,9
	Juliol 1984	18	0,6
53	1 a 7 del 8 del 84	2	0,3
54	8 a 15 del 8 del 84	6	0,9
55	16 a 23 del 8 del 84	2	0,3
56	24 a 31 del 8 del 84	4	0,5
	Agost 1984	14	0,5
57	1 a 7 del 9 del 84	11	1,6
58	8 a 15 del 9 del 84	12	1,7
59	16 a 23 del 9 del 84	4	0,6
60	24 a 30 del 9 del 84	2	0,3
	Setembre 1984	29	1,0
61	1 a 7 del 10 del 84	16	2,3
62	8 a 15 del 10 del 84	8	1,1
63	16 a 23 del 10 del 84	11	1,6
64	24 a 31 del 10 del 84	4	0,5
	Octubre 1984	39	1,3

<u>NÚMERO D'ORDRE</u>	<u>SETMANA</u>	<u>NOMBRE D'ARTICLES RECOLLITS</u>	<u>MITJANA PER DIA</u>
65	1 a 7 de l' 11 del 84	3	0,4
66	8 a 15 de l' 11 del 84	8	1,1
67	16 a 23 de l' 11 del 84	6	0,9
68	24 a 30 de l' 11 del 84	5	0,7
	Novembre 1984	22	0,7
69	1 a 7 del 12 del 84	8	1,1
70	8 a 15 del 12 del 84	6	0,9
71	16 a 23 del 12 del 84	4	0,6
72	24 a 31 del 12 del 84	5	0,6
	Desembre 1984	23	0,7
	TOTAL PERIODE	516	1,0

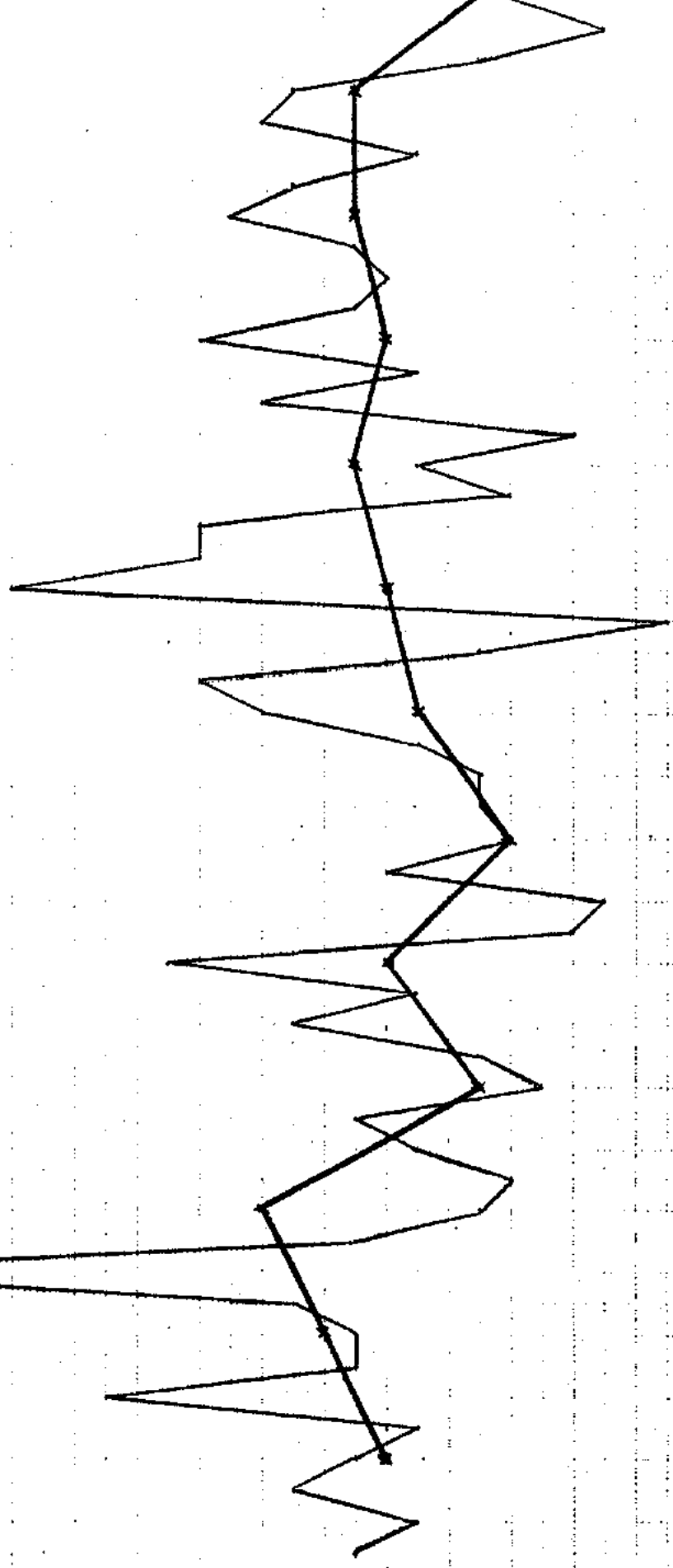

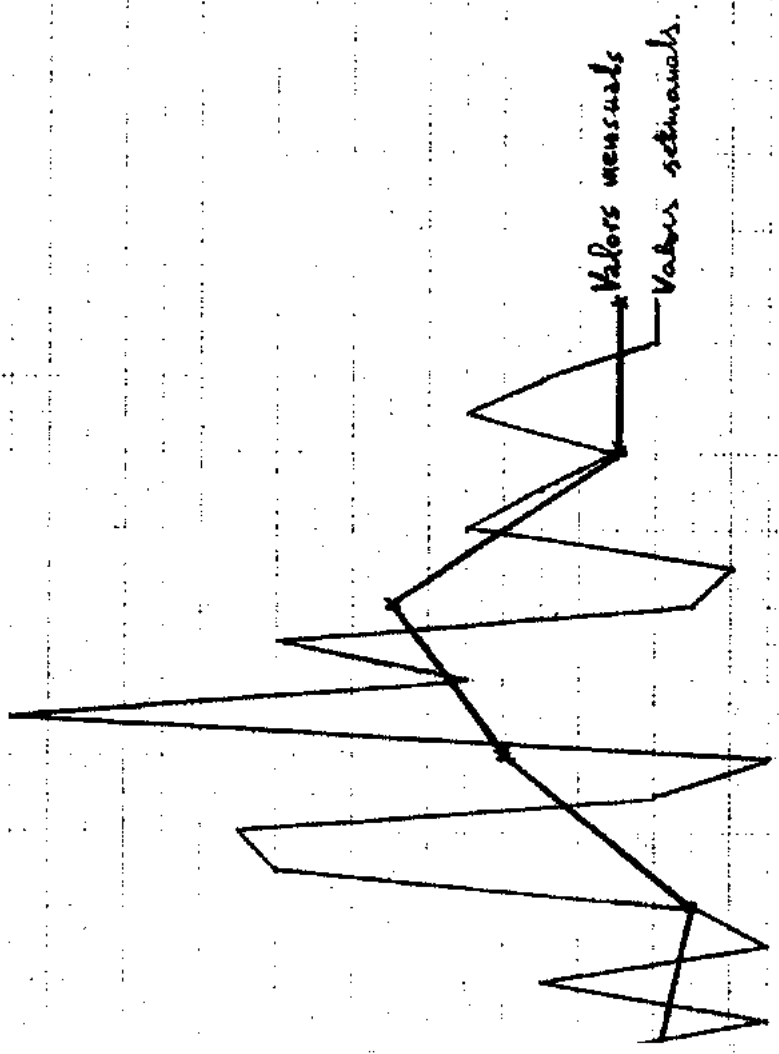
Mitjana
d'extremes
per dia.

3.0
2.9
2.8
2.7
2.6
2.5
2.4
2.3
2.2
2.1
2.0
1.9
1.8
1.7
1.6
1.5
1.4
1.3
1.2
1.1
1.0
0.9
0.8
0.7
0.6
0.5
0.4
0.3
0.2
0.1

Setmanes
i mesos

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 Juliol 1983 Agost Set Oct. Nov. Des. Gener 1984 Febr. Març Abril Maig Juny Juliol

53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72
 Agost Set Oct Nov Dec

BIBLIOGRAFIA

El present estudi s'ha fonamentat, bàsicament, en els articles que cito als annexos. Tanmateix, de forma complementària també he consultat:

- ARACIL, LL.V.; Dir la realitat, Edicions Països Catalans, Barcelona, 1983.
- ARTAL, F.; GASCH, E.; MASSANA, C.; ROCA, F.; El pensament econòmic català durant la República i la guerra (1931-1939), Ed. 62, Barcelona, 1976.
- BAUER, O.; La qüestió nacional, Ed. La Magrana, Barcelona, 1979.
- BRU DE SALA, X.; Espriu, Duran Farrell, Benet i el futur de Catalunya, La Llar del Llibre, Barcelona, 1984.
- COLOMER, J.Ma.; Contra los nacionalismos, Ed. Anagrama, Barcelona, 1984.
- COLOMER, J.Ma.; Espanyolisme i Catalanisme. La idea de la nació en el pensament polític català (1939-1979), Ed. L'Avenç, Barcelona, 1984.
- COLOMER, J.Ma.; Nosaltres els catalans. Una visió crítica de la Catalunya actual; Ed. Laia, Barcelona, 1985
- CUCURULL, F.; Consciència nacional i alliberament, Ed. La Magrana, Barcelona, 1978.
- ESTRUCH, J.; CARDUS, S.; Consideracions sobre la crisi actual de la Sociologia, Separata del Butlletí informatiu de la Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 1984.
- GIBERNAU, J.A.; L'any 2000 un repte per a Catalunya, Ed. El Llamp, Barcelona, 1982.
- GINER, S.; Comunió, domini, innovació. Per una teoria de la cultura, Ed. Laia, Barcelona, 1985.
- LAFONT, R.; Per una teoria de la nació, Ed. 62, Barcelona, 1969.
- LORES, J.; La transició a Catalunya (1977-1984), Ed. Empúries, Barcelona, 1981.
- LORES, J.; Societat, cultura i pensament, Ed. 62, Barcelona, 1984.
- LLOBERA, J.R.; Antropologia política, Ed. Anagrama, Barcelona, 1979.
- MARSAL, J.F.; MERCADE, F.; HERNANDEZ, F.; OLTRA, B.; La nació com a problema, Ed. 62, Barcelona, 1979.
- MERCADE, F.; Los intelectuales catalanes y la cuestión nacional. Análisis sociológicos de los intelectuales políticos en la Catalunya democrática, Ed. Península, Barcelona, 1982.
- MIRA, J.F.; Crítica de la Nació Pura, Ed. Tres i Quatre, València, 1984.
- MORAGAS, M. de; Els mitjans de comunicació i el canvi polític a Catalunya, Papers, núm. 21, Barcelona, 1984.
- OLTRA, B.; MERCADE, F.; HERNANDEZ, F.; La ideologia nacional catalana, Ed. Anagrama, Barcelona, 1981.

- RIBO, R.; Aproximació metodològica al fet nacional, "Recerques", nfm. 4, Barcelona, 1979.
- RIGOL, J.; Crisi i país. Reflexions a l'interior del meu poble, La Llar del Llibre, Barcelona, 1982.
- RIQUER, Borja de; Regionalistes i Nacionalistes (1898-1931), Dopesa, Barcelona, 1979.
- ROSSINYOL, J.; Le problème national catalan, Mouton, 1974.
- SOLE TURA, J.; Nacionalidades y nacionalismos en España, Alianza Editorial, Madrid, 1985.
- STALIN, J.; El marxismo y la cuestión nacional, Ed. Anagrama, Barcelona, 1977
- SUBIROS, P.; Mites i raons de la modernitat, Ed. 62, Barcelona, 1984.
- TÓNIES, F.; Comunidad y sociedad, Ed. Península, Barcelona, 1979.
- TRIAS, E.; La Catalunya Ciutat i altres assaigs, Ed. L'Avenç, Barcelona, 1984
- TURNER, V.; La selva de los símbolos, Ed. S.XXI, Madrid, 1980.
-